

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ చర్యలు

అధికార నివేదిక

(తొమ్మిదవ సమావేశము : నాలుగవ రోజు)

బుధవారము, 17 ఫిబ్రవరి, 1993.

(సభ ఉదయం 8-30 గంటలకు సమావేశమైనది).

(సభాపతి అధ్యక్ష స్థానములో ఉన్నారు).

ప్రశ్నలు - వాగ్రూప సమాధానములు.

**పర్యాటకశాఖవారికి చెందిన ఫలహారశాలలను
తెండర్లు లేకుండ ప్లైవేటు పార్కర్లకు యిమ్మట**

31-

*8022-సర్వశ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు (మధిర), డి. రాజగోపాల్ (ఆచంబ), ఎన్. రాఘవరెడ్డి (నక్కెకల్), పి. రామయ్య (నీడుమోలు):- పర్యాటక, సాంస్కృతిక, క్రీడల శాఖమంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) రాష్ట్ర పర్యాటక శాఖకు చెందిన ఫలహారశాలలు/హోటళ్లు మొదలగువాటిని ప్రభుత్వం, బహిరంగ తెండర్లు పద్ధతినీకాకుండా ప్లైవేటు పార్కర్లకు యిమ్మచున్నందున అది అవినీతికి, యాత్రీకులను దోచుకోవడానికి దారితీస్తున్నదా;

(ఆ) అయినచో దానిని అణచివేయుటకు తీసికొనదలచిన చర్యలేవో

Minister for Tourism, Culture and Sports (Dr. J. Geetha Reddy):- (a) No, sir.

(b) Does not arise.

సభా కార్యక్రమము.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:- అధ్యక్షా,.....

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా,.....

(ఇంటరప్షన్)

*An asterisk before the name indicates confirmation by the Member.

(383)

మిస్టర్ స్పీకర్:- బి.ఎ.సి. ప్రకారం పోతున్నాను.

(ఇంటరప్షన్)

డా. కె. శివప్రసాదరావు:- అధ్యక్షా,...

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- మాట్లాడతామంటే చెప్పనీయండి....

ఆర్థికశాఖామంత్రి (శ్రీ కె. రోశయ్య):- వారు మాట్లాడతారు, మేము మాట్లాడతాము తరువాత వెంకటేశ్వరరావుగారు మీకు నమస్కారము. మీరు చూపించిన సురక్షద యిదాండి?

(ఇంటరప్షన్స్)

మీ దయతో నడుస్తున్నాము కదా? మీకు పెట్టాలి. క్వశ్చన్ అవర్ ప్రారంభం అయితే చాగ్ కె జవాబు మినిస్టర్ గారు చెప్పితే - రాఫువరెడ్డిగారిని కూర్చోపెడతారాండి?

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- క్వశ్చన్ అవర్ ను స్టాప్ చేయడానికి వీలులేదు. మేము అదే అంటున్నాం....

శ్రీ కె. రోశయ్య:- మీకే సరిపోయింది. ఇంకెవరికి సరిపోదు యీ పద్ధతి....

(ఇంటరప్షన్స్)

(తెలుగుదేశం పార్టీ సభ్యులు నిలిచివున్నారు)

డా. కె. శివప్రసాదరావు:- సుప్రీంకోర్టులో కేసు....

మిస్టర్ స్పీకర్:- నెక్స్టు క్వశ్చన్....

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:- హౌసు ఆర్డరులో లేదు. ఎట్లా మాట్లాడాల్సి....

మిస్టర్ స్పీకర్:- నేను ఏమీచెప్పలేను. మీ యిష్టం వుంటే క్వశ్చన్ అడగండి? నేను మళ్ళీ జవాబు చెప్పిస్తాను.

(డా. జె. గోతారెడ్డి మళ్ళీ జవాబు చెప్పారు)

(ఇంటరప్షన్)

మిస్టర్ స్పీకర్:- వెంకటేశ్వరరావుగారూ - యు కాంట్రీ సె - యు ఆర్ డూయింగ్ టోటేడి వేస్ క్వశ్చన్ అవర్ తరువాత ఏమీ మాట్లాడినా వింటాను... నేను పర్మిషన్ యివ్వలేదు.

(ఇంటరప్షన్)

అయాం నాట్ గోయింగు టు ఎరౌ ఎనేటింగ్ - నో పాయింటు ఆఫ్ ఆర్డర్ టిపోర్ క్వశ్చన్ అవర్ ... మినిస్టర్ ఫర్ పంచాయతీరాజ్ - నెక్స్టు క్వశ్చన్....

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీ డి.కె. సమరసింహారెడ్డి:- ఎ. పశ్చిమకు సమాధానం లేదండి....

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ కె.ఆర్. సురేష్ రెడ్డి:- స్పీకర్ సార్....

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- సభా నాయకులకు అంత కోపం రావద్దు అండి?....

మిస్టర్ స్పీకర్:- వారికి కోపం రాలేదు. వారికి కోపం తెప్పించారు....

శ్రీ కె. రోశయ్య:- నాకు కోపం రాలేదు - తేవుమైన మనోవేదనతో బాధపడుతూ, ఆవేదనపడుతూ చెప్పుతున్నమాట తప్ప వేరే ఏమీ కోపంలేదు. కోపం చాలా అనర్హులకు దారి తీస్తుందని నాకు తెలుసు. కోపం కాదు. ఆవేదన మాత్రమే. దయచేసి అర్థం చేసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఒకమాట మీరు అప్పేలు చేసివుంటే బాగుండేదికానీ, రాజ్యాంగం ఉల్లంఘించారు అనే మాటాడితే అప్పేలు ఎట్లా అవుతుంది? మీరు మాట్లాడడం అప్పేలు కాదు. రాజ్యాంగాన్ని ఉల్లంఘించారనడం అప్పేలు?

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు (ఖమ్మం):- సభానాయకులు మనోవేదన పడితే అదే బాధ మాకు కూడా వున్నది. అదే బాధ అపోజిషన్ లీడరుగారికి కలిగిందండి? యిది ఏమీ ఎక్స్ట్రార్మినరీ సిమ్యులేషన్ కాదు... కొన్ని సందర్భాలలో పశ్చేక పరిస్థితులు ఏర్పడి నప్పుడు బాధను కొలగించడానికి అక్కడ వుండేవారి, ఇక్కడ వుండేవారి వాదనలు వినవలసిన అవసరం వున్నది. వాసు ఆర్డర్ లోకి వస్తే నడుస్తుందండి .. బాధపడితే ఎట్లా వెంకటేశ్వర రావుగారు మీకే సరిపోయిందన్నారు. పెద్దమాటే అనేశారు మీరు ఆవేదనతో....

శ్రీ కె. రోశయ్య:- మీరు సబబు అయిన సలహా మాకూ, వారికి చెప్పి సభాకార్య క్రమాలు నడపడానికి దోహదపడాలని కోరుతున్నాను. నాగేశ్వరరావుగారు నా మాట వినండి. కృష్ణన్ అవర్ లో రిప్లయి చేసిన తరువాత - సప్లిమెంటరీ వేయవలసిన సందర్భంలో వెంకటేశ్వరరావుగారు పెద్దలు, రాఘవరెడ్డిగారిని కూర్చోండి అనడం, వారిని మాట్లాడ నేయకుండా వుండడం సబబు అని మీరు కూడా అనుకుంటే నేను ఏమీ కామెంట్ వేయలేను.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- వాసులొని ప్రధాన ప్రతిపక్షం బయట వుంది, ఒక అసాధారణ పరిస్థితి వున్నది....

Mr. Speaker:- I am not going to allow.

(ఇంటరప్షన్స్)

మిస్టర్ స్పీకర్:- వారు ఎట్లా వస్తారండి? యిటువంటివి చేసి....

(ఇంటరప్షన్స్)

నతింగ్ విల్ గో ఆన్ రికార్డ్... మొకు ఎవరికి యిచ్చే అవసరం లేదు...

(Interruption)

I have been telling you that after Question-Hour I will give opportunity to you. Suresh Reddy, you ask the question.

Sri K.R. Suresh Reddy:- Mr. Speaker, Sir, this is about construction of bridge which will connect three districts.

(Interruptions)

Sri D.K. Samarasimha Reddy:- Sir, you have to conduct the house according to the rules and procedure.

Mr. Speaker:- I have not allowed anybody. నేను ఎలా చేయలేదు మీకు మీరు మాట్లాడుతున్నారు. రోశయ్యగారు చెప్పారు, శ్రీ డి.కె. సమరసింహారెడ్డిగారు చెప్పారు నేను ఏదీ కూడా రికార్డుకు వోడు అన్నాను. I have already asked them to put the question. Mr. Suresh Reddy, you ask. I am right in my service and in following the procedure.

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీ ఎస్. బి. రామారావు:- తమరు చెప్పండి వారు మాట్లాడుతున్నారు...

మిస్టర్ స్పీకర్:- వారు, వీరూ ఎలా చేయకుండానే మాట్లాడుతున్నారు.

(ఇంటరప్షన్)

రాజ్యాంగ ఉల్లంఘన అనేది తప్ప, వారు రావాలని కోరుతున్నారా?

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- కోరతామండి .. నిన్న-కూడా రిక్వెస్టు చేశాము...

Mr. Speaker:- You have requested and there is no doubt about it.

ప్రశ్నలు - వాగ్దాన సమాధానములు.

BRIDGE ON PEDDA VAGU IN NIZAMABAD DISTRICT

33-

*7898-Q-Sri K.R. Suresh Reddy:- Will the Minister for Roads and Buildings be pleased to state:

(a) whether there is any proposal to construct a bridge on Pedda Vagu in Nizamabad District;

(b) whether it is also a fact that the bridge apart from reducing the distance between Karimnagar and Adilabad District would help the Sugar Cane Growers for transportation of cane to N.S.F., Metpally; and

(c) if so, when the bridge is likely to be taken-up?

Sri D.K. Samarasimha Reddy:- (a) No, Sir.

(b) Yes, Sir.

(c) Does not arise.

Sri K.R. Suresh Reddy:- Mr. Speaker, Sir, regarding this bridge on Peddavagu it is a major link for three districts viz., Karimnagar, Adilabad and Nizamabad. Apart from that it is a major link connecting the Sugarcane growers for the Nizam Sugar Factory at Metpally. If the Government takes up the bridge it will help the Sugar-cane growers.

(Interruptions)

Mr. Speaker:- Now I have to name you. Immediately after question-hour I will hear you. Otherwise, I have to take stringent action as per the procedure.

Sri K.R. Suresh Reddy:- Sir, if the bridge is constructed it will link NH 16 and NH 6 and also will help the Sugar-cane growers of the Nizam Sugar Factory at Metpally.

Dr. K. Sivaprasada Rao:- Sir, allow me to say.

Mr. Speaker:- Q.No. 5010 is postponed.

(Interruptions)

Mr. Sivaprasada Rao, I have to name you. Do not test my patience. I will hear you after the Question Hour. You resume your seat well before I name you.

Dr. K. Sivaprasada Rao:- Sir, let me complete my appeal.

Mr. Speaker:- I have to take stringent action against you if you do not listen to me.

Sri D.K. Samarasimha Reddy:- What is this, Sir?

(Interruptions)

Mr. Speaker:- After question-hour I will allow. Within ten minutes the question-Hour also will be over.

Dr. K. Sivaprasada Rao:- Sir, please allow me to say.

Mr. Speaker:- Prabhakara Rao garu, you please move the resolution.

శ్రీరామము: తెలుగుదేశం సభ్యుల సస్పెన్షన్ గురించి.

మీస్టర్ స్పీకర్:- నర్సిరెడ్డిగారు మేరందరు కలిసి విత్తూరు చేసుకోవడం చెప్పి 8.50 తున్నాను. మరల నేను అప్పీల్ చేస్తున్నాను మీరు విత్తూరు చేసుకోకపోతే I have to make a move... I ask the Legislative Affairs Minister to move the motion.

Minister for Legislative Affairs (Sri Kudipudi Prabhakar Rao):- Sir, under sub-rule(2) of Rule 300 I move:

"That this House suspends from the service of the House the following Members for a period of one week:

1. Sri P. Indra Reddy,
2. Dr. K. Sivaprasada Rao,
3. Sri N.K. Ramakrishna Reddy,
4. Sri K. Balarama Krishna Murthy,
5. Sri B. Gopalakrishna Reddy,
6. Sri L.B. Dukku,
7. Smt. K. Jayamma,
8. Smt. D. Nagavali,
9. Dr. P Subbaiah, and
10. Sri K. Vivekananda."

Mr. Speaker:- The motion is moved.

Now the question is:

"That this House suspends from the service of the House the following Members for a period of one week:

1. Sri P. Indra Reddy,
2. Sri K. Sivaprasada Rao,
3. Sri N.K. Ramakrishna Reddy,
4. Sri K. Balaramakrishna Murthy,
5. Sri B. Gopalakrishna Reddy,
6. Sri L.B. Dukku,
7. Smt. K. Jayamma,
8. Smt. D. Nagavali,
9. Dr. P. Subbaiah, and
10. Sri K. Vivekananda."

(Pause)

The motion was adopted.

(All the named Members rushed to the Podium. Since they did not leave the House on their own, Marshals who entered the House from behind the Chair, physically lifted and took them out).

డాక్టర్ కె. శివప్రసాదరావు.- ఇవాళ మీరు చేసినది పరిత్యక్త మిగిలిపోతుంది.

(అధికారపక్షం నుంచి అభ్యంతరం)

చక్కిర పరిత్యమల శాఖమంత్రి(శ్రీ మహమ్మద్ జానీ):- వారు ఊరిలో చేసే కార్యక్రమాలు హత్యలు చేయిస్తారు. హంతకులు చెయ్యి చూపించి మాట్లాడడం మాకు వచ్చు మేము కూడా రెండుచేతులు చూపించి మాట్లాడగలము

(అంతరాయం)

Sri P. Nageswara Rao:- Have you given me permission Sir?

(Interruption)

శ్రీ డి.కె. సమరసింహారెడ్డి:- మరల అప్పీలా?

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- అప్పీల్ ఏమీ చేయడం లేదు. మా కళ్ళ ఎదుట ఈ బాధా కరమైన పరిణామాలు జరుగుతూ వుంటే చూడడం మాకు ఇష్టం లేదు

(ఇంటరప్షన్)

బడ్జెట్ ప్రజంటేషన్ వరకు మేము వాకౌట్ చేస్తున్నాము.

(సి పి.ఐ. పార్టీ సభ్యులు వాకౌట్ చేశారు).

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- ఇప్పుడు పెద్దలు రోశయ్యగారు కాంగ్రెస్ సంస్కృతిలో భాగంగా అన్నారు. గతంలో సస్పెండ్ అయిన కాంగ్రెస్ సభ్యులు అనుసరించిన పద్ధతి విషయంలో వారు చూచినట్లయితే ఏమీ చెప్పేవారో.....

(అంతరాయం)

నేను రిక్వెస్ట్ చేస్తూవుంటే 'మీకు' తగునని ఒక మాట అన్నారు. మేము కూడా బడ్జెట్ ప్రసంగం వరకు వాకౌట్ చేస్తున్నాము.

(సి.పి.ఐ (ఎం.) పార్టీ సభ్యులు వాకౌట్ చేశారు)

శ్రీ నిహాత్ విద్యాసాగరరావు (మెట్ పల్లి) - అధ్యక్షా, నీన్న కొంతమంది తెలుగు దేశం పార్టీకి చెందిన శాసన సభ్యులను తమరు సస్పెండ్ చేయవలసిన అవసరం వచ్చింది. తమరు సస్పెండ్ చేశారు. తరువాత ఇవాళ కూడా మరల సభా కార్యక్రమాలు మొదలు కాగానే తెలుగుదేశం పార్టీవారు ఏదో అడిగారు తమరు 'నేమ్ చేశారు సస్పెండ్ చేశారు. అది ప్రొసీజర్, because you have to run the House. తమద్వారా నేను అప్పీల్ చేస్తున్నాను. స్పీకర్ గారు సభ్యుని విత్ డౌ చేసినప్పుడు కానీ, సస్పెండ్ చేసినప్పుడు కానీ, మార్షల్స్ వచ్చినప్పుడు సభ్యుడు వోవాలి. అది ధర్మము. కానీ కొన్ని సందర్భాలలో ప్రొసీజర్ వేస్తే he can be lifted. కానీ మొదలు కొంతమంది మార్షల్స్ తో ప్రతిఘటించడం, కొంతమంది శాసనసభ్యులు శాసనసభను పరిరక్షించే అతని చెంప గీరడం జరిగింది చెంప గీరుకుపోయినది. నేను చూశాను. ఇలాంటి పద్ధతిని నేను తీవ్రంగా ఖండిస్తున్నాను. ఇలాంటిది ఇకముందు పునరావృత్తం గాకుండా రూల్స్ తో ఫైమ్ చేయాలి. శాసనసభ్యుల యొక్క ప్రవర్తనా నియమావళిని రూపొందించాలి గత ఏడు సంవత్సరాల నుండి చెబుతున్నాము. తమరు వెంటనే రూల్స్ కమిటీని పిలవండి ఇవన్నీ రూపొందించు కుందాము. బీహారులోను, మిగతా శాసన సభలలోను ఇలాంటి పరిస్థితులు చూస్తున్నాం. ఇక్కడ కూడా విషమించే పరిస్థితి కనబడుతున్నది. దీనిని మనం పరిరక్షించుకోవాలి. తమరు తక్షణమే పర్య తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు (హిందూపూరు):- తమరిని నేను ఇవాళ ఎందుకు బహిష్కరించారని అడగడం లేదు. అడగడానికి రాలేదు. వారు ఏమీ చేశారు, వేరు ఏమీ చేశారని నేను అడగను. నేను మేచేత బహిష్కరింపబడడానికి రాలేదు. నాకు ప్రతిపక్ష నాయకుడిగా హక్కులు, బాధ్యతలు వున్నాయి. ఇవాళ ఏకాకిగా ధర్మానికి, సత్యానికి, న్యాయానికి నిలబడుతున్నాను.

(అధికార పక్షం నుంచి 'అహ', ఓహో' అనే స్పందన)

రోడ్డు, భవనముల శాఖామంత్రి (శ్రీ జె.సి. దివాకరరెడ్డి):- ఏ సినిమాలోని డైలాగులు ఇవి.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- అయ్యా, సమాజమే ఒక సినిమా, మానవుడే యాక్టర్. నేను శాంతంగా చెప్పదలచుకున్నదీ చెప్పాలి. మేచేత బహిష్కరింపబడడానికి సుముఖంగా లేను. I am requesting you.

(అధికార పక్షం నుంచి 'ఓహో', ఓహో' అని స్పందన)

మిస్టర్ స్పీకర్:- మీరు వారిని మాట్లాడనివ్వరు వారు మాట్లాడేప్పుడు పూనుకొండి. వాళ్లు మాట్లాడేప్పుడు వాళ్లను వాకౌట్ చేయమని మీరే గదా ఎంకరేజీ చేశారు.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- వారు మాట్లాడింది ఒక మాట మెన్నన్ చేసి They have walked out.

మిస్టర్ స్పీకర్:- వారు ఒక్కమాట మాట్లాడకామన్నారు.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- వారు ఉపన్యాసాలు చెబుతాం అంటున్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఉపన్యాసాలు లేకుండా ఒక మాట మాట్లాడండి.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- నిన్నటి దానిమీద మాట్లాడుతున్నాను. డివియట్ అయి సేను ఏమీ మాట్లాడను. ఈ సభలో ఏ కార్యక్రమం మీద ఈవిధమైన వివాదం వచ్చిందో, ఈ విధమైన అప్రతిష్ట వచ్చిందో, దురదృష్టకరమైన సంఘటన జరిగిందో నేను దానిమీద మాట్లాడుతున్నాను.

(అధికార పక్షం వారు హెడ్ ఫోన్స్ తీసుకుని బల్బలపై వరచసాగారు)

(కృత్యన్ అవర్ సర్, కృత్యన్ అవర్ సర్ అని కేకలు)

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- సభా కార్యక్రమాల విషయంలో అందరూ బయట నుంచి మాట్లాడుతున్నారు.

(అధికార పక్షం నుంచి అహ, అహ అని స్పందన)

రాజకీయ సభ్యులు, విజ్ఞులు:

(ఇంటరప్షన్)

మిస్టర్ స్పీకర్:- వారి మాదిరిగా మీరు కూడా ఒక సెంటెన్స్‌లో చెప్పండి.

శ్రీ ఎం. కోదండరెడ్డి (ముషేరాబాద్):- ఏదయినా మాట్లాడితే క్వశ్చన్ ఆవర్తన తరువాత మాట్లాడాలి.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- తమరి అనుమతితో మాట్లాడుతున్నాను. చెప్పమంటారా? లేదా? దయచేసి అడుగుతున్నాను.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- క్వశ్చన్ నెం. 6917 (34) అధ్యక్షా, (ఎ) ప్రశ్నకు సమాధానం అవునండి (బి) అమలు చెయ్యడం జరిగింది. (సి) అవును.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ సిపాచ్. విద్యాసాగరరావు:- సభ ఆర్డర్‌లో లేదు. క్వశ్చన్‌కు అన్సర్ చెయ్యమంటే ఎట్లా? మీరు అనుమతి ఇచ్చారా? ముందు అది తేల్చిన తరువాత కదా?

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- అధ్యక్షా, మిమ్మల్ని అడుగుతున్నాను ప్రతిపక్ష నాయకుడిగా చెప్పవలసినది చెప్పాలి. శాంతంగా, ఆవేశం లేకుండా, సామరస్యంగా చెప్పాలనుకుంటున్నాను. ఏం చెబుతారో చెప్పండి. మీరు పరిష్కారం ఇవ్వండి నాకు.

మిస్టర్ స్పీకర్:- అదే చెబుతున్నాను. మీది కూడా ఒక నిమిషం వినమన్నారు. మీరు కూడా వారి మాదిరిగా ఒక నిమిషం చెబితే సరే. అట్లాకాకుండా ఏవో ఆరు కాగితాలు పట్టుకుని, వాటిమీద మాట్లాడితే వాళ్లు ఎలవ్ చెయ్యరు.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- నేను చెప్పాలి. నా బాధ్యత. ఎప్పుడు చెప్పమంటారో చెప్పండి. మీరు చెప్పేదానికి కట్టుబడి ఉంటాను. ప్రతిపక్ష నాయకుడిగా చెప్పాలి.

(అధికారపక్షం నుండి అభ్యంతరం)

వారెవరండీ? అధ్యక్షా, మీరు చెప్పండి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఒక్క నిమిషంలో పూర్తి చెయ్యండి

(ఇంటరప్షన్స్)

ఒక్క నిమిషంలో పూర్తి చెయ్యమన్నాను. ఎందుకు?...

శ్రీ ఎం. కోదండరెడ్డి:- క్వశ్చన్ అవర్లో ఈ ఉపన్యాసాలేమిటి?

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- ఈనాడు జరిగిన కార్యక్రమాలకు.....

శ్రీ పి. జనార్థనరెడ్డి:- అధ్యక్షా, ఏమిటి?.....

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- అధ్యక్షా, వారు ఆ విధంగా మాట్లాడితే ఎట్లా?

శ్రీ పి. జనార్థనరెడ్డి:- ఎట్లా సార్ మీరు? ఇష్టం వచ్చినట్లు అసెంబ్లీ నడిస్తే ఎట్లా?.....

(అధికార పక్ష సభ్యులనుండి తీవ్ర అభ్యంతరం)

మిస్టర్ స్పీకర్:- అసెంబ్లీ నడవకుండా చెయ్యాలంటే I want to resign for the post also if you continue like that. ఇద్దరికి ఎంప్ చేస్తాను. ఒకరికి ఒక సిమిషం అంటే వినరు. నేను అన్న దానికి మీకు ఓకేక లేకపోతే ఎట్లా? I am running well. I am efficiently running. మీరు అనవసరంగా నన్ను ప్లోవోక్ చేస్తున్నారు. ఎక్కువ మాట్లాడడం మంచిది కాదు అన్నాను. ఒక్క సిమిషం అన్నాను. అంతకంటే ఎక్కువ మాట్లాడితే.....

శ్రీ ఎం. నరసింహులు(ఆలేరు):- అధ్యక్షా, అధికారపక్షం వారు స్పీకరు నోరు నొక్కుతున్నారు

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఎవరు నొక్కుతున్నారు? నరసింహులు నొక్కుతున్నారు.

(ఇంటరప్షన్స్)

నో, నో, నేను ఎవరినీ ఎలన్ చెయ్యడం లేదు. I am not allowing anybody. If anybody comments against me I am not going to keep quiet.

శ్రీ ఎం. నరసింహులు:- వాళ్లు నోరు నొక్కుతున్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఎవరూ నోరు నొక్కడం లేదు. నో.

శ్రీ ఎం. నరసింహులు:- ఎందుకు అధ్యక్షా? మీ నోరు నొక్కే ప్రయత్నం చేస్తే ఎట్లా?

మిస్టర్ స్పీకర్:- నో, నాకున్న పద్యంతో పోతున్నాను. కూర్చోండి.

(అధికారపక్ష సభ్యులనుండి అంతరాయం)

శ్రీ కె. రోశయ్య:- ఒక విజ్ఞాపన అధ్యక్షా, ఎవరు ఏం మాట్లాడినా కూడా స్పీకరుగారి పట్ల అగౌరవంగా మాట్లాడే ప్రశ్న లేదు. సభ నడపవలసిన వారు నడపడానికి పడుతున్న శ్రమకూడా తెలుసు. లోపల మాద్దామా అంటే ఇప్పుడు జరిగిన మాటల గురించి రిపేట్ చెయ్యనక్కరలేదు. శాసనసభా కార్యక్రమాలు క్వశ్చన్ అవర్తో ప్రారంభం కావాలి. దానికి అడ్డు తగులుతూ పడేపడే మీరు చెప్పినా కూడా మాట్లాడడం మానున్నాము. బహిష్కరణలైన శాసనసభ్యులు సాహసంతో వచ్చి, బయట గడబిడ చేస్తున్నారు.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- బయట సంగతి ఎందుకు?

శ్రీ కె. రోశయ్య:- బయట, లోపల మాకు తెలుసు. వారి సలహా ఎందుకు? వారు చెబుతున్నది. రోజూ ఉపన్యాసం ఇక్కడ జరిగేదే. అదే చెబుతున్నారు. ఈ విధంగా జరుగు తున్నప్పుడు సభలో మనకున్న సాంప్రదాయాలు, మనకున్న హుందాతనం, దెబ్బతింటుందని చెబుతున్నాను. అవేదనతో చెప్పిన ఈ మాటను మీరు అర్థం చేసుకోవాలి నేను కోరేది ఒకటే. సభను మనం నిబంధనల మేరకు నడుపుకుందాము. వారిని అభ్యంతర పెట్టడం మా పద్ధతి కాదు. రూల్స్ ప్రకారంగా మోషన్ ఇవ్వమనండి. అరడజను సార్లు అవకాశం తీసుకోమని చెప్పండి. అరడజను సార్లు మీరు అనుమతిస్తే మాట్లాడమనండి. కానీ కృత్యనే అవరకు అడ్డుతగిలి, ఒక మాట కామెంట్ చెయ్యడానికి బదులు ఉపన్యాసం చేస్తానంటే అనుమతించరాదని సబ్జిక్ట్ చేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:- నేను ఎలవ్ చెయ్యలేదు. కృత్యన్ న్ని నడవాలి అన్నాను రెండు కృత్యన్ న్ని నడిపాను. నాగేశ్వరరావుగారు మాట్లాడుతుంటే వింటూ, "అయితే వాకవుట్ చెయ్యండి." అని మీవద్ద నుంచే వచ్చింది. కృత్యన్ న్ని అడిగేవారిని ఆపి, మీరు వింటుంటే పాపాల భైరవుడు స్పీకరా?

శ్రీ కె. రోశయ్య:- పాపాల భైరవుడు స్పీకరు కాదు. అందరూ సభ నడిచేందుకు దోహదం చెయ్యాలి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఎంత మంచిగా సభ నడపాలి అనే దానికి నేను చూస్తుంటే, మీరు కామెంట్స్ చేస్తే ఏమనాలి?

శ్రీ సిపాన్. విద్యాసాగరరావు:- పాపాల భైరవుడు అన్నమాట రికార్డు నుండి తీసేయండి.

Mr. Speaker:- Whatever happened it does not go on record, except questions and question hour. తీసివేయమని చెప్పాను. నేను కష్ట పడి సభను బాగా నడపాలి అనే బాధతో ఉంటే, అధ్యక్షా, అధ్యక్షా నువ్వేం చేస్తున్నావు అంటూ మాట్లాడితే ఎట్లా?

శ్రీ ఎం. నరసింహులు:- సభను మీరు నడవడం లేదు. వాళ్లు నడుపుతున్నారు. ఏమిటి?

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి:- అధ్యక్షా,

(ఇంటరప్షన్స్)

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఏదీ రికార్డులోకి పోదు. మినిస్టర్ ఫర్ పంచాయతీరాజ్.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి (మక్తల్):- అధ్యక్షా, వారు మాట్లాడితే ఎలవ్ చేస్తున్నారు. మాకు ఎందుకు ఇవ్వరు? కృత్యన్ అవర్లో వారేం మాట్లాడినా ఎలవ్ చేస్తున్నారు. వారి కిప్పినప్పుడు మాకూ అవకాశం ఇవ్వాలి కదా? ఒకరికి ఉండి మరొకరికి లేకపోతే ఎట్లా? విద్యాసాగరరావుగారు మాట్లాడారు. రోశయ్యగారు మాట్లాడారు, ప్రతిపక్ష నాయకుడికి మాట్లాడే హక్కు లేదా?

మిస్టర్ స్పీకర్:- విద్యాసాగరరావుగారు అన్నటువంటిది వస్తే రానివ్వకండి అనీ.
I am not allowing anything.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి:- మీకు సర్వాధికారాలున్నాయి. మీరు ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. సభ సక్రమంగా నడవాలని. దానిలో తప్పులేదు. న్యాయమైన కోరిక అమలు పెయ్యవలసిందే. ఒక్క నిమిషం రామారావుగారికి అవకాశం ఇస్తే సరిపోతుంది. దానికేమిటి ఇబ్బందో ఒక్క నిమిషం ఇస్తే....

మిస్టర్ స్పీకర్:- నేను క్వశ్చన్స్‌లో ఉన్నాను ఏం చెప్పినా వినదలచుకోలేదు.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- మీరు ఇస్తామన్నారు కనుక నిలబడి ఉన్నాను. లేకపోతే నిలబడే ఖర్చు నాకేమిటి?

శ్రీ డి.కె. సమరసింహారెడ్డి:- అధ్యక్షా, తమరు నాపేరు విలివారు. నా ప్రశ్న అయిపోయింది.

మిస్టర్ స్పీకర్:- నెక్స్ట్ క్వశ్చన్....

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- మా సంగతేమిటి? దయచేసి చెప్పండి.

శ్రీకె. రోశయ్య:- అధ్యక్షా, విద్యాసాగరరావుగారు అడిగిన ప్రశ్నకు ఇందాక సమాధానం చెప్పారు. మళ్ళీ చెప్పమంటే చెబుతాను.

శ్రీ సిపావ్. విద్యాసాగరరావు:- రోశయ్యగారు చెప్పారు. అది వివాదాస్పదతీకి సంబంధించినది. అనుబంధ ప్రశ్నలున్నాయి. గతంలో కూడా వచ్చాయి. హాస్పిటలీజును విజిట్ చెయ్యమంటే ఎందుకో భయపడి పోవడం లేదు. దీనికంటే ముందు ఒక విషయం. రామారావుగారికి ఒక నిమిషం మాట్లాడమని సమయం ఇచ్చారు. సభా నాయకులు ఎప్పుడు మాట్లాడాలన్నా అవకాశం ఉంటుంది. అట్లాగే ప్రతిపక్ష నాయకులకు కూడా ఉంటుంది. ఆ సంప్రదాయాన్ని పాటిద్దాము. కొంపలు మునిగేది లేదు. వారికి ఒక్క నిమిషం అవకాశం ఇచ్చి, మాట్లాడే విషయాలు కేసుకోండి. తరువాత వివాదాస్పద ప్రశ్నకు వద్దాము.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- ప్రతిపక్ష నాయకుల మీద మాకు అందరికీ గౌరవం లేక కాదు. వారు కామెంట్ చేస్తే ఫరవాలేదు ఉపన్యాసం కాకుండా. దీనికి అంగీకారమయితే, మీరు ఒక్క నిమిషం ఇస్తామంటే మాకు అభ్యంతరం లేదు. అభ్యంతరం పెట్టము.

మిస్టర్ స్పీకర్:- మిమ్మల్ని అడిగాను. నేను వారికి ఇవ్వను.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- మీకు అనుమతి అయితే అని అన్నాను. పొరపాటున కూడా సలహా చెప్పేవాడిని కాదు చెప్పలేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్:- వద్దంటారా? ఒక్క నిమిషం ఇస్తున్నాను. I allow one minute. I see the watch and allow.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- అధ్యక్షా, నా భావన చెప్పనివ్వండి. I do not provoke you or the House.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఒక నిమిషం ఎలా చేశాను. అయిపోతుంది. చెప్పండి.

9.1
ఉ.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- ఈనాడు సభా కార్యక్రమాలను బయట రాజకీయ సృష్టలు, విమర్శలు, విమోచనంతులు అందరు గమనిస్తున్నారు. విమర్శలు వస్తు పోతున్నారు. పక్షాలు పరిహసిస్తున్నారు. పత్రికలు ఘోషిస్తున్నాయి. అయ్యా ఇదిగో పత్రిక తమ ముందుకే పంపిస్తున్నాను. ఆంధ్రప్రభ, తేదీ 18-2-1993 పత్రికను తమరికి పంపిస్తున్నాను.

(సభాపతికి పేపరు అందజేశారు).

శ్రీ కె. రోశయ్య:- అధ్యక్షా, ఇవాళ 17వ తారీఖు. మరి 18వ తారీఖు పత్రిక ఎక్కడనుంచి వచ్చింది? 18 వ తారీఖు ఎక్కడ నుంచి తెచ్చారు? రికార్డు తీసి చూడండి వెప్పారో, లేదో. 18వ తారీఖు అన్నారు. అంటే వాళ్లు స్వంత ప్రింటింగ్ ప్లాంట్ కోట్టించారా?

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- అధ్యక్షా, తమరికే పంపించాను. తమరే చూడండి. ఏమయినా తారీఖు తప్పు చెప్పి వుంటాను.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- నేను వారిని అడగడం లేదు. తమరిని అడుగుతున్నాను. ఇవాళ 17వ తారీఖు కాదా? 18వ తారీఖు ఎలా వచ్చింది? క్లారిఫికేషన్ అడుగుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఆర్డర్లీ. సజ్జెక్టుకు రండి.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- ఫిబ్రవరి 17వ తేదీ "ఆంధ్ర జ్యోతి" ఎడిటోరియల్ లో వాస్తారు.

శ్రీ జె.సి. దివాకరరెడ్డి:- ఇప్పుడు ఎడిటోరియల్ కాదు.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- చెప్పేది దయచేసి వినకుండా వారి ఇష్టం వచ్చినట్లు చూట్టాడేలే ఎలా? నేను చెప్పేది దయచేసి వినండి బాధతో చెబుతున్నాను

(అధికార పక్షం నుంచి "నేకు బాధ" నేకు ఎందుకు వుండదు బాధ? అని స్పందన).

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- ఏమిటండీ ఆ కామెంట్స్.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఆ నిమిషం కానియ్యండి.

(అంతరాయం)

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- అపోజిషన్ లీడర్ కు ఇచ్చే మర్యాద ఇదేనా?

(అధికారపక్షం నుంచి ఆహ్, ఆహ్, ఓహో, ఓహో అని వ్యాఖ్య)

ఆ కారుకూతలు ఏమిటండీ. 17-2-1993 "ఆంధ్ర జ్యోతి" ఎడిటోరియల్‌లో ఇది సమర్పించరాని పని అని వ్యాకారు. మహిళలు సారా మహమ్మారిని రాష్ట్రం నుంచి వెళ్లగొట్టాలని, అరెస్టులకు, లారీదెబ్బలకు, రౌడీ చర్యలకు దడవక అకుంతిత దీక్షతో వీసుగు, విరామం లేక విజృంభిస్తూ ఉద్యమం సాగిస్తున్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్:- నర్సిరెడ్డిగారూ, ఒక్క నిమిషమే అన్నారు గదా.

శ్రీ ఎన్ టి. రామారావు:- అయ్యా, నా భావన చెబుతున్నాను.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- అధ్యక్షా, ఒక్క సబ్‌మిషన్. గౌరవనీయులైన రామరావుగారికి టైమ్ వుండదని, వారికి పేపర్ చదివే అలవాటు లేదని వారే చెప్పారు కానీ మేము మాత్రం వొద్దునని తేచి అన్ని పేపర్లు చదువుతాము. రామారావుగారు కొబ్బరి పని విసిరి పని వలసిన అవసరం లేదు. వారు ఇప్పుడే తేరికి వెనుకుని చదువుతుంటే మాకు ఏమీ అభ్యంతరం లేదు. కానీ శాసనసభలో చదివితే ఎలా.

శ్రీ ఎన్ టి. రామారావు - పత్రికలు ఏమని ఘోషిస్తున్నాయో కొంచెము వినమనండి. పృజాస్వామ్యాన్ని పరిరక్షించడం కోసం అన్నారు. పృజలకోసం అన్నారు.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- పృజలు ఏమంటున్నది, పత్రికలు ఏమంటున్నది మాకు వినబడుతున్నది మాకు కాలం చాలా అమూల్యమైనది రామారావుగారే అనేకమైన వ్యాసంగాలలో వినలేకపోతున్నారేమో కానీ మేము మాత్రం క్షుణ్ణంగా, సాఫేగా పృజాభిప్రాయాలను, పత్రికలలోని వ్యాఖ్యలు వొద్దుననే చదువుతాము. మాకు పత్రికలు చదివే అలవాటు వున్నది. పేపర్ చదవకుండా బయటకు రాము.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి - ఆయన చెప్పేది ఏదో త్వరగా చెప్పనీయండి.

శ్రీ కె. రోశయ్య - వారు పత్రికలు చదువుతున్నారు. వారికి సలహా చెప్పండి నర్సిరెడ్డిగారు. మాకు కాదు.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- అయ్యా పృజలు ఏమనుకుంటున్నారనేది నేను చెబుతున్నాను ఈనాడు శాసనసభలో జరుగుతున్న విధానాన్ని చూసి పృజలు అపహాస్యం చేస్తున్నారు. పృజలందరూ ఏవిధంగా నవ్వుతున్నారో ఒకసారి గుర్తించాలని మనవి చేస్తున్నాను.

(అధికార పక్షం నుంచి ఆహ్, ఓహో అనే స్పందన)

పృజిపక్ష నాయకుడిని గౌరవించే పద్ధతి ఇదేనా? మా వాళ్లందరినీ 'నేమ్' చేశారే, మరి కాంగ్రెస్ వాళ్లందరూ తమరికి బంధువులా? నన్ను గౌరవించమనండి గౌరవించలేమంటే నేను వెళ్లిపోతాను. మీరు బహిష్కరించవలసిన అవసరం లేదు

మిస్టర్ స్పీకర్:- నాకు శాసనసభ్యులందరు బంధువులే.

(అధికార పక్షంనుంచి ఆవో అని స్పందన).

(అంతరాయం)

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- ఇదేమి మర్యాదండీ. మీరే మాస్టున్నారు గదా.

మిస్టర్ స్పీకర్:- నేను వాళ్లందరినీ ఆపను. మీరు చెప్పండి. మీమ్ములను కూడా ఎలవ్ చేసి పొరపాటు చేయలేదు గదా?

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- సమస్య 12 డిస్మిలరేలకు.....

(అధికార పక్షంనుంచి ఒహో, ఒహో అని స్పందన).

శ్రీ సిపావ్. విద్యాసాగరరావు:- క్వశ్చన్ అవర్ తరువాత అవకాశం ఇస్తామంటే గం.9.30 కు టైమ్ ఇవ్వండి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- నేను క్వశ్చన్ అవర్ తరువాత ఇస్తానని అంటే మీరే ఒక నిమిషం ఇవ్వమంటే ఒప్పుకున్నాను

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- టైమ్ చెప్పమని తమరిని అడిగాను. మీరు టైమ్ ఇస్తే నేను ఇక్కడే కూర్చుంటాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:- నేను క్వశ్చన్ అవర్ కాగానే ఇస్తాను.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- ఒకే. నేను అంతవరకు ఇలాగే ఇక్కడే కూర్చుంటాను. మీరు చెప్పిన దానిని పాటిస్తాను.

ప్రశ్నలు - వాగ్రూప సమాధానములు

ష్వాదరాబాదులోని పిచ్చాసుపత్రిని మెరుగుపరుచుట

34-

*6917-సర్వశ్రీ సిపావ్. విద్యాసాగరరావు, ఆర్. రవేంద్రనాథరెడ్డి (అలంహార్), బద్దం బాలీరెడ్డి (కార్వాన్), టి. రాజేశ్వరరావు (వర్ధన్నపల్లి), జి. నాగిరెడ్డి (ధర్మవరం):- ముఖ్యమంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) ష్వాదరాబాదులోని పిచ్చాసుపత్రి పని చేయుతీరును మెరుగుపరచడానికి వైద్య పీఠ్య సంఘాలకులు ఏవైనా సూచనలిచ్చినారా;

(ఆ) అయినచో, ఆ సూచనలను అమలు పరచినారా;

(ఇ) డి.ఎమ్.ఇ. చేసిన సూచనలను అమలుపరచడానికి 1991 సం.లో భారత సుప్రీంకోర్టు ఏదైనా ఆదేశాన్ని జారీచేసిందా?

ముఖ్యమంత్రి తరఫున (శ్రీ కె. రోశయ్య):- (అ) అవునండీ.

(అ) అమలుపరచడం జరుగుచున్నది.

(ఇ) అవునండీ.

శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగరరావు:- రామారావుగారు ఎడిటోరియల్‌లో వచ్చిందంటే సుము వదువుతున్నాం అంటున్నారు. చదవడం ప్రధానం కాదు. దానిని అర్థం చేసుకోవాల్సియు అప్రయోగం యువర్ మెండ్ అని వారు అన్నారు. ఇక ప్రశ్నకు సంబంధించి మాట్లాడుతున్నాను. గత శాసనసభలో కూడా ఈ ప్రశ్న వచ్చింది. ఇది చాలా నేరీయస్‌గా ఆలోచింపవలసిన అవసరం వున్నది. ఇక్కడున్న ఎర్రగడ్డ విద్యాసంపత్తిలో విప్పి లేకపోయినా ఎంతో మందిని అడ్డిట్ చేసుకుంటున్నారు. అడ్డిట్ చేసుకున్న 10, 15 సంవత్సరాల తరువాత హాస్పిటల్ అధికారిటీలు విప్పి లేదని డిక్లర్ చేస్తున్నారు. ఆ రుగ్మతలు గ్రహించలేని దుస్థితిలో డిస్చార్జ్ చేస్తున్నారు. ఈ విధంగా కేరళకు చెందిన ఒక జిడ్డు కూతురు కూడా కొన్ని సంవత్సరాలు ఈ హాస్పిటల్‌లో గడిపిన తరువాత డిస్చార్జ్ అయింది. బెంగళూరుకు చెందిన ఇదొక ఆంధ్రుడు ఈ అనుపత్తిలోనే 25 సంవత్సరాలు తన జీవితాన్ని గడిపిన తరువాత అసలు అమెకున్న గొంతు గుర్తించలేక డిస్చార్జ్ చేశారు. ఈ విధంగా విద్యాసంపత్తిలో విప్పి లేనప్పటికీ కూడా అనాథాశాలలలోని స్త్రీలను పాపర్లలో డిస్చార్జ్ చేస్తూ వాళ్ళు కాన్ కొన్ని ఇబ్బందులలో పడ్డారని చెబుతున్నారు. ఒకసారి అందులో జాయిన్ అయితే బయటకు రావడం కష్టం. అక్కడున్న స్త్రీలు దయనీయమైన పరిస్థితిలో వున్నారు. ఎంతోమంది మెంటల్ పేషెంట్స్ గా కాబడ్డారు. వారు పిల్లలను కన్నారు. ఆ పిల్లలను బయట పారవేసి దుస్థితి వున్నది. అందులో ఎదురు తిరిగిన మెంటల్ పేషెంట్స్ మర్రర్ కాబడ్డారు. కేసులు ఫైల్ అయ్యాయి. శాసనసభలో ఈ అంశం వచ్చినప్పుడు సమరసింహారెడ్డిగారు జవాబు చెప్పారు అనాడే మర్రర్ జరిగింది. విద్యాసాగరరావు ప్రివేర్ అయితే పోవచ్చు ఇన్‌స్పెక్ట్ చేయవచ్చు. వేము ఆధరెడ్డి చేస్తామని సమరసింహారెడ్డిగారు అన్నారు సమరసింహారెడ్డిని కూడా రానిమ్మండి, అందరం కలిసి పోదామని చెప్పాము. ఇంతవరకు ఏ మంత్రి కూడా అక్కడికి వెళ్ళడానికి భయపడుతున్నాడు. ఎందుకంటే కొంపతేని వారిని కూడా అడ్డిట్ చేస్తారేమో అనే భయంతో వెళ్ళడం లేదు. భయపడవలసిన అవసరం లేదు. హాస్పిటల్ అధికారిటీను డ్విర్క్ చేస్తుంది. వెంటనే తనిఖీ చేయండి. ఒకసారి ఈ అంశాలను గురించి తనిఖీచేసి చర్య తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను అందులో పనిచేసిన డాక్టర్ ప్రభాకర్ సుప్రీంకోర్టులో దిగి ఫిలిషన్ ఫైల్ చేశారు. Dr. Prabhakar alleged 'inhuman and sadistic treatments in the Mental Hospital, Hyderabad. దానిమీద సుప్రీం కోర్టు డ్విర్క్ ఇచ్చింది. ఆ డ్విర్క్ తరువాత ప్రభుత్వం అమలుచేసే చర్యకృమలు ఏమిటి? ఎవ్వరయినా ఒక్కసారయినా ఇన్‌స్పెక్ట్ చేశారా? దానిమీద తీసుకున్న చర్యలు ఏమిటి? ఆ డ్విర్క్‌తో వున్న అంశాలు ఏమిటి? ఏ అంశం గురించి వాళ్ళు చర్య తీసుకోవాలి?

మిస్టర్ స్పీకర్:- విద్యాసంపత్తిలో ఎవరి జోలికి ఎవ్వరు పోరు. పోలేసులు వున్నాయి. వాళ్ళను ప్రక్కలకు జరుపుతారు.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- అధ్యక్షా, జనరల్‌గా కంప్లయింట్ ఏమిటంటే హాస్పిటల్‌లో అడ్డిట్ దొరకడం లేదని అన్నారు. కానీ గౌరవనీయులైన విద్యాసాగరరావుగారి

కంప్లయింట్ ఏమిటంటే వాళ్ళకు ఇష్టం లేకున్నా బ్లై ఫోర్స్ అడ్మిట్ చేయమన్నారని. నాకు తెలిసినంతవరకు ఎవ్వరయినా ప్లెంట్ కు సంబంధించిన వాళ్ళు ఇతన్ని అడ్మిట్ చేయండంటే, లేకపోతే కేసులు వున్నవాళ్ళను పోలీసుల సలహామీద చేర్చుకోవడమే అంతకు తప్ప ఇక వేరే కాదు. డాక్టర్ కోరాడ ప్రభాకర్ సుప్రీంకోర్టుకు ఒక ఎలిగేషన్ చేస్తూ పిటిషన్ ను పంపించారు. వాటిని 20.7.91న సుప్రీంకోర్టుకు నివేదించారు. 5.9.91న సుప్రీంకోర్టు నుంచి ఇక్కడకు పంపడం జరిగింది. చీఫ్ సెక్రటరీకి సుప్రీంకోర్టుకు ఇటువంటి కంప్లయింట్ వచ్చింది. దీనిమీద మీరు విచారణ చేసి పంపమని అడిగారు. దాని మీద డి.ఎం.ఇ.సి. ఎంక్వయిర్ కి వేశారు. డి.ఎం.ఇ. ఎంక్వయిర్ చేసి కొన్ని సలహా లిచ్చారు. దానిని బేస్ చేసుకోవడమే కాకుండా, ఆ రిపోర్టు ఇవ్విన తరువాత చీఫ్ సెక్రటరీ గారు స్వయంగా ఆ హాస్పిటల్ తనిఖీచేశారు. డి.ఎ.ఇ. నివేదిక అధారంగా వారు తనిఖీ చేశారు. దానిని సుప్రీంకోర్టుకు నివేదించారు. The Joint Registrar of the Supreme Court of India has informed on the 3rd January, 1992 that the Enquiry Findings of the Director of Medical Education and the improvements suggested by him in the functioning of the Hospital was placed before the Hon'ble Judge in his Chambers and his Lordship has asked that the improvements in the functioning of the Hospital be initiated in right earnest. కనుక సుప్రీంకోర్టుకు నివేదించిన తరువాత చెప్పారు. వాటితో ప్రధానమయినది. ఇక్కడకు వచ్చిన తరువాత తీసుకున్న నిర్ణయాలు ఏమంటే, Action on the points listed below is being taken. డి.ఎం.ఇ. రిపోర్టు వచ్చిన తరువాత The Project and Programme Approval Committee in its meeting held on 22.10.1992 have agreed to create additional posts proposed above. They have also agreed for the construction of kitchen and dining hall at an estimated cost of Rs.25.50 lakhs for the current year, i.e., 1992-93. Sanction for an amount of Rs.5 lakhs has been agreed and the proposals have been processed and would be issued shortly. File is under circulation to the Chief Minister. Action on the other points is noted below. (1) for providing exclusively a watchman in the evening shift, the Superintendent of the Hospital has made internal arrangements for the same. (2) regarding the appointment of Honorary visitors to the Hospital who may independently assess the conditions in the hospital from time to time, proposals are due from the D.M.E., Hyderabad.

Government appointed Discharge Committee of Board of Visitors to the Hospital under the Indian Lunacy Act like in any other Mental Hospital in India. The Board meets monthly once, to inspect the Hospital to assess the conditions and

also to recommend discharge of proper cases. The Superintendent of the Hospital suggested that the same may be requested to independently assess the conditions of the Hospital and inform the Government. This suggestion has to be examined in consultation with the Director of Medical Education and a decision is to be taken thereon. Regarding family quarters only for the females a kitchen, internal arrangements will be made as soon as the construction of the female kitchen is over. All efforts are being made to improve the conditions in the Hospital. డాక్టర్ కోరాడ పృథ్వీకర్ అనేవారు అక్కడ హావుస్ సర్జన్స్ చేస్తున్నారు సూపరింటెండింట్ రఘురామరెడ్డితో వారికి కొంత వైషమ్యం ఏర్పడింది P. Raghakar Rao Korada may be asked for the assessment examination in the set of examiners excluding Dr. Raghurama Reddy against whom he has got some grouse.

డా. బి. రాజేశ్వరరావు:- పృథానమ్మన సమస్య ఆ హాస్పిటల్‌లో కొందరు పిప్పివారు కాని వారిని కూడా అడ్మిట్ చేస్తున్నారన్న ఆరోపణ ఉంది. 10, 15 సంవత్సరాలు నుంచీ కూడా అక్కడ ఆ విధంగా ఉన్నవారున్నారు. కనుక అటువంటివారి రోగ నిర్ధారణకోసం స్పెషల్ టీమును వేసి మళ్ళీ రెప్యా చేసి, రోగం లేని వారిని పిడుదల చేయడానికి ఏం ప్రయత్నం చేస్తారు? కొందరు పిప్పివారు రోడ్ల మీద తిరుగుతున్నారు. సుప్రీమ్‌కోర్టు ఎవరూ కంప్లయింట్ లేకుండానే, పోలీసు సహాయంతో అడ్మిట్ చేసి చికిత్స చేయిస్తారా? అక్కడుంటే ఈ సమస్యల పరిష్కారం కోసం టైం బౌండ్ పోగ్రామ్ పెడతారా.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- ఏ పోగ్రాం కన్సిడరేషన్‌లో ఉందనేది ఇప్పుడే చెప్పాను. ఇందాక కొత్తగా క్రియేట్ చేయబోయే హాస్టల్ గురించి చెబుతాను అన్నాను. ఆ వివరాలన్నీ తెలుసుకోవాలని బహుశా వారికి ఆసక్తి ఉంటుందనుకొను. మానసిక వ్యాధి లేకుండా అడ్మిట్ చేయడం అంటే ఏదయినా స్పెసిఫిక్ ఇన్సిడెంట్ ఉంటే చెప్పవచ్చును. జనరల్‌గా అక్కడ అడ్మిట్ అయిన వారందరినీ థరోగా మళ్ళీ చెక్‌ప్ చెయ్యాలంటే ఎంతవరకూ సాధ్యం గౌరవసభ్యులు డాక్టరు కనుక వారిని అడుగుతున్నాను. అడ్మిట్ చేసేటప్పుడు ఇప్పుడున్న పద్ధతులు కాకుండా ఇంకొక మార్గం ఏదయినా ఉంటే సలహా ఇస్తే గవర్నమెంట్ దానిని స్వీకరించడానికి సిద్ధంగా ఉంది. పిప్పి పట్టిన వారితోనే ఇబ్బంది పడుతున్నాము పిప్పిలేని వారిని కూడా చేర్చుకుని సంఖ్య పెంచాలన్నది మా ఉద్దేశం కాదు ఉన్న వారితో ఎట్లా తగ్గించాలన్నది మా ఉద్దేశం, అందరి ఉద్దేశం కూడా హాస్పిటల్ తనిఖీకి భయపడి ఎవరూ వెళ్లవేదన్నారు విద్యాసాగరరావుగారు. నాకు భయం లేదు. వారి కుండెమో గత సంవత్సరం నేను వెళ్లి చూశాను. వెళ్లడమే కాదు అక్కడ గల పరిస్థితులను అవగాహన చేసుకుని మెరుగుపరచడానికి కావలసిన నాలెడ్జి నాకు లేదు నేను ఒక ఆర్డినరీ వ్యక్తిని, డాక్టరును కాదు కనుక డాక్టర్లు కానీ, ఆ రంగంలో ప్రావీణ్యం గల వారు, హాస్పిటల్ మేనేజిమెంట్‌లో, ఆ సిస్టంలో నాలెడ్జి ఉండి, ఇప్పుడున్న విధానాన్ని ఈ

విధంగా మెరుగు చేద్దాము అని చిటికె వాటి గురించి పరిశీలించి చర్య తీసుకోవడానికి నేను సిద్ధంగా ఉన్నాను.

శ్రీ సిపావ్. విద్యాసాగరరావు:- 10, 20 సంవత్సరాలుగా అక్కడ పేషెంట్స్ గా ఉన్నారన్నది చాలా పత్రికలలో చాలా సందర్భాలలో వచ్చింది. దానిమీదనే సుప్రీంకోర్టుకు పోయారు. రోశయ్యగారు అక్కడకు ఎప్పుడు వెళ్లారో మాకు తెలీదు. శాసనసభలో అడిగినప్పుడు గతసారి సమరసింహారెడ్డిగారు చెప్పారు. చెప్పిన తరువాత వెళ్ళలేదు. రోశయ్యగారు వెళ్ళామన్నారు. మాకు తెలియదు. కాబట్టి భయపడకుండా వెళ్ళమనండి. అందులో వారినీ అడ్డిట్ చేసుకునే ప్రశ్న రాదు. తగిన చర్యలు తీసుకోమనండి. పూర్తిగా పోయి, ఇన్స్ పెక్ట్ చేసి, ఈ సమస్యలను పర్యవేక్షించండి.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- సమరసింహారెడ్డిగారు, విద్యాసాగరరావుగారు "మనిద్దరం కలిసి వెడదాము" అని అనుకున్నారేమో నాకు తెలియదు.

శ్రీ సిపావ్. విద్యాసాగరరావు:- సభకు సంబంధించినది. మేమిద్దరం అనుకున్నది కాదు. సభలో సమాధానం వచ్చిన తరువాత ప్రభుత్వపరంగా మంత్రిగారు విజిట్ చెయ్యాల్సి. అదేదో భయంగా ఉన్నట్లుంది. భయపడకుండా వెళ్ళి రమ్మనండి.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- నేను గతసారి ఆరోగ్యశాఖ మంత్రిగా ఉండగా నాకు అక్కడకు వెళ్ళే అవకాశం వచ్చింది. డాక్టర్ కోదాడగారు సుప్రీంకోర్టుకు ఇచ్చిన కంప్లెయింట్ లో - వేపర్లలో ఏమనీ వచ్చిందో తెలియదు కానీ పర్మిక్యులర్ గా అక్కడ ఎసెస్ మెంట్ ఎగ్జామినేషన్ గురించి, హాపుస్ సర్వేన్స్ గురించి వివాదాలున్నాయి. ఏవయినా సూచనలుంటే తప్పకుండా పరిశీలిస్తాము.

డా. బి. రాజేశ్వరరావు:- నేను అడిగిన దానికి సమాధానం రాలేదు. రోడ్లమీద పిప్పి వారు కొందరు తిరుగుతున్నారు. వారినీ పోలీసు సహాయంతో అడ్డిట్ చేసి, బీజేపీ మెంట్ ఇచ్చి, బాగుచేసి పంపుతారా? న్యూసెన్సుగా ఉంది.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- రోడ్లమీద తిరిగే వారు రకరకాలుగా ఉంటారు. అందరికీ తెలిసిందే. వారిలో పిప్పివారుంటే, ఆ సమాచారం ఉంటే తీసుకెళ్ళడం అన్నది వేరు.

శ్రీ బద్దం బాలిరెడ్డి:- 1985వ సంవత్సరంలో కరీంనగర్ జిల్లాలో ఒక వ్యక్తిని పిప్పిరాకున్నా, పిప్పిపట్టిందని వారి బంధువులు, డాక్టర్లు కలిసి కుమ్మక్కయి చేర్చిన సంగతి ప్రభుత్వదృష్టికి తెచ్చాము. పిప్పిలేని వారినీ చేర్చుకోమని మంత్రిగారు అంటున్నారు. ఆ విధంగా చేర్చుకున్న ఆ డాక్టర్లు మీద ఇంతవరకూ ఎందుకు చర్య తీసుకోలేదు? పోలీసులతో తీసుకుపోయి, అడ్డిట్ చేస్తున్నారు. ఆసులు పంచుకునేటప్పుడు కానీ వారసులు లేని సందర్భంలో కానీ కుట్రలు పన్నిన సందర్భంలో పోలీసులు, డాక్టర్లు కలిసి పిప్పిలేని వారినీ పిప్పివారుగా అడ్డిట్ చేయించి, వారినీ చిత్తపొంసలు పెడుతున్నారు. ఈ విషయాలు గతంలో కూడా ప్రభుత్వదృష్టికి తెచ్చాము. స్వేచ్ఛ విషయంలో కూడా అక్కడ ఎన్నో ఆక్షేపాలు జరుగుతున్నాయి. రేపేకు గురి కాబడి పిల్లలను కూడా కంటున్నారు.

ఇది నిజమైన విషయం. విప్పిలేని వారిని విప్పివారుగా చిత్రీకరిస్తున్నారు. వేటిష్షెన ఏం పర్య కేసుకుంటారు? మేము రైటింగ్‌లో కూడా ఇబ్బాము. నిరూపణ చేశాము.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- వారు చెప్పినట్లు కరేంనగర్‌లో కాన్ మరొక చోట కాన్ స్పెసిఫిక్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఉంటే ఇవ్వమనండి. ఇదివరకు ఏం జరిగిందో తెలియదు. మళ్ళీ చూస్తాను. విప్పికి, పిల్లలను కనటానికి సంబంధం లేదు. విప్పివారు అయినంత మాత్రాన సంసారం చేసి పిల్లలను కనడానికి మీరా, నేనూ ఆపగలిగేది లేదు. సంతానం తగ్గించుకోండి అంటున్నా కంటూనే ఉన్నారు. ఏం చేస్తాం?

శ్రీ సిపాష్. విద్యాసాగరరావు:- ఇది చాలా సీరియస్ విషయం. రోశయ్యగారు అన్నట్లు ఆసుపత్రులలో ఫామిలీ ప్లానింగు అమలు చేయమనడం లేదు. గోడలు దూకి బయటించి వచ్చి అమాయకులైన మహిళలను (విప్పివాళ్ళను) బెరుస్తున్నారు. యిది ఎంత హృదయ విదారకమైన విషయం. దీనిని గురించి తెలియ చేయమనండి.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- ఇప్పుడు వున్న పరిస్థితులను మెరుగుపరచడానికి సుప్రీం కోర్టు ఆమోదంతో కొన్ని తక్షణ చర్యలు చేపట్టడం జరుగుతోంది.

శ్రీ ఎన్.టి.రామారావు:- అధ్యక్షా, క్వశ్చన్ అవర్ అయిపోయింది. నేను యిక్కడ మీరు అవకాశం యిస్తారని చూస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:- క్వశ్చన్ అవర్ యింకా పూర్తి కాలేదు.

శ్రీకాకుళం జిల్లాలో ఫ్లోరేరియా నిర్మూలన కార్యక్రమము.

36-

*7790-నర్మళ శ్రీ కె. ఎర్రన్నాయుడు (హరిశ్చంద్రాపురం), జి.ఎస్.ఎస్.శివాజి (నోంపేట):- ముఖ్యమంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) శ్రీకాకుళం జిల్లాలో ఫ్లోరేరియా నిర్మూలన కార్యక్రమాన్ని నిలిపివేసిన విషయం వాస్తవమేనా;

(ఆ) అయినచో, అందుకు గల కారణము లేవీ?

ముఖ్యమంత్రి తరఫున (శ్రీ కె. రోశయ్య) :- (అ) లేదండి.

(ఆ) ఈ ప్రశ్నకు తావులేదు.

శ్రీ కె. ఎర్రన్నాయుడు:- అధ్యక్షా, అది ఎత్తివేయలేదని చెప్పారు. యిప్పుడు శ్రీకాకుళం జిల్లాలో, నర్సంపేటలో ఈ వ్యాధి వుంది. దీనివల్ల ప్రజలు చాలా బాధ పడుతున్నారు.మరి ఈ పొజెక్టు ఎత్తివేయకపోతే శ్రీకాకుళం జిల్లాలో ఏమి చర్యలు

చేపడుతున్నారా? ఎంతమంది డాక్టర్లు వున్నారు. ఎంత బడ్జెటు యిస్తున్నారు? పాజెక్టు ఎక్స్టేంషన్లు అన్నారు సంతోషం. కానీ ఈ వ్యాధి నివారణకు తీసుకుంటున్న కార్యక్రమాలు ఏమిటని అడుగుతున్నాను?

శ్రీ కె. రోశయ్య:- మీరు పాజెక్టు ఎక్స్టేంషన్ అన్నారు. నేను సమాధానంగా లేదు అన్నాను. అంటే పాజెక్టు కంటిన్యూ అవుతుందని కాదు. ఏప్రిల్ 1978లో ప్రభుత్వం ఒక పాజెక్టును మొదలు పెట్టింది. అందులో ఈ వ్యాధి నివారణ చర్యలకు పూనుకుంది. అందుకు మూడు రాష్ట్రాలను ఎన్నుకుంది. అందులో మనరాష్ట్రంలో శ్రీకాకుళం జిల్లాలో ఏప్రిల్, 1978లో మొదలు పెట్టబడిన ఈ పాజెక్టు 31-3-1980 లో పూర్తి అయింది. అంతవరకు దానికి బిడ్డలు యివ్వబడింది. అయితే దాని తరువాత కూడా మనం రెగ్యులర్ గా కావలసిన ట్రీట్ మెంట్లు యిస్తున్నది శ్రీకాకుళం, నర్సంపేటలలో ఈ ట్రీట్ మెంట్ వుంది. ఆ వ్యాధి నివారణకూ, డిస్కీ వారికి ట్రీట్ చేయడానికి కావలసిన అవసరాలను మనకున్న అవకాశాలతో తీర్చడానికి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాను ఈ వ్యాధి 1986లో 6.9 శాతం ఉంటే, ఈవేళ అంటే 1992లో 4.5 శాతం వుంది. అంటే తగ్గుముఖం పట్టింది. దాన్ని కూడా యింకా తగ్గించవలసిన అవసరం వుంది. ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. దీనిని శ్రీకాకుళం, విజయనగరం, జిల్లాలలో కావలసిన స్టాఫ్ ను ఏర్పాటు చేస్తున్నాము. మొత్తం మీద నేషనల్ ఫెలేరియా కంట్రోలు యూనిట్స్ పనిచేస్తున్నాయి.

ఒంగోలు పొగాకు ఉత్పత్తిదారుల సహకార సంఘంలో నియామకాలు

37-

*7459-(కె)-సర్వశ్రీ గాదె వెంకటరెడ్డి (దుగ్గిరాల), కె.పి. కొండారెడ్డి (మార్కాపూర్), ఎం. మహేంద్రరెడ్డి (కందుకూరు), జి. ముకుందరెడ్డి (పెద్దపల్లి):- సహకారశాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) ఒంగోలు పొగాకు ఉత్పత్తిదారుల సహకార సంఘం యాజమాన్యం నియామకాలకు సంబంధించిన నియమాలను, ప్రత్యేకింపు సూత్రాన్ని పాటించకుండా అనేకమంది ఉద్యోగులను నియమించిన విషయం వాస్తవమేనా;

(ఆ) అయినచో, నియమించబడిన ఉద్యోగుల వివరాలేవి; అక్కడ నియామకాలను వేయుటకు బాధ్యులైనవారిపై తీసికొన్న చర్య ఏమి?

సహకార శాఖమంత్రి (శ్రీ కె. లక్ష్మీనారాయణ):- (అ) అవునండీ.

(ఆ) ఒంగోలు పొగాకు యూనియన్ మాజీ అధ్యక్షుడు శ్రీ బి. తరభయ్య, దరఖాస్తుదారులే కాకుండా, ఇతరులు కూడా ఇంటర్వ్యూలకు హాజరుకావచ్చునని తెలియ చేస్తూ 10-5-1984 తేదీన ఈనాడులో ఒక వార్తను ప్రచురించి, 1984 సంవత్సరంలో ఏక మొత్తం వేతనంపైన 15 మంది ఉద్యోగులను నియమించారు. ఈ అక్కడ నియామకాలకుగాను అప్పటి పెన్షిడెంటుపై ఎలాంటి చర్య తీసుకొనలేదు. అంతేగాకుండా, పొగాకు యూనియను మేనేజిమెంటు బోర్డు కూడా ఆయన చర్యను ఆమోదించింది.

404 17 ఫిబ్రవరి, 1993. వివరణ నిమిత్తం కోరిన అంతం: ప్రభుత్వం కొత్తగా 12 డిస్ట్రిలరీలకు, 12 బ్రావరీలకు మంజూరుచేసి అనుమతిని నిలుపుదల ప్రకటన గురించి.

శ్రీ జి. వెంకటరెడ్డి:- ఈ నొన్నటి 1984 లో ఏర్పాటు చేశారన్నారు. 1984లో 15 మందిని తీసుకున్నారు. మనం 1993లో వున్నాము. అసలు ఎన్ని ఉద్యోగాలు, ఎప్పుడు, ఎలా యిచ్చారన్నది స్పష్టంగా లేదు. రెండోది నియామకాల విషయంలో రూల్ ఆఫ్ రికర్షన్ పాటించకుండా చేస్తున్నారు. అయితే వార్షిక అంటే అక్కడ వర్కలకు పాల్పడిన వార్షిక ఏమి చర్య తీసుకున్నారు? యిదివరలో నియమించబడ్డ వారిని ఉన్న వేసి, ఆ ఖాళీలను మళ్ళీ రూల్ ప్రకారం భర్తీ చేస్తారా? అసలీప్పుట్లో తీసుకుంటారా లేదా?

శ్రీ కె. లక్ష్మీనారాయణ:- అధ్యక్షా, 1984 లో కన్సాలిడేటెడ్ జీతముపై 15 మందిని నియమించడం జరిగిందంటే. 1984 లో 109 మందినీ, 1986 లో 67 మందినీ, 1987 లో 75 మందినీ, 1991 లో 7 గురినీ, 1992 లో 55 మందినీ రూల్ ఆఫ్ రికర్షన్ ప్రకారం తీసుకున్న మాట వాస్తవం. దీనిమీద ఫిబ్రవరి 28 తోగా ఎక్స్ ప్లెన్ షన్ వారిని అడిగిము, అలా వారు ఆలోచన చేయకపోతే డిసిప్లినరీ యాక్షన్ తీసుకుంటాము.

Mr. Speaker:- Q.No. 38 (*7996) is postponed.

వివరణ నిమిత్తం కోరిన అంతం:
ప్రభుత్వం కొత్తగా 12 డిస్ట్రిలరీలకు, 12 బ్రావరీలకు మంజూరుచేసిన అనుమతిని నిలుపుదల ప్రకటన గురించి.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- నాకు వున్నటువంటి అభిప్రాయాలను వ్యక్తం చేయడానికి ఈ ప్రశ్నోత్తరాల తరువాత అవకాశం యిచ్చినందుకు అభినందనలు తెలియజేస్తున్నాను. మరి మన కార్యక్రమాలు ప్రజలకోసం, ప్రజా సత్వమం కోసం, ప్రజల నుద్దేశించినవన్న విషయం అందరికీ తెలిసిందే. మరి ఈనాడు మన కార్యక్రమాలకు ఎంతమంది పెద్దలు, స్త్రీలు, ఎలా? ఏమి జరుగుతుందని చూస్తున్నారో, వింటున్నారో మనకు తెలియనిది కాదు. ఈ సభా కార్యక్రమాల గూర్చి ఏమనుకుంటున్నారో మనం గమనించాలి. మనం ప్రజలకోసం, ప్రజా ప్రశాంతి, ప్రజలనుంచి ఎన్నుకోబడ్డం. కనుక ప్రజలనుకొంటున్నారన్నది తెలుసుకోవడం మన కర్తవ్యం. ధర్మం. మరి ఈ రాజకీయ పరిణామాలను చూసి ప్రాజులు, విజులు ఎందరో విస్తుపోతున్నారు. ప్రజలందరూ పరిహసిస్తున్నారు. పత్రికలలో ఘోషిస్తున్నారు. ఆంధ్రప్రభలో 16-2-93.

శ్రీ కె. బాపిరాజు మహాదయులు కథానాయకుడుగా సాగిన బట్టల వృత్తాంతములో దిగ్భ్రమ కలిగిందే విషయం ఏమిటని ప్రశ్నించుకుంటే 12 డిస్ట్రిలరీలు, 12 బ్రావరీలకు తైలములు యివ్వలేదని మంత్రి ఖండింపలేదు. అంగీకరించారు. నోమవారంనాడు నెండు శాసనసభల్లో స్వయంగా అంగీకరించారు. ముఖ్యమంత్రిని పదుగురుట యిబ్బంది పెట్టానని అంగీకరించారు. అంతకు ముందు రోజే వారు ముఖ్యమంత్రిగారు చూడమంటేనే

వివరణ నిమిత్తం కోరిన అంశం: పృథుత్వం కొత్తగా 17 ఫిబ్రవరి, 1993. 405
12 డిస్సిలరీలకు, 12 బూవరీలకు మంజూరుచేసిన
అనుమతిని నిలుపుదల ప్రకటన గురించి.

ఆ ఫైళ్ళు తాను చూసి క్లియర్ చేశానన్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ విషయాలు తనకు
ముందుగా తెలియదన్నారు.

శ్రీ జె.సి. దివాకరరెడ్డి:- ఓ క్వారిఫికేషన్ సార్ రెండురోజులు సమగ్రంగా దీని 9.
మీద చర్చ జరిగింది. ఉ

మిస్టర్ స్పీకర్:- నేను ఆయనను (శ్రీ ఎన్.టి. రామారావుగారిని) మాట్లాడటానికి
అలా చేశాను.

శ్రీ జె.సి. దివాకరరెడ్డి:- ఈ చర్చ యిప్పటికే సంపూర్ణంగా జరిగింది. మళ్ళీ సభ
దృష్టికి తేవాల్సిన అవసరం ఏముంది అధ్యక్షా. వాళ్ళు 2 రోజులు చాలా కష్టపడి సభ
దృష్టికి తెచ్చి, మళ్ళీ యివేళ తేవాల్సిన అవసరం ఏమిటి? 40 రోజులూ యిదే అయితే వేరే
కార్యక్రమాలు ఎలా జరుగుతాయి? మిగతావాళ్ళు కూడా చాలా విషయాలు రైజ్ చేయాల్సినవి
వున్నాయి

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- కమిటీ నియామకం, సభాపతి వద్ద రికార్డులు పరిశీ
లించడం, న్యాయ విచారణకు ఆదేశించడం అనే మూడు ప్రతిపాదనలు సభ ముందు వచ్చి
నపుడు న్యాయ విచారణకే తాను సుముఖంగా వున్నానని మంత్రిగారు ప్రకటించారు. ఇక ఆ
ప్రయత్నాలు మొదలవుతాయి. ఇలా ఫైళ్ళమీద సంతకాలు చేయడం నిబంధనాబద్ధం
అవునా, కాదా అనేది యిక్కడ ప్రశ్న కాకూడదు. మద్యపాన వ్యతిరేకంగా ఒక ఉద్యమం
సాగుతున్నపుడు ఈ విధంగా ఒక ప్రభుత్వం, ఒక ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వం, ప్రజా
ప్రాతినిధ్యం వహించే ప్రభుత్వం ఎందుకు తొందరపడవలసి వచ్చింది. ప్రతివాడికీ వచ్చే
సందేహంగా నేను సవినయంగా మనవిచేస్తున్నాను.

(బిజినీ బెంచీల వైపు నుంచి గౌ.సభ్యులు పలువురు లేచి నిలబడి మాట్లాడబోయారు).

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఎవరికీ సభా మర్యాద తెలియదు. కృత్వన్ అవర్ సిక్రక్కుగా
నడిపాను. ఇప్పుడు మీకు హక్కు లేదని తెలిసుకోవాలంటున్నాను.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- 17వ తేదీ 'ఈనాడు' (దినపత్రిక) లో ఎంత నయవంప
కత్వం అన్నారు. ఇంతకు మించి తెలుగు నిఘంటువులో వేరేమాట ఉంటుందని నేను
అనుకోవడం లేదు. మద్యపాన నిషేధంపై కొన్ని మాసాలుగా మాయమాటలతో రాష్ట్రప్రజా
నేకాన్ని ఒకవైపు మభ్యపెడుతూ మరొకవైపు గుట్టుపెప్పుడు కాకుండా డజను
సారా బట్టలకు, యింకో డజను బూవరీలకు ఆబ్కారీ మంత్రిగారు కనుమూరి బాపిరాజు
గారు బోకున అంగీకరించడానికి ఎవరు ఆ నిర్ణయం వేశారు? రాష్ట్రప్రభుత్వం అధినేత
కోట్ల విజయభాస్కరరెడ్డి గారు యింతటి ప్రధానమైన విషయం. అలస్థంగా తెలుసు
కున్నారట. తెలిసి బాధపడ్డారట పెద్దమనిషి బొంకు, పెద్ద పెరువు కంపు అనే నానుడి
వారికి వర్తింపదనే అనుకున్నాం. తను బాధపడ్డానూ అన్నారంటే జరగకూడని తప్పు
జరిగిందన్న మాట. దానికి పరిహారం ఏమిటి? ఏమీ యివ్వాలి? తప్పు తెలుసుకున్నారు.

బాధ పడుతున్నామన్నారు. అటువంటిప్పుడు ఒక మంత్రిగారు చేసిన తప్పును వివిధంగా పరిష్కరిస్తారు? అసలు మంత్రిగారే దయచేసి నైతిక విలువలను గుర్తించి పదవి నుండి తప్పుకోవాలి. ఒక తప్పు చేసినందుకు ముఖ్యమంత్రిగారు కూడ బాధపడుతున్నారు. ఎందుకు బాధపడ్డారు? తప్పు జరిగింది కాబట్టి.

(గౌ. సభ్యులు శ్రీ ఎం. కోదండరెడ్డి లేచి మాట్లాడబోయారు)

మిస్టర్ స్పీకర్:- నేను మీకు అవకాశం యిస్తాను. ఆయా గోయింగ్ టు కం.

శ్రీ ఎం. కోదండరెడ్డి:- చెప్పవలసి వచ్చినప్పుడు చెప్పకపోతే విలువ ఏమిటి సార్?

మిస్టర్ స్పీకర్:- మీరు అర్థం చేసుకోవడం లేదు. డిస్టర్బు చేసి చెప్పడం కన్న అప్పుడు బాగా చెప్పండి. నేను మీకు సమయం ఇస్తాను.

శ్రీ ఎం. కోదండరెడ్డి:- నేను పత్రికలు కోట్చేసి చెప్పడం లేదు.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- ముఖ్యమంత్రిగారు నాకు బాధ కలిగిందన్నారు ఎందుకు బాధ కలిగింది? ఏదయినా తప్పుచేస్తేనే కలుగుతుంది. ఈనాడు పర్యవసానంగా నిర్ణయం తీసుకుంటున్నారు తమరు? మా వాళ్లను ఎందుకు బహిష్కరిస్తారు? జరిగిన వివరాలు వివరంగా చెప్పడం నా ధర్మం. ఈనాడు వారు తప్పని తెలుసుకున్న తర్వాత తప్పు జరిగిందని ఒప్పుకున్నతర్వాత మళ్ళీ ఈ తప్పు ఎందుకు కంటిన్యూ చేస్తున్నారు అని ఈ పత్రిక అడిగింది. నేనూ అడుగుతున్నాను. 'ఆంధ్రజ్యోతి' కూడా అడిగింది. ఎవరూ సమర్థించలేని పని అని. పశుభుత్వం ఎందుకు సమర్థిస్తోంది? ఏ పశుల తరఫున సమర్థించిందని సవినయంగా అడుగుతున్నాను. మంత్రిగారిని సరిచేయడం ధర్మం కాదా? నైతిక విధానం ధర్మం కాదా? పవిత్రమైన పరిపాలన ధర్మం కాదా? పేదరికం నిర్మూలించడం ధర్మం కాదా? అక్కమమైన దానికి ఈ పశుభుత్వం ఎందుకు పాల్పడింది? తమరేదో నిర్ణయం తీసుకున్నారు.

(బ్రేకేర బెంచేలవైపు నుండి అంతరాయం)

ఈ విషయంలో వారికి ఎందుకు బహిష్కరించారు? 4 డిమాండ్లు పెట్టాం. ఈ ఆధునిక యుగంలో పశుసామగ్రి పటిష్టంగా పనిచేయాలంటే బలమైన పశుపక్షం ఉండాలి కదా అధ్యక్షా. ఈనాడు లోపల జరిగిన కుంభకోణాన్ని బైటపెట్టాం. 4 డిమాండ్లు కూడ చేశాం. మీరు వాటిని సరిగ్గా గమనించాలని కూడ మనవిచేస్తున్నాను. మొదట డిమాండు, ఏదయితే ముఖ్యమంత్రిగారికి బాధ కలిగిందో, ఏదయితే వారికి తెలిసో తెలియకో అవగాహన ఉండో ఉండకో ఈ తెటర్ ఆఫ్ ఇండెంటిటీ యిచ్చారు. ఆ తప్పు తెలుసుకున్నారు. కాబట్టి వాటిని వెంటనే రద్దు చేయాలి. రెండవ డిమాండు, పెద్దపెద్దవాళ్ల కందరికీ యిందులో సంబంధం వుందని విసికిడి. ఎందుకు మీరు దీనికి పట్టుబడుతున్నారు? న్యాయం వుంటే, ధర్మం వుంటే, సత్యం వుంటే పట్టుపట్టకండి. మూడవది, మంత్రిగారిని బర్తరఫ్ చేయాలి. ఆయన మొండిపట్టు పట్టి కూర్చున్నాడు. పశుసామగ్రిని గుర్తించడం లేదు. నీతి లేదు. నియమం లేదు. సత్యం లేదు. ఆయనకు మంత్రిగా ఉండటానికి అర్హత లేదు.

వివరణ నిమిత్తం కోరిన అంశం: పృథుత్వం కొత్తగా 17 ఫిబ్రవరి, 1993- 407
12 డిస్ట్రీలకు, 12 బ్యూవరీలకు మంజూరుచేసిన
అనుమతిని నిలుపుదల పక్కటిన గురించి.

శ్రీ కె. బాపిరాజు:- అధ్యక్షా, రామారావుగారి ఉపన్యాసం వినేశాం.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- అధ్యక్షా, కాబట్టి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- (శ్రీ ఎన్.టి. రామారావుగారిని ఉద్దేశించి) మీకు పొసేజరు తెలుసు. మీకు యిచ్చిన సమయం 11.30. నేతేనిజాయిత్ అని మీరు పలికిన దానిమీద ఆయన సమాధానం చెబుతున్నారు. సమాధానం చెప్పాల్సిన అవసరం లేదా?

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- నన్ను అడగమనండి. ఆ మాటలే చెబుతాను. నీతి వుంటే వెంటనే రాజీనామా చేయాలి. ఐ యామ్ అవేరింగ్ అల్ ది కాంగ్రెస్ మెంబర్స్ అండ్ మైడియర్ ఫ్రెండ్స్. తెలియకుండా చేసిన లెటరాఫ్ ఇండెంట్స్కు తెలిస్తే తెలియకా వేతా మన్నారు. అలా చేయవచ్చా? ఇది ధర్మమా? అయామ్ అవేరింగ్ టు ఆల్ ఆఫ్ దెమ్. మిమ్మల్ని అడుగుతున్నాను. ఇది ధర్మం అనండి. సత్యం అనండి. నేను ఒప్పుకుంటాను. వాళ్లు అన్న మాటలమీద నేను అన్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:- అనుకొంటున్నారు మీరు పత్రికలలో బాగా వస్తుంది అని, 9.5 సమయం వేస్ట్ చేయటం కంటే ఇంకేమీ లేదు. ఉ.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- వారు అన్నమాటల మీద నేను అన్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:- మీరు అన్నదానికి వారు సమాధానం చెప్పాలి కదా. నేను ఎక్కువ సమయం ఇవ్వను. ఇచ్చిన సమయాన్ని పాడు చేస్తున్నారు ఇట్లా.

శ్రీ కె. బాపిరాజు:- అధ్యక్షా, గత 15 సంవత్సరాలలో ఎప్పుడూ కూడా ఇట్లా ఒక ఎలిగేషన్ మీద అపోజిషన్ లీడర్గానే, సభ్యులు గానే పత్రికలలో వచ్చినదానికి పత్రిక పత్రికా వదిలినట్లు ఇప్పటివరకు చూడలేదు. ఆయన పృత్యేకశృద్ధ తీసుకొని పేపరు తీసుకువచ్చి వదిలినందుకు నాకు అభ్యంతరం లేదు. ఆయన చాలా ఆవేశంతో నీన్నకూడా - ఎప్పుడూ నాకు జీవితంలో రానంత కోపం కాదు, బాధ కలిగింది. ఆయన నన్ను బాధపెట్టిన తరువాత బాధ కలిగింది. అయినప్పటికీ, నా బాధను, నా భాషను ఆయన రాకారే తప్ప రెప్పగొడితే రెప్పిన బాపిరాజు అని రాసివుంటే సంతోషించేవాడిని. ఏమీ లేదు. ఇక్కడ నందమూరి వారి కృత్యం లేదు. కనుమూరివాడు ఒక్కడే ఇక్కడ కనిపిస్తున్నాను. దయచేసి పదేపదే నీతి గురించి, నిజాయితీ గురించి గట్టిగా అరిస్తే...

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- అధ్యక్షా, ఈ....

శ్రీ కె. బాపిరాజు:- కూర్చో...ఒకటి పట్టు...కూర్చో దయచేసి..

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- మీరు మీ హద్దుమీరి మాట్లాడవద్దు. మీ ఇష్టం వచ్చినట్లుగా మాట్లాడడానికి పృథుత్వం చేయవద్దు.

వివరణ నిమిత్తం కోరిన అంతం: ప్రభుత్వం కొత్తగా
12 డిస్పెన్సరీలకు, 12 బ్యూవరీలకు మంజూరుచేసిన
అనుమతినీ నిలుపుదల ప్రకటన గురించి.

శ్రీ కె. బాపిరాజు:- మేకంబే చాలా చిన్నవయస్సు వాడినయినా చాలా ఓషిక
పట్టాను. ఇంత వయసు వచ్చినా ఓషిక రాకపోతే ఇంకెప్పుడు వస్తుంది ఓషిక, ఈ
వయసులో కూడా రాకపోతే.

(శ్రీ సిపావ్. విద్యాసాగరరావు ఏదో మాట్లాడడానికి ప్రయత్నించారు).

అయ్యా విద్యాసాగర్... వాళ్ళిద్దరూ వెళ్ళిపోయారు. తమరు మీగిలారా ఇప్పుడు?
సమర్థుడే కదా ఆయన. దయచేసి ఈరుకో విద్యాసాగర్. ఇప్పుడు చేసిన సాయం చాలు.
పాపం దయవుంటే వదిలిపెళ్ళు. నా తిప్పలు నేను పడతాను. చాలా పుణ్యం చేసుకున్నారు
నే స్నేహానికి. అధ్యక్షా, నాకు ప్రత్యేకంగా నీతి, నిజాయితీ గురించి, ఆవేశంగా జ్ఞాపకం
చేయవలసిన పనిలేదు ఆయనకు ఏడు కోట్లతో స్టార్డ్ అయింది. తరువాత ఏడున్నర
ఇప్పుడు 8కి వెళ్ళింది. ఆయనకు ఉన్న జనం నాకూ వున్నారు. అలాడు అంధుల
అభిమానం పోయింది. ఇబ్బంది వచ్చింది, ముగ్గురు ముఖ్యమంత్రులు మారినప్పుడు
కూడా, నాదెండ్ల భాస్కరరావు దెబ్బతిన్నప్పుడు కూడా, ఎం.ఎల్.ఏ.గా గెలిచి తిరిగి
వచ్చాను తప్ప ఆయన దెబ్బ నాకు తగలలేదు. ప్రజలు, ప్రజలు అంటే ప్రజలు ఎరగని
వాడు కాదు బాపిరాజు. మీకు తెలిసిన బాపిరాజ్. ప్రజలు మన అందరికంటే చాలా ధర్మ
మయిన ప్రజలు, ప్రజలు అన్నారు అనేమాట వాస్తవం కాదు. కేవలం రెండు లక్షల
ఓర్నోవరు అవుతుంటే, 8 కోట్ల జనం నిర్ణయం చేస్తున్నారు అంటే ఏ 3, 4 వత్రికలతో
రావడం లేదు. సమాజం చాలా తెలివైనది వాళ్ళు మన ఆవేశం, ఆందోళన అర్థం చేసు
కున్నారు. కెజి. బియ్యం రు. 2 ఉండగానే పడిపోయాం మనం. ఇవన్నీ గుర్తు చేసు
కోవాలి మనం. ముగ్గురు ముఖ్యమంత్రులు అయిన తరువాత తిరిగి మేము వచ్చాము.
రెండవసారి కూడా వచ్చాము. అటువంటి రామారావు. మీరిప్పుడు నవ్వితే అందంగా ఉంది.
ఇందాకటి నుండి చూడలేకపోయాను. ఇప్పుడు కూడా చెబుతున్నాను. ఎన్.టి.రామారావుగారు
అంతరాత్మను చంపుకొని నన్ను తిడుతున్నారు. అంతరాత్మ సాక్షిగా తిట్టడం లేదు. ఇంటి
వద్ద బాధపడి వుండవచ్చు. మధనపడి వుండవచ్చు. కానీ బాపిరాజును పోలిటికల్ గా
ఎడ్యూటేట్ గా చేసుకొని, తోలు తియ్యకపోతే లాభంలేదని అనేమాటలు తప్ప ఆయన అంత
రాత్మకు తెలుసు; అని నాకు తెలుసు.

ఏమయినా, రిటైర్డ్ ప్యాకార్డు జడ్జి ఎంక్వయిరీ వచ్చింది. కాబట్టి దయచేసి ఈ
30 రోజులలో ఆంధ్రులు ఆందోళన చేయరు. ఎవరూ పబ్లిషీరు. ఇంకొకటి కారు...
అధ్యక్షా, 15 సంవత్సరాలు ఎం.ఎల్.ఏ.గా ఇంతకుముందు ముఖ్యమంత్రిగారు
అలోచించి ఇచ్చారు. ఈ ముఖ్యమంత్రిగారు అలోచించకుండా డ్యూరెక్ట్ గా ఇచ్చారు. కొంత
కాలం అయినా భరిస్తే ఏమీ ఇబ్బంది లేదు. తరువాత మళ్ళీ జ్ఞాపకం చేస్తున్నాను. ఆ
రిపోర్టు కనుక గ్రేడ్ అఫ్ పర్ఫెమెన్స్ నామీద వస్తే పర్ఫెమెన్స్ గా ఎం.ఎల్.ఏ. మాత్రమే
కాకుండా రాజకీయాలకే ఉద్యాసన చేసుకుంటాను. దయచేసి నా మాట నమ్మండి. హృదయ
పూర్వకంగా ఈ సభాముఖంగా చెబుతున్నాను. గతంలో చెప్పాను ఇదే ఆసెంబ్లీలో.
అవోజిషన్ లీడర్ చెప్పిన అప్లికాంట్స్ లో ఏ ఒక్కరయినా మీవద్దచెబితే, నా అప్లికేషన్
పెట్టుకున్నప్పుడు గానీ, అర్డర్ వచ్చిన తరువాత గానీ వారు నన్ను కలిసి కృతజ్ఞతలు

వివరణ నిమిత్తం కోరిన అంశం: పృథుత్వం కొత్తగా 17 ఫిబ్రవరి, 1993 409
12 డిస్పిలరీలకు, 12 బ్యూవరీలకు మంజూరుచేసిన
అనుమతిని నిలుపుదల పృథుత్వం గురించి.

తెలిపినట్లుగా గానీ, తెలిస్తే దానికి నేను బాధ్యుణ్ణి. కాబట్టి ఈ ఆఫీర్ చేస్తున్నాను. పదే
పదే రాజకీయానికి ఇంత ప్రాధాన్యం ఇచ్చి, మనం కొత్తగా లక్ష్యబరేఖ దాటవలసిన
అవసరం లేదు 30 రోజులు ఆందోళన అవసరం లేదు. గతంలో 15 రోజులు కమర్షియల్
ట్యాక్సెస్ మీనిస్టరుగా ఉండగా ఎడ్వాన్స్గా సంతకాలు పెట్టడం మానివేసిన వాణ్ణి కాబట్టి
ఆందోళన చేయవలసరం లేదు. నిర్భయంగా ఉండవచ్చు. తమ ఆందోళన రాష్ట్రానికి అర్థం
అయింది 40 రోజులు ఎంక్వయిర్ అయ్యేదాకీ ఆగండి. దానిని నేను శిరసావహిస్తాను
అనే, మేరంతా సహకరించాలని ప్రార్థిస్తున్నాను

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- ముందు నా ప్రశ్నంగం ఆపారు. వారి ప్రశ్నంగం...
వారికి... అధ్యక్షా, సభాకార్యక్రమం ప్రజలముందు పెట్టారు నోదరులు బాపిరాజు.
ప్రజలే నిర్ణయిస్తారు అన్నారు, నీన్న ఓపెన్గా చెప్పాను అసెంబ్లీని డిజిల్స్ చేయాలని.
xxx రండి. ప్రజలముందుకు రండి. మే నిజాయితీ నిరూపించుకోండి. మేము కాదని
చెప్పడం లేదు. మే నిజాయితీని నిరూపించుకోండి అని అన్నామే తప్ప ఇంకొకటి కాదు.
నీన్న నర్సిరెడ్డిగారు అన్నారు. బాపిరాజుగా ఉండాలి. పాపిరాజుగా ఉండవద్దు అన్నారు.
అది నేను అన్నానాండి?

నిరూపించుకోమని చెబుతున్నాను. నైతిక విలువలు పోయినా, పదవీకాంక్షతో
ఇంకా ఎన్నివిధాలుగా పాకులాడతారు?

శ్రీ కె. బాపిరాజు:- తెలుగులోనే చెబుతున్నాను. అర్థం అయ్యే లాంగ్వేజ్లోనే
చెప్పాను. మేరేమే మాట్లాడుతున్నారో నాకు అర్థం కావడం లేదు. ఇప్పుడు, దయచేసి.
ఎవరి దయాదాక్షిణ్యాల మీద మంత్రీ చేయడం లేదు. ముఖ్యమంత్రిగారి విశ్వాసంమీద
మాత్రం చేస్తున్నాను. పదే పదే జ్ఞాపకం చేయవలసిన అవసరం లేదు. అవినీతిపరులను
పోషించే ముఖ్యమంత్రి తను కానే కాదు. అవినీతిలో కూరుకుపోయిన తాను కోర్టు
చెప్పినాకూడా ఆలోచించకుండా, ప్రత్యేక కోర్టు ఉందని చెప్పి 12 లక్షల ఆర్.టి.సి.
బస్సులు సబ్సిడీ రేట్లమీద లాల్లలో తెప్పించుకున్న వ్యక్తితో ఈ మాటలు
మాట్లాడుతున్నాను అని చెప్పి, అబ్బు - ఈ జనల్తో ఇక బుద్ధి వస్తుందీ అని నాకు
నమ్మకం లేదు. కాబట్టి...

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- వివాదాస్పదమయిన ఫ్లోర్స్ అన్నీ తమ ఛాంబర్లలో
ఉంచాలని కోరుతున్నాను. నిజంగా వున్నప్పుడు భయం ఎందుకు అధ్యక్షా. ఈనాడు
బుడిషియర్ ఎంక్వయిర్ అవసరం లేదు. నేను ఫ్లోర్స్మీద సంతకం పెట్టాను. ఇండిపెండెంట్
గానే ఇచ్చాను అని చెబుతున్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారు సంతకం పెట్టలేదు. ఇంకా
బుడిషియర్ ఎంక్వయిర్ ఏమిటి? దీనికి ప్రామర్యం ఏమిటి? ఏమి చర్యలు తీసుకుంటున్నారు
మేము ఉన్నదీ చెప్పాము ఎందుకు మావాళ్లను బహిష్కరించారని నేను మీమ్మలను అడగడం
లేదు. ఏమీ చేశారని అనడం లేదు. దానికి నేను బాధపడడం లేదు. ప్రజాస్వామ్యంకోసం,

410 17 ఫిబ్రవరీ, 1993. వివరణ నిమిత్తం కోరిన అంశం: ప్రభుత్వం కొత్తగా
12 డిస్ట్రిలరీలకు, 12 బ్యూవరీలకు మంజూరుచేసిన
అనుమతిని నిలుపుదల ప్రకటన గురించి

ప్రజలకోసం ప్రాజాలుపోయినా సరే తలవంచము, మేము అభ్యర్థించము, ప్రార్థించము
అని మనవి చేస్తున్నాను ఈనాడు 74 మంది మాపక్షం వారు ఉన్నారు.

(ఇంటరప్షన్స్)

వెళ్లను... నేను వెళ్లను, చెప్పి మరే వెళ్తాను. అధ్యక్షా, నేను ఏకపక్షంగా అధిక
మెజారిటీ కలిగిన ప్రతిపక్షంగా మేము వచ్చాము నేను ఒకరిగానే ప్రతిపక్షం కాలేదు. మా
వాళ్లందరూ ఉంటేనే ప్రతిపక్షం అవుతున్నాడు.

(ఇంటరప్షన్స్)

బలం ఉంటేనే ప్రతిపక్షం అయ్యాను. కాబట్టి ఈనాడు దారుణమయిన అవమానం
జరిగింది. ప్రజాస్వామ్యానికి అనుమానం జరిగింది. కాబట్టి ఈనాడు తేరని అవమానం
జరిగింది. ప్రజాస్వామ్యానికి అవమానం జరిగింది ప్రజలకు అవమానం జరిగింది. నేను
మేచేత బహిష్కరింపబడను. మీరు నన్ను వెళ్లగొట్టకరలేదు. ఈ సభ అర్హతను మీరే
నిరూపించాలి అని నేను మనవిచేస్తున్నాను. అమాయకులను, నేతికి, నిజాయితీకి నిలబడే
వారిని ఈవేధంగా మీరు బహిష్కరించారు కాబట్టి వారు వచ్చేటంతవరకు కూడా నేను ఈ సభ
నుంచి వెళ్లిపోతున్నాను.

(శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు సభనుంచి వాకౌట్ చేశారు).

(అంతరాయం)

శ్రీ ఎం.కోదండరెడ్డి:- అధ్యక్షా, నేను మొదట నుంచి అనుమాన పడుతున్నాను.
ఎన్.టి. రామారావుగారు ప్రతిపక్ష నాయకుడు. ఆయన ఆవేశంగా శాసనసభలో హావభావ
చేష్టలు చూపించి, నటించి బయటకు పోతాడని, అనుమానపడుతూనే తమరితో మనవిచేశాను
ఆయన బయటకు పోకముందు ఆయన నా మాటలు వినాలని ప్రతిపక్ష నాయకులను
కోరాను. వారు ఉండాలని నేను అనుకుంటే, వారు ఉండలేదు. రికార్డులలోకి పోవడానికి
నేను ఒకమాట మీతో మనవిచేస్తాను. ఇక్కడ ప్రతిపక్ష నాయకులు విద్యాసాగరరావుగారు
ఉన్నారు, మిగతా పార్టీలవారు ఉన్నారు. ఇక్కడ ఎన్.టి. రామారావుగారు ఉదయం
ప్రశోనత్తరాల సమయంలో అడ్డుపడి, కొన్ని పేపర్లు తెచ్చుకుని, సారా వ్యతిరేక
ఉద్దేశాన్ని ఈ ప్రభుత్వం అణగదొక్కుతున్నదని కొన్ని పేపర్లు చూపిస్తూ మాట్లాడినారు.
నేను ఆ పేపర్లు ఏవో ఇక్కడ చూపించడం లేదు.

తన పార్టీకి చెందిన కడపటిల్లా శాసనసభ్యుడు శ్రీ పి. శివారెడ్డి తెలుగుదేశం పార్టీ
పోలిట్ బ్యూరో సభ్యుడు కూడా. కడపటిల్లా జమ్మలమడుగులోని తెలుగుదేశం పార్టీ
ఆఫీసులో పెద్ద ఎత్తున దొంగసారా పట్టుకున్నట్లుగా నాదగ్గర డాక్యుమెంటు ఉన్నాయి.

డా. టి. రాజేశ్వరరావు:- వారు సభలో లేనప్పుడు వారి గురించి మాట్లాడకూడదు.

మిస్టర్ స్పీకర్:- సభలో లేరు అంటే, సభలో సభ్యులు కానే వారు ఎవరైనా ఉంటే
వారి గురించి చర్చించకూడదు.

వివరణ నిమిత్తం కోరిన అంతం: పృథుత్వం కొత్తగా 17 ఫిబ్రవరి, 1993 411
12 డిస్పిలరేలకు, 12 బ్యావరేలకు మంజూరుచేసిన
అనుమతిని నిలుపుదల పక్కటిన గురించి.

(ప్రతిపక్ష సభ్యులపై చూస్తూ) మీరు ఏదైనా మాట్లాడవచ్చు కానీ, వారికి ఆ హక్కు
లేదా? —————

శ్రీ కె. రోశయ్య:- ఆయన మాట్లాడేదంతా మాట్లాడేసి, తిట్టినది అంతా
తిట్టిపోతే, ఎవరికి సమాధానం చెప్పాలి? మీ ఉద్దేశ్యం కూడా కోదండరెడ్డి మెత్తగా
తిడుతున్నాడు. గట్టిగా తిట్టమనా?

శ్రీ ఎం. కోదండరెడ్డి:- అధ్యక్షా, నేను గౌరవ సభ్యునిమీద ఆరోపణ చేయడం
లేదు. ఏ తెలుగుదేశం పార్టీకి అయితే నాయకత్వం వహిస్తూ ఉన్నారో ఆయన మాట్లాడిన
మాటలకు బదులుగా నేను ఒక్క విషయం చెప్పదలచాను. 1992, డిశంబరు 3వ తేదీన
దొంగసారా పట్టుకున్నందుకు అక్కడ ఒక కేసు పెట్టడం జరిగింది. ఎఫ్.ఐ.ఆర్. ఫైల్
నెం. 134/92 అని మీకు మనవిచేస్తున్నాను ఎన్.టి.రామారావుగారికి ఏమైనా సారా
ఉద్యమంమీద నేతి, నిజాయితీ ఉంటే, తన పార్టీ శాసనసభ్యుడు, పోలీస్ బ్యూరో సభ్యుడు
అయిన శివారెడ్డి విషయంలో - శివారెడ్డిని ఆయన తెలుగుదేశం పార్టీనుంచి
బహిష్కరిస్తారా అని అడుగుతున్నాను. దీనికి జవాబు చెప్పలేక సభనుంచి తప్పించుకోవడానికి
ప్రయత్నంచేసి సభనుంచి బయటకు ఆయన వెళ్ళిపోయారు. అందువల్ల నేను మీతో మనవి
చేసేది ఏమిటంటే, తెలుగుదేశం పార్టీకి సారా ఉద్యమంపైన ఏమాత్రం కూడా నమ్మకం,
విశ్వాసం లేవు. కేవలం ఈ ఉద్యమాన్ని, స్త్రీలను అడ్డుగా పెట్టుకుని, అధికారానికి
రావడానికి సాగిస్తున్న నాటకం తప్పితే మరొకటి కాదని ఈ ఎఫ్.ఐ.ఆర్. నిర్ధారణ
చేస్తున్నది.

మరొక ఉదాహరణ. ఎన్.టి.రామారావుగారు పదే పదే, రెండు మూడు రోజులుగా
బాపిరాజుగారిని రాజీనామా చేయమని కోరుతున్నారు. కానీ, ఆయన ఘుఖ్యమంత్రిగా
ఉన్నప్పుడు, తెలుగుదేశం పార్టీ అధికారంలో ఉన్నప్పుడు తన అల్లుడికి అక్కరమంగా ఒక
టెలిఫోన్ మాన్యుఫ్యాక్చరింగ్ కంపెనీ తెస్తానని ఇవ్వారని కోర్కు నిర్ధారణ చేసిన విషయం
అసెంబ్లీలో అడిగినప్పుడు ఆయన అన్నమాటలు నేను ఇక్కడ చదివీ వినీపిస్తాను ఇది 13,
జూలై, 1987 రోజున అసెంబ్లీ రికార్డులలో ఉన్నమాటలు.

టెలిఫోన్ మాన్యుఫ్యాక్చరింగ్ కంపెనీ తెస్తానని ముఖ్యమంత్రిగారు తన మూడవ
అల్లుడికి రూల్సుకు విరుద్ధంగా ఇచ్చినారని డా. ఎం.వి.మొసూరారెడ్డిగారు అడిగినప్పుడు
శ్రీ ఎన్.టి.రామారావు అన్న మాటలు.

"ఒక కుటుంబం ఉంటుంది. అందులో ఒకరు రాజకీయంగా పనిచేస్తే, అందులో
ఇంకొక ఆయనకు భవిష్యత్తు ఉండదా? ఆయన పని చేసుకోకూడదా? నేను రాజకీయ
వెత్తమ కాను, నేను రాజకీయాలలోకి ఎందుకు వచ్చానో తెలియదు. ఇక నా కుటుంబంలో
ఎవరూ ఏమీ చేయకూడదా? ఒక రూపాయి కేతం తేసుకుని ముఖ్యమంత్రిగా ఉంటే, నా
కుటుంబంలో ఎవరూ మంపిషని చేయకూడదని అనడం కేవలం దురుద్దేశ్యంతో కూడిన
విషయం. దీని విషయంలో నేను ఏకేభవించడం లేదు. బంధువు అయినా, ఆయన తనకు

వీవరణ నిమిత్తం కోరిన అంతం: పృథుత్వం కొత్తగా
12 డిస్సిలరీలకు, 12 బూప్రలకు మంజూరుచేసిన
అనుమతిని నిలుపుదల పృథుతన గురించి.

ఉన్న మేధాశక్తి ఉపయోగించుకోవడం, పని చేసుకోవడం తప్పు కాదు. బంధువును
పోత్తుపించడం నా విషయంలో జరుగదు." అని ఆయన అన్నమాటలు ఒకసారి ఆయన
గుర్తు చేసుకోవాలి. ఈ రెండు మాటలు ఎందుకు చెబుతున్నానంటే, బాఫీరాబుగారిని
రాజీనామా చేయమని అడిగే నైతిక హక్కు ఆయనకు లేదు. అదేవిధంగా సారా ఉద్యమం
గురించి ఇక ముందు మాట్లాడే నైతికహక్కు కూడా ఆయనకు లేదు. మా కాంగ్రెసు
పార్టీకి నైతిక విలువలు ఉన్నాయి. దాదాపుగా 100 సంవత్సరాల నుంచి చరిత్ర గల ఈ
కాంగ్రెసు పార్టీకి కొన్ని సిద్ధాంతాలు ఉన్నాయి. ఆ సిద్ధాంతాల మేరకు కాంగ్రెసు పార్టీ
ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో అధికారంలో ఉన్నప్పుడు సారా నేషనలిజం జరిగింది. ఆ తరువాత
సారా నేషనలిజం తొలగించడం కూడా జరిగింది. ఈ రోజు ఏ విధంగా నేషనలిజం పెట్టాలని
పృథుత్వం అలోచిస్తున్న ఈ తరుణంలో ఎన్ టి. రామారావుగారు అదే పనిగా తిరిగి
అధికారంలోకి రావడానికి మహిళలను తప్పుదోవ పట్టింపే విధంగా మాట్లాడుతున్నారు.
కాబట్టి ఆయన ఈ ఉద్యమంలో నానా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు, స్త్రీలను కూడా
ఇబ్బందులు పెడుతున్నారు.

ఒకవేళ ఆయనకు ఈ ఉద్యమంపట్ల ఏమాత్రం అయినా నమ్మకం ఉంటే, వీక్షాసం
ఉంటే, చిత్తశుద్ధి ఉంటే, మొదటగా తన పార్టీలో ఉన్న పెద్ద మనుషులను గానీ, శాసన
సభ్యులను కానీ పార్టీనుంచి తొలగించిన తరువాతే ఉద్యమం గురించి మాట్లాడాలి తప్ప,
ఆయన దొంగవాడుగా, ఇష్టం వచ్చినట్లుగా మాట్లాడేసి సభ బయటకు వెళ్లి ఇంకొక
రకంగా మాట్లాడడం మర్యాద కాదు. ఆయన పృథివీకృ నాయకుడు. ఆయన అంటే నాకు
అమితమైన గౌరవం ఉంది. అందులో ఆయన నేషనలిజం ఫృంట్ నాయకుడు. నేను ఎప్పుడు
ఆయన ముందు మాట్లాడాలనే ఆవేదన ఉండి పలుమార్లు పృథుత్వంపాను కూడా. సభ
గురించి, సభా కార్యక్రమాల గురించి ఆయనకు గౌరవం లేదు. గత శాసనసభా సమా
వేశాలలో కూడా ఆయన పృథుత్వం ఈవిధంగానే ఉంది. ఎప్పుడూ కూడా ఆయన సినిమా
ఘటింగులకే ఎక్కువ సమయం కేటాయిస్తాడు కాబట్టి ఆయనకు నేను ఒక్కమాట మనవి
చేస్తాను. ఆసెంబ్లీలో పృథుత్వంపాను ఎఫ్.ఐ.ఆర్. దాక్కుమంటున్న గురించి కోట్లచెన్నా
మాట్లాడినాను. నిజంగానే ఆయనకు ఏమైనా నీతి నిజాయితీ ఉంటే, మరి ఆ రోజులలో
వ్యాక్చర్లు ? కేసుల విషయంలో నిర్ధారణ చేసిన తరువాత కూడా ఈ రోజు ఆయన శాసన
సభను రద్దుచేసి, ఎన్నికలకు పోదామని చెప్పి అన్నట్లుగా ఆ రోజు ఆ మాట ఎందుకు
అనలేదు అని అడుగుతున్నాను. ఆ రోజు వ్యాక్చర్లు ? కేసులలో నిర్ధారణ చేసినప్పుడు
కనీసం రాజీనామా అయినా చేయాల్సింది. రాజీనామా చేయకపోగా పృథుత దగ్గరకు
పోదామని ఈ రోజు ఎట్లా అంటున్నారో అది ఆ రోజు ఆయనకు ఎందుకు గుర్తుకు
రావడం? మనవిచేస్తున్నాను. అందువల్ల శాసనసభలో మనం పవిత్రంగా నిజాయితీతో,
పృథివీకృ పార్టీలలో సహా మనమందరం కలిసి తేసుకునే మంచి నిర్ణయాల గురించి వారికి
ఏమాత్రం నమ్మకం లేదు. చిత్తశుద్ధి లేదుకనుకనే పరిధానం చిత్తగించి, బయటకు
పోయి, ఏదో పృథుత్వం మీద అభిమానం వేయడానికి పృథుత్వం చేస్తున్నారు తప్పితే, ఈ
రాష్ట్ర అభివృద్ధి గురించి వారికి ఏమాత్రం కూడా నమ్మకం లేదని మనవి చేస్తున్నాను.

వివరణ నిమిత్తం కోరిన అంశం: ప్రభుత్వం కొత్తగా 17 ఫిబ్రవరి, 1993. 413
12 డిస్ట్రిలరీలకు, 12 బ్రావరీలకు మంజూరుచేసిన
అనుమతిని నిలుపుదల ప్రకటన గురించి.

శ్రీ సిపాబ్. విద్యాసాగరరావు:- అధ్యక్షా, రామారావుగారు లీడర్ ఆఫ్ ది అపోజిషన్. చాలా డిటైల్డ్ గా వారు వివరణ ఇచ్చే అవకాశం మీరు ఇచ్చారు. దానిలో మేతో మనవిచేసింది ఇంకొకటి, శాసనసభలో ఈ చర్చ వచ్చింది. బాపిరాజుగారికి నామీద ఎందుకు కోపమా? వారికి ఏమీ ఆపాదించకుండా కేవలం వారు చెప్పిన విషయాలు మేము చెప్పినాకూడా ఆయన మనస్సులో ఏమీ ఉందో? బాపిరాజుగారు ఆ ఫ్లెట్స్ క్రింద సంతకాలు పెట్టడం గురించి ఏ విధంగా అర్థము చేసుకోలేక పెట్టారో అలాగే వారు నన్నుకూడా అర్థము చేసుకోవడం లేదు. దీనికి నేను చింతించడం లేదు. గత మూడు సంవత్సరాలుగా మాన్యునాను ఈ పార్టీలో రామారావు లీడర్ ఆఫ్ ది అపోజిషన్, కొన్ని విషయాలు చెప్పారు. అంతేగాకుండా రాష్ట్ర శాసనసభను రద్దుపరచి ఎన్నికలు పెట్టాలని వారు చెప్పడం జరిగింది. సర్వసాధారణంగా వేళ్లు ఒప్పుకోవడం లేదు. మీకు తెలుసు. మేము అధికారంలోకి రాకతప్పదు ఆర్థికల్ 356ను వేరికి రుచి చూపకా తప్పదు. అయితే గౌరవనీయులు బాపిరాజుగారు, రామారావు గారు మాట్లాడేటప్పుడు, వేరు బాపిరాజుగారి ఆత్మను అర్థము చేసుకున్నారు. ఎన్ టి. రామారావుగారి అంతరాత్మను వేరు అర్థము చేసుకున్నారు. కానీ పరమార్థం ఇంకా కొన్ని విషయాలు ఉన్నాయి. బాపిరాజుగారు చాలా స్పష్టంగా చెప్పారు. మీరు ఎన్ని ఫ్లెట్స్ మీద సంతకాలు పెట్టినవారు భవిష్యత్తులో ఈ జ్యుడీషియల్ ఎంక్వయిరీ అయ్యేలోపల ఇంకా ఎన్ని సంతకాలు పెట్టబోతున్నారో, ఇంకేమీ చేయబోతున్నారో సహజంగా ప్రజలకు అనుమానం వచ్చే అవకాశం ఉంటుంది. అన్ని పత్రికలూ ఎడిటోరియల్ లో వ్యాశారు. అందులో చూశారు. మంత్రిగారు అంటారు నేను సంతకాలు పెట్టను జ్యుడీషియల్ ఎంక్వయిరీ అయ్యేవరకూ అనీ. అసలు సంతకాలు పెట్టకపోతే మరి మంత్రి ఏమిటండీ? సంతకాలు పెట్టని మంత్రి ఉంటారా? ఒక పోర్ట్ ఫోలియో ఉంటుందా? కాబట్టి ఇవన్నీటికీ ప్రతిసారీ శాసనసభ సమయం వృధా కాకుండా...

(అంతరాయం)

ఇది చాలా ప్రధానమయిన విషయం. అసలు రామారావుగారు ఇంత తాపేగా ఈ శాసనసభలో మాట్లాడడం ఇదే ప్రథమం. చాలా స్పష్టంగా, లీడర్ గా మాట్లాడడం జరిగింది. ఎందుకంటే ఎటువైపు నుంచి ఇంటరప్షన్ లేదు. బహుశా ఈసెడ్ నుంచి లేదు. వాళ్లు సభ్యులు లేరు కాబట్టి చాలా తాపేగా జరిగింది. కానీ ఆ విషయాలన్నీ రికార్డ్ లో వచ్చాయి. కాబట్టి మంత్రిగారు వారికివారే తప్పుకుంటే మంచిది అనీ, ఇంకా గందరగోళ పరిస్థితి సృష్టించకండి అనీ మా పార్టీపరంగా మనవిచేస్తున్నాను. ఇంకా ప్రజాస్వామిక విలువలను పరిరక్షించడని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. ఎర్రన్నాయుడు:- అధ్యక్షా, తమరి ఇప్పుడమీద వాళ్లు గొడవ చేయడం సస్పెండ్ చేయడం జరిగింది. ఆల్ రెడీ ముఖ్యమంత్రి జ్యుడీషియల్ ఎంక్వయిరీ ఆర్డర్ చేశారు. కాబట్టి ఇదే ఇప్పుడు రివేటిడ్ గా ఈ హౌస్ లో చర్చకు రావడం సభ్యులందరికీ తెలుసు. ఆ ఇప్పుడు గురించి ఇంకొకసారి మాట్లాడడానికి అసలు ఎవరికీ హక్కులేదు. ఎందుకంటే ఇది సబ్-జ్యుడీస్ ప్యూరీ. ఆల్ రెడీ వ్యాశామన్నారు. తరువాత ఇది రూరల్ ఏరియాస్ కి వెళ్లి అక్కడ విజిట్ చేసి రెండు, మూడు సంవత్సరాలు పట్టువలసిన పనికాదు.

ఈ శాసనసభ లోపలే రిపోర్ట్ రావచ్చు. కనీసం మినిస్టర్ ఆఫ్ సో కేటగోరికల్స్ స్పెషిల్ ఇన్ డి హౌస్ కాబట్టి ఇంకా అనేకమయిన ప్రధాన సమస్యలు ఈ హౌస్ లో ఉన్నాయి కాబట్టి ఈ ఇష్యూస్ ఎవరు ప్రస్తావించినా సరే కంట్రీమీట్ గా చర్యలు తీసుకోవాలనే, ఈ హౌస్ మాందాగా జరపడానికి తగిన చర్యలు తీసుకోవాలని మీద్వారా కోరుతున్నాను.

సభా కార్యక్రమము.

డా. బి. రాజేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, ఒకవైపు ఎరువుల ధరలు పెరిగి సబ్సిడీ తీసి నందువల్ల రైతులు చాలా ఇబ్బందులకు గురవుతున్నారు. అంతేకాకుండా గిట్టుబాటు ధర లేక రైతులు, రైతుకూలీలు గురవుతున్నారు. చిన్న, సన్నకారు రైతులకు ఇచ్చే కేంద్ర సబ్సిడీ ఈ రాష్ట్రంలో సరిగ్గా ఇప్పించలేక మిగిలిపోయిన ఎరువులను పాత ధరలకు అప్పగించడంతో పూర్తిగా విఫలమయిన ఈ రాష్ట్రప్రభుత్వం ఎరువులను రవాణా చేసే విషయంలో ఒకరకమయిన కుంభకోణానికి పాల్పడిందని చెప్పకతప్పదు. మన రాష్ట్రానికి డి.ఏ.పి.గానీ, ఇతర కాంప్లెక్స్ ఫర్మర్లెజర్స్ గానీ ఇంపోర్ట్ చేసుకోవాలి ఇంపోర్ట్ చేసు కొనేప్పుడు టెండర్స్ వేయాలి. టెండర్స్ లో టైమ్ ఫిక్స్ చేసుకొని వాటిని సరిగ్గా పరిశీలించి మనకు అనుకూలంగా ఉండేట్లుగా టెండర్స్ ఫ్లెట్ చేయాలి. ఆ విధానాన్ని ప్రక్కకు పెట్టి, దానిని ఆలోచించకుండా టెండర్స్ లో ఎక్కువ కోట్లవేసిన వారికి అంటే రు. 660/- మెట్రిక్ టన్నుకి కోట్లవేసిన దానిని ప్రక్కకునెట్టి రు. 735/- కోట్ల వేసినదానికి పరిశీలన ఇవ్వడం జరిగింది. అదీ టైమ్ లిమిట్ లేకుండా మనకు ఎప్పుడయితే అవసరమో అంటే ఆగస్టు, సెప్టెంబర్, అక్టోబర్ ఆ సమయాల్లో అవసరం ఉన్నా దిగుమతి చేయాలనే కండిషన్ పెట్టకుండా ఉన్నందువల్ల ఇవాళ రైతులకు జనవరి, ఫిబ్రవరిలో ఎరువులుదిగుమతి చేయ నందువల్ల మనము కొత్తధరలు చెల్లించవలసి వస్తున్నది. ఈ ప్రభుత్వానికి సుమారు దీనివల్ల నాలుగుకొట్ల రూపాయలు నష్టం కలిగింది. రు. 660 మెట్రిక్ టన్నుకి పోక రు. 735/- లకు ఎటో చేసినందువల్ల నాలుగు కొట్ల రూపాయలు ప్రభుత్వానికి నష్టం వస్తే రైతులకు పరోక్షంగా పాత ధరలకుకాకుండా కొత్త ధరలకు కొనవలసిన అవసరం వచ్చింది. దీని విషయంలో సమగ్ర విచారణ చేయవలసిన అవసరం ఉంది. ప్రభుత్వం దీనిపై విచారించి ఏ చర్య తీసుకుంటుంది? దీనికి కారణం చత్రికలలో వచ్చింది. ఈ ఏజెన్సీ ఎవరయితే ఉన్నారో టెండర్స్ చేశారో వారు మన రాష్ట్రానికి సంబంధించిన ఒక మాజీ యం.పి. బంధువులు కాబట్టి వారికి పక్షపాత వైఖరితో టెండర్స్ యాక్సెప్ట్ చేసి పదికొట్ల రూపాయలు బ్యాంక్ గ్యారంటీ ఇవ్వవలసినా కూడా దానిని మినహాయించు చేశారు. ఈ విధంగా ఆశ్చర్య పక్షపాతానికి పాల్పడ్డారు. కాబట్టి దీనిమీద సమగ్ర విచారణ జరిపించాలని మంత్రీగారిని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ కె. లక్ష్మీనారాయణ:- అధ్యక్షా, నన్ను సభలో కూడా చెప్పడం జరిగింది. దానిమీద అధికారులను మ. 12-30 నీ.లకు నా ఛాంబర్ లో రమ్మనడం జరిగింది. విచారణ జరిపి తప్పుకుండా యాక్షన్ తీసుకుంటాము.

మిస్టర్ స్పీకర్:- వేళ్లను పిలిచి ఎవరి మీద యాక్షన్ తీసుకోవాలో వారిమీద యాక్షన్ తీసుకుంటారు.

శ్రీ సిపావ్ విద్యాసాగరరావు:- అధ్యక్షా, ఇంపోర్ట్‌లో కుంభకోణము జరిగింది. డ్లీ ఆమోదనీయం ఫాస్టేట్ దానిని కన్‌స్ట్రూమ్ చేయలేక ఇప్పుడు మిగతా ఇతర రాష్ట్రాలకు ఎక్స్‌పోర్ట్ చేయడంవల్ల కోట్ల రూపాయల నష్టం అయితే మనము దానిని సేవ్ చేయాలి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- వారిమీద చర్య తీసుకుంటున్నారు.

Sri Ch. Vidyasagar Rao:- Hon'ble Minister is going to give an assurance to the House. Let it go on record.

శ్రీ కె. లక్ష్మీనారాయణ:- డిస్ట్రిబ్యూషన్ వచ్చేసి అగ్రికల్చర్‌కి వస్తుంది మార్కెట్ అన్నారు, కాబట్టి నేను అధికారులను రమ్మని చెప్పాను 12.30 ని.లకి గౌరవ నీయుల్లన విద్యాసాగరరావుగారు నా ఫౌండర్‌కి వచ్చినట్లయితే, ఆ సెక్రటరీని, అధికారులను రమ్మన్నాను అప్పుడు వారు అనుకొన్నట్లు తప్పు జరిగినట్లయితే అధికారుల మీద చర్యలు తీసుకోడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాము.

శ్రీ యం. ఓంకార్:- అధ్యక్షా, ఇది దారుణమయిన సంఘటన హోమ్ మంత్రిగారికి సంబంధించిన విషయము. వారు ఇప్పుడు సభలో లేని కారణాన మున్సిపల్ శాఖామంత్రిగారు నోట్ చేసుకొని వారికి చెప్పాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. బి.హెచ్ ఇ ఎల్. హోల్కర్‌స్ కాలేజీలో లెక్చరర్‌గా పనిచేస్తున్న వాణి అనే అనివాహితను, శ్రీను అనే ఇంజనీర్ పెళ్లి చేసుకుంటున్నానని వెంటపడగా, ఆమె నిరాకరించింది. ఆ కక్షతో 11.1.93వ తేదీన ఆమెను హత్య చేయించడం జరిగింది. ఆ హత్యలో శ్రీను, అనేట్, నారేశ్వామ్ అనే వాళ్ళది ప్రధాన పాత్ర అని ఆ అమ్మాయి తల్లిదండ్రులు పోలీసులకు కంప్లెయింట్ ఇవ్వడం జరిగింది కానీ రామచంద్రాపురం పోలీస్‌స్టేషన్‌లో ఏమీ జరిగిందో తెలియదుగానీ అసలు నేరస్థులను పట్టుకోవడం లేదు. పె్గా ఈ నేరస్థులకు సంబంధించిన సమాచారాన్ని అందించడానికి వేలయిన సాక్షులను పోలీసులు తీసుకొని విత్తపొంసలు పెడితే వారు ఈ ఊళ్లో లేకుండా పారిపోయారు. ఆ రకంగా కేసును హాఫ్ వేచారు. చివరకు అది సి.బి.సి.ఐ.డి.కి అప్పజెప్పామని ఆ రకంగా చేశారు. అన్ని పార్టీలకు సంబంధించినవారు అంత కాంగ్రెస్, తెలుగుదేశం, కమ్యూనిస్ట్, బి.జె.పి. అనుకోండి. అందరికీ సంబంధించిన వారు స్ట్రీలపై అత్యాచారాల వ్యతిరేక ఐక్యపోరాట కమిటీ ఒకటి ఏర్పాటుచేసుకొని చాలా పెద్ద ఎత్తున ఆందోళన చేస్తున్నారు. ఇది ఒక అసాధారణ విషయం. స్ట్రీలకు రక్షణ లేని పరిస్థితి. పె్గా ఇది కమ్మా, నాన్ కమ్మా, కాపు నాన్ కాపు ఫీలింగ్ తీసుకొచ్చి అసలు ఈ కేసులో ఉన్న స్ట్రీపై జరిగిన అత్యాచారాన్ని ప్రధాన నేరాన్ని బయటకు రాకుండా కప్పి పెడుతున్నారు. దయచేసి ప్రత్యేకమయిన ఏర్పాటుద్వారా దీనిని చూడాలని కోరుతూ ఆ కర పత్రాలను మీద్వారా మంత్రిగారికి పంపుతున్నాను.

శ్రీ కె. ఎర్రన్నాయుడు:- అధ్యక్షా, మీద్వారా నేను డిరో అవర్‌లో అటవేశాఖ మంత్రిగారికి తెలుపుతున్నాను. ఈరోజు రాష్ట్రంలో 1150 మంది విలేజ్ ఫారెస్ట్ వర్కర్స్ పని చేస్తున్నారు. గత ఆరు సంవత్సరాల నుంచి రు. 450/- జీతానికి పని చేస్తున్నారు. గత శాసనసభా సమావేశంలో అప్పటి ఫారెస్ట్ శాఖామంత్రి చంద్రశేఖర్‌గారు చాలా స్పష్టంగా

హామీ ఇచ్చారు. వీరందరి సర్వీసులు రెగ్యులరైజ్ చేయడం జరుగుతుందని చెప్పారు. ఈ మధ్య చాలా డిపార్ట్మెంట్స్‌లో చాలా పోస్టులు క్రియేట్ అవుతున్నాయి. కానీ వీరికి మాత్రం ఇంతవరకూ రెగ్యులరైజ్ చేయడం జరగలేదు. వారిని ఉద్యోగాలనుంచి తొలగిస్తున్నారని కాదు. గత 6 సం.ల నుంచీ రు. 450 కి ఫుల్ టైమ్‌లో చేస్తున్నప్పుడు ఇంతవరకూ వీరికి చేయకపోవడానికి కారణాలు ఏమీటినీ మీద్యారా అడుగుతున్నాను. ఇంతకు ముందు శాసన సభలో యిచ్చిన అసురెన్స్ ఉంది. అసురెన్స్ ఇచ్చి ఒక సంవత్సరమైనా ఇంతవరకూ ఇంప్లీమెంట్ కాలేదు. కాబట్టి మళ్లీ మీద్యారా ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఈ రోజు ఎన్సిగ్నరాన్మెంట్ అని చెప్పి అటవీశాఖ వారికి అత్యంత ప్రాధాన్యత ఇస్తున్నారని కాబట్టి వారి సర్వీసులు అన్నీ ఎవరు అయితే ప్రతి మండలానికి విలేజ్ పారెస్టు వర్కర్ ఉన్నారు ఆరు సంవత్సరాల నుండి పనిచేస్తున్నారు. వీరికి జీతం 450 రూపాయలు వీరి సర్వీసు రెగ్యులరైజ్ చేయాలని ప్రభుత్వం ఇప్పటికే ఆదేశాలు ఇచ్చింది. 5 సంవత్సరాలు పనిచేసిన వారికి రెగ్యులరైజ్ చేయమని మీద్యారా అటవీశాఖ మంత్రి దృష్టికి తెస్తున్నాను.

శ్రీ కె. లక్ష్మీనారాయణ:- నోట్ చేసుకొన్నాను సార్.

మిస్టర్ స్పీకర్:- చిన్నారెడ్డి.

శ్రీ జి. చిన్నారెడ్డి(వనపర్తి):- నేను ప్రస్తావించబోయే విషయం మార్కెటింగ్ శాఖామాత్యులకు సంబంధించినది వారు సభలో కనపడడం లేదు. వారి తరఫున ఎవరైనా నోటు చేసుకొంటే బాగుంటుంది. అధ్యక్షా, రాష్ట్రంలో ఉంటే అటువంటి పండ్ల తోటలలో పండించే రైతుల సంక్షేమం దృష్టిలో పెట్టుకొని ప్రభుత్వం పండ్లతోటల రైతుల గురించి ఒక ఏర్పాటు పండ్ల మార్కెట్ కౌన్సిల్‌తో ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. పద్ధతి ప్రకారం ఈ మార్కెట్ రైతులు తీసుకువచ్చి అమ్మేటటువంటి వారి పండ్లపైన నాలుగుశాతం కమిషన్ తీసుకోవాలి కానీ మొదటినుంచీ కూడా ఈ మార్కెట్ వారు ఎనిమిదిశాతం తక్కువ కాకుండా రైతులనుండి కమిషన్ తీసుకొంటున్నారు. ఇది చాలా అన్యాయం అదీ కాకుండా నిమ్మకాయలు అమ్ముకోవడానికి గానీ, కొబ్బరికాయలు అమ్ముకోడానికి గానీ వసతి కల్పించ లేదు. ఈ నిమ్మకాయలు పండించే రైతులు ఈ కొబ్బరి కాయలు కోస్తా ఆంధ్ర నుంచి ఇంపోర్టు చేసుకుంటారు అవి కూడా ఈ మార్కెట్ లో కాకుండా బయట అమ్మడం వల్ల బయట ఉండే ప్రయివేటు కమిషనుదారులు 11 శాతం తక్కువ కాకుండా కమిషను వసూలు చేస్తున్నారు. దీనివల్ల రైతుకి చాలా నష్టము వస్తోంది. ఈ నిమ్మకాయలు, కొబ్బరికాయలు పండ్లు కొత్తగా ఏర్పాటుచేసిన మార్కెట్టు ఏర్పాడే ఉందో కొత్తపేటలో అందులో ఈ రెండు అంశాలు చేర్చింది ఈ కమిషన్ నాలుగుశాతం వసూలు చేయించాలని మార్కెటింగ్ శాఖ వారికి కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎం. నర్సింహారెడ్డి:- నోట్ చేసుకున్నాం సార్.

శ్రీ బద్దం బాబీరెడ్డి:- అధ్యక్షా, రంగారెడ్డి జిల్లాలో కుతుబుల్లాపూర్ మండలంలో దుండిగల్ అనే గ్రామంలో సర్వే నెం. 600 నుండి 700 వరకు ఉన్న సర్వే నెంబర్లలో 327 ఎకరాలలో పేద రైతులు ఉంటే వాళ్ళపై వోలీసులు తప్పుడు కేసులు పెట్టి వాళ్ళ ఘాములు ఆక్రమించుకొంటున్నారు. దయచేసి వాళ్ళ భూములను రక్షించాలని కోరు తున్నాను.

రూలు-304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తేసుకువచ్చిన 17 ఫిబ్రవరి, 1993. 417
 విషయము: ప్రత్తి, మిరప, వరి, పొద్దుతిరుగుడు,
 మొక్కజొన్న తదితర వ్యవసాయసరుకుల ధరల
 పెరుగుదలను గూర్చి, మద్దతుధరను పెంచుట గూర్చి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- మీరు కూర్చోండి.

డా. ఆర్. రవేంద్రనాథ్ రెడ్డి:- ప్రాంతీయ అసమానతలు తొలగిస్తాం, వెనుకబడిన ప్రాంతాల అభివృద్ధి చేస్తాం. ఉద్యోగుల సర్వీసులు స్టేషన్మెన్ట్ చేస్తాము వాళ్ల హక్కులను కాపాడతాము అని చెప్పిన ప్రభుత్వం శ్రీ జనార్థనరెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు వారు ఒక హామీ ఇచ్చారు. ప్రత్యేక బోర్డు ఏర్పాటుచేస్తామని తెలంగాణా హక్కులను పరిపరిచిస్తామని చెప్పడం జరిగింది కానీ దానికి భిన్నంగా ఈనాడు ఈ అప్పాయింట్మెంటులు జరుగుతున్నాయి. 400 వెటర్నరీ డాక్టర్లు పోస్టులు వెటర్నరీ డిపార్టుమెంటులో ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. జోనల్ సిస్టమ్ గా ఈ అప్పాయింట్మెంటులు జరగాలి ఈ తెలంగాణా జోనులో తెలంగాణా అభ్యర్థులకు ఉద్యోగాలు ఇవ్వాలి దీనికి భిన్నంగా ఈనాడు గుంటూరు, ప్రకాశం జోనువారికి ఇక్కడ ఉద్యోగాలు ఇస్తున్నారు. దాని వల్ల ఈనాడు ప్రాంతీయ విభేదాలు దారితీసే పరిస్థితి ఏర్పడుతోంది, ఇక్కడ ఉన్న ఉద్యోగస్థులు.....

మిస్టర్ స్పీకర్:- 304....

డా. ఆర్. రవేంద్రనాథ్ రెడ్డి:- అధ్యక్షా, నన్ను చెప్పనీయండి ఉదాహరణకు మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలో వెటర్నరీ పోస్టులు 17 అయితే అందులో 5 పోస్టులు గుంటూరు నుంచి ప్రకాశం వారిని అప్పాయింట్ చేయడం జరిగింది. వేరీ పేర్లను చెబుతాను. శ్రీనివాస రావు, వరప్రసాదు, శివకోటిరెడ్డి....

మిస్టర్ స్పీకర్:- యూ సెంట్ ఇట్ ఐ సే.

డా. ఆర్. రవేంద్రనాథ్ రెడ్డి:- తెలంగాణా ప్రాంతానికి అన్యాయం జరుగుతోంది వాళ్లు వచ్చి జాయిన్ అవుతున్నారు.

శ్రీ వి. జగన్నాయక్:- ఇది నేను నోట్ చేసుకున్నాను. నా దగ్గర ఇన్ ఫర్మేషన్ ఉంది చెప్పమంటే చెబుతాను.

రూలు-304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తేసుకువచ్చిన విషయము:

ప్రత్తి, మిరప, వరి, పొద్దుతిరుగుడు, మొక్కజొన్న, తదితర వ్యవసాయ సరుకుల
 ధరల పెరుగుదలను గూర్చి, మద్దతు ధరను పెంచుట గూర్చి.

శ్రీ జి. వెంకటరెడ్డి:- అధ్యక్షా, మన రాష్ట్రం వ్యవసాయక రాష్ట్రం దాదాపు 80 నుంచి 85 శాతం వ్యవసాయం ప్లాన్ ఆధారపడి ఉన్న విషయం మీకు అందరకూ తెలుసు. దీనికి తోడు స్కాల్ ఫార్మర్స్, మార్జినల్ ఫార్మర్స్ మరియు ఉన్న రైతాంగంలో నూటికి 90, 95 శాతం స్కాల్ ఫార్మర్స్, మార్జినల్ ఫార్మర్స్ అని తెలిసిన విషయం. ముఖ్యంగా

హామీ ఇచ్చారు. వీరందరి సర్వీసులు రెగ్యులరైజ్ చేయడం జరుగుతుందని చెప్పారు. ఈ మధ్య చాలా డిపార్ట్మెంట్స్‌లో చాలా పోస్టులు క్రియేట్ అవుతున్నాయి. కానీ వీరికి మాత్రం ఇంతవరకూ రెగ్యులరైజ్ చేయడం జరగలేదు. వారిని ఉద్యోగాలనుంచి తొలగిస్తున్నారని కాదు. గత 6 సం.ల నుంచే 450 కి ఫుల్ టైమ్‌లో చేస్తున్నప్పుడు ఇంతవరకూ వీరికి చేయకపోవడానికి కారణాలు ఏమిటని మీద్యారా అడుగుతున్నాను. ఇంతకు ముందు శాసన సభలో యిచ్చిన అసురెన్స్ ఉంది. అసురెన్స్ ఇచ్చి ఒక సంవత్సరమైనా ఇంతవరకూ ఇంప్లీమెంట్ కాలేదు. కాబట్టి మళ్లీ మీద్యారా ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఈ రోజు ఎన్సికర్మెంట్ అని చెప్పి అటవీశాఖ వారికి అత్యంత ప్రాధాన్యత ఇస్తున్నారని కాబట్టి వారి సర్వీసులు అన్నీ ఎవరు అయితే ప్రతి మండలానికి విలేజ్ పారెస్టు వర్కర్ ఉన్నారు ఆరు సంవత్సరాల నుండి పనిచేస్తున్నారు. వీరికి జీతం 450 రూపాయలు వీరి సర్వీసు రెగ్యులరైజ్ చేయాలని ప్రభుత్వం ఇప్పటికే ఆదేశాలు ఇచ్చింది. 5 సంవత్సరాలు పనిచేసిన వారికి రెగ్యులరైజ్ చేయమని మీద్యారా అటవీశాఖ మంత్రి దృష్టికి తెస్తున్నాను.

శ్రీ కె. లక్ష్మీనారాయణ:- నోట్ చేసుకొన్నాను సార్.

మిస్టర్ స్పీకర్:- చిన్నారెడ్డి.

శ్రీ జి. చిన్నారెడ్డి(వనపర్తి):- నేను ప్రస్తావించబోయే విషయం మార్కెటింగ్ శాఖామాత్యులకు సంబంధించినది వారు సభలో కనపడడం లేదు. వారి తరఫున ఎవరైనా నోటు చేసుకొంటే బాగుంటుంది. అధ్యక్షా, రాష్ట్రంలో ఉంటే అటువంటి పండ్ల తోటలలో పండించే రైతుల సంక్షేమం దృష్టిలో పెట్టుకొని ప్రభుత్వం పండ్లతోటల రైతుల గురించి ఒక ఏర్పాటు పండ్ల మార్కెట్ కౌన్సిల్ కౌన్సిల్‌లో ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. పద్ధతి ప్రకారం ఈ మార్కెట్ రైతులు తీసుకువచ్చి అమ్మేటటువంటి వారి పండ్లపైన నాలుగుశాతం కమిషన్ తీసుకోవాలి కానీ మొదటినుంచీ కూడా ఈ మార్కెట్ వారు ఎనిమిదిశాతం తక్కువ కాకుండా రైతులనుండి కమిషన్ తీసుకొంటున్నారు. ఇది చాలా అన్యాయం అదీ కాకుండా నిమ్మకాయలు అమ్ముకోవడానికి గానీ, కొబ్బరికాయలు అమ్ముకోడానికి గానీ వసతి కల్పించ లేదు. ఈ నిమ్మకాయలు పండించే రైతులు ఈ కొబ్బరి కాయలు కోస్తా ఆంధ్ర నుంచి ఇంబోర్డు చేసుకుంటారు అవి కూడా ఈ మార్కెట్ లో కాకుండా బయట అమ్మడం వల్ల బయట ఉండే ప్రయివేటు కమిషనుదారులు 11 శాతం తక్కువ కాకుండా కమిషను వసూలు చేస్తున్నారు. దీనివల్ల రైతుకి చాలా నష్టము వస్తోంది. ఈ నిమ్మకాయలు, కొబ్బరికాయలు పండ్లు కౌన్సిల్ గా ఏర్పాటుచేసిన మార్కెట్టు ఏర్పాట్ ఉందో కౌన్సిల్‌లో అందులో ఈ రెండు అంశాలు చేర్చింది ఈ కమిషన్ నాలుగుశాతం వసూలు చేయించాలని మార్కెటింగ్ శాఖ వారికి కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎం. నర్సింహారెడ్డి:- నోట్ చేసుకున్నాం సార్.

శ్రీ బద్దం బాబ్ రెడ్డి:- అధ్యక్షా, రంగారెడ్డి జిల్లాలో కుతుబుల్లాపూర్ మండలంలో దుండిగల్ అనే గ్రామంలో సర్వే నెం. 600 నుండి 700 వరకు ఉన్న సర్వే నెంబర్లలో 327 ఎకరాలలో పేద రైతులు ఉంటే వాళ్ళపై వోల్టేజీలు తప్పుడు కేసులు పెట్టి వాళ్ళ భూములు ఆక్రమించుకొంటున్నారు. దయచేసి వాళ్ళ భూములను రక్షించాలని కోరు తున్నాను.

రూలు-304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తేసుకువచ్చిన 17 ఫిబ్రవరి, 1993. 417
 విషయము: ప్రత్తి, మిరప, వరి, పొద్దుతిరుగుడు,
 మొక్కజొన్న తదితర వ్యవసాయసరుకుల ధరల
 పెరుగుదలను గూర్చి, మద్దతుధరను పెంచుట గూర్చి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- మీరు కూర్చోండి.

డా. ఆర్. రవేంద్రనాథరెడ్డి:- ప్రాంతీయ అసమానతలు తొలగిస్తాం, వెనుకబడిన ప్రాంతాల అభివృద్ధి చేస్తాం. ఉద్యోగుల సర్వీసులు స్టేషన్మెన్ట్ చేస్తాము వాళ్ల హక్కులను కాపాడతాము అని చెప్పిన ప్రభుత్వం శ్రీ జనార్థనరెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు వారు ఒక హామీ ఇచ్చారు. ప్రత్యేక బోర్డు ఏర్పాటుచేస్తామని తెలంగాణా హక్కులను పరిపరిచిస్తామని చెప్పడం జరిగింది కానీ దానికి భిన్నంగా ఈనాడు ఈ అప్పాయింట్మెంటులు జరుగుతున్నాయి. 400 వెటర్నరీ డాక్టర్లు పోస్టులు వెటర్నరీ డిపార్టుమెంటులో ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. జోనల్ సిస్టమ్గా ఈ అప్పాయింట్మెంటులు జరగాలి ఈ తెలంగాణా జోనులో తెలంగాణా అభ్యర్థులకు ఉద్యోగాలు ఇవ్వాలి దీనికి భిన్నంగా ఈనాడు గుంటూరు, ప్రకాశం జోనువారికి ఇక్కడ ఉద్యోగాలు ఇస్తున్నారు. దాని వల్ల ఈనాడు ప్రాంతీయ విభేదాలు దారితీసే పరిస్థితి ఏర్పడుతోంది, ఇక్కడ ఉన్న ఉద్యోగస్థులు.....

మిస్టర్ స్పీకర్:- 304....

డా. ఆర్. రవేంద్రనాథరెడ్డి:- అధ్యక్షా, నన్ను చెప్పనీయండి ఉదాహరణకు మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలో వెటర్నరీ పోస్టులు 17 అయితే అందులో 5 పోస్టులు గుంటూరు నుంచి ప్రకాశం వారిని అప్పాయింట్ చేయడం జరిగింది. వేరీ పేర్లను చెబుతాను. శ్రీనివాస రావు, వరప్రసాదు, శివకోటిరెడ్డి....

మిస్టర్ స్పీకర్:- యూ సెంట్ ఇట్ ఐ సే.

డా. ఆర్. రవేంద్రనాథరెడ్డి:- తెలంగాణా ప్రాంతానికి అన్యాయం జరుగుతోంది వాళ్లు వచ్చి జాయిన్ అవుతున్నారు.

శ్రీ వి. జగన్నాయక్:- ఇది నేను నోట్ చేసుకున్నాను. నా దగ్గర ఇన్ ఫర్మేషన్ ఉంది చెప్పమంటే చెబుతాను.

రూలు-304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తేసుకువచ్చిన విషయము:

ప్రత్తి, మిరప, వరి, పొద్దుతిరుగుడు, మొక్కజొన్న, తదితర వ్యవసాయ సరుకుల
 ధరల పెరుగుదలను గూర్చి, మద్దతు ధరను పెంచుట గూర్చి.

శ్రీ జి. వెంకటరెడ్డి:- అధ్యక్షా, మన రాష్ట్రం వ్యవసాయక రాష్ట్రం దాదాపు 80 నుంచి 85 శాతం వ్యవసాయం ప్లాన్ ఆధారపడి ఉన్న విషయం మీకు అందరకూ తెలుసు. దీనికి తోడు స్కాల్ ఫార్మర్స్, మార్జినల్ ఫార్మర్స్ మరియు ఉన్న రైతాంగంలో నూటికి 90, 95 శాతం స్కాల్ ఫార్మర్స్, మార్జినల్ ఫార్మర్స్ అని తెలిసిన విషయం. ముఖ్యంగా

418 17 ఫిబ్రవరి, 1993. రూలు-304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకువచ్చిన విషయము: ప్రత్తి, మీరప, వరి, పొద్దుతిరుగుడు, మొక్కజొన్న తదితర వ్యవసాయ సరుకుల ధరల పెరుగుదలను గూర్చి, మద్దతు ధరను పెంచుట గూర్చి.

ఆంధ్రరాష్ట్రములో ప్రధానమైనటువంటి పంటలు ఉన్నాయి కమర్షియల్ క్యాష్ సంచంధింపి సంతవరకు కాబిన ఉండి, మీర్చి ఉండి, సన్ ఫ్లవర్ ఉండి టొబాకో ఉండి. ఇవి అన్నీ కూడా కమర్షియల్ క్యాష్ కి సంచంధింపినవి. అట్లాగే పాడి, జావరీ, ట్మేక్ దబ్ నెంబర్ ఆఫ్ కమాడిటీస్ ఆర్ దరీ. 1992 ఫిబ్రవరిలో ఏ ధరలు ఉన్నాయి అన్నీ కమాడిటీస్ కు ఈనాడు 1993 ఫిబ్రవరి వచ్చేవరకు అలా ఏ ధరలు ఉన్నాయి. మనం ఒకసారి మీనిమం సపోర్టు ప్లస్ ఎవరు నిర్ణయించాలి. కేంద్రప్రభుత్వం కావచ్చు, రాష్ట్రప్రభుత్వం కావచ్చు, అగ్రికల్చరల్ కమిషన్ కావచ్చు అవి ప్రక్కకు పెడదాం. రైతాంగానికి సంచంధింపినంత వరకు ధరలు 1992లో దేశంలో ఏ విధంగా ఉన్నాయి. 1993 మార్చి వరకు వచ్చే దరలు ఏ విధంగా ఉన్నాయి, ఒకసారి తమరు అవగాహన చేసు కున్నట్లుయితే తెలుస్తుంది. ప్యాజీ రూ. 338.44 ప్లస్లు. పోయిన సంవత్సరం ఫిబ్రవరిలో ఉంటే, ఈనాడు 306 రూపాయలు ఉంది. బానీదా 380 రూపాయలు ఉంటే ఈ సంవత్సరం 340 రూపాయలు ఉంది. అట్లాగే మేజ్ పోయిన సంవత్సరం 360 ఉంటే ఈ సంవత్సరం 241 ఉంది. గొండ్లనట్ 910 రూపాయలు పోయిన సంవత్సరం ఉంటే ఈ సంవత్సరం 770 రూపాయలు ఉంది అధ్యక్తా. సన్ ఫ్లవర్ 910 రూపాయ పోయిన సంవత్సరం ఉంటే 777 రూపాయలు ఈ సంవత్సరం ఉంది. కాబిన ధర కూడా పడిపోతోంది. కాబిన కార్పొరేషన్ కాయండి, లేక రాష్ట్రంలోని స్పిన్నింగ్ మిల్లు కాయండి ఈ ధరలకు సంచంధింపినంతవరకూ మీరు పెంచకుండా ఉంటే రైతాంగం ఇబ్బందులకు గురౌతున్నారని మీ దృష్టికి తెస్తున్నాను. పోయిన సంవత్సరానికి ఈ సంవత్సరానికి కాస్ట్ ఆఫ్ ప్రొడక్షన్ మనం దృష్టిలోకి తీసుకోవాలి. అగ్రికల్చర్ ధరలు, ఫెర్టిలైజర్స్ ధరలు అన్నీ పెరిగిన విషయం మనందరకు తెలుసు. ప్రకృతి వైపరీత్యాల వల్ల సరైన ఈర్స్ రావడం లేదు అని మీ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. కాస్ట్ ఆఫ్ ప్రొడక్షన్ ప్రత్తి పండించే రైతులకు రు. 7,000, రు. 8,000 లు ఖర్చు జొతున్న విషయం శ్రీ జానారెడ్డిగారికి తెలియనట్టి విషయం కాదు. కానీ ఈనాడు 4 క్వింటాళ్లు 5 క్వింటాళ్లు యావరేజీగా పండుతోంది మరి ఖర్చు ఎంత జౌతోంది. దాదాపు ఏడువేల రూపాయలు 30 అయితే ఆదాయం 5 వేలు 4 వేలు 3 వేల లోపే ఆదాయం వస్తోంది. మరి జానారెడ్డిగారికి తెలియనటువంటి విషయంకాదు. ఈనాడు ఒక క్వింటాలుకు 4,000, 3,000, 5,000 అంటే దాదాపు ఏడువేల రూపాయలు ఖర్చు అవుతోంది. రాష్ట్రంలో ఫివరేజీగా పండుతున్నది. ఆదాయం మాత్రం 1800 రూపాయలు వస్తోంది. రైతాంగం తీరని సంక్లిష్టంలో వుంది. కాబిన కార్పొరేషన్ ద్వారా మనం పత్తిరేటును ఎక్సెస్సు చేసి తీసుకోవాలని అవసరం వుంది. ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా ఈ అగ్రికల్చరల్ కమాడిటీకి చెందిన వాటి విషయంలో ప్రత్యేక మైన చర్యలు తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఇంతవరకూ మా ఏరియాలో లేకపోతే అన్నంభట్లవారిపాలెం, పుంగనూర్ సెంటర్ మండల పాడిక్యూర్స్ లో కూడా సెక్యూర్స్ ఉన్నాయని మరి ఆ విధంగా ప్రభుత్వం Eventhough the rate of cotton is Rs.1300/- per Qt. this year, which is not correct, let the Government take action by correspondence and see that the

రూలు-304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకువచ్చిన 17 ఫిబ్రవరి, 1993. 419
విషయము: ప్రత్తి, మీరప, వరి, పొద్దుతిరుగుడు,
మొక్కజొన్న తదితర వ్యవసాయసరుకుల ధరల
పెరుగుదలను గూర్చి, మద్దతుధరను పెంచుట గూర్చి.

prices of last year are fixed. యటేలిస్ట్ కాటన్ కు సంబంధించిన కంపెరింగ్
వోల్స్, దానికి సంబంధించినంతవరకు 1300 రూపాయలు మినిమమ్ ప్రెస్ ఫిక్స్ చేసి,
రాష్ట్ర, కేంద్రప్రభుత్వాలను సంప్రదించి కాటన్ కార్పొరేషన్ ద్వారా ప్రకటన చేయాలని
కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె.పి. కొండారెడ్డి:- ప్రకాశం జిల్లాలో ప్రత్తి రైతులు చాలా నష్టాలకు గురి
అయ్యారు. చాలా ఈజీ బాధలకు గురై చాలా అవస్థలు పడుతున్నారు. ప్రత్తి పండించిన
రైతుకు యితవరకు గిట్టుబాటు ధర లేదు. నన్ను పెద్దలు ముఖ్యమంత్రిగారు తమ
ప్రసంగంలో ప్రత్తిని కాటన్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా ద్వారా కొనుగోలు చేయిస్తామన్నారు.
పోయిన సంవత్సరం ప్రత్తి రూ. రెండువేల క్వింటాలు వుంటే ఈ సంవత్సరం 7, 8 వందల
దాకా కూడా లేదు. కనీసం మార్కెటులో రైతులదగ్గరకు వచ్చి కొనుగోలు కూడా లేదు.
అందువల్ల ప్రభుత్వం కాటన్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా సెంటర్లను ఎక్కువ జిల్లాలలో
తెరిపించి, పోయిన సంవత్సరం కంటే ఈ సంవత్సరం ఎరువుల కొనుగోలు, వ్యవసాయేతర

(శ్రీ కె. ఎర్రన్నాయుడు అధ్యక్షస్థానములో వున్నారు).

విషయాల్నేమీ, మిగతా విషయాల్నేమీ ఎకరానికి 7, ఎనిమిది వేల రూపాయలు
క్వింటాలుకు ఖర్చు అయింది. ఈ సంవత్సరం ప్రత్తి రెండునుంచీ, మూడువేల వరకూ,
ప్రభుత్వం కాటన్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా ద్వారా కొనుగోలు చేయిస్తే బాగుంటుంది.
ముఖ్యమంత్రిగారు, గవర్నరు ప్రసంగంలో చెప్పినట్లుగా చిల్స్ కూడా కొనుగోలు
చేయిస్తే బాగుంటుందన్న అభిప్రాయం వెలిబుచ్చారు. అందువల్ల ప్రభుత్వం వారిని మేము
కోరేదీ ఈ సంవత్సరం చిల్స్ కు ఎకరాకు రూ. 4, 5 ఖర్చు అయింది. కానీ 500
రూపాయల నుంచీ 1000 లోపు కూడా ఎవరూ కొనడం లేదు. అందువల్ల రైతులు చాలా
నష్టపోయారు. పెట్టుబడి పెట్టి చాలా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. కాబట్టి కాటన్ ను,
చిల్స్ ను గానీ కాటన్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా ద్వారా మార్కెటు కమిటీ తప్పనిసరిగా
కొనుగోలు చేసేలా ప్రభుత్వం చూస్తే బాగుంటుందని మనవిచేస్తూ, ఈ అవకాశం యిచ్చి
నందుకు నా హృదయపూర్వక నమస్కారాలతో ముగిస్తున్నాను.

ఫెర్లన్:- సాయిరెడ్డిగారు ఒక నిమిషమండీ. ఎందుకంటే సి.యం.గారు చెప్పారు
ఇంకా డిమాండ్లు ఉన్నాయి. కాబట్టి త్వరగా హార్టీ చేయండి.

శ్రీ కె. సాయిరెడ్డి (హజారాబాద్):- ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ ముఖ్యంగా మా
ప్రాంతానికి సంబంధించిన పంటల గురించి ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకురావలసిన అవసరం
వుందని భావిస్తూ, మొక్కజొన్న, సన్ ఫ్లవర్ పోయిన సంవత్సరం, ఈ సంవత్సరం వర్షా
భావాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని తక్కువ నీటితో పండే ఈ పంటలను పండించడానికి రైతులు
పెట్టుబడి పెట్టి పెరిగిపోయిన ఎరువుల ధరలను ఎంతో గుండె నిబ్బరంతో ఎదుర్కోవడం
జరగుతోంది. ఈ సూనె గింజలకు మొక్కజొన్నకూ మార్కెటులో ధరలు బాగా అంటే
విపరీతంగా పడిపోయి రైతులు నష్టాలపాలై ఎంతో మనోవేదనను అనుభవిస్తున్నారు.

420 17 ఫిబ్రవరి, 1993. రూలు-304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకువచ్చిన విషయము: పత్తి, మీరప, వరి, పొద్దుతిరుగుడు, మొక్కజొన్న తదితర వ్యవసాయ సరుకుల ధరల పెరుగుదలను గూర్చి, మద్యం ధరను పెంపుట గూర్చి.

ముఖ్యంగా కరేన్గర్, వరంగల్ జిల్లాలలో ఈ అయిల్ నేడ్స్కు సంబంధించిన మేనేజింగ్ డైరెక్టర్ సంపత్గారు ఒక స్టేట్మెంట్ ఇచ్చారు. సహకార సంస్థల ద్వారా కొనుగోలు చేస్తున్నట్లు తెలిపారు. అయ్యా తమ దృష్టికి తీసుకువచ్చేది ఏమిటంటే మా ప్యాంకాలలో ఈ సంఘాలు లేవు, పెట్టలేదు. మహబూబ్ నగర్, నల్గొండ జిల్లాలలో యివి ఉన్నాయి. అటువంటి పరిస్థితులలో మా వద్ద ఏ సంఘాలూ లేనప్పుడు ఏ సంఘాలద్వారా ఎలా కొంటారు? దానిని గూర్చి అలోచించి ఈ మార్కెటింగు సౌకర్యాలు వరంగల్, మహబూబాద్, జమ్మిగుంట, కరేన్గర్లలో కూడా ఏర్పాటుచేసేలా ప్రత్యేకమైన చర్యలు తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ యం. ఓంకార్ (నర్సంపేట):— అధ్యక్షా, యిది చాలా తీవ్రమైన ప్రముఖమైన సమస్య. అదేవిధంగా ధాన్యానికి, మీర్చికే, పత్తికే, ఈ సస్ ఫెన్, మొక్కజొన్నలకూ, యింకా యితర వ్యవసాయ పంటలకు ధరలు పడిపోతున్నాయి. కర్షకులు తీవ్రంగా చెడ్డారు. ఒకటి మాత్రం ఖాయం. ఈ వ్యవసాయం, వ్యవసాయ పంటలు అన్నది ఒక్కనేల మీద ఆధారపడిన ఒక జాదంలా తయారైంది. ఎప్పుడు ధరలు పెరుగుతాయో, పడిపోతాయో తెలియడం లేదు. లాటరీలలో లక్కలలో ఒకడు బాగుపడుతున్నట్లుగా ఏ ఒక్కశీర్షంలో తప్ప మిగతా వాళ్లంతా దివాళా తీసే పరిస్థితి ఉత్పన్నం. అయింది. తీవ్ర సంక్షోభం మన వ్యవసాయంలో వుంది. దీనికోసం తీసుకోవలసిన చర్యలు తక్షణ చర్యలూ, దూరదృష్టితో తీసుకోవలసిన చర్యలని రెండు రకాలుగా నేను ప్రతిపాదిస్తున్నాను. ఒకటి తక్షణ చర్యలు ముఖ్యమంత్రిగారు హామీ ఇచ్చినట్లుగా ఏవిధంగా అయినా సరే వివిధ రకాల రాష్ట్ర, కేంద్ర ప్రభుత్వం యొక్క సహాయంతో, యితర సహకార సంస్థలు కొనుగోలు సంస్థలు వీటిని మార్కెటులో గిట్టుబాటు ధరకు కొనుగోలు అయ్యేలా ఆధుకోవలసిన అవసరం వుంది. యిందులో చక్కెర, చెరకు కూడా వుంది. అదే సమయంలో ధాన్యం ఉత్పత్తిదారుల ఫెడరేషన్ ఉంది. వారు మార్కెటు ధరకాన్నా 10, 15 రూపాయలు ఎక్కువ ధర ఇచ్చి కొంటున్నారు. మరి అటువంటి సంస్థలకు ప్రభుత్వం సహాయ సహకారాలు దొరకడం లేదు. ఈ సంస్థలను నిర్వహణపరచేవానికి, లంచగొందులైన ఉద్యోగులు ఏడిపింపే వాళ్లుగా ఉంటున్నారు. నిజంగా ఈ ధాన్యం ఉత్పత్తిదారుల సంస్థలను ప్రోత్సహించే వాళ్లు కొనుక్కునేలా అవకాశం కల్పించినట్లయితే ధాన్యానికి సంబంధించినంతవరకూ గిట్టుబాటు ధర గ్యారంటీగా దొరుకుతుంది. అలాగే పత్తిని మనకున్నటువంటి సంస్థల ద్వారా కొనుగోలు చేయించవచ్చు. షేర్ వరగల్ పత్తి కొనుగోలు కోసం ఏర్పాటు చేసిన సెంటర్లను ఎక్స్టెండేషన్ ప్రియత్నాలు జరుగుతున్నాయి. రైతుల నుండి నేరుగా కొనుగోలు చేసేవాళ్లందరూ కూడా, షాపుకార్లద్వారానే విక్రయాలు జరుగుతున్నాయి. ఆ పద్ధతికి స్వస్తి చెప్పింపి ఆ సంస్థలను ఎక్స్టెండేషన్లు చూడాలి. నా దృష్టిలో మనం వ్రేయవలసిన పనులు ఏమిటంటే విత్తనం వేసిన సమయంలోనే రేటు, పంట చేతికి వచ్చిన తరువాత ఏది పంటకు ఎంత ధర ఉంటుందనేది ప్రభుత్వం ముందుగానే నిర్ణయించాలి. ఆ నిర్ణయించిన మేరకు ఏది అయితే ఉందో మార్కెట్టూ, స్టేబిలైజ్ చేయాలి. కొనుగోలు కన్నట్లయితే రైతు నిరుత్సాహపడకుండా తన పంటకు ధర వస్తుందని గ్యారంటీ ఉంటుంది.

సిషయము: ప్రశ్న, మీరప, వరి, పొద్దుతిరుగుడు,
ముక్కజొన్న తదితర వ్యవసాయసరుకుల ధరల
పెరుగుదలను గూర్చి, మద్దతుధరను పెంచుట గూర్చి.

అందుకని మనం వీత్సనంవేసే సమయంలోనే రానున్న కాలంలోనే ఆ పంట ధర నిర్ణయించే
పద్ధతి పెట్టాలి. తరువాత దానికి సంబంధించినటువంటి కొనుగోలు ఏర్పాటు కూడా
గ్యారంటీ చేయాలని కోరుతున్నాను.

డా. జి. రాజేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా ! ఈ సంవత్సరం ఒక ప్రత్యేకమైన పరిస్థితి
ఏర్పడింది. ప్రశ్నిసారి వర్షాలు బాగా ఉండి పంటలు బాగా ఉండి రేటు బాగా ఉండే బదులు
ఈ సంవత్సరంలో వర్షాలు లేక పంట దిగుబడిలేక రేటులేకుండా పోయింది. ఇది ప్రత్యేక
మైన పరిస్థితి. ఈ సంవత్సరం రాష్ట్రంలో సుమారుగా 11, 12 జిల్లాలో వర్షాభావ
పరిస్థితులు ఉన్నాయి. అనేక మండలాల్లో కరువు ఉంది. కరువు ఉన్నప్పటికీ విద్యుత్ కొత
ఉన్నప్పటికీ ఎరువులు ధరలు 90 శాతం పెరిగినాయి. ముఖ్యంగా కాంప్లెక్సు ఫెర్టిలైజర్లు
డిఎపి కానియండి లేక సూపర్ ఫాస్ ఫేటు కానియండి ఇతర కాంప్లెక్సు ఫెర్టిలైజర్లు 90
శాతం పెరిగినాయి. సబ్సిడీ తీసినందుకు అన్నిరకాల అడ్డర్లు కండిషన్ లో కూడా రైతులు
కొద్దో గొప్పో పంట పండించారు. దిగుబడి విపరీతంగా తగ్గింది. ఎకరానికి 6, 7
క్వింటాళ్లు ప్రశ్న పండే బదులు ఈ సంవత్సరం కేవలం 2, 3 క్వింటాళ్లు మాత్రమే
పండింది. అదేవిధంగా ధాన్యం ఎకరానికి 20, 25 క్వింటాళ్లు పండే బదులు ఈ సంవత్సరం
12, 13 క్వింటాళ్లు పంట పండింది. అనేక ఇబ్బందులకు గురి అయినా రైతు కొద్దో
గొప్పో పండించి పంటకు సరైన ధరలు రావడానికి వ్యవసాయశాఖ అధికారులు చర్యతీసు
కోవాలి. వ్యవసాయశాఖ ఇంతవరకు ఆర్థికమైన చర్యలు చేపట్టలేదు. రైతు దగ్గర నుంచి
పంట పోయిన తరువాత ప్రభుత్వం సరిగ్గా పర్యలు తీసుకొన్నందువల్ల బీజినెస్ కమ్యూనిటీ
వారికి దీనివల్ల ఎక్కువ ఆదాయం వచ్చే అవకాశం కనిపిస్తున్నది. ఇవాళ ధాన్యానికి
ఆంక్షలు ఉన్నాయి. ధాన్యం మీద ఉన్న ఆంక్షలు కొద్దిరోజుల్లో తీసే అవకాశం కనబడు
తున్నది. ఇవాళ రైతు దగ్గర ధాన్యం ఉన్నప్పుడు ఆంక్షలు ఉంటాయి. ధాన్యం రైతు
దగ్గర నుంచి మార్కెట్ లోకి పోయిన తరువాత బీజినెస్ కమ్యూనిటీ వాళ్లు వాళ్ల ధరను
పెంచుకొనే అవకాశం ఉన్నది. ఎందుకంటే వాళ్లకు అప్పుడు ఎక్స్ పోర్ట్ లైసెన్సు వస్తుంది.
నీళ్లు గౌరవనీయులైన ముఖ్యమంత్రిగారు హామీ ఇచ్చినారు. మేము ధాన్యంమీద ఆంక్షలు
పెట్టి పరిశ్రీతి ఇస్తామన్నారు. ఇచ్చినట్లయితే తప్పకుండా రైతుకు కొంత లాభం
ఉంటుంది. ఇవాళ పరిశ్రీతి తేనందువల్ల అనేకమంది మిల్లర్లు అందరూ, ఇక్కడ ఎఫ్ సిఐ
లాభం చేసుకొంటున్నారు తప్ప దానివల్ల రైతు సరైన గిట్టుబాటు ధర లేకుండా
పోయింది. ఇమేడియేట్ గా రాష్ట్రప్రభుత్వం కనుక పరిశ్రీతి ఇచ్చి వేరే స్టోల్స్ కి ఇంటర్
స్టోల్స్ కు మన ధాన్యాన్ని పంపించే ఆంక్షలు లేకుండా రైతులకు అవకాశం కల్పిస్తే ఈవాళ
ఈ పరిస్థితి ఉండదు. అదేవిధంగా వేరుశనగ దిగుమతి చేసుకోవద్దని ఎవరు చెప్పినా
వినకుండా వేరేశనగ నూనెను, అదేవిధంగా పామాయిల్ ను దిగుమతి చేసుకొన్నందువల్ల,
ఇవాళ సస్ ఫ్లవర్ ఆయిల్ కానీ గొండునెట్ కు కానీ ధరలేకుండా పోయింది. అదే విధంగా
మీరపకాయలు గత సంవత్సరం 4 వేలు, 4,500 రూపాయలు ఉండేది ఇవాళ మార్కెట్ లో
1500, 1600 రూపాయలకు కొనే పరిస్థితి లేదు. అదేవిధంగా ప్రశ్న రైతుకు అమ్మవోతే

రూలు-304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకువచ్చిన
విషయము: ప్రశ్న, మీరవ, వరి, పొద్దుతిరుగుడు,
మొక్కజొన్న తదితర వ్యవసాయ సరుకుల ధరల
పెరుగుదలను గూర్చి, మద్దతు ధరను పెంచుట గూర్చి.

అడవి కొనవోతే కొరివి లాగా ఉన్నది. మనం మీర్చి పండిస్తే ధర ఉండదు. మనం మీర్చి పొడి కొంటే ధర ఎక్కువ. అదేవిధంగా మనం కాబినీ పండిస్తే ధర తక్కువ బట్టకొబే ధర ఎక్కువ. ధాన్యానికి ధర ఉండదు. బియ్యానికి ధర పెరుగుతుంది. ఈ రకంగా కొనుగోలు వికర్యం మధ్య వ్యత్యాసం విపరీతంగా పెరిగింది. పల్లెకాయలు అమ్మితే 350 రూపాయలు వచ్చే పరిస్థితి లేదు. పల్లె నూనె కొంటే కిలో 28, 29 రూపాయలు వచ్చే పరిస్థితి ఉంది. అంటే సుమారుగా మధ్య వ్యత్యాసం 1000/- రూపాయలు ఉన్నది. ఈ వెయ్యి రూపాయలు వ్యత్యాసం ఎందుకు వస్తున్నది? దీనిమీద వ్యవసాయ శాఖ ఎందుకు చర్యలు తీసుకోవడం లేదు. ఈ రైతులు నానా రకాలు ఇబ్బందులకు గురి అయినప్పటికీ పండించే పంటకు ధరలేని కారణంగా రైతుకు రైతు కూలీలకు సరైన వేతనాలు ఇవ్వలేకపోతున్నారు. ఇది ఒక విషయం సర్కిల్ వ్యవసాయశాఖ దీనిమీద సమగ్రంగా పరిశీలించి రైతులకు సరైన ధర ఇవ్వండి తద్వారా రైతుకూలీలకు గిట్టుబాటు కూలీ ఉండేటట్లు చూడాలి. అదే విధంగా నీన్న కేంద్రప్రభుత్వం ప్రకటించింది. ఫుగర్ మీద ధర పెంచింది. 8-50 రూపాయలు. చెరకు మద్దతు ధర 500 రూపాయలు ఇస్తున్నాము అన్నారు. ఇవాళ ఫుగర్ మీద ధర పెంచి చెరకుకు మద్దతు ధర ఇవ్వకపోతే ఏ రకంగా ఉంటుంది. చెరకు గురించి చెప్పాలని, మీర్చిమీద సమాధానము చెప్పాలని మేడ్యారా మంత్రులగారిని కోరుతున్నాను. మేకు ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ జి. జేవన్ రెడ్డి (జగిత్యాల):- అధ్యక్షా ! వ్యవసాయోత్పత్తుల ధరలు గత సంవత్సరం కన్నా ఈ సంవత్సరం అంతగా పడిపోవడం నిజంగా దురదృష్టకరం. గత సంవత్సరం ఫెర్టిలైజరుపై సబ్సిడీ కొంత తగ్గించడంతోనే మరి రైతులపై అదనపు భారం పడుతుంది అనేటటువంటి తరుణంలోపల వారు పండించిన ఉత్పత్తులకు మార్కెట్టులో సరైనటువంటి ధర లభించినందున రైతుకు కొంత ఊరట లభించడం జరిగింది. గత సంవత్సరం కంటే ఈ సంవత్సరం ఇంకా ఎక్కువ ధరలు లభిస్తాయని ఎక్కువ శ్రమించి ఎక్కువ కష్టపడి ధాన్యాన్ని పండిస్తే ఈరోజు ఆ ధాన్యాన్ని మార్కెట్టుకు తీసుకువెళితే ఆ ధాన్యాన్ని అడిగేవాళ్లు లేకపోతే నిజంగా దురదృష్టకరం. ప్రభుత్వం సరైన సమయంలో సరైన చర్య తీసుకొని రైతును ఆదుకోవాలనే ఆలోచనతోనే ముఖ్యంగా వరి, మొక్కజొన్న ఈ రెండింటినీ పర్సెజ్ చేయడం కొరకు భారత అహార సంస్థను రంగంలోకి దించి మరి రైతును మధ్య దళాలే చేతులలోనుంచి కాపాడడం కొరకు చర్య తీసుకోవడం నిజంగా హార్షంపతగ్గ విషయం. మరి దానితోబాటుగా ముఖ్యమంత్రిగారు నీన్న గవర్నరుగారి ప్రసంగానికి ధన్యవాదాలు తెలిపేటప్పుడు ఆయిల్ నేడ్లు కార్పొరేషను మార్కెట్టులోకి ఎంటర్ చేయించి ముఖ్యంగా వేరుశనగకాయ, సన ఫ్లవర్ పర్సెజ్ కొరకు తగు చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుందని మనవిచేసినారు. ఈ ఆయిల్ నేడ్లు కార్పొరేషన్ ఏ పద్ధతిని మార్కెట్టులో పర్సెజ్ చేస్తుంది. ఫుడ్ కార్పొరేషన్ అఫ్ ఇండియా మార్కెట్టులో డైరక్టుగా రైతులో నుంచి ధాన్యాన్ని పర్సెజ్ చేయడం జరుగుతుంది. అదేవిధంగా ఆయిల్ నేడ్లు కార్పొరేషన్ కూడా మార్కెట్టు నుంచి డైరక్టుగా వేరుశనగకాయ సన ఫ్లవర్ ఈ రెండు ఇమెడియేట్ గా సార్దు చేయాలి. వేరుశనగకాయ, సన ఫ్లవర్ ఉప్పుడు అయిపోయింది. మార్కెట్టులోకి

రూలు-304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకువచ్చిన 17 ఫిబ్రవరి, 1993. 423
 విషయము: పక్కి, మిరప, వరి, పొద్దుతిరుగుడు,
 మొక్కజొన్న తదితర వ్యవసాయసరుకుల ధరల
 పెరుగుదలను గూర్చి, మద్దతుధరను పెంచుట గూర్చి.

వస్తుుండి. మీరు వెంటనే తగు చర్య తీసుకొని పర్యేజింగును స్వార్థు చేయకపోతే ఈ పంట
 అంతా మద్యదళారీల చేతుల్లోకి పోయిన తరువాత అప్పుడు ఆయిల్ సీడ్లు కార్పొరేషన్
 పర్యేజింగు చేస్తే మరి వచ్చేటటువంటి లాభంరైతుకు చెందకుండా మధ్య దళారీలకు చేసిన
 వారు అయిపోతారు. కాబట్టి ఈ ఆయిల్ సీడ్లు కార్పొరేషను వెంటనే రంగంలోకి దిండి
 ప్రతిమార్కెట్టులో కొన్ని జిల్లాలో కొన్ని మార్కెట్టులలో పర్యేజీ చేసే విధంగా కాకుండా
 మన రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి మార్కెట్టులలో వెంటనే ప్రవేశింప చేసి పేరుతనగ కాయలను
 సస్ ఫలవరను పర్యేజీ చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను ఇప్పుడుమీరు ఆయిల్ సీడ్లు
 పొడక్కును కానేయండి. వరి, మొక్కజొన్న గురించి తగుచర్యలు తీసుకోండి. పసుపు,
 మిర్చి ఏదీ అయితే ఉందో ఈ రెండు గురించి మీరు ఏవిధమైనటువంటి చర్యలు తీసుకోలేక
 పోతున్నారు. డి సి ఎం.ఎస్. మరియు మార్కెట్ డ్వారా పసుపు, మిర్చి వేటికి కూడా
 సపోర్టింగు ప్లైక్ డిక్లర్ చేయడం జరిగింది. గత సంవత్సరం కంటే ఈ సంవత్సరం ఈ
 సగానికంటే ధర పడిపోవడం జరిగింది. ఈ దృష్ట్యా వెంటనే డి.సి ఎం.ఎస్. మార్కెట్ డ్వారా
 పసుపు మిర్చి పర్యేజీ చేయించాలని అందాక తగు చర్యలు వెంటనే తీసుకోవాలని ఈ
 సభా వేదిక మీదనే ఉత్తర్వులు జారీచేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. మీరు ధరలు ఇప్పించాలని
 ప్రయత్నం చేసినా కాని మార్కెట్టులో పర్యేజీ పాపకారు, రైతు తన ధాన్యాన్ని
 అమ్ముకొంటే కనీసం మాసం రోజుల వరకు ధాన్యం డబ్బు ముట్టడం లేదు. మార్కెట్టు
 కమిటీల ద్వారా రైతు ధాన్యాన్ని అమ్ముకురావడం జరుగుతున్నది. ఆరోజే రైతుకు ధర
 ఇప్పించడానికి చర్యలు తీసుకోవాలి. అంతేకాని చర్య తీసుకొంటున్నాము అని తృప్తిపడితే
 వాస్తవంగా రైతు మాత్రం ఎన్ని ఇబ్బందులు పడాలో అన్నీ ఇబ్బందులు పడుతున్నాడు.
 ఈ పరిస్థితి లోపల రైతును అదుకోడానికి ప్రభుత్వం తీసుకొన్నటువంటి చర్యలు ఖచ్చితంగా
 అమలు జరిగేటట్లు మీరు చర్యలు తీసుకోవాలి. ఈరోజు ప్రభుత్వం రైతులను దృష్టిలో
 పెట్టుకొని తీసుకొన్నటువంటి చర్యలు వాస్తవంగా రైతుకు అందడం లేదని చెప్పడం
 వాస్తవం రైతుకు గిట్టుబాటు ధర లభించడం లేదు. అక్కడ వారు అగ్రికల్చర్ పొడక్కున్
 మార్కెట్టు కమిటీలో స్థాకు పెట్టుకొని 75 శాతం మార్కెట్టు నుండి అప్పుగా పొందేటటు
 వంటి ఒక అవకాశం ఈరోజు రైతుకు కలుగవేస్తుంది రాష్ట్రప్రభుత్వం. కాని ఈ వాస్తవ
 విషయం రైతుకు తెలియకపోవడంతో మధ్య దళారీల చేతుల్లో చిక్కుకొని సగానికి కంటే
 తక్కువ అమ్ముకొనే పరిస్థితి ఏర్పడింది. కాబట్టి వ్యవసాయ శాఖ మంత్రిగారు ఆయిల్
 సీడ్లు కార్పొరేషన్ ద్వారా వెంటనే పర్యేజింగు మార్కెట్టు స్వార్థు చేయించాలి. పసుపు,
 మిర్చి, డి.సి.ఎం.ఎస్. మార్కెట్ డ్వారా పర్యేజింగు కొరకు వెంటనే ఏర్పాటుచేయాలి.
 మార్కెటింగు కమిటీలో రైతు-అమ్ముకోడానికి వచ్చిన ధాన్యానికి వెంటనే ధర వెల్లించేటట్లు
 మీరు నిర్ణయం తీసుకోవాలి.

వ్యవసాయశాఖ మంత్రి (శ్రీ కె. జానారెడ్డి):- వ్యవసాయ ధరల కమీషను చేసే
 నిఫారసుల మేరకు కేంద్రప్రభుత్వం, వివిధ వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల కనీస మద్దతు ధరలను
 నిర్ణయిస్తుంది. కమీషను స్థూలంగా ఈ క్రింది అంశాలను పరిగణనలోనికి తీసుకొని
 నిఫారులను చేస్తుంది.

రూలు-304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకువచ్చిన విషయము: ప్రత్తి, మీరప, వరి, పొద్దుతిరుగుడు, మొక్కజొన్న తదితర వ్యవసాయ సరుకుల ధరల పెరుగుదలను గూర్చి, మద్దతు ధరను పెంచుట గూర్చి.

- 1) ఉత్పత్తి వ్యయం.
- 2) వ్యవసాయ అవసరాల ధరలలో మార్పు.
- 3) మార్కుటు ధరల దోరణి
- 4) వ్యవసాయ సరుకులకు గిరాకీ.
- 5) సాధారణ ధరల స్థాయిపై ప్రభావం
- 6) జీవన వ్యయంపై ప్రభావం.
- 7) అంతర్జాతీయ మార్కెటుధరల పరిస్థితి.

కనీస మద్దతు ధరను నిర్ణయించడంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి నేరుగా ఎటువంటి పాత్రనుం ఉండదు. అయితే, సంపాదించినప్పుడు మాత్రమే కేంద్ర ప్రభుత్వానికి తమ నివారణలను తెలియజేస్తుంది. 1991-92, 1992-93 సంవత్సరాలలో వివిధ సరుకులను నిర్ణయించిన మద్దతు ధరల వివరాలు అనుబంధంలో తెలియజేయడం జరిగింది. అయితే, మీరపకాయలకు ఎటువంటి మద్దతు ధరను నిర్ణయించలేదు.

భారత ఆహారసంస్థ, వడ్డు మరియు ముతక ఆహార దానాలకు మద్దతు ధరను అమలుపరచే ఏజెన్సీగా వ్యవహరిస్తుంది జాతీయ వ్యవసాయ సహకార మార్కెటింగు సమాఖ్య పప్పు ధాన్యాలు, నూనె గింజలు మద్దతు ధరను అమలు పరచే ఏజెన్సీగా వ్యవహరిస్తుంది ధరలు మద్దతు ధరకంటే తక్కువ స్థాయికి పడిపోయినపుడు అమలు ఏజెన్సీలు నేరుగా గాని లేదా రాష్ట్ర మార్కెటింగు సమాఖ్యద్వారా కాని మార్కెట్లోనికి ప్రవేశించి సరుకులను మద్దతు ధరకు కొనుగోలు చేసేందుకు బాధ్యత వహిస్తాయి.

వర్తమాన సంవత్సరంలో, ఆదిలాబాదు జిల్లాలో జొన్నల ధర మద్దతు ధరకంటే తక్కువగా పడిపోయినపుడు, రాష్ట్రప్రభుత్వం భారత ఆహారసంస్థతో ఈ విషయం గురించి వర్పించింది. భారత ఆహారసంస్థ కొనుగోలు కేంద్రాలను ప్రారంభించి, మద్దతుధరకు కొనుగోళ్లను ప్రారంభించింది. ఇటీవలి రోజులలో, వేరుశనగ, పొద్దు తిరుగుడు వంటి నూనెగింజల ధరలు దాదాపు మద్దతు ధరస్థాయిలలో ఉన్నట్లు, కొన్ని సమయాలలో మద్దతు ధరకంటే తక్కువగా ఉన్నట్లు సమాచారం అందినపుడు, రాష్ట్రప్రభుత్వం జాతీయ వ్యవసాయ సహకార మార్కెటింగు సమాఖ్యతో ఈ విషయం గురించి వర్పించి, ఆ సమాఖ్య ఏజెంటుగా వేరుశనగ, పొద్దుతిరుగుడు మద్దతు ధరప్రకారం కొనుగోళ్లు ప్రారంభించ వలసిందిగా ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర సహకార నూనెగింజల ఉత్పత్తిదార్ల సమాఖ్యను కోరడ మయింది. ఆదిలాబాదు జిల్లాలో ప్రత్తి ధరలు పడిపోయినపుడు, రాష్ట్రప్రభుత్వం, వాణిజ్య సరళిలో కొనుగోళ్లను ప్రారంభించవలసిందిగా భారత ప్రత్తిసంస్థను కోరింది. ఇటీవల అనంతపురం, కర్నూలు, కరీంనగరు జిల్లాలలో ప్రత్తిని అయినకాడికి అమ్ముకున్న సంఘటనలు ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువచ్చినపుడు రాష్ట్రంలోని మొత్తం 45 కేంద్రాలలో ముమ్మరంగా కొనుగోళ్లు ప్రారంభించడానికి భారత ప్రత్తి సంస్థను కోరడమే కాకుండా, గుంతకల్లు, తాడిపత్రి, జమ్మికుంట, వేములవాడ, పెద్దపల్లిలలో కొనుగోలు కేంద్రాలను

రూలు-304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకువచ్చిన 17 ఫిబ్రవరి, 1993 425
 విషయము ప్రతి, మీరవ, వరి, పొదుతిరుగుడు,
 మొక్కజొన్న తదితర వ్యవసాయసరుకుల ధరల
 పెరుగుదలను గూర్చి, మద్దతుధరను పెంచుట గూర్చి

ఏర్పాటుచేసి కొనుగోళ్లను ప్రారంభించవలసిందిగా రాష్ట్రప్రభుత్వం భారత ప్రతి సంస్థను
 కోరింది ఎగుమతి అమ్మకాల ద్వారా ప్రతి ధరలు పెరిగేందుకు దోహదపేసే ఉద్దేశంతో
 ఎగుమతి కోటా క్రింద ఆంద్రప్రదేశ్ మార్కెటింగు సమాఖ్యకు 3 00 లక్షల ప్రతి బేళను
 ఇవ్వవలసిందిగా మన ముఖ్యమంత్రిగారు కేంద్ర జాతి శాఖ మంత్రి గారిని కోరినది కూడా
 జరిగింది నిన్ననే 30 వేల బేళను మనకు అనుమతి వచ్చినట్లు ముఖ్యమంత్రిగారు
 ప్రకటించారు. అది సమాచారం

వివిధ వ్యవసాయ సరుకుల ధరలు మద్దతు ధరలకంటే తక్కువ స్థాయికి పడి
 పోతున్నప్పుడు, వాటి ధరలస్థాయి పడిపోకుండా చూడడానికి సాధ్యమైన అన్ని చర్యలను
 తీసుకోడానికి రాష్ట్రప్రభుత్వం గట్టిగా కృషి చేస్తున్నది అంతేగాక, గత సంవత్సరం ఇదే
 కాలంలో పోల్చి చూసినట్లయితే, వివిధ వ్యవసాయ సరుకుల మార్కెట్టు ధరలు ఈ సంవత్స
 రంలో తక్కువగా ఉన్నప్పటికీ, భారతీయ ప్రతిసంస్థ వంటి కేంద్ర సంస్థలతో సంప్ర
 దించుట జరిపి, రైతులకు సబబైన మద్దతు ధరలు లభించేలా కృషిచేయడం కూడా జరుగు
 తుంది అద్యక్షా, సభ్యుల ఆందోళన వాస్తవం గత ఫిబ్రవరిలో కంటే యీ ఫిబ్రవరిలో 10
 ధరలు అన్ని కూడ కొంత క్రిందిస్థాయిలో వున్నమాట వాస్తవం. రైతులు చాలా ఆందోళన ఉ
 పెందుతున్నారు చాలా బాధాకరమైనటువంటి విషయం. కాని యిప్పుడు నేను నా
 ప్రసంగంలో చెప్పిన విధంగా రెమునరేటివ్ ప్రైసెస్ అండ్ సపోర్టివ్ ప్రైసెస్ అనేవి ఆ రెండు
 వేర్వేరు. మద్దత్తు ధర, గిట్టుబాటు ధర, మద్దత్తు ధర అనేది పెరిగినటువంటి ధరల
 మూలంగా యితర కారణాల మూలంగా రైతులకు గిట్టుబాటు కానటువంటి పరిస్థితిలో ఒక
 భాగమై ఉంటుంది అందుకని ఆ రెండు వేర్వేరుగా వుంటాయనేది గౌరవ సభ్యులకు మనవి
 చేస్తున్నాను నేను మొదట పేర్కొన్నట్లుగా ఉత్పత్తికి ఆయ్యే ధరను తెక్కు కట్టి కేంద్రము
 మద్దత్తు ధరను నిర్ణయిస్తుంది. ఆ నిర్ణయించిన ధరకంటే క్రిందికి పడిపోయినప్పుడు
 ఆహార దానాలను ఎఫ్ సి ఐ , పత్తిని కాటన్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా, నూనె గింజలను
 వాటి ఏజెన్సీలైనటువంటి మార్కెటెడ్, ఆయిల్ సీడ్ కార్పొరేషన్ ద్వారా కొనుగోలు
 చేయించడం జరుగుతున్నది. కనుక యిప్పుడున్నటువంటి పరిస్థితి సంభవించినప్పుడల్లా
 రాష్ట్రప్రభుత్వం కలుగజేసుకొని కేంద్రప్రభుత్వంతో, దాని ఏజెన్సీలతో మాట్లాడి వెంటనే
 మద్దత్తు ధర లభించేట్లు చూస్తున్నాం ఇప్పుడు గౌరవసభ్యులు చెప్పారు. కరీంనగర్ ము,
 ప్రకాశం జిల్లాలలో, యితరపోట్ల కాటన్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా యింకా ఓపెన్
 కాలేదు వరంగల్ లో మూసివేసే పరిస్థితి వుందని - ఈ విషయములో వెంటనే సంప్రదించి
 కొనుగోలు కేంద్రము ఏదీ మూయకుండా ఓపెన్ చేసి అవి ఎక్కువగా కొనుగోలు చేసే
 విధంగా మద్దత్తు ధరను ఏర్పాటుచేస్తాను అని హామీ యిస్తున్నాను బెల్లెస్ గురించి
 మద్దత్తు ధర కేంద్రప్రభుత్వం నిర్ణయించలేదు దానికి మద్దత్తు ధర అనేది లేదు.
 కాబట్టి కొనుగోలు చేయడానికి ఏజెన్సీ కూడ లేదు. కేంద్రప్రభుత్వ మిషినరీ ద్వారాగానీ
 రాష్ట్రప్రభుత్వ మిషినరీ ద్వారా గానీ, సభ్యుల సలహా యిచ్చినట్లుగా నాపెడే, మార్కెటెడ్,
 యీ రెండింటితో కలిపి ఏదైనా కమర్షియల్ గా మనం కొనుగోలు చేసి డిస్ట్రిబ్యూ్ తేకుండా

రూలు-304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకువచ్చిన విషయము: ప్రశ్న, మీరప, వరి, పొద్దుతిరుగుడు, మొక్కజొన్న తదితర వ్యవసాయ సరుకుల ధరల పెరుగుదలను గూర్చి, మద్దతు ధరను పెంచుట గూర్చి.

మాడడానికి అవసరమైన చర్య చేపట్టడానికి వెంటనే వారిని సమావేశపిచి, పరిశీలించి తగిన విధంగా చర్య గైకొనడానికి, తీసుకున్నటువంటి చర్య తిరిగి సభ్యులకు తెలియపరచడానికి వీలు కలుగజేస్తానని మంగివేస్తున్నాను.

శ్రీ జి చిన్నారెడ్డి - అధ్యక్షా, మంత్రిగారి సమాధానం కంటే ముందు నాకు మూలాశ్రయ అవకాశం యిస్తారని అనుకున్నాను ఏమైనా క్లారిఫికేషను కొరకు సమయం యివ్వారు కొంత ఎక్కువ సమయం తీసుకున్నా అనుమతి యివ్వాలని కోరుతున్నాను మంత్రిగారు రైతు కుటుంబం నుండి వచ్చినవారు. రాష్ట్రములో యీనాడు దాదాపు 80 శాతము జనాభా వ్యవసాయం మీద ప్రత్యక్షంగానో, పరోక్షంగానో ఆదారపడి ఉన్నారు. అటువంటి 80 శాతము జనాభాకు యీనాడు చాలా కష్టం, నష్టం జరుగుతున్న విషయము చూస్తున్నాము కరువు వున్నా కూడ చాలా కష్టపడి కొద్దో, గొప్పో వన్న నీటి వనరులను ఉపయోగించుకొని పంటను పండిస్తే, ఆ రైతు పండించిన ఆ పంటను కొనడానికి ఎవరు ముందుకు రావడం లేదు. పంట అమ్మడానికి వోతే మార్కెట్లో ధర లేదని మనవి చేస్తున్నాను గౌరవనీయ మంత్రివర్యులు ఏదో డిపార్టుమెంటు వారు యిచ్చిన నోటును చదవకుండా, పరిస్థితులు మీకు బాగా తెలుసు గాబట్టి ఆ పరిస్థితులకు అనుగుణంగా మీరు వ్యవహరిస్తేనే రేపు మనము గ్రామాలలో తిరిగే పరిస్థితి వుంది, లేకపోతే కష్టము అని మనవిచేస్తున్నాను ఈనాడు మనము ఫర్మితైజరుస్ ధరలు పెంచు తున్నాము డిజిల్ ధర పెంచాము ఎలక్ట్రిసిటీ ధర వోయినసారి కంటే 20 రూపాయలు తగ్గించాము కాని యీనాడు కూలే ధరలు యితర ధరలు విపరీతంగా పెరిగిపోయాయి. రైతు చెమటోడ్డి కష్టపడి పని చేస్తున్నాడు. అతను మార్కెట్లో కొనే వస్తువుల ధరలు, పోయిన సంవత్సరానికి యీ సంవత్సరానికి పోల్చి చూస్తే, విపరీతంగా పెరిగి పోయినవి. దానికి లోపం ఎక్కడ వుందో, ఆ లోపాన్ని సరిచేయవలసిన అవసరం ఉంది ఇది మన రాష్ట్రములోనే కాదు, దేశము మొత్తంమీద యీ పరిస్థితి వుంది మనకు నార్మ్ ఇండియాలో యీసారి, వేట్ బంపర్ క్రాప్ వచ్చినా విదేశాల నుండి దిగుమతి చేసుకున్నాం. అది తప్పుడు విధానము అని మనవి చేస్తున్నాను ఆయిల్ సిడ్స్ - నార్మ్ ఇండియాలో రేప్ నీడ్, మస్టర్డ్ నీడ్ - చాలా గొప్పగా పంట వచ్చినా కూడ పామ్ ఆయిల్ను యింపోర్ట్ చేసుకుంటున్నాము. ఇలాంటి అవకతవక విధానాల వల్ల మన రైతులకు గిట్టుబాటు ధర రాకుండా పోతున్నది. అవి దృష్టిలో వుంచుకొని భవీష్యత్తులో యిలాంటి చర్యలకు పూను కోకపోతే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

పోతే మీరు ప్రముఖంగా రాష్ట్రములో మార్కెట్లో సంస్కృత విర్రాటు చేశారు. మార్కెట్లో అనుబంధంగా ప్రతిజిల్లాలో డి.సి.యం. సంస్కృత వుంది. రైతుకు గిట్టుబాటు ధర రానప్పుడు, మద్దతు ధర కంటే క్రిందికి పోయినప్పుడు ఆ మార్కెట్లో సంస్కృత మార్కెట్లోకి వచ్చి రైతు పండించిన పంటను కొనుగోలు చేయాలనే ఉద్దేశముతో ఆ సంస్కృత విర్రాటు చేశారు కాని దురదృష్టవశాత్తూ, వ్యవసాయ శాఖకు సంబంధించిన కార్పొరేషను గాని సహకార సంస్కృతకు సంబంధించిన కార్పొరేషను గాని అన్ని కూడ

రూలు-304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకువచ్చిన 17 ఫిబ్రవరి, 1993. 427
 విషయము: పత్తి, మీరవ, వరి, పొద్దుతిరుగుడు,
 మొక్కజొన్న తదితర వ్యవసాయసరుకుల ధరల
 పెరుగుదలను గూర్చి, మద్దతుధరను పెంచుట గూర్చి.

ఫర్మిత్వేజరు బిజినెస్ చేయడం తప్ప వేరే యాక్టివిటీస్ ఏమీ చేపట్టడం లేదు. ఎందుకంటే
 ఫర్మిత్వేజరు బిజినెస్ చేయడం వల్ల వారికి లాభం వస్తున్నది. ఉద్యోగుల జీతాలు
 వస్తాయని చెప్పన్నారు. కానీ ఏ ఉద్దేశముతో అయితే మార్క్యఫెడ్ ఏర్పాటు చేయబడిందో ఆ
 ఉద్దేశము, ఆ లక్ష్యం నెరవేరడం లేదు. ఆ సంస్థను ఏర్పాటు చేసిన లక్ష్య సిద్ధికి
 అవసరమైన చర్య తీసుకుంటేనే బాగుంటుందని మనవి చెప్పన్నారు. ప్రముఖంగా మొక్క
 జొన్న విషయంలో మంత్రిగారు చెప్పలేదు. కేవలం పత్తి విషయంలో మద్దతు ధర కన్నా ఉ
 తక్కువకు పడిపోయింది కనుక మేము కాటన్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియాను అడిగాము,
 వారు వచ్చి కొంటారని చెప్పారు. ఈనాడు సన్ఫల్వర్ ధర మద్దతు ధరకన్నా చాలా తక్కువ
 ధరకు పడిపోయింది. అయితే నేడే గోయరుస్ ఫెడరేషనువారు కేవలం గొండునట్టే ఒక్కటే
 కొంటున్నారు. అందుచేత వారిద్వారా ఈ సన్ఫల్వర్ కూడా కొనివెస్తే బాగుంటుంది. దానికి
 కూడా కనీస మద్దతు ధర రావలసిన అవసరం ఉందని తమద్వారా కోరుతూ సెలవు తీసు
 కొంటున్నాను.

శ్రీ పి నరసింహారెడ్డి:- అధ్యక్షా, ఈ 304 నోట్సులో ఇచ్చిన క్యాప్స్ కాకుండా
 అల్లం, గార్లిక్కు, పసుపు మొదలైన క్యాప్స్ క్యాప్స్ కొనం కూడా మద్దతు ధర ప్రకటించే
 ప్రయత్నం చేస్తారా? ముఖ్యంగా ఈ క్యాప్స్ క్యాప్స్కు ఫారీన్లో చాలా డిమాండు ఉంది.
 వాటిలో ముఖ్యంగా అల్లం, గార్లిక్కు, ఆనియన్, బమరెండులకు చాలా గిరాకీ ఉంది.
 వీటిని ప్రోసెసింగుచేసి ఎక్స్పోర్టు చేయడానికి మంత్రిగారు ఏమైనా ప్రయత్నాలు
 చేస్తారా? ఇటువంటి ప్లాన్ను ఉన్నాయా? గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా ప్రోసెసింగు
 మినిస్ట్రీనే సెవరేటుగా ఫారం చేసిన తరువాత కూడా మనరాష్ట్రలో ఇటువంటి ప్రోజెక్టుస్
 రాలేదు. వాటిని తేవడానికి ప్రయత్నం చేస్తామని మంత్రిగారు వాగ్దానం చేయాలని
 కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. జనారెడ్డి:- అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు శ్రీ చిన్నారెడ్డిగారు డిపార్టుమెంటు
 తయారుచేసిన నోటును చదివానని అన్నారు. వివిధ రకాల సమాచారం తెప్పించి నా డిక్షేషనులో
 నోటును తయారుచేసి ఆ నోటును సభలో చదువుతున్నాను. కానీ డిపార్టుమెంటు తయారు
 చేస్తే కాదు, నేను తయారుచేయించి డిపార్టుమెంటుతో చేయించినటువంటి నోటు ఇది.
 శ్రీ చిన్నారెడ్డిగారు మాట్లాడుతూ సన్ఫల్వర్ కొంటున్నారా అని అన్నారు. సన్ఫల్వర్,
 వేరుశనగ - రెండింటినీ మద్దతు ధర ప్రకారం మద్దతు ధర పడిపోయిన ప్రతివోట అయితే
 నేడే కార్పొరేషన్తో ఓపెన్ చేయించి రాష్ట్రం మొత్తంమీద కొనివేయడానికి ఏర్పాటు
 చేయిస్తానని హామీ ఇస్తున్నాను. రెండవది - అల్లం, పసుపు ఎక్స్పోర్టు విషయం
 గురించి చెప్పారు. ఎక్స్పోర్టుద్వారా మంచి ధర వచ్చేటట్లు ఉంటే అది కేంద్రప్రభుత్వం
 ద్వారా ఏవిధంగా పంపించాలో, ప్రోసెసింగు చేయాలి అందుకు అవసరమైనటువంటి
 సహకారం రాష్ట్రప్రభుత్వం రైతాంగానికి అందించి చేయించడానికి పరిశీలిస్తామని మనవి
 చెప్పాను. సభ్యులందరికీ నేను ముందే మనవిచేసాను. మద్దతు ధర, రెమ్యునరేటివ్
 ప్రయిస్ గతకాలం కన్నా తక్కువ ఉన్నటువంటిది వాస్తవం. గిట్టుబాటు ధర తేనెటువంటి
 పరిస్థితి కూడా ఉండవచ్చు. మద్దతు ధర క్రిందికి పోయినప్పుడు తప్పకుండా అంతవరకు

రూలు-304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకువచ్చిన
విషయము: ప్రశ్ని, మీరప, వరి, పొద్దుతిరుగుడు,
మొక్కజొన్న తదితర వ్యవసాయ సరుకుల ధర
పెరుగుదలను గూర్చి, మద్దతు ధరను పెంచుట గూర్చి.

కొనుగోలు చేసేటటువంటి మెషిన్ల కావాలి అది ఎఫ్.సి.ఐ. నాఫెడ్ ద్వారా చేస్తుంది. రాష్ట్రప్రభుత్వం యొక్క ఏజన్సీ సపోర్టు చేస్తుంది. ఆ విధంగా మీరు ఒకసారి గమనించండి. ధాన్యానికి నిర్ణయించిన ధర 270 రూపాయలు. కానీ ఈనాడు 306 రూపాయలు బజారులో ఉంది. 310 రు.ల నుంచి 320 వరకూ కూడా ఉంది. కానీ గత ఫిబ్రవరిలో 340 రు.ల నుంచి 370 వరకు ఉంది. ఆ ధరను వోల్పుకుంటే చాలా బాధాకరంగా ఉంది. మద్దతు ధర మాత్రం పడిపోలేదు. అందుకని మద్దతు ధర ఎప్పుడు పడిపోతుందో అప్పుడు వెంటనే ఎఫ్.సి.ఐ. కొనుగోలు కేంద్రాలను ఓపెన్ చేసి కొనుగోలు చేయడానికి జరుగుతుంది. ఎటువంటి పరిస్థితులలోకూడా రైతును అంతకన్నా క్రిందికి పోకుండా చూడమనేది జరుగుతుంది. అట్లాగే వివిధ ధరలన్నీ చూస్తే మద్దతు ధరకు కొంత అటు ఇటు ఉన్నాయి. ఎప్పుడైతే కాస్త క్రిందకు వస్తుందో అప్పుడు వెంటనే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకొని కాబిన కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా, ఎఫ్.సి.ఐ.లతో కొనుగోలు చేయించడంతోబాటు రాష్ట్రప్రభుత్వ ఏజన్సీలు కూడా కొన్ని రంగంలోకి దిగి రైతులను అదుకొనడానికి నిర్ధంగా ఉన్నాయని మనవిచేస్తున్నాను. అట్లాగే పర్మిట్లు ఇచ్చే విషయంలోకూడా ఏదీ అలస్యం చేయకుండా వెంటనే పర్మిట్లు ఇచ్చి మేము బైటకు పంపించడానికి, ఎటువంటి ఇబ్బందులు లేకుండా చేయడానికి తగిన చర్యలు తీసుకుంటాము. ఈ ధరవరలు ఇక్కడే కాదు దేశమంతటా అలాగే ఉన్నాయి. ఉదాహరణకు మీర్చి విషయం తీసుకుందాము. బొంబాయిలో 1600 రు.ల నుంచి 1800 రు.లు ఉంది. పూనాలో 1500 రూ.ల నుంచి 1700 రూ.లు ఉంది, తమిళనాడులో 1900 రు.లు ఉంది, గుంటూరులో 1500 రు.ల నుంచి 1700 రు.లు ఉంది. ఇవీ నీన్న, మొన్నటి ధరలు, అంటే ఇంచుమించు ఇక్కడ, ప్రక్క రాష్ట్రాలలో, దేశమంతటా ఈ ఫినామినా ఉన్నటువంటి పరిస్థితి ఉంది. ఇది రైతులకు ఇబ్బందికరమైన విషయమే. కానీ రాష్ట్రప్రభుత్వం రైతాంగానికి చేయవలసినటువంటి సహాయం తప్పకుండా చేయడానికి నిర్ధంగా ఉంది. కేంద్రప్రభుత్వం ద్వారా రైతాంగానికి చేయవలసిన బాధ్యతను నిర్వహింప చేయడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తయారుగా ఉందని, కాబిన కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా అన్ని సెంటర్సులో కొనుగోలు చేయడానికి ఏర్పాటు చేస్తామని మనవి చేస్తున్నాను. మీర్చి విషయం మార్కెట్లో మాట్లాడి తగినటువంటి చర్యలు తీసుకుంటామని మనవి చేస్తున్నాను. ధాన్యం ఏమాత్రం మద్దతు ధరనుండి పడిపోయినా ఎఫ్.సి.ఐ. కొనుగోలు సెంటర్సును ఓపెన్ చేస్తామని మనవిచేస్తున్నాను. అయితే నేడు విషయంలో ననీషన్ల, వేరుతనగా కొనడానికి వెంటనే ఆదేశాలు ఇచ్చి ఉన్నాము. అయితే నేడ్స్ కార్పొరేషను నుంచి వెంటనే మొదలుపెట్టి మద్దతు ధర పడిపోయిన అన్నిచోట్లా కొనడానికి కావలసినటువంటి ఏర్పాట్లు చేస్తామని మనవిచేస్తున్నాను. కానీ ఎక్కడ మీకు సెంటర్సు కావాలో, ఎక్కడ మీకు మద్దతు ధర పడిపోయిందో ఆ సమాచారాన్ని అందజేస్తే వెంటనే ఆ ప్రాంతాలలో ఆ ఏజన్సీలను నిర్ధంగా ఉంచి రైతాంగానికి ఇబ్బంది లేకుండా, మద్దతు ధరనుండి క్రిందికి పడిపోకుండా రైతులను అదుకొనడానికి రాష్ట్రప్రభుత్వం నిర్ధంగా ఉందని, అందుకు అవసరమైన అన్ని చర్యలు తీసుకొంటుందని సభ్యులకు నేను హామీ ఇస్తున్నాను.

రూలు-304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకువచ్చిన 17 ఫిబ్రవరి, 1993. 429
 విషయము: ప్రత్తి, మీరప, వరి, పొద్దుతిరుగుడు,
 మొక్కజొన్న తదితర వ్యవసాయసరుకుల ధరల
 పెరుగుదలను గూర్చి, మద్దతుధరను పెంచుట గూర్చి.

డాక్టర్ బి. రాజేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, చెరకు మద్దతు ధర గురించి చెప్పలేదు.

శ్రీ కె. జానారెడ్డి:- అధ్యక్షా, చెరకు మద్దతు ధర కేంద్రప్రభుత్వమే నిర్ణయిస్తుంది కేంద్రప్రభుత్వం నిర్ణయించిన మద్దతు ధరకంటే ఇప్పుడు ఇంకా ఎక్కువ ఇస్తున్నారు. అయినప్పటికీ గిట్టుబాటు లేక రైతాంగం చెరకు వేయడంలో ఇబ్బంది పడు తున్నారు. చెరకు ధర డిప్లొమీస్ అయిన పరిస్థితి ఉంది. అందుకే రాష్ట్రప్రభుత్వం కూడా చెరకు అభివృద్ధిని, ఫ్యాక్టరీలయొక్క అభివృద్ధిని దృష్టిలో పెట్టుకొని కొన్ని ఇన్సెంటివ్స్ కలుగజేసి మద్దతు ధరకన్నా కొంత ఎక్కువ ఇస్తూ రాష్ట్రప్రభుత్వం అడుక్కొంటూ ఇప్పటి వరకు చెరకును రక్షిస్తూ వస్తున్నది మద్దతు ధరకన్నా తక్కువ ఇవ్వడం లేదు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మద్దతు ధరకు ఇంకా యాడ్ చేసి ఇస్తున్నది ఈ సంవత్సరానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఎంత ఇవ్వాలి, ఏమీ ఇవ్వాలి అనేది ఇంకా నిర్ణయం కాలేదు. చక్కెర శాఖ మంత్రిగారి తరపున ఆ జవాబు రావలసి ఉంది. అందుకు ఈ విషయాన్ని వారికి నేను చేరవేస్తాను, ఆ సమాచారం మీకు వచ్చేట్లు చూస్తాను అని సభ్యులకు మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ శి. వెంకటరెడ్డి:- కాటన్ విషయంలో 1991-92, 92-93, ప్రయిస్ లిస్ట్ బోబుల్ మేద పెట్టినారు పోయిన సంవత్సరం కన్నా ఉత్పత్తి పెరిగింది సప్లయ, డిమాండు పెరిగితే ధరలు పెరగాలి. కానీ ధరలు తగ్గాయి. రామేటిరీయల్ రేటు తగ్గించి, కాటన్ యారన్ రేటు పెరిగింది. గుడ్డ ప్రయిస్ యారన్ ప్రయిస్ పెరుగుతూ ఉంటే, కాటన్ రేటు తగ్గడం అనేది ఏ న్యాయంగా ఉన్నది? కాబట్టి రామేటిరీయల్ - కాటన్ ధర పెంచవలసిన అగత్యము ఉన్నది. అందు గురించి స్టేట్స్ తీసుకోవలసిన అవసరం ఉన్నది.

శ్రీ డి. నర్సయ్య (అసోఫాబాద్):- ఆదిలాబాదు జిల్లాలో జొన్నలు రేటు 420 రూపాయలు వరకు ఉండేది. కానీ అది 280 రూపాయల వరకు పడిపోయింది. 240 రూపాయలకే కొంటున్నారు. రంగు తగ్గిందనే చెప్పి, జొన్నల మద్దతు ధర పెంచుతారా?

శ్రీ ఎ. వేరప్ప (నల్లమడ):- ముఖ్యంగా కరువు ప్రాంతాలలో పండే వస్తువుల ధరలు అర్థానికి అర్థ పడిపోయాయి. నేను రూలు 304 క్రింద నోటీసు ఇచ్చినాను. కానీ యిందులో వేర్వేలేదు. వేరుశనగ, పట్టుపురుగు, యితర వస్తువులు అర్థానికి అర్థ పడిపోయినవి. ఎక్కువ ఉత్పత్తి అయినవి. వేరుశనగ రంగు మారినదని మార్కెట్ లో కొనడం లేదు. పండిన వస్తువులు అమ్ముకోలేక రైతులు చాలా నష్టపడుతున్నారు. వేరు శనగ, పట్టుపురుగు, సన్ ఫ్లవర్ మొదలైన వంటలు 1000 రూపాయలు ఉంటే సగానికి 500 రూపాయలకు పడిపోయినవి. మద్దతు ధరకు కొనడానికి అనంతపురం యంతవరకు సెంటరు ఓపెన్ చేయలేదు. వెంటనే అనంతపురంలో సెంటరు పెట్టి మద్దతు ధర ప్రకటించి వేరుశనగ, సన్ ఫ్లవర్, పట్టుపురుగులు కొనేందుకు ఏర్పాట్లు చేయవలసిందిగా కోరు తున్నాను

రూలు-304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకువచ్చిన విషయము: ప్రశ్న, మీరప, వరి, పొద్దుతిరుగుడు, మొక్కజొన్న తదితర వ్యవసాయ సరుకుల ధరల పెరుగుదలను గూర్చి, మద్దతు ధరను పెంచుట గూర్చి.

శ్రీ కె. జానారెడ్డి:- సన్ఫంవర్, వేరుశనగ మొదలైన పంటలు గురించి నాలుగు రోజుల క్రిందటనే ఆనంతపురంలో, కర్నూలు సెంటర్సు ఓపెన్ చేయమని ఆయిల్ సీడ్స్ గా కొనుమని మద్దతు ధరకు కొనుమని ఆదేశాలు యిచ్చాము. 240 రూపాయలు ఉన్నది, జొన్నలు ధర ప్రకటించిన మద్దతు ధర 245 రూపాయలు. 5 రూపాయలు మాత్రమే తేడా ఉంది.

శ్రీ పి. పురుషోత్తంరావు:- మొక్కజొన్నలు గురించి . .

శ్రీ కె. జానారెడ్డి:- జోవర్ ధర 240 ఉంటే 270 దాకా 340 దాకా నడుస్తున్నది.

శ్రీ పి. పురుషోత్తంరావు:- 200 రూపాయలకు కూడా కానడం లేదు. యఫ్.సి.ఐ. సెంటర్సు ద్వారా కొనిపించే ఏర్పాటు చేస్తారా?

శ్రీ కె. జానారెడ్డి:- ఎక్కడైతే మద్దతు ధరకంటే తక్కువగా కొంటున్నారో అక్కడ యఫ్.సి.ఐ. సెంటర్సు ఏర్పాటు చేసి కొనుగోలు చేయడానికి ఆదేశాలు యిచ్చాము. ఆదిలాబాద్ లో సెంటరు ఏర్పాటు చేస్తాము.

శ్రీ పి. పురుషోత్తంరావు:- అధ్యక్షా,

ఫ్లెర్మన్:- పురుషోత్తంరావు గారూ మీరు మినిష్టరు గారి దగ్గరకు వెళ్లి మీకు కావలసిన సమాచారం తెలుసుకోండి. సమయం లేదు. రెండవ 304 తీసుకోవాలి.

శ్రీ కె. జానారెడ్డి:- జొన్నలు వెంటనే కొనుగోలు చేయడానికి 240 రూపాయలు మద్దతు ధరకు కొనడానికి ఏర్పాటు చేస్తాము. వెంటనే ఆదిలాబాదులో సెంటరు ఏర్పాటు చేయడానికి ఆదేశాలు యిస్తాను. కాటన్ విషయంలో . . .

శ్రీ పి. పురుషోత్తంరావు:- సెంటరు ఏర్పాటు చేశారు. కానీ మద్దతు ధరకు కొనుగోలు చేయడం లేదు.

శ్రీ కె. జానారెడ్డి:- కొనుగోలు చేయడం జాప్యము జరుగుతూ ఉంటే మా డిపార్టుమెంటు తరఫునుంచి అధికారులను పంపి కొనుగోలు చేయడానికి అక్కడ అవసరమైన పర్యలు తీసుకుంటాను. కాటన్ కార్పొరేషను విషయంలో బిట్టధర అన్నప్పుడు - ఎకనమిక్ గా చాలా ఉంటుంది. గతములో నిలవలు చొరక తీసుకుని ఎక్స్పోర్ట్ చేయడం జరిగింది. ఎక్స్పోర్ట్ మీద ఆధారపడి ఉంటుంది. 30 వేల బేళ్లు తీసుకున్నారు. రైతుల దగ్గర కొనుగోలు చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము. ఎక్స్పోర్ట్ పెరగడానికి అవకాశం ఉన్నది. వెంటనే ఎక్స్పోర్ట్ చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తామని మనవి చేస్తున్నాను.

ఫ్లెర్మన్:- సమయం లేదు కాబట్టి ముందుగా మినిష్టరుగారు రెండవ నోట్సు 304 మీద స్పెక్టేషన్లు చేయవచ్చు. వరసింహారెడ్డిగారు స్పెక్టేషన్లు చేయవచ్చు.

రూలు-304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకువచ్చిన 17 ఫిబ్రవరి, 1993. 431
విషయము: ప్రత్తి, మిరప, వరి, పొద్దుతీరుగుడు,
మొక్కజొన్న తదితర వ్యవసాయసరుకుల ధరల
పెరుగుదలను గూర్చి, మద్దతుధరను పెంచుట గూర్చి.

శ్రీ యం. నరసింహారెడ్డి:- 1991 సంవత్సర జనాభా లెక్కలప్రకారం.....

శ్రీ ఏ నరేంద్ర (ప్రొమాయత్ నగర్):- అధ్యక్షా, జంటనగరాలలోని దాదాపు 43 లక్షల జనాభాకు నేటిని అందించవలసిన సమస్య ఇది. ఇది ప్రధానంగా తాగే నీటి సమస్యకు సంబంధించినది. హైదరాబాదు, సికిందరాబాదు నగరాలకు సంబంధించినటువంటి సమస్య మినిష్టరుగారు దీనిగురించి ఒక స్పెషల్ మెంట్ మా బేబుల్ మీద పెట్టినారు. ఆ స్పెషల్ మెంట్ చదవడం అనేది అర్థరహితమైనది. యింక 10 నిమిషాలు సమయమే ఉన్నది దీని విషయంలో సభలో సభ్యులు చర్చించవలసిన అవసరం ఉన్నది. దీనిని నెక్స్ట్ వర్కింగ్ 2 అంటే సోమవారం తీరిగి సభ సమావేశం అవుతుంది కాబట్టి ఆ రోజుకు ఈ 304 ను వాయిదావేయండి. ఇది చాలా ప్రధానమైన సమస్య. కృష్ణా జలాలను జంట నగరాలకు తరలించే విషయం యిది. ఈ సమస్యను సభలో చాలా కాలంకష్టంగా చర్చించవలసిన అవసరం ఉంది. అనేకమంది సభ్యులు ఆందోళనతో ఉన్నారు. హడావుడిగా ప్రైవేట్ మాట్లాడేసుకుని పరిష్కారం చేద్దామంటే అయ్యేది కాదు 10 నిమిషాలలో ఈ సమస్య పరిష్కారం అయ్యేది కాదు. ఈ పది నిమిషాలు బీ బేకు యివ్వండి. తరువాత బిడ్డేట్ ప్రవేశపెట్టినీయండి

ఫైర్రన్:- యివాళతో అయిపోయే అసెంబ్లీ కాదు. యింకా జరుగుతుంది కాబట్టి దీనిమీద డిమాండ్లు ప్రవేశపెట్టినప్పుడు మాట్లాడే అవకాశం సభ్యులకు ఉంటుంది

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర:- ఈ సమస్య గురించి 304 రూలు క్రింద యిచ్చాము ఎలా చేసినారు. ఎలా చేసిన తరువాత పర్సన్ సర్వీ అవ్వాలి కదా.

ఫైర్రన్:- ఓ. కె.

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర:- దీనిని 304 క్రిందనే నెక్స్ట్ వర్కింగ్ డేకు వాయిదా వేయండి.

ఫైర్రన్:- నెక్స్ట్ డే నాటికి ఆర్డర్డ్ ఎడ్మిట్ అయినవి ఉన్నాయేమో చూసి - ఉంటే ఈ తరువాత నెక్స్ట్ డే కు పోస్టాఫోన్ చేస్తాను.

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర:- నెక్స్ట్ వర్కింగ్ డే అంటే మనదే నాటికి పోస్ట్ చేయండి. తమరు ఎలా చేశారు.

ఫైర్రన్:- 10 నిమిషాలు బీ బేకు కొరకు హౌస్ ను వాయిదా వేస్తున్నాను.

(సభ ఉదయం 11 18 గంటలకు వాయిదా పడినది).

సభ తిరిగి ఉదయం 11.30 గం.టకు సమావేశమైనది.

(సభాపతి అధ్యక్ష స్థానములో వున్నారు).

1993-94 సంవత్సరానికి బడ్జెటు సమర్పణ.

ఆర్థికమంత్రి (శ్రీ కె. రోశయ్య):- అధ్యక్ష మహాశయా, 1993-94 సంవత్సరపు ఆంధ్రప్రదేశ్ బడ్జెట్ను సభవారికి సమర్పిస్తున్నాను.

గత సంవత్సరంలో మున్నెన్నడూలేని రీతిలో దేశమంతటా మతపరమైన ఉద్రిక్తత ఏర్పడింది ఈ విషయంలో మన రాష్ట్రంలో దృఢంగా వ్యవహరించి మతసామరస్యానికి బంగం కలగకుండా ఆర్థికబృత్తిగాం. ఆర్థిక వ్యవస్థ ఆరోగ్యకరంగా ఎదగాలంటే, శాంతి భద్రతల సక్రమ నిర్వహణ చాలా అవసరం. దేశం యావత్తూ తీవ్రమైన ఆర్థిక సమస్యలను ఎదుర్కొంటోంది. అందువల్ల దేశప్రజల శక్తి సామర్థ్యాలన్నీ ఉత్పాదక కార్యక్రమాలకు మళ్లించుటకు మనమందరము ప్రయత్నము చేయవలసిన అవసరముంది. సమాజంలోని వివిధ వర్గాల మధ్య సామరస్యపూర్వకమైన సంబంధాలు పెరుగుదలకు అనుకూలమైన వాతావరణాన్ని కల్పిస్తాయి. మన రాష్ట్రానికిగల అవకాశాలన్నీ పూర్తిగా వినియోగించుకోవడంలో అన్ని వర్గాల ప్రజల సహకారాన్ని అందుకోడానికే మేము కృషి చేస్తున్నాం

ఆర్థిక ధోరణుల సమీక్ష

1990-91 సంవత్సరంలో ఒక కోట్ 23 లక్షల 30 వేల టన్నుల ఆహారధాన్యాలు ఉత్పత్తికాగా, 1991-92 సంవత్సరంలో ఒక కోట్ 17 లక్షల 5 వేల టన్నుల ఆహార ధాన్యాలు పండినట్లు అంచనా. వీత్తనాలు వల్లెకాలంలో తగినంత వర్షపాతం లేక, జలాశయాలు నిండక, ఆహారధాన్యాలు పండించే భూమి విస్తీర్ణం తగ్గటంతో, ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తి కూడా తగ్గింది. సంప్రదాయ సిద్ధంగా పండించే వరిపంట వంటి పంటలు పెర్యుకుండా, ఎక్కువ లాభకరమైన చేపలపెంపకం వంటి వాటిపైపు రైతులు మొగు, చూపుతూవుండటంవల్ల కొంతకాలానికి రాష్ట్రంలో ఆహారధాన్యాల ఉత్పత్తి తగ్గి అవకాశ ముంది. అందువల్ల - ఆహారపంటలు, ముఖ్యంగా వరిపంట ఉత్పాదన పెంపడానికి మనం కృషి పెర్యువలసివుంది.

1992-93 సంవత్సరంలో నైరుతే రుతుపవనాలు కోస్తా ఆంధ్ర, రాయలసీమ ప్రాంతాల్లో పది రోజులకు పైగా ఆలస్యంగా 16-6-1992 తేదీనా, తెలంగాణా ప్రాంతంలో 18-6-1992 తేదీనా ప్రవేశించాయి. నైరుతే రుతుపవనకాలంలో మామూలు వర్షపాతం 634 మిల్లీమీటర్లు కాగా రాష్ట్రంలో మొత్తంమీద సగటున 15 శాతం తక్కువగా 538 మిల్లీ మీటర్ల వర్షం మాత్రమే పడింది. ఎక్కువ కాలము వర్షాలు పడకపోవడంతో పంటలు దెబ్బతిన్నాయి. ఈశాన్య రుతుపవన కాలంలో రాష్ట్రం మొత్తంమీద 206 మిల్లీ మీటర్ల మామూలు వర్షం పడింది. అయితే 1992 నవంబరు ద్వితీయ పక్షంలో రాష్ట్రంలో కురిసిన భారీవర్షాల వల్ల కొన్ని ప్రాంతాల్లో కొంతకొంత సిద్ధంగావున్న లేదా కొనీ వేలోవున్న పరిపంటలు దెబ్బతిన్నాయి. ఈ భారీ వర్షాలవల్ల మిగతా పంటలకుకూడా నష్టం

కలిగింది అయితే, ఈ వర్షాలు మంచినీటి కొరత, విద్యుత్తు కొరత తీర్చడానికి సహాయ పడ్డాయి. 1992-93 ఖరీఫ్ కాలంలో తాత్కాలిక అంచనాల ప్రకారం 78 లక్షల 28 వేల టన్నుల ఆహారధాన్యాల ఉత్పత్తి జరిగింది.

1990-91 సంవత్సరంలో తాత్కాలిక అంచనాల ప్రకారం రాష్ట్ర నికర ఉత్పాదన 11 వేల 602 కోట్ల రూపాయలు కాగా, 1980-81 స్థిరీకరించిన ధరల ప్రకారం - సత్వర అంచనాలనుబట్టి, 1991-92లో రాష్ట్ర నికర ఉత్పాదన 11 వేల 925 కోట్ల రూపాయలకు పెరిగింది. ప్రస్తుత ధరల ప్రకారం 1990-91లో రాష్ట్ర నికర ఉత్పాదన 30వేల 168కోట్ల రూపాయలుకాగా, 1991-92లో ఇది 36 వేల 102కోట్ల రూపాయలకు పెరిగింది. 1991-92లో నికర ఉత్పాదన అంతకుముందు సంవత్సరం కంటే-స్థిరీకరించిన (1980-81) ధరల ప్రకారం రాష్ట్ర నికర ఉత్పాదనను పరిశీలిస్తే-ప్రాదేశిక రంగంలో వాటా పెరిగినట్లు, ప్రాథమిక రంగంలో వాటా తగ్గినట్లు వెల్లడవుతుంది.

1990-91 తాత్కాలిక అంచనాలనుబట్టి ప్రస్తుత ధరల ప్రకారం - రాష్ట్ర తలసరి వార్షికాదాయం 4 వేల 731 రూపాయలుకాగా, 1991-92లో రాష్ట్ర నికర ఉత్పాదన 11వేల 925 కోట్ల రూపాయలకు పెరిగింది. ప్రస్తుత ధరల ప్రకారం 1990-91లో రాష్ట్ర నికర ఉత్పాదన 30 వేల 168 కోట్ల రూపాయలుకాగా, 1991-92లో ఇది 36 వేల 102 కోట్ల రూపాయలకు పెరిగింది. 1991-92లో నికర ఉత్పాదన అంతకు ముందు సంవత్సరం కంటే స్థిరీకరించిన ధరల ప్రకారం 2.8 శాతం; ప్రస్తుత ధరల ప్రకారం 19.7 శాతం పెరిగింది. స్థిరీకరించిన (1980-81) ధరల ప్రకారం రాష్ట్ర నికర ఉత్పాదనను పరిశీలిస్తే, ప్రాదేశిక రంగంలో వాటా పెరిగినట్లు, ప్రాథమిక రంగంలో వాటా తగ్గినట్లు వెల్లడవుతుంది.

1990-91 తాత్కాలిక అంచనాలను బట్టి ప్రస్తుత ధరల ప్రకారం రాష్ట్ర తలసరి వార్షికాదాయం 4 వేల 731 రూపాయలుకాగా, 1991-92లో ఇది 5 వేల 570 రూపాయలకు పెరిగింది. కాగా, స్థిరీకరించిన ధరల ప్రకారం 1990-91లో తలసరి వార్షికాదాయం ఒక వేయి 819 రూపాయలు కాగా, 1991-92లో ఇది ఒక వేయి 840 రూపాయలకు పెరిగింది. ప్రస్తుత ధరల ప్రకారం 1991-92 సంవత్సరంలో ఈ ఆదాయం అంతకు ముందు ఏడాదికంటే 17.7 శాతం పెరగగా, స్థిరీకరించిన ధరల ప్రకారం 1.5 శాతం పెరిగింది.

1991-92 సంవత్సరములో పారిశ్రామిక ఉత్పత్తి సగటు సూచిక (1970-71-100) అంతకు ముందు ఏడాది కంటే 1.7 శాతం పెరుగుదలను సూచించింది. అయితే 1992-93 సంవత్సరం మొదటి తొమ్మిది మాసాల్లో ఈ సూచిక అంతకు ముందు ఏడాది ఆదే కాలంలో కంటే 2.7 శాతం తగ్గుదలను సూచించింది. విద్యుత్తురఫరా తగ్గిన ఫలితంగా ఉత్పాదన పడిపోయి ఈ తగ్గుదల కనిపించింది.

రాష్ట్రంలో వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల టోకు ధరల సూచిక (1970-71-100) 1992 మార్చిలో 617.5 వద్ద ఉండగా 1992 సెప్టెంబరులో ఇది 606.2 కి తగ్గిపోయింది. అఖిల భారతస్థాయిలో ఇదే కాలంలో ఈ సూచిక నాలుగుశాతం పెరుగుదలను సూచించగా

మనరాష్ట్రంలో 1.8 శాతం తగ్గింది. ఇక పారిశ్రామిక కార్మికుల వాడకందార్ల ధరల సూచక (1960-100) రాష్ట్రంలో 1992 మార్చిలో ఒక వేయి 135 పాయింట్లు వద్ద వుండగా 1992 అక్టోబరులో ఒక వేయి 204 పాయింట్లకు పెరిగింది. అఖిల భారతస్థాయిలో ఇదేకాలంలో ఈ పెరుగుదల 6.6 శాతం కాగా రాష్ట్రంలో 6.1 శాతం పెరిగింది.

వార్షిక ప్రణాళిక

ప్రస్తుత సంవత్సరం నుంచి ఎనిమిదో పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రారంభమైన విషయం గౌరవనీయులైన సభ్యులకు తెలుసు. 1992-93 సంవత్సరానికి ప్రణాళికా సంఘం ఒక వేయి 660 కోట్ల రూపాయల పెట్టుబడిని ఆమోదించినప్పటికీ, బడ్జెట్లో ఒక వేయి 996 కోట్ల రూపాయల పెట్టుబడిని కేటాయించాం. సవరించిన అంచనాల ప్రకారం - ప్రస్తుత సంవత్సరపు పెట్టుబడి - వివిధ రంగాల కేటాయింపుల్లో కొద్దిపాటి మార్పులతో - ఒక వేయి 998 కోట్ల రూపాయలు. 1993-94 సంవత్సరానికి ప్రణాళికా సంఘం ఒక వేయి 851 కోట్ల రూపాయల పెట్టుబడిని ఆమోదించింది. వివిధ కార్యక్రమాలు ముఖ్యంగా సేద్యపనులు, విద్యుచ్ఛక్తి, రంగాల్లోనూ, సమాజంలోని బలహీన వర్గాల సంక్షేమ రంగాల్లోనూ, చేపట్టిన కార్యక్రమాలను శీఘ్రగతినీ అమలు పర్చవలసిన అవశ్యకతను దృష్టిలో వుంచుకుని 1993-94 సంవత్సరపు బడ్జెట్లో రెండువేల 75 కోట్ల రూపాయల పెట్టుబడిని కేటాయించడం జరిగింది.

విద్యుచ్ఛక్తి

విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరాపైనే రాష్ట్ర ఆర్థికాభివృద్ధి చాలమటుకు ఆధారపడివున్న దృష్ట్యా మన ప్రణాళికల్లో విద్యుచ్ఛక్తి, రంగానికిచ్చే ప్రాధాన్యం కొనసాగుతోంది. 1993-94 సంవత్సరం బడ్జెట్లో - రాష్ట్ర విద్యుచ్ఛక్తి, మండలి చేపట్టిన పదకాలకొనం 539 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది.

ఈ రంగానికి ఇంకా చాలా ఎక్కువ పెట్టుబడి అవసరముందన్న విషయం మాకు తెలుసు. అయితే పరిమితమైన రాష్ట్ర వనర్గమైన ఇతర రంగాలనుంచి వస్తున్న వత్తిడులను మేము నిర్లక్ష్యం చెయ్యలేం. అందువల్ల బడ్జెట్ కేటాయింపులకు అదనంగా బయటి నుంచి వనర్లు సమకరించడం ద్వారా విద్యుచ్ఛక్తి, రంగపు పెట్టుబడిని పెంపొందించుకోవలసిన అవసరం వుంది.

విద్యుద్దుత్పాదన, ప్రసారం, పంపిణీ రంగాల్లో చేపట్టిన వివిధ పథకాల అమలుకుగాను రాష్ట్ర విద్యుచ్ఛక్తి, మండలి 1993-94 సంవత్సరంలో విద్యుచ్ఛక్తి, ఆర్థిక సహాయసంస్థ, జీవిత భీమా సంస్థ; నాబార్డ్ (NABARD) వాణిజ్య బ్యాంకుల నుంచే 378 కోట్ల రూపాయల మేరకు రుణాలు పొందే అవకాశముంది.

గత దశాబ్దములో విద్యుచ్ఛక్తి, రంగాన్ని నిర్లక్ష్యం చెయ్యడం గురించి, 1990 మార్చిలో బడ్జెట్ను సభవారికి సమర్పిస్తూ నేను చేసిన ప్రసంగంలో ప్రస్తావించాను. ఈ ధోరణి మారుస్తామని, విద్యుద్దుత్పాదనలో రాష్ట్రాన్ని స్వయం సమృద్ధం చేసేందుకు పునః

ప్రయత్నాలు సాగిస్తామనే కూడా నేను సభవారికి వాగ్దానం చేశాను. గత మూడు సంవత్సరాలుగా ఈ లక్ష్యసాధన కోసం మేము తీసుకుంటున్న చర్యలు త్వరలో తగినంతగా ఫలితాలు సమకూర్చగలవని ఆశిస్తున్నాం. రాష్ట్రంలో విద్యుదుత్పాదక శక్తి 1994 మార్చి నాటికి 5 వేల 9 వందల మెగావాట్లకు పెంపగలమని కూడా ఆశిస్తున్నాం.

విద్యుత్ రంగంలో సహజకమ్మైన స్థాయిలో స్వయం సమృద్ధిని సాధించాలంటే, విద్యుత్తుధకాల కోసం ప్రయివేటు పెట్టుబడులను సమీకరించడం కూడా అవసరం. అందువల్ల - విద్యుత్తుధకాల విషయంలో ప్రయివేటు రంగం పాల్గొనడానికి అనుమతి ఇవ్వాలన్న కేంద్రప్రభుత్వ విధానాన్ని మేము పూర్తిగా వినీయోగించుకోదలచుకొన్నాం. ఈ విధానానికి అనుగుణంగానే కాకినాడలోనూ, జెగూరుపాడులోనూ గ్యాస్ ఆధారంగా పనిచేసే విద్యుత్ కేంద్రాల స్థాపనను ప్రయివేటు సంస్థలకు అప్పగించడం జరిగింది. ఈ కేంద్రాలు ఒక్కొక్కదానిలోనూ మొదటి దశలో 200 మెగావాట్ల విద్యుత్తు, ఉత్పత్తి చెయ్యడానికి వీలువుతుంది. బొగ్గు ఆధారంగా విశాఖపట్నం వద్ద నెలకొల్పనున్న వెయ్యి మెగావాట్ల విద్యుత్తు కేంద్రానికి ప్రయివేటు సంస్థల నుండి పెట్టుబడిని పొందడానికిగాను సంప్రదింపులు చురుగ్గా సాగుతున్నాయి. కృష్ణపట్నంలోనూ బొగ్గు ఆధారంగా, వెయ్యి మెగావాట్ల ఉత్పాదక శక్తిగల విద్యుత్కేంద్ర స్థాపనలో కూడా ప్రయివేటు సంస్థలు పాల్గొనే టిట్లు చేసేందుకు కృషి జరుగుతోంది.

మన రిజర్వాయర్ల సోమతు పరిమితం కావడంవల్లా, వర్షాలు బాగాపడిన సంవత్సరంలో కూడా వేసవిలోసరఫరాకి మించిన గిరాకీ వున్నదవల్లా జలవిద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పాదనపై తీవ్రమైన పరిమితులున్నాయి. అందువల్ల కొత్తగూడెంలోనూ, రామగుండంలోనూ ఒక్కొక్కటి 500 మెగావాట్ల ఉత్పాదక శక్తిగల రెండు విద్యుత్కేంద్రాల స్థాపనకు అవసరమైన బొగ్గు సరఫరాకు సంబంధించి కేంద్ర ఆమోదం పొందటం కోసం మేము గట్టిగా కృషి చేస్తున్నాం.

కృష్ణా, గోదావరి బేసిన్లో విద్యుదుత్పాదనకు ఖనిజవాయువు పరిమితంగా మాత్రమే లభ్యమౌతుందన్న విషయం గౌరవనీయులయిన సభ్యులకు తెలుసు. దక్షిణాది రాష్ట్రాలు గ్యాస్ ఆధారిత విద్యుత్కేంద్రాలు నెలకొల్పుకోడానికి వీలుగా బాంబేష్టా నుంచి దక్షిణ ప్రాంతానికి పైపుల ద్వారా గ్యాస్ సరఫరా చెయ్యవలసిన అవసరం గురించి మన ముఖ్యమంత్రి కేంద్రప్రభుత్వానికి నివేదించారు. బాంబేష్టా నుంచి దక్షిణ ప్రాంతానికి గ్యాస్ సరఫరాకు పైపులైను వెయ్యడానికి చెందిన ప్రతిపాదనను కేంద్రం సూత్రప్రాయంగా ఆమోదించిందని సభవారికి తెలియజేయడానికి నేను సంతోషిస్తున్నాను.

విద్యుచ్ఛక్తి భార్యల విషయంలో వ్యవసాయరంగానికి ఇస్తున్న సబ్సిడీల గురించి కొన్ని వర్గాలకున్న అభిప్రాయాలు మాకు తెలుసు. మనది ప్రధానంగా వ్యవసాయంపై ఆధారపడి ఆర్థిక వ్యవస్థ. అదేగాక ఆహారోత్పత్తిని అధికం చెయ్యడంలో వీన్న సన్నకారు రైతుల పాత్రను మనం విస్తరించాలి. అందువల్ల రైతులకు సహాయం చేసే ఉద్దేశంతో వారు వాడే విద్యుచ్ఛక్తి భార్యలు సంవత్సరానికి ఒక పౌం.పి. కి నూరు రూపాయల నుంచి 75 రూపాయలకు తగ్గించడం జరిగింది. ఈ తగ్గింపు 5 పౌం.పి. వరకు శక్తిగల మోటర్లకు మాత్రం వర్తిస్తుంది. వ్యవసాయ బావులకు విద్యుచ్ఛక్తి కనీష్కన కోసం వున్న

దరఖాస్తులు త్వరగా మంజూరుచేసే ఉద్దేశ్యంతో ప్రస్తుత సంవత్సరంలో ఈ కనెక్షన్ ల క్షాన్సి 50 వేల నుంచి లక్షకు పెంపడం జరిగింది.

సేద్యపు నేరు

స్థిరమైన వ్యవసాయాభివృద్ధి సాధనకు సేద్యపునేరు ప్రాతిపదిక వంటిది. ఈ రంగంలో లోగడ చేపట్టిన పథకాలు సాధ్యమైనంత ఎక్కువగా, సాధ్యమైనంత త్వరగా పూర్తి చేయాలన్నదే మా లక్ష్యం. 1993-94 సంవత్సరంలో మొత్తం సేద్యపు నీటి రంగానికి 537 కోట్ల 2 లక్షల రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది. ఇందులో 310 కోట్ల 50 లక్షల రూపాయలు భారీ సేద్యపు నీటి పథకాలకు 25 కోట్ల 20 లక్షల రూపాయలు మధ్యతరహా సేద్యపు నీటి పథకాలకు కేటాయించడం జరిగింది. గౌరవనీయులైన ముఖ్యమంత్రిగారు 1993-94 సంవత్సరాన్ని 'చిన్నతరహా సేద్యపు నీటి సంవత్సరంగా' ప్రకటించారు. చిన్నతరహా సేద్యపు నీటి పథకాలను శీఘ్రగతిన అమలుపర్చే ఉద్దేశ్యంతో 1992-93 సంవత్సరంలో కేటాయించిన 56 కోట్ల 84 లక్షల రూపాయల కంటే అధికంగా 43 కోట్ల 16 లక్షల రూపాయలతో 1993-94 బడ్జెట్ లో ఈ రంగానికి 100 కోట్ల రూపాయలు కేటాయిస్తున్నాం.

రాష్ట్రంలోని వెనుకబడిన ప్రాంతాలు, అనావృష్టిపడిత ప్రాంతాలకు సేద్యపు నీరు అందించగల భారీ సేద్యపు నీటి పథకాలైన శ్రీరామసాగర్ ప్రాజెక్టు మొదటి దశ; శ్రీశైలం కుడి గట్టు కాలువ; తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు ఎగువ కాలువ రెండో దశ; జూరాల ప్రాజెక్టు; తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టు; శ్రీశైలం ఎడమ గట్టు కాలువ మొదలైన పథకాలకు 303 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది. ప్రపంచ బ్యాంకు ఆర్థిక సహాయంతో శ్రీరామసాగర్ ప్రాజెక్టు మొదటిదశ; శ్రీశైలం కుడిగట్టు కాలువ పథకాలు అమలు జరుగుతున్న విషయం గౌరవనీయులైన స్పృహకు తెలుసు. సుంకేసుల బరాత్; అలగనూరు బాలెన్సింగ్ రిజర్వాయర్; గన్నవరం అక్విడక్టుల నిర్మాణం కోసం కూడా తగు ఆర్థిక వనరుల సమకూర్పడం జరిగింది.

1992 డిసెంబర్లో తెలంగాణా ప్రాంతంలోని కొలాసానాలా మధ్యతరహా ప్రాజెక్టు; రాయలసీమ ప్రాంతంలోని మద్దిరేరు మధ్యతరహా ప్రాజెక్టు; కొన్నా ప్రాంతంలోని ఎర్ర కాలువ మధ్యతరహా ప్రాజెక్టులకు కేంద్ర జలసంఘం ఆమోదం తెలిపింది. రాష్ట్రప్రభుత్వం చేసిన నిరంతర కృషి ఫలితంగా ఎంతోకాలంగా పెండింగులో వున్న శ్రీరామసాగర్ ప్రాజెక్టు రెండవ దశ; చోలవరం బరాత్ లకు సంబంధించిన జలవనరుల ప్రతిపాదనలను కేంద్ర జలసంఘం ఆమోదించింది. పెండింగులో వున్న మిగతా ప్రాజెక్టులకు కూడా సాధ్యమైనంత త్వరగా అనుమతి పొందేందుకుగాను కేంద్రప్రభుత్వంతో చర్చలు జరుగుతున్నాయి.

1990 మే నెలలో వచ్చిన కుఫాను వల్ల కొన్నా డిల్టాలో పాడయిన చిన్నతరహా, మధ్యతరహా, భారీ సేద్యపు నీటి పథకాలనూ, మురుగు నీటి పథకాలనూ పునరుద్ధరించి, నిర్ణీత కాలంలో మరమ్మత్తు పనులను పూర్తి చేసేందుకుగాను 1993-94 సంవత్సరంలో కుఫాను అత్యవసర పునర్నిర్మాణ పథకం క్రింద 115 కోట్ల 86 లక్షలు రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది.

సమకూర్చిన సేద్యపు నీటి వనరులను సాధ్యమైనంత త్వరగా, ఎక్కువగా పినియో గింమకునే ఉద్దేశ్యంతో ఆయకట్టు ప్రాంత అభివృద్ధికి 8 కోట్ల రూపాయలు, జాతీయ జల నిర్వహణ పథకం కింద 7 కోట్ల 96 లక్షల రూపాయలూ, కాలువలను ఆధునికం చేసేందుకు 6 కోట్ల రూపాయలూ కేటాయించడం జరిగింది.

అన్ని పథకాలలోను షెడ్యూల్డు కులాలు, షెడ్యూల్డు జాతులకు ప్రయోజనం కలిగించే పనులను చేపట్టి, పూర్తి చేయడానికి సంబంధించిన కార్యక్రమాల పట్ల ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించడం జరుగుతోంది.

శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు కింద తీసుకున్న భూములకు సంబంధించిన అనేక కేసులు గత పది, పదిహేను సంవత్సరాలుగా సబ్కోర్టుల్లోనూ, హైకోర్టుల్లోనూ విచారణలోవున్న విషయం గౌరవనీయులయిన సభ్యులకు తెలుసు. వివిధ కారణాల వల్ల అధిక నష్టపరిహార మునకు సంబంధించిన క్లెయిములు ఇంకా పరిష్కారము కాలేదు. సబ్కోర్టుల్లోనూ, హైకోర్టుల్లోనూ పరిష్కారం కాకుండా వున్న ఇటువంటి 30 వేల కేసులను సాధ్యమైనంత త్వరగా పరిష్కరించి, నిర్వాసిత కుటుంబాలకు తక్షణ సహాయం అందించాలన్నదే ప్రభుత్వ ద్వయం అందువల్ల శ్రీశైలం ప్రాజెక్టుకు ప్రస్తుత సంవత్సరంలో 11 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించగా, 1993-94లో ఈ కేటాయింపును 32 కోట్ల రూపాయలకు పెంచడం జరిగింది.

సాంఘిక సంక్షేమం

బలహీనవర్గాలకు చెందిన పిల్లల విద్యా వికాసంతోపాటు వారి వ్యక్తిత్వ వికాసానికి కూడా ప్రభుత్వం అత్యధిక ప్రాధాన్యం యిస్తున్న విషయం గౌరవనీయులయిన సభ్యులకు తెలుసు. ఈ లక్ష్యసాధనకు అనుగుణంగా, ప్రస్తుత సంవత్సరంలో బలహీనవర్గాల కోసం ప్రభుత్వం మరో 23 రెసిడెన్షియల్ పాఠశాలలను ప్రారంభించింది. వీటిలోనుమారు 10 వేల మంది విద్యార్థులను చేర్చుకోవచ్చు. పాఠశాల విద్యను అభివృద్ధి పర్చడంతోపాటు, మెట్రిక్ పై స్థాయిలో విద్యాప్రమాణాలను మెరుగుపర్చాలని కూడా ప్రభుత్వం సంకల్పించింది. ఈ లక్ష్యసాధన కోసం మంచి ప్రమాణాలు గల ఉన్నత విద్యను షెడ్యూల్డు కులాలవారి అందుబాటులోకి తెచ్చి, తద్వారా ఉన్నత విద్యా కోర్సుల్లోనూ, సాంకేతిక కోర్సుల్లోనూ ఇతరులతో పోటీ చెయ్యగల సామర్థ్యాన్ని వారిలో పెంపొందించేందుకుగాను 1993-94 సంవత్సరంలో కొత్తగా మూడు షెడ్యూల్డు కులాల రెసిడెన్షియల్ జూనియర్ కళాశాలలను మంజూరు చెయ్యాలని సంకల్పించడం జరిగింది.

ప్రభుత్వ హాస్టళ్లలో ఉండే విద్యార్థుల పరీక్షా ఫలితాలు మెరుగు పరేంద్రుకుగాను 9, 10 తరగతుల విద్యార్థులకు తగు శిక్షణ ఇవ్వడానికి అన్ని జిల్లాల్లోనూ ప్రత్యేక హాస్టళ్లు తెరవడం జరిగింది. ఈ హాస్టళ్లు నిర్వహణకు 1992-93 సంవత్సరంలో ఒకకోటి 15 లక్షల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టారు. అంతేకాకుండా పదో తరగతి స్థాయిలో చదువు మాసివేసే వారి పట్ల శ్రద్ధతోనుకోవడం కోసం పదోతరగతి తప్పిన 10వేల మంది విద్యార్థులకు అల్పకాల వ్యవధిగల కోచింగ్ ఇవ్వాలని కూడా సంకల్పించడం జరిగింది. 1993-94 లో ఇందుకోసం 65 లక్షల రూపాయలు కేటాయిస్తున్నాం.

షెడ్యూల్స్ కులాలు, షెడ్యూల్స్ జాతుల వారి భూముల ఉత్పాదకతను పెంపొందించే ఉద్దేశ్యంతో ఉమ్మడి సేద్యపునీటి బావులు తవ్వకం; లిప్టిఇరిగేషన్ పథకాల వంటి అనేక చిన్నతరహా సేద్యపు నీటి కార్యక్రమాలు చేపట్టడం జరిగింది. అయితే వీటిలో చాలా వనర్లకు విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా అందింపలేకపోయిన కారణంగా అనేక వనర్లు నిరుపయోగంగా ఉండి పోయాయి. పశుసత్త అర్థిక సంవత్సరంలో షెడ్యూల్స్ కులాలు, షెడ్యూల్స్ జాతులకు చెందిన ఇటువంటి 40 వేల వనర్లకు విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. ఇందుకోసం రాష్ట్ర సహకారబ్యాంకు; నాబార్డ్ (NABARD) మొదలైన సంస్థల నుంచి అదనపు నిధులు సమకూర్చడం జరుగుతుంది. షెడ్యూల్స్ కులాల సంక్షేమ పథకాలకు పశుసత్త సంవత్సరపు కేటాయింపు 33 కోట్ల 92 లక్షల రూపాయలు కాగా, 1993-94 సంవత్సరానికి ఈ కేటాయింపును 37కోట్ల 92 లక్షల రూపాయలకు పెంపడం జరిగింది.

గిరిజనాభివృద్ధి రంగంలో గిరిజనుల చేత 'పోడు' వ్యవసాయాన్ని మాన్పించి, స్థిరంగా ఒక చోట వ్యవసాయం చేసుకునేట్టు వారిని ప్రోత్సహించడం ద్వారా వారి అర్థిక స్థితిగతులను మెరుగుపర్చడానికి బృహత్తర కృషి జరుగుతోంది. అంతర్జాతీయ వ్యవసాయాభివృద్ధి నిధి సహాయంతో చేపట్టిన ఆంధ్రప్రదేశ్ గిరిజనాభివృద్ధి పథకం - భూసార పరిరక్షణ; సేద్యపునీటి వనర్ల అభివృద్ధి; తోటల పెంపకాన్ని ప్రోత్సహించడం; మెరుగయిన వ్యవసాయ విధానాలను ప్రచారం చెయ్యడం మొదలైన చర్యలు చేపట్టడానికి తోడ్పడుతుంది. గిరిజనులు మంచి సుముఖత వ్యక్తం చేసిన ఈ పథకం బాగా అమలు జరుగుతోంది. గిరిజన సంక్షేమానికి పశుసత్త సంవత్సరపు కేటాయింపు 20 కోట్ల 25 లక్షల రూపాయలు కాగా, ఈ బడ్జెట్లో ఈ కేటాయింపు 28 కోట్ల 10 లక్షల రూపాయలకు పెంపడం జరిగింది.

గిరిజనులు నివసించే మారుమూల గ్రామాల్లో విద్యా సౌకర్యాలు లేకపోవడం వల్ల గిరిజనుల్లో అక్షరాస్యతా శాతం బాగా తక్కువగా ఉంది. రాష్ట్రంలోని మారుమూల గిరిజన గ్రామాల్లో విద్యాసౌకర్యాలు కల్పించడంలో ప్రజాసహకారాన్ని ప్రోత్సహించేందుకుగాను 20 లక్షల రూపాయలతో గ్రామాభివృద్ధి నిధిని ఏర్పాటు చేయాలని సంకల్పించడం జరిగింది. 1993-94 సంవత్సరంలో 10 లక్షల రూపాయలు సమకూర్చి, గిరిజనుల పొడుపు సంఘాల నిర్వహణను ప్రోత్సహించాలని కూడా సంకల్పించడం జరిగింది.

పెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమానికి పశుసత్త సంవత్సరంలో వున్న 18 కోట్ల 50 లక్షల రూపాయల కేటాయింపును 1993-94 బడ్జెట్లో 20 కోట్ల 65 లక్షల రూపాయలకు పెంపడం జరిగింది. నాయాబాహ్మణుల పిల్లలకు సాంప్రదాయకమైన సంగీత వాయిద్యాల వాదనలో శిక్షణ ఇయ్యడానికి, రజకులకూ, నాయాబాహ్మణులకూ అవసరమైన మౌలిక సదుపాయాలు మెరుగుపరచడానికిగానూ ప్రత్యేక పథకాలు చేపట్టడం జరుగుతోంది.

గృహనిర్మాణం - ఇళ్లశృంఖలాలు

సమాజంలోని బలహీన వర్గాల వారికి గృహవసతి సమకూర్చాలన్న ప్రభుత్వ విధానానికి అమలుగా - ఆసెంట్ల నియోజకవర్గాల్లో అభివృద్ధి పనులు చేపట్టడానికి

నియోజకవర్గానికి 50 లక్షల రూపాయల చొప్పున కేటాయించిన నిధుల్లో 50 శాతం గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో బలహీన వర్గాల గృహనిర్మాణానికి ప్రత్యేకించడం జరిగింది. ఈ రంగంలో శాసనసభ్యులు కేటాయించిన నిధులు, బడ్జెట్లో ప్రభుత్వం కేటాయించిన నిధులు, గృహనిర్మాణ సంస్థ సమీకరించే వనర్లతో 1992-93; 1993-94 సంవత్సరాల్లో బలహీనవర్గాలకు 3 లక్షల 24 వేల గృహాల నిర్మాణం చేపట్టగలమని ఆశిస్తున్నాం. ఇది భూహత్యరమైన కార్యక్రమం 1994 మార్చి నెలనాటికి ఇళ్ల నిర్మాణం పూర్తిచేయడానికి వెంటనే లబ్ధిదారులను గుర్తించటం; వ్యవస్థాపరమైన పెట్టుబడులను సమీకరించడం; ప్రజాసహకారం పొందటం అవసరం గౌరవనీయులైన సభ్యులు ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొనడం వల్ల ప్రభుత్వము తలపెట్టిన గృహనిర్మాణ లక్ష్యాల సాధనకు తగు చేయూత లభించగలదని నేను నీసందేహంగా చెప్పగలను.

బలహీన వర్గాల వారికి ఇల్లస్థలాలు పంపిణీచేసే కార్యక్రమానికి కూడా ప్రభుత్వం ప్రాధాన్యం కొనసాగిస్తోంది. ప్రస్తుత సంవత్సరంలో ఇళ్లస్థలాల పంపిణీకి 20 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించగా, వచ్చే సంవత్సరంలో ఈ కేటాయింపు 25 కోట్ల రూపాయలకు పెంచడం జరిగింది.

అల్ప సంఖ్యాక వర్గాల సంక్షేమం

అల్ప సంఖ్యాక వర్గాల సాంఘిక, ఆర్థిక స్థితిగతులు మెరుగుపరచడానికి ప్రభుత్వం గట్టి కృషి చేస్తోంది. అల్ప సంఖ్యాక వర్గాల ప్రత్యేక సమస్యలను అవగాహన చేసుకునేందుకుగాను తక్షణ శ్రద్ధ కనబర్చవలసిన రంగాలను గుర్తించుటకు అనేక అధ్యయనాలను చేపట్టడం జరిగింది. అల్ప సంఖ్యాక వర్గాలకు చెందిన విద్యావంతులయిన నిరుద్యోగులు చిన్నపరిశ్రమలు, కుటీరపరిశ్రమలూ నెలకొల్పి, చిన్న చిన్న వ్యాపారాలు చేసుకొని జీవించడానికిగాను అల్పసంఖ్యాక వర్గాల ఆర్థిక సంస్థ బ్యాంకుల సహకారంతో ఆర్థికసహాయం అందజేస్తోంది.

వ్యవసాయ తత్పరిత కార్యకలాపాలు

వ్యవసాయ రంగంలో - రైతుల ఆదాయాన్ని పెంపొందించగల కొత్త పంటలను ప్రోత్సహించాలన్నది మా ఆశయం. ఈ ఆశయానికి అనుగుణంగానే, ఆదిలాబాద్ జిల్లాలో జోయాబీన్ సాగును ప్రోత్సహించడానికి ప్రభుత్వం కృషిచేస్తోంది. 216 గ్రామాల్లో 2400 హెక్టార్లలో ఈ పంట సాగు చేపట్టడం జరిగింది. ఇప్పటివరకు ఫలితాలు సంతృప్తికరంగా ఉన్నాయి. ఆదిలాబాద్ జిల్లా అనుభవం ఇచ్చిన ప్రోత్సాహంతో మినీకిట్ల పంపిణీ చేయడం ద్వారా మరో ఎనిమిది జిల్లాలకు నోయాబీన్ సాగును విస్తరించడం జరిగింది. బంజరు భూమి; మిగతా రకాల వ్యవసాయానికి పనికిరాని, 29వేల ఎకరాల్లో జట్రోఫా (JATROPHA) సాగుచేయడానికి ప్రభుత్వం ప్రయోగాత్మకంగా చేపట్టింది. మునుముందు ఇది మంచి ఇంధన వనరుగా రూపొందినదనీ, రాష్ట్రంలో బంజరు భూముల అభివృద్ధికి తోడ్పడగలదని భావిస్తున్నాం.

ఆంధ్రప్రదేశ్లో గల వ్యవసాయ వాతావరణ పరిస్థితుల వైవిధ్యం వల్ల - రైతులకూ రైతు కూలీలకూ మంచి ఆదాయం సమకూర్చగల తోటల పెంపకానికి విస్తృతమైన

అవకాశాలున్నాయి. నేటిని బాగా పొదుపు చెయ్యగల డిజిప్ ఇరిగేషన్ పద్ధతి ద్వారా - నీటి కొరత వున్న రాయలసీమ, తెలంగాణా ప్రాంతాల్లో తోటల పెంపకానికి ప్రాధాన్యమివ్వడం జరుగుతోంది. ఈ డిజిప్ ఇరిగేషన్ విధానాన్ని పిర్పరమకొడానికి రైతులకయ్యే ఖర్చుతో ౨౦ శాతం సబ్సిడీగా ఇవ్వడం జరుగుతుంది.

రాష్ట్రంలో పామ్ ఆయిల్ సాగును పెంపొందించడానికి ప్రభుత్వం చేస్తున్న కృషి గౌరవనీయులయిన సభ్యులకు తెలుసు ఇప్పటికే పెంచిన పామ్ ఆయిల్ తోటల సీర్స్ వాణితోవాటు, 10 జిల్లాల్లో ఈ తోటల పెంపకాన్ని విస్తరించేందుకుగాను 1993-94 సంవత్సరంలో ప్రభుత్వ వాటాగా 2 కోట్ల 22 లక్షల 50వేల రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది.

రాష్ట్రంలోని ఎత్తయిన ప్రాంతాల్లో జాషదాల తయారీకి పనికివచ్చే మొక్కలు; సుగుంధాన్నిచ్చే మొక్కల ప్రదర్శనా కేంద్రాలు నెలకొల్పడానికి సంబంధించిన ఒక కొత్త పథకం ప్రభుత్వ పరిశీలనలో వుండి తోటల పెంపకాన్ని ప్రాధాన్యం నాటికీ పెరుగుతున్న దృష్టి, సాంకేతిక సిబ్బందికీ రైతులకూ అధునాతన సాంకేతిక పరిణామాల గురించి తెలియజేస్తుండు గాను - తోటల పెంపకానికి చెందిన శిక్షణ, అభివృద్ధి సంస్థను నెలకొల్పాలని సంకల్పించాం.

వ్యవసాయాన్నీ, తత్సంబంధ కార్యకలాపాలను పంపొందించడంలో సంస్థాగత పెట్టుబడులు ప్రధాన పాత్ర వహిస్తాయనడంచో గౌరవనీయులయిన సభ్యులు నాతో తప్పక టిక్ చేస్తారు. పెనుతత్వం సంవత్సరంలో సహకార సంస్థలద్వారా 525 కోట్ల రూపాయల మేరకు పంట రుణాలు పంపిణీ చెయ్యడం జరిగింది. ఇది గత సంవత్సరం ఇచ్చిన మొత్తం కన్నా 75 శాతం ఎక్కువ. ఇదే విధంగా రాష్ట్రంలోని సహకార సంస్థలు - గత సంవత్సరం 142 కోట్ల రూపాయల దీర్ఘకాలిక రుణాభివృద్ధిగా, ఈ ఏడాది 225 కోట్ల రూపాయల మేరకు రుణాలు సమకూర్చాలి. సహకార సంస్థలు సమకూర్చే రుణాలు ఈ విధంగా పెరగడమన్నది మన రాష్ట్రంలో ఈ సంస్థలు ఆరోగ్యకరంగా ఎదుగుతున్నాయన్న వాస్తవాన్ని ప్రతిబింబిస్తోంది.

రాష్ట్రంలోని మార్కెటింగ్ సంస్థలను పటిష్ఠం చేయడం జరుగుతోంది. ప్రధానమైన 43 మార్కెట్ కేంద్రాల్లో వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల ధరలను ఎప్పటికప్పుడు గమనిస్తూ వుండటానికవసరమైన మెరగయిన సమాచార వ్యవస్థ ఏర్పాటు ద్వారా రైతులకు లాభం కలుగచేసే ప్రయత్నం జరుగుతోంది. రాష్ట్రంలోని ఇతర మార్కెట్లలోనూ, దేశంలోని ఇతర ప్రాంతాల్లోనూ ధరలు ఎలావున్నాయో తెలుసుకోడానికీ వ్యవస్థ ఉపకరిస్తుంది. రైతులకు ఇప్పటి కంటే అధిక ధరలు లభించేందుకు గాను ఐరోపా, మధ్య ప్రాచ్య దేశాల మార్కెట్లకు మేలిరకం మామిడి, పళ్ళు నేరుగా ఎగుమతి చెయ్యడంలో వారికి సహాయం - చెయ్యాలని కూడా మార్కెటింగ్ శాఖ నిర్ణయించింది. ఈ ఏడాది ప్రయోగాత్మకంగా రెండు వేల టన్నుల మామిడి పళ్ళు ఎగుమతి చెయ్యడానికి గాను - పంట ముందు, పంట తర్వాత అనుసరించవలసిన విధానాలు; ప్యాకేజింగ్; గ్రేడింగ్; ముందుగా చల్లబర్చడం మొదలైన వాడం చేసిన వ్యాధిమీక కృషి జరుగుతోంది.

పట్టణాభివృద్ధి

పట్టణ స్థానికసంస్థల ఆర్థిక వనరులు, బాద్యతల మధ్యగల పొచ్చుతగ్గులను తొలగించడానికి ప్రభుత్వం చేస్తున్న కృషిలో భాగంగా - ఈ సంస్థలకివ్వే వృత్తి పన్ను, తలసరి గాంటులను గణనీయంగా పెంచడం జరిగింది. 1990 సంవత్సరపు ఆంధ్రప్రదేశ్ మున్సిపాలిటీల (పన్నుల మడింపు) నిబంధనల కింద, 1950 సంవత్సరపు హైదరాబాద్ నగర పాలకసంస్థ (ఆస్తి పన్ను మడింపు) నిబంధనల కింద, ఆస్తి పన్ను మడింపును సమంజసమూ హాతుబద్ధమూ చేసే కృషి కూడా ప్రారంభమైంది. దీనివల్ల పురపాలక సంఘాల, నగరపాలక సంస్థల ఆర్థిక పునాదులు బాగా గట్టిపడతాయి. పట్టణ స్థానిక సంస్థానికివ్వబడు సమకూర్చిన అధిక ఆర్థిక అవకాశాలు, అధికారాలవల్ల పౌరసౌకర్యాలు అధికం కాగలవని, మెరుగు పడగలవనే పట్టణ ప్రాంతాల పర్యావరణం బాగుపడగలదని నేను విశ్వసిస్తున్నాను.

పట్టణాభివృద్ధి కవసరమైన తక్కువ ఖర్చు వారిశుద్ధ పథకాలూ ఇతర కార్యక్రమాలూ అమలు పర్చడానికి 'హడ్కో' (HUDCO) సంస్థవ్వారా పెట్టుబడులు సమకూర్చేందుకు గాను ఆంధ్రప్రదేశ్ పట్టణ ఆర్థిక, మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి సంస్థ అన్న పేరుతో ఒక కొత్త సంస్థ నేర్పాలు చెయ్యటం జరిగింది.

పట్టణ ప్రాంతాల్లో మంచినీటి సరఫరా పథకాలకు ప్రభుత్వం అధిక ప్రాధాన్యం ఇస్తూనే ఉంది. ఈ కార్యక్రమాలకు 1992-93 లో 75 కోట్ల 29 లక్షల రూపాయలు కేటాయింపగా - ఈ బడ్జెటులో 78 కోట్ల 59 లక్షల రూపాయల పెట్టుబడిని ప్రతిపాదిస్తున్నాం. జంటనగరాల్లో మంచినీటి సరఫరాను పంపొందించడానికి నాగార్జునసాగర్ నేటిని తీసుకురావడానికుద్దేశించిన పథకంతోపాటువివిధ బారీ పథకాలను సత్ప్రరంగా అమలు పర్చడానికి గాను - ప్రపంచ బ్యాంకు సహాయాన్నే ఇంకా విడతే సంస్థల సహాయాన్నే సమీకరించే కృషి జరుగుతోంది.

18 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు కాగల ఒక ప్రత్యేక పథకాన్ని ఆమోదించడం ద్వారా - హుస్సేన్సాగర్ కాలుష్యాన్ని అరికట్టడానికి ప్రభుత్వం ప్రప్రథమంగా సమగ్రమైన, పటిష్ఠమైన పర్యలు చేపట్టందని సభవారికి తెలియపర్చడానికి సంతోషిస్తున్నాను. మూడేళ్ల కాలంలో పూర్తి కావలసివున్న ఈ పథకం అమలుకుగాను ప్రస్తుత సంవత్సరం, వచ్చే సంవత్సరం 6కోట్ల రూపాయల చొప్పున కేటాయింపడం జరిగింది.

హైదరాబాద్, సికిందరాబాద్ జంటనగరాల్లో పౌరసౌకర్యాలు మెరుగు పర్చేందుకు గాను ప్రస్తుత సంవత్సరంలో 15 కోట్ల రూపాయల ప్రత్యేక సహాయం అందింపడానికి కేంద్రప్రభుత్వం అంగీకరించింది. ఇందుకుగాను 36 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు కాగల ఒక సమగ్ర పథకాన్ని రూపొందించడం జరిగింది. ప్రస్తుత సంవత్సరంలో 15 కోట్లు, వచ్చే ఏడాది మరో 15 కోట్ల రూపాయలూ బడ్జెట్లో కేటాయింపడం ద్వారా ఈ పథకాన్ని అమలుపర్చడం జరుగుతుంది. మిగతా నదులు హైదరాబాద్ నగరపాలక సంస్థ తన స్వంత వనర్ల నుంచి సమకూర్చుతుంది.

లైట్ రైలు రవాణా విధానం

జంటనగరాల్లో నానాటికి పెరుగుతున్న ట్రాఫిక్ అవసరాలను తీర్చే ఉద్దేశ్యంతో రాష్ట్రప్రభుత్వం ఇందుకుగాను 300కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుకాగల 'లైట్ రైలు బ్యాన్సిటీ విధానం' (LRTS) అనే పేరుతో ఒక బృహత్తర కార్యక్రమాన్ని రూపొందించింది. ఇటువంటి విధానం దేశంలో మరక్కడా లేదు. ఈ విధానం వల్ల కాలుష్య సమస్య కూడా చాల మటుకు పరిష్కారమవుతుంది. ఇందుకు సంబంధించిన ప్రతిపాదనను కేంద్రప్రభుత్వం ఆమోదించింది. ఈ పథకం అమలుకు సంబంధించి కేంద్రప్రభుత్వం, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం, ILFS సంస్థల మధ్య ఒక ఒప్పందం జరిగింది. ఈ పథకం ప్రకారం హైదరాబాద్ నగరంలో బార్గినార్ నుండి బాలానగర్ వరకు 18 కిలోమీటర్లు, దీర్ఘక్షిన్ నగర్-మొజాం జాహ్ మార్కెట్ల మధ్య ఆరు కిలోమీటర్లు లైట్ రైలు రవాణా విధానాన్ని ప్రవేశ పెట్టడం జరుగుతుంది. ఈ పథకాన్ని అమలుపర్చడానికిగాను కేంద్ర, రాష్ట్రప్రభుత్వాలు; BHEL; RITES; IRCON సంస్థలు భాగస్వాములుగా ఒక జాయింట్ స్టాక్ కంపెనీ ఏర్పాటు చెయ్యాలని సంకల్పించడం జరిగింది.

ముఖ్యమంత్రి అధ్యక్షతన హైదరాబాద్ లైట్ రైలు బ్యాన్సిటీ విధాన సంస్థను ఏర్పాటు చెయ్యడం జరిగింది. LRTS విధానం ప్రకారం ప్రతి రైలుబండి, ఒక్కో వర్షాయం సుమారు 870 మంది ప్రయాణీకులను తీసుకువెళ్తుంది. ఈ విధానం వల్ల ఒక్కో మార్గంలో గంటకు సుమారు 15 వేల 660 మంది ప్రయాణీకులను చేరయ్యే దానికి వీలవుతుంది.

గ్రామీణ మంచినీటి సరఫరా

గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో సురక్షితమైన మంచినీటి సరఫరా పట్ల ప్రభుత్వం ప్రత్యేక శ్రద్ధ కనబరుస్తూనే ఉంది. మంచినీటి కొరతగల గ్రామాల్లో ఆ సమస్య తీర్చడానికిగాను కనీసపరాల కార్యక్రమం కింద 41కోట్ల రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది. ఇదేవిధంగా - సత్తర నీటి సరఫరా పథకం కింద - 28 కోట్ల రూపాయల కేంద్ర సహాయంతో 300 సమస్యత్మక గ్రామాల్లో నీటి సరఫరా కార్యక్రమాలు చేపట్టడం జరుగుతుంది. మన గ్రామాల్నిటికో కూడా సాధ్యమైనంత తక్కువ సమయంలో తగినంతగా మంచినీరు సరఫరా అయ్యేట్లు చూడటమే మా ఆశయం.

విద్య

వీధ్యారంగంలో సాంకేతిక ప్రాథమిక విద్యాకార్యక్రమానికి ప్రభుత్వం అత్యంత ప్రాధాన్యం యిస్తోంది. ఈ ఉద్దేశ్యంతో ప్రాథమిక పాఠశాలలో మౌలిక సదుపాయాలు మెరుగుపర్చడం కోసం 'ఆపరేషన్ బ్లాక్ బోర్డు' పథకం అమలుపర్చడం జరుగుతోంది. ఈ పథకం కింద ఇప్పటికి 20వేల 286 మంది ఉపాధ్యాయులను నియమించడం జరిగింది. ప్రాథమిక పాఠశాలలకు అవసరమైన బోధన, అధ్యయన పరికరాల సమకూర్చడంతో పాటు 16 వేల 521 తరగతి గదుల నిర్మాణం కూడా జరిగింది. ప్రాథమిక పాఠశాలలకు మెరుగైన మౌళిక సదుపాయాలు సమకూర్చడంతోపాటు - పలు శిక్షణా కార్యక్రమాల పరంపర ద్వారా ఉపాధ్యాయుల బోధనా సామర్థ్యాన్ని మెరుగుపర్చేందుకు గ్రామ 5.డి.ఎ. సమాగమం

చేపట్టిన ప్రాథమిక విద్యాపథకం కింద 1993-94 సంవత్సరంలో 11 కోట్ల రూపాయలు వినియోగించుకోవాలని సంకల్పించడం జరిగింది.

ప్రాథమిక విద్యను పటిష్ఠం చెయ్యడంతోపాటు అనియత విద్యా విధానం కింద - మధ్యలో చదువు మానివేసిన వారికీ, అసలు చదువుకోని 9 - 14 సంవత్సరాల మధ్య వయస్సు గల వారికీ విద్యాసౌకర్యాలు కల్పించేందుకుగాను 7 కోట్ల 22 లక్షల రూపాయలు కేటాయించాలని సంకల్పించాం. నూతన విద్యా విధాన లక్ష్యాలకు అనుగుణంగా - మధ్యలో పాఠశాల చదువు మానివేసిన వారికీ, శామిక వర్గానికి చెందిన స్త్రీ, పురుషులకు చదువు నేర్పడానికిగాను సార్వత్రిక పాఠశాల విధానాన్ని అమలుపరచడం జరుగుతోంది. మిగతా ఎనిమిది జిల్లాలకు కూడా సంపూర్ణ అక్షరాస్యతా కార్యక్రమాన్ని విస్తరించడం జరుగుతోంది. ఈ కార్యక్రమం అమలుకుగాను 1993-94 సంవత్సరంలో 11 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది.

ఉన్నత విద్యారంగంలో విస్తరణ కంటే, విద్యా ప్రమాణాలు మెరుగు పర్పడానికవసరమైన మౌళిక సదుపాయాలను పరిష్కరించే కృషికి ప్రాధాన్యమివ్వడం జరుగుతోంది. ప్రస్తుతం ఉన్న విద్యాసంస్థల్లో గృంథాలయాలు నిర్మించుటకు, ఇతర సౌకర్యాల కోసం 3 కోట్ల రూపాయలు సమకూర్చుటకు, విశ్వవిద్యాలయాల, గ్రాంట్ల సంఘం వాగానం చేసింది. ఈ పథకపు ప్రయోజనాన్ని పొందటానికిగాను, రాష్ట్ర తరఫున 61 లక్షల రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది. ఇంటర్మీడియట్ దశలో - వృత్తి విద్యాకోర్సుల ప్రారంభానికి ప్రత్యేక ప్రాధాన్యం ఇస్తున్నాం. జూనియర్ కళాశాలల్లో ఇప్పటికే ఉన్న 1,480 సెక్షన్లకి అదనంగా మరో అయిదు వందల వృత్తి విద్యా సెక్షన్లు ప్రారంభించడం జరుగుతుంది.

పరిశ్రమలు

ప్రయివేటురంగం తీసుకునే చొరవమీనే పారిశ్రామికీకరణ వేగం ప్రధానంగా ఆధారపడివుంటుందన్న విషయాన్ని ఇప్పుడు అందరూ అంగీకరిస్తున్నారు. రాష్ట్రంలో సత్వర పారిశ్రామికీకరణకు అవసరమైన మౌళిక సదుపాయాలనూ అనుకూలమైన వాతావరణాన్నీ కల్పించాలన్నదే మా ఆశయం. రాష్ట్ర పారిశ్రామికీకరణకు నమ్మకంగా నిరంతర విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా ముఖ్యము. అందువల్లనే విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పాదనకు ప్రణాళికా విధానంలో అత్యధిక ప్రాధాన్యం ఇచ్చాం. రాష్ట్ర విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డు పెట్టుబడులు పెరగడంవల్లా, విద్యుచ్ఛక్తి రంగంలో ప్రయివేటు సంస్థలనుంచి రాగల పెట్టుబడులవల్లా విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా మెరుగుపడి పారిశ్రామిక వేత్తలు మనరాష్ట్రంలో పెట్టుబడులు పెట్టడానికి తమంతాముగా ముందుకొచ్చే స్థితికి త్వరలో చేరుకోగలమని భావిస్తున్నాం. అతి తక్కువగా ఉన్న మన వనరులను రాష్ట్ర సర్వతోముఖాభివృద్ధికి అంతగా తోడ్పడని ఎక్కువ పెట్టుబడులు అవసరమైన ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలకు చాలీ చాలకుండా పంపడం కూడా అంత మంచిదికాదు. ఇటువంటి సంస్థలను, సజావుగా నడపడానికవసరమైన వనరులు, యాజమాన్య సామర్థ్యము గల ప్రయివేటు రంగానికి క్రమంగా బదిలాయించాలి. ఈ ఉద్దేశ్యంతోనే - హైదరాబాద్ అల్మీన్ సంస్థను ప్రయివేటు రంగానికి అప్పగించాలని మేము సంకల్పించాం.

ఖనిజాలను అన్వేషించి వెలికితీసే కార్యక్రమం పారిశ్రామికాభివృద్ధికి గణనీయంగా తోడ్పడుతుంది. రాష్ట్రంలో ఖనిజాధార పరిశ్రమలకు ఎంతో ఉపయోగపడటమే కాకుండా, రాష్ట్రప్రభుత్వానికి రాబడులు కల్పించడానికి కూడా ఈ కార్యక్రమం ఉపకరిస్తుంది. ముడి సరుకులభ్యంత, అనుకూలమైన పారిశ్రామిక వాతావరణం, పారిశ్రామిక వేత్తల అసక్తి వీటివల్ల రాష్ట్రంలో, గ్యాస్కేట్ పరిశ్రమ అభివృద్ధికి సుస్థిరమైన పునాది ఏర్పడింది. 1992 సంవత్సరంలో పారిశ్రామిక విధానంలో చేసిన మార్పులద్వారా - రాష్ట్రంలో పరిశ్రమలు నెలకొల్పే నిజమైన పారిశ్రామిక వేత్తలకు మాత్రమే గ్యాస్కేట్ గనులు కౌలుకిచ్చే విధానాన్ని ప్రభుత్వం మెరుగుపర్చింది.

చేనేత

చేనేత పరిశ్రమకున్న సాంఘిక, ఆర్థిక ప్రాధాన్యతన్నీ, చేనేత కార్మికుల ఆర్థిక స్థితిని మెరుగుపర్చవలసిన అవసరాన్నీ గుర్తించిన రాష్ట్రప్రభుత్వం - ఈ పరిశ్రమ అభివృద్ధికి పలువిధాల కృషి చేస్తోంది. తెలగ రేషన్ కార్డులున్నవారికి జనతా చేరలు, దోవతులు పంచే పథకం కింద - చేనేత కార్మికులకు ఉపాధి లభింపడంతోపాటు, 50 లక్షల కుటుంబాలకు ప్రయోజనం కలుగుతుంది.

నిరాధార చేనేత కార్మికులకోసం ప్రతీజిల్లాలోను రెండు సంఘాలు ఏర్పాటు చేయాలని కూడా నిర్ణయించడం జరిగింది. ఈ పథకం కింద - ఏ ఆదారములేని చేనేత కార్మికులకు ఉపాధివనర్గుల పెంపొందించి, ఉత్పాదకతను అధికం చెయ్యడానికిగాను ఒక్కొక్కరికి రెండువేల రూపాయల చొప్పున పెట్టుబడి సహాయము చెయుటకు ఒక్కొక్క సంఘానికి లక్ష రూపాయల మార్కెసిమన్ సమకూర్చడం జరుగుతుంది.

వైద్యం - ఆరోగ్యం

వైద్య, ఆరోగ్య రంగంలో కుటుంబ సంక్షేమం, జనాభా నియంత్రణ, ప్రాథమిక ఆరోగ్య సేవలకు ప్రభుత్వం అత్యంత ప్రాధాన్యం ఇస్తోంది. జనాభా ప్రోజెక్టు - ఆరవ దశలో భాగంగా - కేంద్రప్రభుత్వం - మనరాష్ట్రంలో ఇప్పటికే నిర్మాణంలోవున్న నాలుగువందల ఉప కేంద్రాలకు అదనంగా మరో రెండువందల ఉపకేంద్రాల నిర్మాణానికి అనుమతి ఇచ్చింది. మనరాష్ట్రంలో మంచి బోధనా ఆస్పత్రులు నెలకొన్న విషయం గౌరవ నేయులయిన సభ్యులకు తెలుసు. అయితే, పెరిగిన జనాభా అవసరాలు తీర్చగల సౌకర్యాలు వీటిలో లేవు. రోగులకు మెరుగైన సౌకర్యాలు సమకూర్చే నిమిత్తం 1993-94 బడ్జెట్ లో 5 కోట్ల రూపాయల అదనపు గాంతు ఏర్పాటు చెయ్యడం జరిగింది.

తుపాను అత్యవసర పునర్నిర్మాణ పథకం

తుపాను అత్యవసర పునర్నిర్మాణ పథకం కింద చేపట్టిన పనులు బాగా సాగు తున్నాయి. ఈ పథకం అమలు జరుగుతున్న తీరు పట్లా, అమలు జరిగిన పనుల నాణ్యత పట్లా లబ్ధిదారులు, ప్రజా ప్రతినిధులు; ప్రపంచ బ్యాంకు అధికారులు కూడా సంతృప్తి వెలిబుచ్చడం వాకు ఆనందంగా ఉంది. కార్యక్రమాల అమల్లో లబ్ధిదారులు ఉత్సాహంగా పాల్గొనడం, ప్రజాప్రతినిధుల సహకారం, అమలు పర్చే సిబ్బంది సేవా నిరతి, కార్యదీక్ష

ఇవన్నీ ఈ పథక విజయానికి దోహదంవేశాయి. ఈ పథకానికి 1993-94 బడ్జెట్‌లో 284 కోట్ల 83 లక్షల రూపాయలు కేటాయించాం.

ప్రత్యేక అభివృద్ధి పథకాలు

రాష్ట్రంలోని డెల్టా ప్రాంతాల్లోని 9 కోస్తా జిల్లాల సమస్యలను తీర్చుటకు తుఫాను అత్యవసర పునర్నిర్మాణ పథకం అమలు జరుగుచున్నది. మెట్ట ప్రాంతాలు మరియు అనావృష్టికి గురి అయ్యే ప్రాంతాల సమస్యలను తీర్చడానికి ముఖ్యంగా అక్కడ నివసిస్తున్న బలహీన వర్గాల ప్రజల స్థితిగతులను మెరుగుపర్చడానికి ప్రభుత్వం ఆదుర్దా పడుతోంది. ఈ ఉద్దేశంతోనే నమ్మకమైన నీటిపారుదల సదుపాయము లేని ప్రాంతాలలో నివసిస్తున్న పెద్దూర్లు, కులాలు, పెద్దూర్లు, జాతులు మరియు వెనుకబడిన తరగతుల వారికి అదీక సహాయాన్ని అందించడానికి వీటిని రంగాలకు సంబంధించిన "పేదరిక నిర్మూలన పథకం" ఒకటి తయారుచేసి ప్రపంచ బ్యాంకు సహాయం కొరకు పంపడం జరిగింది. ఈ పథకంలోని వివరాలను, ఈ పథకాన్ని అమలుపర్చే పద్ధతులను చర్చించుటకు ప్రపంచ బ్యాంకు అధికారులు రాష్ట్రానికి వచ్చారు. త్వరలోనే ఈ పథకానికి సహాయం అందించడానికి ప్రపంచ బ్యాంకు అంగీకరిస్తుందని ఆశిస్తున్నాం.

మెట్టప్రాంత వ్యవసాయంలో అనిశ్చిత పరిస్థితుల కారణంగా రైతులు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలను తీర్చుటకు ఒక సమగ్ర పథకాన్ని కూడ తయారుచేస్తున్నాం. ఈ పథకాన్ని కూడా ప్రపంచ బ్యాంకు ఆర్థిక సహాయంకొరకు పంపిస్తాం.

తరుచు కరువు సంభవించే ప్రాంతాల్లో పథకాలను చేపట్టడానికి కరువు ప్రాంత అభివృద్ధి సంస్థకు 1993-94 బడ్జెటులో 4 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించాం. 1993-94 బడ్జెటులో కరువు ప్రాంత పథకాలకు పెట్టుబడిని రెండు రెట్లుచేసి 12 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించాం. కేంద్రప్రభుత్వం వారి వాటా కింద దీనికి సహనమైన సహాయం అందజేస్తుందని ఆశిస్తున్నాం. మారుమూల ప్రాంతాల అభివృద్ధి పథకాలకు 17 కోట్ల 25 లక్షల రూపాయలు కేటాయించాం.

శాంతిభద్రతల యంత్రాంగం

శాంతిభద్రతలను పరిరక్షించడమన్నది ప్రభుత్వ ప్రాథమిక బాధ్యత. ఇటీవలి కాలంలో ఏర్పడిన మతపరమైన ఉద్రిక్తతలు, తేవువాడుల పాంసాత్మక కార్యకలాపాలు మొదలైనవాటి దృష్టి పోలీసు వ్యవస్థ సామర్థ్యానికి మరింత ప్రాధాన్యం ఏర్పడింది. అట్టడుగు స్థాయిలో శాంతిభద్రతల యంత్రాంగాన్ని పటిష్ఠంచేసే ఉద్దేశ్యంతో - 222 మండల కేంద్రాల్లోని పోలీసు స్టేషన్లను గ్రామీణ పోలీసు స్టేషన్ల స్థాయికి తెచ్చేందుకు గాను పోలీసు సిబ్బందిని పెంచడం జరిగింది. పోలీసుల అజమాయిషీ సామర్థ్యాన్ని పెంచేందుకుగాను ప్రస్తుత సంవత్సరంలో 95 కొత్త పోలీసు సర్కిళ్లు, 15 కొత్త సబ్ డివిజన్లు ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. సామాజిక అవసరాలను త్వరగా, సమర్థవంతంగా తీర్చడంలో పోలీసు ఎలెవన్లకు ఈ వర్యలు ఉపకరిస్తాయి.

ప్రజా పంపిణీ విధానం

తెలంగాణ రేషన్ కార్డులపై ఇప్పటి బియ్యం కొరత, 1993 జనవరి నుంచి మనీషి ఒక్కంటికి 4 కిలోల నుంచి 5 కిలోలకూ, కార్డు మొత్తమ్మేద 16 కిలోల నుంచి 20 కిలోలకూ పెంచుటకు ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన విషయం గౌరవనీయులయిన సభ్యులకు తెలుసు. ఈ నిర్ణయం రాష్ట్రంలోని మొత్తం 4 కోట్ల 56 లక్షల జనాభాగల 102 లక్షల కుటుంబాలకు లాభం చేకూరింది. బియ్యం కొరతను పెంచిన దృష్ట్యా చౌకధరల దుకాణాలకు ఎప్పటికప్పుడు తగిన సరఫరాలు చేయడానికిగాను, బియ్యం సేకరణ బాగా పెంచవలసిన అవసరముంది. ప్రస్తుత సీజన్లో ఇప్పటివరకు 18 లక్షల టన్నుల బియ్యం సేకరించామని తెలియజేయడానికి సంతోషిస్తున్నాను. రాష్ట్రంలో బియ్యం సేకరణ విషయంలో ఇప్పటి వరకు ఇది ఒక గొప్ప రికార్డు.

ప్రతికూల వాతావరణ పరిస్థితులు

వర్షాలు అలస్యంగా పడటంవల్లా, తగిన విధంగా పడకపోవటం వల్లా సాగుచేసిన భూమి వీల్చేర్లకు తగ్గటం గురించే పంటలు వేసినవోట్ల దిగుబడులు తగ్గటం గురించే నేనింతకుముందు ప్రస్తావించాను. ప్రతికూల వాతావరణ పరిస్థితులను ఎదుర్కోవలసి వచ్చిన రైతులు, వ్యవసాయ కార్మికులకు సహాయం చేసేందుకుగాను 10 కోట్ల 75 లక్షల రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది. చిన్నతరహా సేద్యపునీటి చెరువుల పునరుద్ధరణ, మరమ్మత్తులు, ఉటచెరువులు, బెకీడామీల నిర్మాణం మొదలైన పనులకుగాను ఈ నిధులు విడుదలచేశాం. ఈ పనులు అనావృష్టివల్ల దెబ్బతిన్నవారికి ఉపాధి కల్పించటమే కాకుండా - భవిష్యత్తులో ఏర్పడగల అనావృష్టి పరిస్థితుల దుష్ప్రభావాన్ని కూడా తగ్గించుటకు సహాయ పడతాయి. రాష్ట్రంలోని కొన్ని ప్రాంతాల్లో తీవ్రమైన మంచినీటి కొరత కూడా ఏర్పడింది. ప్రస్తుతం వున్న మంచినీటి వనరులను పెంపొందించడానికి, అవసరమైనవోటి కొత్త వనరులు కల్పించడానికి గాను 25 కోట్ల 12 లక్షల రూపాయలు విడుదల చేయడం ద్వారా ప్రభుత్వం ఈ సమస్య పరిష్కారానికి పెద్ద ఎత్తున కృషిచేస్తోంది.

శ్రీకాకుళం, కర్నూలు, మహబూబ్ నగర్ జిల్లాల్లో వరదలవల్ల కూడా నష్టం జరిగింది. పొరుగునవున్న ఒరిస్సా, కర్నాటక రాష్ట్రాల్లో కురిసిన భారీ వర్షాలు ఈ వరదలకు ప్రధాన కారణం. వరదలవల్ల దెబ్బతిన్న, పాడయిన ప్రజా ఉపయోగకర వ్యవస్థలను పునరుద్ధరించి, నష్టపోయిన వారికి సహాయం చేసేందుకుగాను 13 కోట్ల 78 లక్షల రూపాయలు విడుదలచేయడం జరిగింది.

1991-92 అక్కోంటు

1991-92 సంవత్సరపు అక్కోంటు ప్రకారం 169 కోట్ల 57 లక్షల రూపాయల రెవెన్యూలోటు తేలింది. మొత్తం 50 కోట్ల 93 లక్షల రూపాయలలోటుతో 1992-92 ఆర్థిక సంవత్సరం ముగిసింది.

1992-93 సవరించిన అంచనాలు

1992-93 సంవత్సరంలో 342 కోట్ల 77 లక్షల రూపాయల రెవెన్యూ లోటు ఉండ గలదని అంచనా వెయ్యగా, రాబడి, ఖర్చుల సవరించిన అంచనాల ప్రకారం 194 కోట్ల 67 లక్షల రూపాయల లోటు తేలింది. ఈ సంవత్సరం 53 కోట్ల 5 లక్షల రూపాయల లోటుతో ముగుస్తుందని అంచనా.

ప్రకటన: శ్రీ ఎన్. జనార్ధనరెడ్డి, జైన్‌వాలో జరిగే 17 ఫిబ్రవరి, 1993. 447
 ఐక్యరాజ్యసమితి మానవహక్కుల సదస్సులో పాల్గొనే
 భారత బృందానికి నాయకత్వం వహిస్తారు _____

1993-94 బడ్జెట్ అంచనాలు

1993-94. సంవత్సరంలో రెవెన్యూ ఖాతాలో 234 కోట్లు 88 లక్షల రూపాయల లోటు ఏర్పడగలదని అంచనా. అయితే ఈ సంవత్సరపు లావాదేవీలన్నీ లెక్కలోకి తీసుకుంటే మొత్తంలోటు 224 కోట్లు 98 లక్షల రూపాయలవరకూ వుండవచ్చు. సంవత్సర ప్రారంభంలోవున్న 53 కోట్లు 5 లక్షల రూపాయల లోటు కారణంగా 1993-94 ఆర్థిక సంవత్సరం 278 కోట్లు 3 లక్షల రూపాయల లోటుతో ముగియగలదని అంచనా.

భర్తీకాకుండా వున్న ఈ పెద్దలోటు మనందరికీ ఆందోళనకరమైన విషయమే. పన్నుల వసూళ్లు అధికం చెయ్యడానికి, పన్ను వసూళ్లు విధానాన్ని మెరుగుపర్చడానికి తగు చర్యలు చేపట్టడం జరుగుతుంది. ఇటీవలికాలంలో తగ్గిన చిన్న మొత్తాల పొదుపు వసూళ్లు మెరుగుపర్చడానికి కూడా కృషిచేస్తాం. చిన్నమొత్తాల పొదుపుకు ప్రజలను ఆకర్షించడానికి ఇప్పటికే కొన్ని ప్రోత్సాహకాలను ప్రకటించాం. దీనివల్ల వసూళ్లు పెరగగలవని ఆశిస్తున్నాం. ప్రధానమైన పన్నుల రాబడి, ఇతర రాబడుల తీరును పరిశీలించినమేదది - అవసరమని భావించిన పక్కంలో అదనపు వనర్ల సమీకరణకు అవసరమైన ప్రతిపాదనలు తీసుకొస్తాం.

అధ్యక్ష మహాశయా, నా ఈ ప్రసంగాన్ని ఇంతటితో ముగింపి సభవారి ఆమోదం కోసం బడ్జెట్ సమర్పిస్తున్నాను.

"జై హింద్"

ప్రకటన: శ్రీ ఎన్. జనార్ధనరెడ్డి, జైన్‌వాలలో జరిగే ఐక్యరాజ్య సమితి మానవహక్కుల సదస్సులో పాల్గొనే భారత బృందానికి నాయకత్వం వహిస్తారు.

Mr. Speaker:- I am to announce to the House that this House appreciates the unique gesture shown by the Prime Minister, Sri P.V. Narasimha Rao in nominating Sri N. Janardhana Reddy, Former Chief Minister and Member of this House to lead the Indian Delegation for the 49th Session of the United Nations Human Rights Commission now under-way in Geneva.

. This is the first time that a Member of this House has been chosen as a Leader of the Indian Delegation for an important International meet. Sri N. Janardhana Reddy was the first Chief Minister to support the idea of the Constitution of Human Rights Commission for India. He was always critical

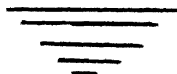
ప్రకటన: శ్రీ ఎన్ జనార్ధనరెడ్డి, జెనీవాలో జరిగే
ఐక్యరాజ్యసమితి మానవహక్కుల సదస్సులో పాల్గొనే
భారత బృందానికి నాయకత్వం వహిస్తారు

of custodial crimes and brought down the number of these crimes in Andhra Pradesh during his Chief Ministership.

This House wishes Sri N. Janardhana Reddy all success in his new Mission.

Now this House is adjourned to meet again at 8.30 A.M. on 22nd instant, the Monday.

(The House then adjourned at 12.15 P.M. to meet again at 8.30 A.M. on Monday, the 22nd February, 1993).

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ చర్చలు
అధికార నివేదిక
(తొమ్మిదవ సమావేశము : ఐదవ రోజు)

సోమవారము, 22 ఫిబ్రవరి, 1993.

(సభ ఉదయం 8-30 గంటలకు సమావేశమైనది)

(సభాపతి అధ్యక్షస్థానములో వున్నారు)

సభా కార్యక్రమము

Sri P. Nageswara Rao (Khammam):- One submission, Sir. The House is to commence first day of general discussion on Budget today. Since about five or six days the main Opposition is not attending the House. With all due respects to the Chair.... I request the Treasury Benches to move a resolution to revoke their suspension.

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు (మధిర):- బేడర్ ఆఫ్ ది హౌస్ వున్నారు కాబట్టి అడుగు తున్నాము....

Mr. Speaker:- After Question Hour....

Mr. Speaker:- Q.No. 7794 postponed at the request of Member. Q.No. 7916.

ప్రశ్నలు - వాగ్దాన సమాధానములు

షేక్ వెట, హాకీం వెట గ్రామాలమధ్య సరిహద్దు తగాదా

42-

*7916- శ్రీ కె.ఆర్. సురేశ్ రెడ్డి (బాల్కొండ):- రెవెన్యూ శాఖామంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

*An asterisk before the name indicates confirmation by the Member.

(449)

(అ) హైదరాబాదులోని బంజారాహిల్స్ నివాసులను రెవెన్యూ సిబ్బంది అదేపనిగా వేడించుచున్న విషయం వాస్తవమేనా;

(ఆ) షేక్‌పేట, హాకీంపేట గ్రామాల మధ్యగల సరిహద్దు తగాదా దానికి ప్రధాన కారణమన్న విషయం కూడా వాస్తవమేనా;

(ఇ) అయినచో, వేధింపును నివారించుటకై ప్రభుత్వం తీసుకొన్న చర్యలేవి?

రెవెన్యూ శాఖా మంత్రి (శ్రీ కె. రామ్‌రెడ్డి):- (అ) లేదండీ. ప్రజల అస్తిని కాపాడడానికి రెవెన్యూ శాఖ అధికారులు న్యాయపరమైన చర్యలు తీసుకొంటున్నారు.

(ఆ) లేదండీ. భూమిపైగల సరిహద్దు రాళ్లు కన్పించకుండాపోవడం తప్పుగా గుర్తించడంవల్ల సర్వే, భూమి రికార్డుల ఇన్‌స్పెక్టరు, షేక్‌పేట, హాకీంపేట గ్రామాల మధ్య సరిహద్దు తగాదా ఉన్నదని తెలియచేశారు. కేంద్ర సర్వే కార్యాలయంనుండి పాత ట్యాపర్స్ దేటాను తెప్పించుకుని హైదరాబాదు జిల్లా సర్వే, భూమి రికార్డుల శాఖ దరిమిలా తగిన చర్యలుతీసుకుని, ఈ విషయాన్ని పరిష్కరించింది.

(ఇ) వేధింపు అనేది లేనందున, వేధింపు లేకుండా చూచేందుకు చర్యలుతీసుకునే ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

Sri K.R. Suresh Reddy:- Speaker Sir, Banjara Hills are the pride of Hyderabad. It is known for its architectural excellence. In Banjara Hills there are people who have been living there for the last 25 to 30 years. There are still cases where they are getting letters from the Revenue Department stating that they have built houses in illegal occupation of Government land. I would like to know from the Hon. Minister whether Government will set up a separate cell to look into their grievances. Secondly, there is lot of vacant land in Banjara Hills and some individual plots are also under dispute with Government. Will the Government regularise these individual plot owners whose claims are under dispute, and thirdly and finally there is a dispute between Venkateswara Society and Yamunanagar Society in Banjara Hills. Will the Hon. Minister convene a meeting of both these Societies to sort out these issues?

శ్రీ కె. రామ్‌రెడ్డి:- అధ్యక్షా, మీతులు శ్రీ సురేష్‌రెడ్డిగారు చెప్పింది కొంతవరకు అంటే, కొన్ని రిప్రజెంటేషన్స్ రావడం జరిగింది. 25 సంవత్సరాలుగా వుండి, లాండు గ్రాబింగు కింద బుక్‌వేయడం జరిగింది. వారు గవర్నమెంటు లాండ్సులో బిల్డింగ్స్ కట్టడంవల్ల యీ చర్యతీసుకోవడం జరిగింది. అయినా మీతులు చెప్పినట్లు తప్పకుండా అటువంటి ఎగ్జామినేషన్ వేయిస్తున్నాం. అటువంటిది ఏమైనా వున్నప్పుడు దాని గురించి ఆలోచన చేస్తామని మనవిచేస్తున్నాను. వెంకటేశ్వర హౌసింగ్ సొసైటీ, యమునానగర్

కోపరేటివ్ హౌసింగ్ సొసైటీకి సంబంధించి జాయింటు మేటింగు పిలవాలని అడుగుతున్నారు. ప్రెసిడెంటు ఇద్దరూ వచ్చి రిప్రజెంటేషన్ యిస్తే తప్పకుండా, పిలిచి మాట్లాడతాను అధ్యక్షా;

శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగరరావు (మెట్పల్లి):- సార్, యిప్పుడు గౌరవనీయులు శ్రీ సురేష్ రెడ్డిగారు అడిగారు. గత శాసనసభలో ఒకసారి యీ ప్రశ్న వచ్చింది. యమునా నాగర్ కోపరేటివ్ హౌసింగ్ సొసైటీ వారు, ఎవరికి అయితే పర్మిషన్ ఇచ్చారో, అది ఇల్లెగల్ పర్మిషన్. వెంకటేశ్వర కోఆపరేటివ్ హౌసింగ్ సొసైటీకి సంబంధించిన భూమిని ఎంక్రోచ్మెంట్ చేయడంవల్ల గతంలో శాసనసభ్యులకు యిచ్చిన భూమిలో ఇళ్లు కట్టుకోలేకపోతున్నారని ప్రశ్న వచ్చింది. అప్పుడు శ్రీ డి.కె. సమరసింహారెడ్డిగారు చర్య తీసుకున్నారు - తరువాత రవేంద్రారెడ్డిగారు సమరసింహారెడ్డిగారు తీసుకున్న చర్యకు భిన్నంగా వున్నాయి. రవేంద్రారెడ్డిగారు పోయిన తరువాత రామ్ రెడ్డిగారు ఏమి చేస్తారో అర్థంకాని విషయం. యమునానగర్ సొసైటీకి యిచ్చిన లాండు వున్నది. దాన్ని మేమి రద్దు చేస్తారా? ఏమి చర్య తీసుకుంటారు? లేకపోతే మీరు....

శ్రీ కె. రామిరెడ్డి:- ఇప్పుడే మనవిచేసినట్లు, ఇద్దరూ, యమునానగర్ ప్రెసిడెంటు మరియు వెంకటేశ్వర సొసైటీ ప్రెసిడెంటు ఒకవేళ వారు ఏదైనా సంప్రదింపులు చేసి ఏదైనా పరిష్కారం చేసుకుంటామంటే నేను సిద్ధంగా వున్నాను. అందరినీ కలిపి మాట్లాడే ప్రయత్నం చేస్తాను.

శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగరరావు:- ఎంక్రోచ్మెంట్ ఇల్లెగల్ అని చేస్తే వారిని కాంప్లైమ్మెంట్ ఎట్లా చేస్తారు సార్. It was held by the Hon. High Court in a number of decisions and Secretary to Government also observed.... ఈ ఆర్డర్స్ చాలా కాంట్రాడిక్టరీగా వున్నాయని చెప్పిన తరువాత పర్మిషన్స్ తీసుకుని ప్రభుత్వ భూమిని కావేయడం లీగలా సార్ ఇది?

మిస్టర్ స్పీకర్:- పర్మిషన్ కాదు....

Sri Ch. Vidyasagar Rao:- How are you going to compromise when once you have declared that it is an encroachment? యమునానగర్ సొసైటీ వచ్చింది రికార్డులో వున్నది. బంజారాపాల్స్ లో శ్రీ సురేష్ రెడ్డిగారు చెప్పినట్లు, చరిత్ర, సంప్రదాయం కోర్టు అన్ని పోతున్నాయి. అందరూ ఎంక్రోచ్మెంట్ చేస్తున్నారు. ఐ.ఎ.ఎస్. ఆఫీసర్స్ ఎవరు పడితే వారు చేస్తున్నారు. మొత్తం బంజారా పాల్స్ ను బంజారాలకు రెవెన్యూ చేయండి సార్?

శ్రీ కె.ఆర్. సురేష్ రెడ్డి:- గౌరవసభ్యులు అడిగినట్లు యమునానగర్ సొసైటీలో.... There are lot of poor employees who claim to have purchased the land legally.... అయితే యిప్పుడు మంత్రివర్యులు సభకు పోమే యిచ్చినట్లు యీ సమావేశము ఏర్పాటుచేస్తే ది ఇన్స్ట్రక్షన్ ది సార్వైడ్ అవుట్....

శ్రీ ఆర్. వెంగరెడ్డి:- అధ్యక్షా, యీ ప్రశ్న బంజారాహిల్స్ కు సంబంధించిన, హౌసెస్, వెంకటేశ్వరా కోపరేటివ్ సొసైటీకి సంబంధించి వచ్చింది. మీకు తెలుసు. దురదృష్టవశాత్తు మీరు అప్పుడు శాసనసభ్యులుగా లేరు 1978లో. 1979 సంవత్సరంలో వెంకటేశ్వర కోపరేటివ్ హౌసింగ్ సొసైటీ ప్లాట్టును చాలామందికి, మాజీ శాసనసభ్యులకు, యిప్పుడున్న శాసనసభ్యులకు, యివ్వడం జరిగింది. కానీ, తరువాత వచ్చిన ప్రభుత్వం దానిమీద ఎంక్వయిర్ చేయడం, దీ వేమన్ కృష్ణస్వామిగారిని వేసి ఒక నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగింది. కోర్టులో పెట్టడం జరిగింది. తరువాత యిప్పుడు మళ్ళీ యీ కోపరేటివ్ సొసైటీకి పరిశీలన యిచ్చి ఇండ్లు కట్టుకోవడానికి వారికి అవకాశం యిచ్చినప్పుడు యిప్పుడు మీతులు గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లు యీ యమునానగర్ సొసైటీ వారికి అధికారం వుంది. వారు ఎంక్రోచ్ చేశారు, వారు వచ్చి యిల్లు కట్టుకుంటున్నారు. ఇద్దరు పెనిడెంటులను పిలిపి కూర్చుని ఎన్ని రోజులలో నిర్ణయం తీసుకుంటారు? గత 78 నుంచి 93వరకు ఇన్ని సంవత్సరాల నుంచి అక్కడ వున్న శాసనసభ్యులకు యిచ్చిన ఇళ్లను కట్టుకోలేని పరిస్థితుల్లో వుంటే, ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్కరంగా చెప్తున్నారు. అధికారాలు ఉన్నాయి అధ్యక్షా, యీ అసెంబ్లీ పూర్తి అయ్యే లోపల కూర్చోవెట్టి, రెవెన్యూ మినిస్టరుగారు, చర్యతీసుకుంటారా? లేట్ డేమ్ ఫిక్స్ అప్ ఏ టైమ్ లిమిట్.

శ్రీ కె. రామిరెడ్డి:- ఇప్పుడే మనవిచేసినట్లు, ఎంత తొందరగా రిప్రజెంట్ చేస్తే అంత తొందరగా నేను కూడా పిలుస్తాను.

CURBING OF GANJA CULTIVATION IN WARANGAL DISTRICT

43-

*7507-Q.- Sri T. Rajeshwar Rao:- Will the Minister for Excise be pleased to state:

(a) whether it is a fact that large scale cultivation of 'Ganja' is going on in Warangal District particularly in Narasampet and Mahaboobabad areas;

(b) if so, the measures taken by the Government to prevent the same; and

(c) whether there is any proposal to start a new agency for curbing the cultivation of Ganja?

Minister for Excise (Sri K. Bapi Raju):- (a) The cultivation of Ganja is going on, in Warangal District particularly in Mahaboobabad and Narasampet areas.

(b) Intensified raids are being conducted by the Excise staff both by the Enforcement staff and the regular wing. Co-ordinated raids are organised with the assistance of the Revenue and the Police officials in certain villages of Warangal district, where the Ganja cultivation is rampant. When cases are detected the Ganja plants are destroyed. Enforcement wing has been asked to intensify raids.

(c) No, Sir.

డాక్టర్ బి. రాజేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, నేను తమ దృష్టికి, గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి మంత్రిగారి దృష్టికి ఒక విషయం తీసుకురావలసివస్తున్నాను. ఇప్పుడు ఈ డ్రగ్స్, నార్కోటిక్స్ ప్రభావం సమాజం మీద ఎంత వున్నదో మనందరం అనుభవిస్తున్నాము. దురదృష్టం ఏమిటంటే వరంగల్ లో ముఖ్యంగా నర్కంపేట, మహబూబాబాద్ ఏరియాలలో 5 వేల ఎకరాలలో గంజాయి పంటను విస్తరించడానికి పండిస్తున్నారు. Ganja is the main ingredient for brown sugar cultivation. తరువాత బంగ్లా, ఛరన్ ఇంకా ఇలాంటివి అన్నీ కూడా తయారు అవుతున్నాయి. సుమారు ఒక ఎకరానికి రూ. 2 లక్షలు, 3 లక్షలు, 4 లక్షల ఆదాయం వచ్చే అవకాశం వున్న దానిని రైతుల వినీయోగించుకోడానికి కొంతమంది ఎక్స్ ప్లాంటేషన్ చేస్తున్నారు. సుమారుగా రూ. 152 కోట్లు, రూ. 160 కోట్లు విలువగల గంజాయి వరంగల్ లో పండుతున్నట్లు, ఒక 20, 25 అందాసిడర్ ఎ.సి. కార్నిస్సు ట్రాన్స్ పోర్మేషన్ కొరకు వినీయోగిస్తున్నట్లుగా ఎన్నోసార్లు అధికారుల దృష్టికి తెప్పినా కూడా వారు పట్టించుకోలేదు. దీనిని మంత్రిగారి దృష్టికి తెస్తున్నాను. In 1990-91, 65 cases were detected and 7 crores worth Ganja was seized. In 1991-92, 90 lakhs of worth Ganja was seized. In 1992-93 Rs. 1.81 crores Ganja was seized. So many plants were destroyed. ఇదంతా వాస్తవమేనా? ఇప్పటివరకు పట్టిన కేసులలో ఎంత మందిని శిక్షించడం జరిగింది? దీనికొరకు కేంద్ర ప్రభుత్వం ఒక ప్రత్యేకమైన చట్టాన్ని తీసుకువచ్చింది.

మిస్టర్ స్పీకర్:- జవాబు చెప్పనియ్యకుండా మాట్లాడితే ఎలా? జవాబు చెప్పిన తరువాత దానిమీద మాట్లాడండి. ఇది డిమాండ్ కాదు గదా. డిమాండ్ మీద చర్చ వచ్చి నప్పుడు మాట్లాడండి.

శ్రీ కె. బాపిరాజు:- ఎన్ని కేసులను డిపార్ట్మెంట్ వారు సెక్యూర్ చేశారు, ఎంత డిస్ట్రీబ్యూట్ చేశారనే విషయంలో డబ్బు కూడా ఏదో రూ. 75 లక్షలు అని కూడా చెబుతున్నారు. ఈ సంవత్సరంలో కూడా మార్జిన్లు ఎఫర్వై గంజాయిని డిస్ట్రీబ్యూట్ చేయడానికి డిపార్ట్మెంట్ వాళ్లు ప్రయత్నం చేశారు. దానిని తప్పక అప్రెహెన్డ్ చేస్తారనుకున్నాను. కానీ ఆయన చేయలేకపోయారు. గతంలో దానితో పోల్చి చూస్తే ఇప్పుడు చాలా ఎఫెక్టివ్ గా చేశారనేది రికార్డ్ చూస్తే అర్థం అవుతు వున్నది. ఏమయినప్పటికీ వాస్తవంగా చెప్పాలంటే పూర్వం స్వాతంత్ర్యం రాకముందు ఒక్కటే యాక్ట్ వుండేది. దానిమీదనే నడిచింది. 1985వ సంవత్సరంలో ఆ యాక్ట్ నే అమెండ్ చేయడం జరిగింది. మరల ఫర్థర్ గా 1988వ సంవత్సరంలో నార్కోటిక్స్ డ్రగ్స్ గురించి ఆరు సంవత్సరాలలో వాళ్లు సంపాదించుకున్న డబ్బును వెనక్కు తీసుకోవచ్చని కూడా యాక్ట్ లో వున్నది. అదే గాకుండా హేంగింగ్ యివ్వడం జరుగుతుంది. ఇలాంటి యాక్ట్ వల్ల ఎంత మందిని హేంగ్ చేశారు ఎన్ని ఇలాంటివి చేశారని అనవచ్చు. ఇటువంటివి ఎక్కడయినా మనం పట్టుకున్నప్పుడు మరల దానిని ఓన్ చేసిన వాడు ఒక్కడు రాదు. దానిని డిస్ట్రీబ్యూట్ చేయడం జరుగుతుందితప్ప ఇలాంటివి జరగడం లేదు. ప్లాంట్స్ డిస్ట్రీబ్యూట్ చేయడానికి అన్నీ చర్యలు తీసుకున్నాం. ఇంకా ఏమయినా సజషన్స్ ఇస్తే తప్పకుండా చర్యతీసుకుంటాము.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ (నర్సంపేట):- వరంగల్ జిల్లాలో గంజాయి పండించే ప్యాంశాలు కేవలం మహబూబాబాద్, నర్సంపేటేనా లేక ఇంకా ఏమయినా వున్నాయా? అసలు ఈ రాష్ట్రంలోనే అనేక జిల్లాల్లో చాలా విస్తృత స్థాయిలో దీని ఉత్పత్తి జరుగుతున్న విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందా? వరంగల్ జిల్లాలో పట్టుకోబోయే ఈ గంజాయిని రెవెన్యూ, ఎక్సైజ్, పోలీసు అధికారులు ఆ గంజాయిని ఉత్పత్తిచేసిన వాడి దగ్గర కానీ, ఇల్లెగల్గా వేటిని హైదరాబాద్ కు ట్యాన్కర్ల వేస్తున్న వారి దగ్గరనుంచి కానీ డబ్బులు తీసుకుని వదిలి పెట్టడం మూలంగా ఈ ఉత్పత్తి, ఈ బిజినెస్ ఇంకా ఎక్కువ సాగుతున్న విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందా? ఏమి చర్యతీసుకుంటారు?

శ్రీ కె. బాపిరాజు:- ఈ గంజాయి పెట్లను అఫ్ఫియర్లుగా పెంచింది కాదు. అనాధరైక్ట్ గవర్నమెంట్ ల్యాండ్స్లో రైతాంగం పెంచుకుంటారు. రెవెన్యూ డిపార్ట్మెంట్ ద్వారా దానిని పెరిష్కే చేస్తే కంది పెట్ట మధ్యన కూడా దొంగబాటుగా పెంచడం జరుగుతున్నట్లు తెలింది. వరంగల్, నర్సంపేట, ప్రత్యేకంగా ఖమ్మం, కడప, విశాఖపట్టణం ఈ జిల్లాల్లో విస్తృతంగా పండిస్తారు. అదీ కాకుండా సెక్యూరీటీని తరువాత ఆఫీసర్ల ఇంబర్స్థితో వదిలిపెడుతున్నారన్నారు. కానీ అలాంటిది ఏదీ మా దృష్టిలో లేదు. ఒకవేళ అలా ఏమయినా జరిగివుంటే తప్పకుండా చర్యతీసుకోవడం జరుగుతుంది. అలాంటిది ఏమయినా వుంటే సభ్యుడు నా దృష్టికి తీసుకురావలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:- ఇప్పుడు గౌరవనీయ మంత్రిగారు ఒక విషయం స్పష్టం చేశారు. దొంగతనంగా గంజాయి ఉత్పత్తి చేసే వాళ్లను కానీ, దొంగ వ్యాపారం చేసే వాళ్లను కానీ పోలీసులు, రెవెన్యూ ఆఫీసర్లు, ఎక్సైజ్ డిపార్ట్మెంట్ వాళ్లు పట్టుకుంటున్న మాట వాస్తవమే. కానీ వాళ్లదగ్గర నుంచి డబ్బులు తీసుకుని వదిలిపెడుతున్నారు. ఇది ఒక బిజినెస్ గా వున్నత స్థాయికి పెరిగిపోతున్నది.

మిస్టర్ స్పీకర్:- స్పెసిఫిక్ కేసులు ఏవయినా ఇస్తే చాగుంటుంది.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:- లక్కలలో ఒక కేసు మాత్రమే కాగితం మీదకు ఎక్కుతుంది. మిగతా 99.999 కేసులు కాగితం మీదకు ఎక్కవు. దాని గురించి ఏమయినా చర్య తీసుకుంటారా?

శ్రీ కె. బాపిరాజు:- నేను ఇంతకు క్రితమే తెలిపాను. చాలా ఎక్కువగా రైడ్ చేసి కంట్రోల్ చేయడం జరిగినట్లు రికార్డ్స్ చూస్తే తెలుస్తున్నది. I already mentioned. We have taken effective steps. But we are not satisfied. We will definitely take more action with his cooperation.

డాక్టర్ బి. రాజేశ్వరరావు:- 1988వ సంవత్సరంలో యాక్ట్ అమెండ్ చేశారు. అమెండ్ చేసిన యాక్ట్ ప్రకారంగా ఇంతవరకు ప్రత్యేకంగా కొంతమంది ఆఫీసర్లను అప్పాయింట్ చేసి అవకాశం వున్నది. అందుచేత ప్రత్యేకంగా ఎవ్వరినయినా ఆఫీసర్లను

అప్పాయింట్ చేశారా? అదే రకంగా కొంతమంది ఆఫీసర్లతో ఒక ఎక్స్‌ప్రెస్ కమిటీని కాన్సిటిట్యూట్ చేసే అవకాశం వున్నది; అది కూడా ఏమయినా కాన్సిటిట్యూట్ చేశారా? ఇప్పుడు ఈ అమెండ్ చేసిన యాక్ట్ ప్రకారంగా గంజాయి పండించిన వాళ్ళ మీద కానీ, దానిని ప్యాకెట్ చేసిన వాళ్ళ మీద కానీ, దానిని బ్యాన్స్‌పోర్ట్ చేసిన వాళ్ళ మీద కానీ కఠినమైన చర్య తీసుకోవడంతోపాటుగా వాళ్ళకు సంబంధించిన ఆస్తిని కూడా జప్తుచేసే అవకాశం వున్నదని గౌరవనీయ మంత్రిగారు చెప్పారు. కావున ఇంతవరకు ఎన్ని కేసులలో ఎంత మందికి శిక్ష పడింది? ఇంత నగ్నంగా జరుగుతున్నా కూడా శిక్ష పడకుండా వుండడానికి గల కారణం ఏమిటి? రెవిన్యూ, ఎక్సైజ్, పోలీసు ఆఫీసర్ల మధ్య సమన్వయం జరపడానికి ప్రభుత్వం ఏమి చర్యలు తీసుకుంటున్నది? ఎందుకంటే ఈ చెల్లు తీయడానికి అవసరమయ్యే ఖర్చు కూడా మా దగ్గర లేదు అందుకొరకు రైడ్స్‌కు పోమని ఎక్సైజ్, రెవిన్యూ, పోలీసు వాళ్ళు రెహ్మాట్ చేస్తున్నారు. దానికొరకు ప్రత్యేకమైన చర్యలు తీసుకోడానికి ప్రభుత్వం ఏమయినా ఆలోచిస్తున్నదా?

శ్రీ కె. బాపిరాజు:- క్రియర్‌గా ఉంది. అటువంటి చట్టం 1988లో అమెండ్ అయి 8.5 నష్టానికి కూడా ప్రత్యేకంగా గత ఆరు సంవత్సరాలలో సంపాదించుకున్న ఆస్తిని తిరిగి ఇవ్వాలనే అవకాశం ఉన్నప్పుడు, హేంగ్ చేసే అవకాశం ఉన్నప్పుడు, అటువంటి శిక్షలు ఏమయినా తీసుకున్నది ఉన్నాయా అని అడిగితే - నేను ముందే చెప్పాను, అటువంటివి దొరికితే వదిలివేయడం జరగదు. డిస్పాస్ చేయడం జరిగింది. అటువంటి వాటిపై ఇంకా ఎఫిక్టివ్‌గా చర్యతీసుకునే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. దీనికి గౌరవ సభులకు సపోర్ట్ కూడా అవసరం. దానికి ప్రభుత్వం తప్పకుండా సపోర్ట్ చేస్తుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్:- నెక్స్ట్ క్వశ్చన్....

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగరరావు:- అధ్యక్షా...

మిస్టర్ స్పీకర్:- మంత్రిగారు ఎంక్వయిర్ చేసి విషయం చెబుతారు....

శ్రీ టి. రాజేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, సమస్య పరిష్కారం కదా మనకు కావలసింది...

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఏదయినా సజెషన్స్ ఉంటే- ఇవ్వండి.

శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగరరావు:- 5 వేల ఎకరాలలో గంజాయి ఉంది. బ్యాన్ ఘర్నకు ఇది మెయిన్ ఇనిగ్రేడియెంట్. రెండు డిస్పార్ట్‌మెంట్స్ మధ్యనా సమన్వయం చేసి, నిధులు పొందే వేస్తే, చెల్లు వేత ప్రయత్నం చేస్తారు. చెల్లు వేకేందుకు డబ్బు లేదు కనుక వాటిని పెంచుతున్నారు. డిస్పోజ్‌మెంట్ ఎక్కడినుంచో మాఫియా గ్యాంగు వరంగల్‌కు వచ్చే ప్రమాదం ఉంది. ఏ ఒక్కరికీ కూడా శిక్షపడడం లేదు. ఎవరూ ఓన్ చేయడం లేదు కనుక శిక్ష పడడం లేదు. 5 వేల ఎకరాలలో గంజాయి పెంచుతున్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్:- మీరు కోఆపరేట్ చేస్తే బాగుంటుందని అన్నారు కదా?

శ్రీ నిహాద్. విద్యానాగరరావు:- ప్రభుత్వం ఒక ప్రొజెక్ట్‌ను ఎవార్స్ చెయ్యాలి. ఈ మెనేజ్‌ను అరికట్టాలి. ఆల్ పార్ట్ లీడర్స్‌తో, ఆల్ సెక్రటరీస్ టు గవర్నమెంట్‌తో చర్చించండి. ఒక ప్రొజెక్ట్ పెట్టండి.

శ్రీ కె. బాపిరాజు:- ఇదొక సలహా . . .

(ఇంటరప్షన్స్)

డాక్టర్ టి. రాజేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, సమస్య పరిష్కారం కావాలి అధ్యక్షా. నేను కూర్చోను. సభ నుండి బయటకు పంపినా సరే. కూర్చోను.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఒక ప్రశ్నకు ఇంత టైం తీసుకుంటే ఎట్లా?

డాక్టర్ టి. రాజేశ్వరరావు:- సవినయంగా మనవిచేస్తున్నాను. ఇది ముఖ్యమైన కేలకమైన సమస్య. అరు నెలలుగా భూమి మేద పంట పండిస్తున్నా. . . .

(ఇంటరప్షన్స్)

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఏదీ రికార్డులోకి వోదు. సభనుండి బయటకు పంపినా సరే అన్న మాట మీరు విట్‌డా చేసుకోండి ముందు.

డాక్టర్ టి. రాజేశ్వరరావు:- ఓ.కె. సర్. సార్. ఆ మాట విట్‌డా చేసుకుంటున్నాను. మీకు నమస్కరించి చెబుతున్నాను. ఒక్క విలేజ్ అడ్మినిస్ట్రేటివ్ ఆఫీసర్ మీద కూడా శిక్ష వెయ్యలేదు. ఎం.ఆర్.ఓ.లు ఏం చేస్తున్నట్లు? విలేజ్ అసెస్మెంట్స్ ఏం చేస్తున్నారు? ఇంత విప్లవిడిగా పెంచుతున్నారు. పరిస్థితి దుర్భరంగా ఉంది. ఒక్కసారి మాఫియా గ్యాంగు వస్తే ఏం చెయ్యలేము.

మిస్టర్ స్పీకర్:- సజెషన్స్ ఇవ్వండి. మంత్రిగారు ఏం చెయ్యాలి చెప్పండి.

డాక్టర్ టి. రాజేశ్వరరావు:- పంట పండించే రైతులకు సంబంధించిన భూమిని ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకోవాలి. దానికి సంబంధించిన సమాచారం ఇవ్వని రెవెన్యూ ఆఫీసర్స్ మీద కఠిన చర్యతీసుకోవాలి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఇదొక సజెషన్. ఇంకా రెండు, మూడు ఉంటే వ్యాసి వారికి ఇవ్వండి. మీరు దీనికే చాలా టైం తీసుకుంటున్నారు.

డాక్టర్ టి. రాజేశ్వరరావు:- రెండు పాయింట్స్ అధ్యక్షా, ఆల్ పార్ట్ లీడర్స్‌తో మరియు అఫీషియల్స్‌తో చర్చించాలి. కన్సల్టేటివ్ కమిటీ సంబంధిత అధికారులతో వెయ్యాలి.

దీనికి ఒక స్పెషల్ సెట్ - పోలీసు, రెవెన్యూ, ఎక్సైజ్ అధికారులతో ఉండాలి. వరంగల్ జిల్లాలో సమన్వయ కమిటీ వేసి, సర్వేన చర్యలు తీసుకోవాలి. రెవెన్యూ అధికారుల మేద కరిన చర్యలు తీసుకునే విషయం ఆలోచించాలి. చెప్పమనండి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- మంత్రిగారు ఆలోచిస్తారు. నెక్స్ట్ క్వశ్చన్.

(ఇంటరప్షన్స్)

ఎ ఎం. బి. చౌహాన్ (దేవరకొండ):- సస్పెండ్ అయిన వారి పేరు ఉంది.

మిస్టర్ స్పీకర్:- నాగిరెడ్డిగారు కావేదు. వస్తారేమోనని తీసుకున్నాను. తరువాత తీసుకుంటాను. కూర్చోండి. వినే అలవాటు వేసుకోండి.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- మెంబర్స్ సస్పెండ్ అయినా మే అనుమతితో ప్రశ్న వెయ్యడానికి అవకాశముంది. లిస్టులోకి వచ్చిన తరువాత వాప్స్ పాప్రర్డ్ అవుతుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్:- నాగిరెడ్డిగారు వస్తారని చూశాను. తరువాత తీసుకుంటాను.

అదనపు అభివృద్ధి కేంద్రాలు

45-

*7995- శ్రీ ఎం. ఓంకార్:- బారీ పరిశ్రమల శాఖమంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) రాష్ట్రంలో ఏవైనా కొత్త అదనపు అభివృద్ధి కేంద్రాలను కేంద్ర ప్రభుత్వం గుర్తించినదా;

(ఆ) అయినచో వాటికొరకు ఎంపికచేసిన ప్రాంతములేవి; వెంటనే రాగల కేంద్ర సహాయం ఎంత?

భారీ పరిశ్రమల శాఖమంత్రి (శ్రీ ఎస్. సంతోష్ రెడ్డి):- (అ) లేదండీ.

(ఆ) ఈ ప్రశ్నకు కావలెదు.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:- మంత్రిగారు తమ సమాధానంలో 'లేదు' అన్నారు. ఇంతకు ముందున్న పరిశ్రమల శాఖమంత్రిగారు స్పష్టంగా చెప్పారు. గోల్ట్ సెంటర్స్ ను సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ కొన్ని గ్లోబ్లైజేషన్ దృష్టిలోపెట్టుకునే ఇష్టించిన, మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అనేక ప్రాంతాలలో గోల్ట్ సెంటర్స్ ఇడెంటిఫై చేయవలసిన అవసరం ఉందనీ, కేంద్రంతో

సంప్రదించుకొన్నామని అన్నారు. అనేక ప్రాంతాలలో గోల్డ్ సెంటర్స్ డివేల్ప్ చేస్తామని హామీ ఇచ్చారు. ఆ దృష్ట్యా మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేసిన ప్రయత్నమేమిటి? ఎన్ని ప్రాంతాలలో గోల్డ్ సెంటర్స్ ఐడింటిఫై చెయ్యడానికి లిస్టు పంపారు? పంపారా, లేదా? ఏ స్టేజీలో ఉంది?

శ్రీ ఎస్. సంతోష్‌రెడ్డి:- అదనంగా, నూతనంగా గోల్డ్ సెంటర్స్‌ను ఏర్పాటుచేస్తారా, ప్రతిపాదనలున్నాయా అంటే లేదు అన్నాను. కానీ ఇదివరకే కేంద్ర ప్రభుత్వం ఈ రాష్ట్రంలో మంజూరుచేసిన గోల్డ్ సెంటర్స్ నాలుగు వున్నాయి;

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:- ఇదివరకు ఉన్నవి మన రాష్ట్ర అవసరాలకు సరిపోవు. అనేక ప్రాంతాలలో గోల్డ్ సెంటర్స్ కొత్తగా డివేల్ప్ చెయ్యాలి. ఆ విషయంలో కేంద్రంతో సంప్రదించుకుంటున్నాగా గత మంత్రిగారు సెలవిచ్చారు. ఆ దృష్ట్యా మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఏం చర్యలుకేసుకుంటున్నది?

శ్రీ ఎస్. సంతోష్‌రెడ్డి:- 1988వ సంవత్సరంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం ఒక విధాన నిర్ణయం తీసుకుని 100 గోల్డ్ సెంటర్స్ ఏర్పాటుచెయ్యాలనే ఉద్దేశంతో ప్రతిపాదనలు అడిగితే మన రాష్ట్రం నుంచి 14 గోల్డ్ సెంటర్స్‌కు ప్రతిపాదనలు పంపాము. అందులో నాలుగు గోల్డ్ సెంటర్స్‌ను మంజూరుచేశారు. అవి పూర్తయితే, తరువాత మళ్ళీ కేంద్రం ప్రతిపాదనలు అడిగితే పంపుతాము కానీ అడగకుండా ఈ రాష్ట్రం నుంచి పంపే ఆలోచన లేదు.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:- సబ్సిడ్స్ టు కరెక్షన్ 14 సెంటర్స్ ప్రతిపాదించారా, 44 సెంటర్స్?

శ్రీ ఎస్. సంతోష్‌రెడ్డి:- 14.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:- ఆ 14 ఏమిటి? శాంక్షన్ చేసిన నాలుగులో పోగ్రెస్ ఎట్లా ఉంది?

శ్రీ ఎస్. సంతోష్‌రెడ్డి:- విజనగరంలో పెడిట్‌మవరం బెత్తి, గన్నవరం, ప్రకాశం బెత్తి, కొడాడ సూర్యాపేట బెత్తి, జివారాబాద్, ఖమ్మం, అనంతపురంలో హిందూపూర్, తిరుపతిలో రేణిగుంట, రాజమండ్రి, నీజామాబాదు, కడప, గూడూరు ఈ విధంగా 14 ప్రాజెక్ట్స్ పంపితే అందులో నుంచి నాలుగు మంజూరుచేశారు. వాటిలో మూడిటికి గాను లాండ్ ఎక్స్‌జిజిషన్ స్థాయిలో ఉంది. 400 నుంచి 800 హెక్టార్ల వరకూ ఎక్స్‌పర్ట్ చెయ్యాలనే లక్ష్యం పెట్టుకున్నాడు. దీనిలో భాగంగా ఒంగోలులో 476 ఎకరాల ప్రభుత్వ భూమి, 1041 ఎకరాల 85 సెంటర్ల - ప్రయివేటు భేమి, మొత్తం 1518 ఎకరాలు ఎక్స్‌పర్ట్ చెయ్య 9,000 డానికి ఎక్స్‌జిజిషన్ పోస్టిడింగ్స్ ఉన్నాయి. బొప్పిలిలో ప్రభుత్వ భూమి ఒక వెయ్యి 8 ఎకరాల ఉ. 39 సెంటర్లు, ప్రయివేట్ భూమి ఒక వంద 98 ఎకరాల 86 సెంటర్లు, 12 వందల 7 ఎకరాల 27 సెంటర్లు. అదే విధంగా వెమనూర్‌లోను, ఖమ్మం జిల్లాలో 246 ఎకరాల ప్రభుత్వ భూమి,

15 వందల 46 కరాల 11 సెంటున్న ప్రియవేట్ భూమిని స్వాధీనం చేసుకోడానికి కార్యక్రమాలు కొనసాగుతున్నవి. బోటల్గా 17 వందల 92 ఎకరాల 93 సెంటున్న దీనికిగాను కేంద్ర ప్రభుత్వం 6 వందల 50 లక్షల రూపాయలు రిటేజ్ చేసింది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కూడా 2 వందల 85 లక్షల రూపాయలు రిటేజ్ చేయడం జరిగింది. ఈ కార్యక్రమాలన్నీ కూడా మరుకుగా కొనసాగుతున్నాయి. అయితే పొందుపూర్వో మూడు స్థలాలను గుర్తించడం జరిగింది. అక్కడ నేటి ఎద్దడి వుండడం వలన విశ్వావతి, కుషావతి నదులకు దగ్గరగా పబ్లిక్ పార్ట్ డిపార్ట్మెంట్ వారు ఇన్వెస్ట్ చేస్తున్నారని అది పూర్తి అయిన తరువాత నేటి పరిస్థితిని దృష్టిలోపెట్టుకుని భూమి సేకరణ చేయడం జరుగుతుంది.

సభా కార్యక్రమము

శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగరరావు:- అదృష్టా. మా పార్టీ ఆఫీసులో స్పీకర్ పాస్లు ఇచ్చిన వాళ్లందరినీ బయటకు గెంటివేశారు. తమరు పాస్లు ఇచ్చారు. మీ ఆఫీసులో రెస్పెక్టివ్ సెక్యూరిటీలను తమరే అప్పాయింట్ చేశారు. వాళ్లను కూడా మా రూం నుంచి బయటకు గెంటివేసిన తరువాత అసెంబ్లీని దేని కొరకు నడుపుకోవాలని అంటారు? వాళ్లందరినీ రూములనుంచి గెంటి వేస్తే ఈ న్యూసెన్స్ ఏమిటి? మా రూంలో వున్న అందరినీ గెంటి వేస్తే మాకు అసెంబ్లీలో ఏ రక్షణ వుంటుందని చెప్పాలి. ఎవరో ధర్మా చేస్తున్నారనే ఉద్దేశ్యంతో తమరు లోనికి రావద్దన్నారని స్టాఫ్ చెబుతున్నారు. స్పీకర్ గారు ఓరల్ గా ఇన్ స్ట్రక్షన్స్ ఎన్నో ఇచ్చారు, మేము ఏమయినా చేయడానికి సిద్ధంగా వున్నామని వారు చెబుతూ వుంటే అలస్యం ఎందుకు? మా పార్టీ సెక్యూరిటీ, సి.పి.ఐ. పార్టీ సెక్యూరిటీ అందరూ బయట వున్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్:- మీరు చెబుతూనే ఏమి డెసిషన్ తీసుకోవాలి? కాగితం మీద అయినా, ఓరల్ గా అయినా - ఇప్పుడు ఏమి యాక్షన్ తీసుకోవాలో చెప్పండి. ఇప్పుడే యాక్షన్ తీసుకుంటాను.

శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగరరావు:- ఓరల్ ఇన్ స్ట్రక్షన్స్ అని చెప్పి పోలీసు వాళ్లు ఏమయినా చేయవచ్చా? You must remove this Police. It is a very serious matter.

మిస్టర్ స్పీకర్:- జరగదు. I will enquire the matter.

Sri Ch. Vidyasagar Rao:- When we are entering, they are also obstructing us. My personal assistant has been thrown out from our room. Take action against that fellow. తమరు ఇలాంటి ఇన్ స్ట్రక్షన్స్ ఏమయినా ఇచ్చారా?

మిస్టర్ స్పీకర్:- మా ఆఫీసు నుంచి ఎందుకు ఇస్తాను? సస్పెండ్ అయిన వాళ్ల విషయంతో చెప్పాను. ఇప్పుడేమయింది. ఈ విషయాన్ని మాస్తాను.

శ్రీ సిపాచ్. విద్యాసాగరరావు:- శాసన సభ్యులమయి వుండి మా ప్రివీల్వెడ్ ఏమీ వున్నది. మా ఆఫీసులోకి వచ్చి గెంటివేయడమేమిటి? Take action against that fellow.

మిస్టర్ స్పీకర్:- దీనిని ఇక కోర్ట్ చేయమంటారా? I will take action.

Sri Ch. Vidyasagar Rao:- It is necessary.

Mr. Speaker:- I will take stringent action.

Sri Ch. Vidyasagar Rao:- Did you give instructions Sir? మా స్పీకర్గారు మాకు ఇన్స్ట్రక్షన్స్ చేశారు. మేము ఏమయినా చేయవచ్చని వాల్చు బయట అంటూ వుంటే మేము అసెంబ్లీలో వుండవలయునా, పోవలయునా?

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- బాలరాజు బందీ అయి విముక్తి అయ్యారు. ఇక మమ్ముల నందరినీ బందీలను చేసి ఇక్కడ అసెంబ్లీ నడుపుకుంటారా? ఇది ఏమీ బాగాలేదు. ఇదంతా ఏమిటి? మా ఆఫీసులో పి.ఎ.లు, సెక్యూరిటీ లేకుండా ఇదేమిటి? లోపలికి మేము ఎంటర్ అవుతూ వుంటే పోలీసులు అడ్డం వస్తున్నారు. ఏమిటిది?

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఎంక్వయిరీకి పంపాను. ఎంక్వయిర్ చేస్తారు.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- ఇదేమయినా మర్యాదగా వున్నదా? హౌస్లో మాకు మర్యాద లేదండీ. ఇక్కడ కూర్చోవడం కూడా అనవసరం. When we are entering, they are also obstructing us.

శ్రీ సిపాచ్. విద్యాసాగరరావు:- అసెంబ్లీలోకి ఎక్కువ మంది విజిటర్స్ రాకుండా ఆపారు. మా ఆఫీసులోని ఫ్లెట్స్ను, మా సెక్యూరిటీలను గెంటివేశారు. Take the action against that fellow.

మిస్టర్ స్పీకర్:- నేను మీరు చెప్పినట్లుగా వినడం చూశాను. కానీ నేను తీసుకునే యాక్షన్ నేను తీసుకుంటాను.

శ్రీ సిపాచ్. విద్యాసాగరరావు:- తమరు చెప్పినట్లుగా మేము నడుచుకుంటాము. కానీ తమరు చెప్పినట్లుగా భావించి వాళ్లే పొరపాటు చేస్తున్నారు. శాసనసభా ప్రాంగణాన్ని వాళ్ల కష్టంకోసం తీసుకున్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్:- నేను చర్య తీసుకుంటానని చెబుతున్నాను.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- ***

***Expunged as ordered by the Chair.

మిష్టర్ స్పీకర్:- అద్భుతమైనది. మీ కామెంట్ రికార్డులోకి పోదు.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- తగిన గౌరవం తమరు ఇచ్చారు. ఈ హౌస్‌ను పోలీసు యంత్రాంగం కంట్రోల్ చేస్తూ వున్నది.

మిష్టర్ స్పీకర్:- అర్థం గాకుండా నేను చెప్పలేను. ఇది ఏమంత నీరీయస్ అయినది కాదు.

శ్రీ సిపాచ్. విద్యాసాగరరావు:- కారీడార్స్ త్వరగా వున్నాయి. మీ సెక్రటరీలను బయటకు గెంటి వేసి మా షెల్టర్‌ను బయట పడవేసిన తరువాత మేము ఏమీ చేయవలయునో చెప్పండి.

మిష్టర్ స్పీకర్:- చర్య తీసుకుంటానని చెప్పాను.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- ఇప్పటిలాగే నడవమంటారా? షెల్టర్ గౌరవాన్ని మనం నిలబు కొవాలి.

శ్రీ సిపాచ్. విద్యాసాగరరావు:- మా సెక్రటరీలను బయటకు గెంటి వేయమని స్పీకర్‌గారు చెప్పారని చెబుతున్నారు. బయట వాళ్లు నిలబడ్డారు.

మిష్టర్ స్పీకర్:- మీరు ఒక్క సెకెండ్ ఆగితే మంచిది. వాళ్లు యాక్షన్ తీసుకుంటానని చెప్పాను. తమరు ఒక్క సెకెండ్ కూడా ఆగకుండా వుంటే ఏలా జరుగుతుంది.

Sri P. Nageswara Rao:- Those people are obstructing....

మిష్టర్ స్పీకర్:- నేను చర్య తీసుకుంటాను. సమయం వున్నది. ఇక ఇంతకన్నా నేను ఏమీ చేయలేను. నేను చర్య తీసుకుంటానని చెప్పిన తరువాత కూడా మీరు మాట్లాడితే ఎలా?

శ్రీ సిపాచ్. విద్యాసాగరరావు:- క్వశ్చన్‌కు సంబంధించిన షెల్టర్ అన్నీ బయట పారవేశారు.

మిష్టర్ స్పీకర్:- దీనికి అర్థం లేదు. చర్య తీసుకుంటాను అన్నాను. కానీ మీరు వినడం లేదు. మరి ఇక్కడితోనే కోర్ట్ చేసి యాక్షన్ తీసుకోమంటారా?

శ్రీ సిపాచ్. విద్యాసాగరరావు:- వాళ్లను రప్పించేందుకు వెంటనే తగిన చర్యలు తీసుకోవాలి.

మిష్టర్ స్పీకర్:- నేను చర్య తీసుకుంటానని చెబుతూ వుంటే వినకుండా వుంటే ఏమీ చేయాలి? నేను ఇప్పటికే ఇన్‌స్పెక్టర్ ఇన్‌చార్జ్ జరిగింది. దయచేసి కూర్చోండి. ఈ అలవాటును విడదీయండి.

ప్రశ్నలు - వాగ్దానములు

ఇ.ఎమ్.ఎఫ్. మద్యం టోకు వ్యాపారాన్ని స్వాధీనం చేసుకొనుట

46-

*7989- సర్వశ్రీ జి. ముకుందరెడ్డి (పెద్దపల్లి), జె. రత్నాకరరావు (బుగ్గారం):-
అబ్బారీశాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) రాష్ట్ర ఖజానాకు పన్ను ఎగవేత మొదలగువాటిని నివారించుటకు భారతదేశంలో
తయరైన వేదేశీయద్యం (ఇ.ఎమ్.ఎఫ్.ఎల్.) టోకు వ్యాపారాన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం
స్వాధీనం చేసుకొనుటకు ఏదేని ప్రతిపాదన కలదా?

(ఆ) అయినచో, దీనివలన ఎంత ఆదాయం పొందగలరు?

శ్రీ కె. బాపిరాజు:-

(అ) లేదండీ.

(ఆ) ఈ ప్రశ్నకు తావులేదు.

10 శ్రీ జె. రత్నాకరరావు:- మంత్రిగారు సమాధానంలో లేదు అని అన్నారు. మొదటి
ప్రశ్నకు లేదన్న తరువాత రెండవ ప్రశ్నకు తావు ఉండదు. కనీసం ప్రభుత్వం
అలోచిస్తుందా? కనీసం అలోచన లేకుండా మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పారు.

శ్రీ కె. బాపిరాజు:- ఇప్పటి వరకూ ఇటువంటి ప్రపోజర్ లేదు. డిస్ట్రిబ్యూషన్
హోల్సేల్గా, రీటైల్గా ఇవ్వడం జరుగుతోంది. ఇప్పటి వరకూ ఆ పాలనీ లేదు. గౌరవ
సభ్యులు చెప్పారు కనుక పరిశీలిస్తాము.

బలహీనవర్గ ఇండస్ట్రీలకు సేకరించిన భూమిపై నవ్వేధాన్ని ఎత్తివేయుట

44-

*81- శ్రీ జి. నాగిరెడ్డి (ధర్మవరం):- సాంఘిక సంక్షేమశాఖ మంత్రి దయచేసి
ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) బలహీనవర్గ ఇండస్ట్రీల పథకానికి సేకరించి భూమిపై నవ్వేధాన్ని నెత్తి
వేయాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించినదా;

(ఆ) పశుభుత్వం యిదివరకే సేకరించిన భూములకు చెల్లించవలసియున్న నొమ్మెంత?

సాంఘిక సంక్షేమశాఖ మంత్రి (శ్రీ ఎస్. చంద్రశేఖర్):-

(అ) అవునండీ. బలహీన వర్గాల వారికి ఇండస్ట్రియల్ కోసం భూసేకరణపై గల నిషేధాన్ని ఎత్తివేస్తూ 6-1-1990 తేదీ సాంఘిక సంక్షేమ (సి) శాఖ ఎం.ఎస్.సెం. 5 టి.ఓ.లో ఉత్తర్వులు జారీ చేయడం జరిగింది.

(ఆ) 1989-90 నుండి, సేకరించిన భూముల కోసం భూమి యజమానులకు పరిహారాన్ని చెల్లించడానికి గాను జిల్లా కలెక్టర్లకు మొత్తం రూ. 65.58 కోట్లు పేకాన్ని విడుదల చేయడం జరిగింది.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- కాంగ్రెస్ పశుభుత్వం తీరిగి అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత బ్యాన్ లిఫ్ట్ చేశారు. మాకు కావలసిన ఆన్సర్ ఏమంటే, వెనుకటి ఎక్స్పర్ట్ చేసిన ల్యాండ్స్కి నష్టపరిహారం ఇవ్వడమేనా? బ్యాన్ లిఫ్ట్ చేసిన తరువాత కొత్తగా ఇళ్ల స్థలాలు తీసుకుని ఏ జిల్లాలోనైనా పంచారా? పండితే ఎంత డబ్బుకు ల్యాండ్ ఎక్స్పర్ట్ చేశారు?

శ్రీ ఎస్. చంద్రశేఖర్:- కొత్తగా పట్టా భూములు 2163 ఎకరాలు ఎక్స్పర్ట్ చేశాము. పశుభుత్వ భూమిలో 3673 ఎకరాలు ఎక్స్పర్ట్ చేశాము. మొత్తము 5,836 ఎకరాలు ఎక్స్పర్ట్ చేయడం జరిగింది.

శ్రీ ఎం.బి. చౌహాన్:- పశు మండలంలోనూ ఒకే గ్రామాన్ని తీసుకుని ఇళ్ల స్థలాలు సేకరించాలని పశుభుత్వం నుంచి ఎం.ఆర్.వో.కు ఆదేశాలిచ్చారా? లేదా? ఇవ్వక పోతే ఎం.ఆర్.వో. ఒకే గ్రామానికిని మమ్మల్ని తప్పుదోవ పట్టిస్తున్నారా? ఇప్పుడయినా ఎక్కడ ల్యాండ్ ఎవ్లెయిబుల్గా ఉందో, అక్కడ నుండి స్థలం సేకరించి, పశు చోట్ల అర్హత గలవారికి ఇళ్ల స్థలం ఇచ్చే ఏర్పాటు చేస్తారా లేదా?

శ్రీ జి. యాదగిరిరెడ్డి (రామన్నపేట):- గ్రామాలలో ఇళ్ల స్థలాల సమస్య తీవ్రంగా ఉంది. కొందరు పట్టెదారులు ముందుకు వచ్చి, పశుభుత్వం డబ్బు తరువాత వచ్చినా కానీ, తమ భూమిని పేదల ఇళ్ల స్థలాలకుగాను తీసుకోమని అంటూ కాగితం వ్యాసిన విషయం పశుభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందా? ఎప్పుడు తీసుకంటారు? తీసుకునేట్లయితే, ఆ విధంగా వాయిదా వేయడానికి నిర్ధారంగా ఉన్నాము.

శ్రీ ఎస్. చంద్రశేఖర్:- ఒక్క గ్రామానికి అని లేదు. పశు జిల్లాలో 45 గ్రామాలను టేకప్ చేయమని చెప్పడం జరిగింది. పాదరాబాదు జిల్లాలో 10 గ్రామాలు టేకప్ చేయాలి. యాదగిరిరెడ్డిగారు అడిగిన దానికి చెబుతున్నాను. బలహీన వర్గాలకు ఇల్ల స్థలాలు ఇవ్వాలనేదే పశుభుత్వ లక్ష్యం. అయితే సెకెండ్ ఎక్స్పిజిషన్ మాత్రం ఇప్పుడు కన్సిడర్ చేయడం లేదు.

శ్రీ జి. యాదగిరిరెడ్డి:- పట్టాదారులు భూమి ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. తీసుకుంటారా?

శ్రీ ఎస్. చంద్రశేఖర్:- సిద్ధంగా ఉన్నాము కానీ సెకెండ్ ఎక్స్‌జిషన్ మాత్రం కన్సిడర్ చేయము.

శ్రీ డి. రాజగోపాల్ (అవంతి):- మండలానికి ఒక గ్రామం అని డి.వో. ఇచ్చారు. మంత్రిగారు సభను తప్పుదోవ పట్టిస్తున్నారు. జిల్లాకు 45 గ్రామాలంటే ఇనడైరెక్టుగా మండలానికి ఒకటే వస్తుంది. 1990లో బ్యాన్ తొలగించారు. ఆ తరువాత ఎన్ని గ్రామాలకు ఇచ్చారు? గతంలో ఎక్స్‌పర్ట్ చేసిన ల్యాండ్స్‌కు ఇప్పటికీ చెల్లించవలసిన బకాయిలున్నాయి. జిల్లావారేగా ఇంకా చెల్లించవలసిన బకాయిలు రు. 8 కోట్ల వరకూ ఉంది.

శ్రీ ఎం.బి. చౌహాన్:- నల్గొండ జిల్లాలో 55 మండలాలున్నాయి. మంత్రిగారు చెబుతూ 45 గ్రామాలంటే మా జిల్లాలో ఒకటి కూడా రాదు. అందరికీ ఇవ్వమని చెప్పాలి.

శ్రీ ఎస్. చంద్రశేఖర్:- బకాయిలు మాత్రం ఇప్పటి వరకూ లేదు. అన్నీ ఇచ్చాము. క్రొత్తగా ల్యాండ్ ఎక్స్‌జిషన్ కూడా జరిగింది.

శ్రీ డి. నరసింగరావు (సికిందరాబాద్):- తెలుగుదేశం ప్రభుత్వ కాలంలో బ్యాన్ పెట్టారు. మన ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత లిఫ్ట్ చేసిన తరువాత సర్వేనెంబరు 73 ప్రకారంగా చాలా కాలం క్రిందటే డి. అండ్ డికు పంపసిన తరువాత, ల్యాండ్ ఎక్స్‌పర్ట్ చేయమని గవర్నమెంట్ ఆర్డర్ ఇచ్చారు. అప్పుడు డబ్బు లేదన్నారు. డబ్బు వచ్చిన తరువాత ఆ ఆర్డర్ ల్యాప్స్ అయిందనే పోజీషన్ ప్రకారంగా ల్యాండ్ ఎక్స్‌పర్ట్ కావాలనే అన్నారు. ఇది అన్యాయం. మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. తిరిగి ఆర్డర్ ఇవ్వాలి. చాలా పాత ఎక్స్‌జిషన్ ఇది.

శ్రీ ఎస్. చంద్రశేఖర్:- వారు అడిగింది సెవరేట్‌గా పరిశీలిస్తాను.

శ్రీ కె. ఎర్రన్నాయుడు (హరిశ్చంద్రపురం):- ప్రభుత్వం ప్రతి సంవత్సరం రు. 35 కోట్లు, రు. 20 కోట్లు - ఈ విధంగా ల్యాండ్ ఎక్స్‌జిషన్ కోసం పెడుతున్నది. లేట్‌గా ఈ రోజు వరకూ ఎంత ల్యాండ్ ఎక్స్‌పర్ట్ చేశారు? ఎంత పేమంట్ చేశారు? బ్యాంకెన్స్ ఎంత? దానిని బట్టి ఫర్మర్‌గా ఎంత ఎక్స్‌పర్ట్ చేయాలనేది తెలుస్తుంది. స్కూల్ ఫార్మర్స్ కూడా ఎడ్వాన్స్ పోజీషన్ ఇస్తామంటున్నారు. దీనికి గవర్నమెంటు నుండి ర్యాటిఫికేషన్ పొందాలనే నిబంధన ఉంది. లోకల్‌గా వారికి తెలియకుండా ఎక్స్‌పర్ట్ చేస్తే, స్కూల్ ఫార్మర్స్‌కు నష్టం కలుగరాదనే ఉద్దేశంతో పెట్టారు. పెదల కోసం వారి విల్లింగ్‌నెస్‌తో ఇస్తామన్నా, ఈ పోజీషన్ వల్ల చాలా డిబ్ అవుతోంది. నా నియోజకవర్గంలో మేఘవరం అనే గ్రామంలో స్కూల్ ఫార్మర్స్ కొందరు ఎడ్వాన్స్ పోజీషన్ ఇచ్చారు. కాలన్స్ కూడా కట్టారు. కానీ ఇంకా పేమెంట్ రాలేదు. ఫైలు వచ్చి సెక్రెటరీయట్‌లో రెండు సంవత్సరాలుగా ఉంది. స్కూల్ ఫార్మర్స్ అడ్వాన్స్ పోజీషన్ ఇస్తే తీసుకునేందుకు గాను జిల్లా స్టాఫ్‌లోనే కలెక్టరుకు అధికారం ఇస్తే పోజీషన్ తొందరగా జరుగుతుంది.

శ్రీ ఎస్. చంద్రశేఖర్:- స్టాల్ అండ్ మార్జినల్ ఫార్మర్స్, ఎస్.సి., ఎస్.టిలకు సంబంధించిన వారి భూములను ఎవరూ కూడా మోసం చేసి తీసుకోకుండా ఆ విధంగా పెట్టడం జరిగింది. ఇక పేమంట్ గురించి అడిగారు. పేమంట్ అవకుండా వర్య తీసుకుంటాము. అటువంటివి ఉంటే పరిశీలిస్తాము.

శ్రీ కె. ఎర్రన్నాయుడు:- చాలా మంచి ఉద్దేశంతో పెట్టారు. అయితే కొందరు స్టాల్ ఫార్మర్స్ గ్రామంలో పేదలు చాలా మంది ఉన్నారు కనుక భూమి ఇస్తామంటున్నారు. ఆ విధంగా అడ్వాన్స్ పొజిషన్ ఇచ్చే వారికి కలెక్టరే ర్యాటిఫికేషన్ చేస్తే బాగుంటుంది. ఎందు కంటే వారు ఉద్దేశపూర్వకంగా ఇస్తున్నారు. డిలే లేకుండా ప్రొసెస్ ఉంటే బాగుంటుంది

శ్రీ ఎస్. చంద్రశేఖర్:- అటువంటివి పెన్సిఫిక్ కేసులుంటే పరిశీలిస్తాము.

శ్రీ డి. చినమల్యయ్య (ఇందుర్తి):- పాత బాకీలకే డబ్బు పరిపోతున్న మాట వాస్తవమేనా? గత ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రతి శాసన సభ్యుడికి 5 గ్రామాలకు ఇల్లం స్థలాలు ఇప్పించేందుకు వాగానం చేశారు. దానిని తిరిగి అమలు చేస్తారా?

శ్రీ ఎస్. చంద్రశేఖర్:- కేవలం బాకీలకే కాదు. కొత్తగా 163 ఎకరాలు కొన్నాము.

శ్రీ డి. చినమల్యయ్య:- ఆ వివరాలు బోమల్ మేద పెట్టమనండి.

శ్రీ వి. జైపాల్ (పర్కూల్):- నా నియోజకవర్గంలో 5 ఎకరాలకు ల్యాండ్ ఎక్విజిషన్ కు ప్రపోజల్స్ ఉన్నాయి. ఇప్పుడు రేటు ఎకరానికి రు. 40 వేలు కలెక్టరుగారు ఎకరానికి రు. 10, 20 వేల కంటే ఇవ్వము అంటారు. దీని వల్ల ఎక్విజిషన్ కు ఇచ్చేందుకు రైతులు ముందుకు రావడం లేదు. పేమంట్ అయిన తరువాత కోర్టుకు పోయేందుకు వీలు లేదని వ్రాయించుకుంటున్నారు. దీని వల్ల నా నియోజకవర్గంలో ఇంత వరకూ ఏ ఒక్క గ్రామంలోను ల్యాండ్ తీసుకోలేని పరిస్థితి ఉంది. ఇప్పుడు ప్రస్తుతం గ్రామాలలో ఏ రేటు అయితే ఉందో ఆ రేటు ఇవ్వడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తున్నదా? 9.20 ఉ.

శ్రీ ఎస్. చంద్రశేఖర్:- అధ్యక్షా, వారు చెప్పిన విధంగా అలాంటిది ఏమీ లేదు. 5 అక్షల రూపాయల కంటే మించి ఉంటే, కమీషనర్ కు రిఫర్ చేయడం జరుగుతుంది. ఏ రేటు అయినా వారు పరిశీలించి చేస్తారు.

శ్రీ జె. రత్నాకర్ రావు:- అధ్యక్షా, మేకు తెలియండి కాదు, మన జిల్లాలో పట్టా దారులు నుండి తీసుకొన్న భూములకు నష్టపరిహారం చెల్లించడానికి డబ్బు లేదంటున్నారు. రెండవది ఇంతకుముందు తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం పట్టా సరిఫికేట్లు ఇచ్చారు, కానీ ఇందుకు కట్టలేదన్న నెపంతో రద్దుచేస్తున్న విషయం ఎంతవరకు వాస్తవం?

శ్రీ కె. ఆర్. సురేశ్‌రెడ్డి:- సార్, ఇప్పుడు మంత్రివర్గులు చెప్పినది ఏమిటంటే, బలహీనవర్గాల వారి ఇండ్ల కోసం మొదటిసారిగా భూమి సేకరణ చేపట్టామంటున్నారు. 45 సంవత్సరాల తరువాత మొదటి సారి భూమి సేకరిస్తున్నారు కాబట్టి, రెగ్యులర్ ల్యాండ్ ఎక్స్‌టిషన్ ప్రాసెస్ చేపట్టితే చాల అలస్యం అవుతుంది కాబట్టి, తొందరగా చేయడానికి "అర్బెన్స్ కాక్ట్" ఏదైనా పెట్టి, ల్యాండ్ ఎక్స్‌టిషన్ చేస్తారా?

శ్రీ ఎస్. చంద్రశేఖర్:- పరిశీలిస్తాము సార్.

మిస్టర్ స్పీకర్:- రక్షాకర్తరవుగారు చెప్పింది కూడ పరిశీలిస్తారా?

శ్రీ ఎస్. చంద్రశేఖర్:- పరిశీలిస్తున్నాం సార్.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, ఒక చిన్న అంశం. కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చినతరువాత చాల పెద్ద మొత్తమే ఇచ్చారు. 65 కోట్లు, 58 లక్షల రూపాయలు ఇచ్చారు. ఇందులో పాత బకాయిల క్రింద ఎంత కట్టారు? కొత్తవి తీసుకోవడానికి ఎంత డబ్బు కేటాయించారు? అట్లాగే, ఖమ్మం జిల్లాలో ఉన్న గ్రామాలలో మీరు అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత ఎన్ని నివేతన స్థలాలు సేకరించారు? మీరు వాటికి డబ్బు చెల్లించారా? ఇందులో నా ఉద్దేశ్యం మీకు చెప్పాలి. భూసేకరణ జరిగి, పట్టాల్సివినా, పెద్దగా లాభంకాలేదు. అంతా పాత బకాయిల క్రిందే వోయింది. అందుకని, 65 కోట్ల రూపాయల్లో ఎంత పాత బకాయిల క్రింద వోయింది? మీరు అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత ఎన్ని గ్రామాలు తీసుకొన్నారు? వేయి గ్రామాలు టార్గెట్ అని నాకు కూడ తెలుసు. నేను ఛీఫ్ మినిస్టర్‌తోనూ, మంత్రిగారితోనూ కూడ మాట్లాడాను. ఖమ్మం జిల్లాలో ఎన్ని గ్రామాలు తీసుకొన్నారు, వాటి అన్నిటికి డబ్బు చెల్లించారా?

శ్రీ ఎస్. చంద్రశేఖర్:- ఖమ్మం జిల్లాలో కొత్త గ్రామాలేవి తీసుకోలేదు. అందువల్ల సెకండ్ ఎక్స్‌టిషన్ పరిశీలనకు ఇంకా రాలేదని మీకు మనవిచేయడం జరిగింది.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- సార్, తీసుకొన్నారు. సబ్జెక్ట్ టు కరెక్షన్. వందనం కొడుమూరులో గత సంవత్సరం తీసుకొన్నారు. నేను పట్టాలు పంపిణీ చేసానండి. గత ఆగస్టు 15వ తేదీన ఖమ్మం జిల్లాలో నా నియోజకవర్గంలో మూడు గ్రామాలలో పట్టాలు పంపిణీ చేశాము. ఎక్స్‌టిషన్ చేశారు. డబ్బు ఉంది. అయినా డబ్బు ఇవ్వలేదు. నేను అంటున్నాను; - డబ్బు ఇవ్వనటువంటి గ్రామాలకు, కొత్తగా తీసుకొనేటటువంటి గ్రామాలకు వెంటనే డబ్బు ఇప్పించే మార్గం ఏదైనా చూస్తున్నారా?

శ్రీ ఎస్. చంద్రశేఖర్:- తమరికి మనవిచేసినట్లుగా, సెకండ్ ఎక్స్‌టిషన్ ఇంకా పరిశీలనలో ఉంది. వందనం కొడుమూరులో ఇంతకుముందే ఎక్స్‌టిషన్ జరిగింది కాబట్టి, చాలా అలస్యం జరుగుతున్నది. దానిని పరిశీలిస్తాం.

నేరుకొండలో హరిజనులపై దాడివేయుట గూర్చి
సభాసంఘంయొక్క సిఫారసుపై తీసికొన్న చర్య

47-

*2220- శ్రీ ఎస్. గణపతిరావు (నగరం).- సాంఘిక సంక్షేమశాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) గుంటూరు జిల్లా, నేరుకొండలోని హరిజనులపై దాడివేయుటను గూర్చి ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ సభాసంఘం నివేదికలోని సిఫారసులపై తీసికొన్న చర్య ఏమి,

(ఆ) సదరు సంఘటనలో బాధితులైన వారికి పునరావాసం కల్పించుట పూర్తయినదా; అయినచో, ఎంతవరకు, ఎచ్చటెచ్చట వారికి పునరావాసం కల్పించారు;

(ఇ) ఆ సంఘటనలో నమోదు చేయబడిన క్రిమినల్ కేసులు ప్రస్తుతం ఏ దశలో వున్నవి; ఎన్ని కేసులను పరిష్కరించారు?

శ్రీ ఎస్. చంద్రశేఖర్:- (అ) సభా సంఘం చేసిన సిఫారసులపై ప్రభుత్వం చర్య తీసుకుంది. తీసుకున్న చర్యల వివరములను వివరణను సభాసమక్షంలో ఉంచడమయింది

(ఆ) అవునండీ. సమకూర్చిన పునరావాస సౌకర్యాలను తెలియచేసే వివరణను సభా సమక్షంలో ఉంచడమయింది

(ఇ) పోలీసులు అయిదు క్రిమినల్ కేసులను నమోదుచేసి, సి.బి.సి.ఐ.డి.కి బదిలీ చేయడమయింది. 21.12.92న నాలుగు కేసులలో సింధుతులను నిర్దోషులుగా తీర్మానించి, విడుదల చేయడమయింది. నేరం నెం. 84/87 కేసును, 20.1.93కు వాయిదా వేయడ మయింది. ఫలితం అందవలసి ఉంది.

(అ) విభాగములో తెలిపిన వివరణ:

నేరుకొండ గ్రామంలోని పెద్దాటలు కులాల వారిపై జరిగిన అత్యాచారాల సంఘటనలపై విచారణ జరిపిన సభాసంఘం సిఫారసులపై ప్రభుత్వం తీసుకొన్న చర్యల వివరాలు, దానితో పాటు బాధితులకు సమకూర్చిన సహాయక చర్యల వివరాలను సూచించే వివరణ.

(శాసన సభ్యులు శ్రీ ఎస్. గణపతిరావుగారు ఇచ్చిన
ప్రశ్న నెం. 2220కు సమాధానంగా ఇచ్చినది)

(ఎ) 15.7.87న గుంటూరు జిల్లా, నేరుకొండ గ్రామంలో జరిగిన హింసాత్మక సంఘటనలపై సభాసంఘం విచారణ జరిపి, ఈ క్రింది సిఫారసులు చేసింది:-

(1) షెడ్యూలు కులాలు, షెడ్యూలు తెగలవారికి గ్రామాల వెలుపల గృహాలు నిర్మించే దిబ్బలు, వారిలో సమానత్వం, సౌభాగ్యత్వం, సోదరభావం పెంపొందించేందుకు ఇతర కులాల వారితోపాటు తప్పనిసరిగా వారికి కూడా గ్రామ సరిహద్దులలోపలనే గృహాలను నిర్మించాలి.

ప్రభుత్వం తీసుకొన్న చర్యలు:

షెడ్యూలు కులాలు, షెడ్యూలు తెగలకు చెంది అత్యాచారాలకు గురైన బాధితులకు ఇండ్ల స్థలాల కొసం ఏదైనా స్థలాన్ని ఇవ్వవలసినపుడు, అది పట్టణం మధ్యలో ఎక్కువ మంది పొందువులు నివసిస్తున్న చోట వుండాలని 8.4.1985 తేదీ ప్రభుత్వ మెమో నెం. 1925/వెబ్, 1/81-11లో డిల్లా కలెక్టర్యందరికి ఇప్పటికే చట్టబద్ధమైన ఆదేశాలను జారీ చేయడం జరిగింది. ఇండ్ల స్థలాల కొరకు సేకరించే భూమి తప్పనిసరిగా ప్రధాన గ్రామానికి అత్యంత సమీపంలో అనుకొని వుండాలని డిల్లా కలెక్టర్యం అందరికి 2.11.92 తేదీ సాంఘిక సంక్షేమ (సి) శాఖ, ఎం.ఎస్.నెం.106 డి.ఓ.లో ఉత్తరువులు కూడా జారీ చేయడమయింది. ఇండ్ల స్థలాలు అవసరమున్న అన్ని వర్గాలు అంటే షెడ్యూలు కులాలు, షెడ్యూలు తెగలు, వెనుకబడిన తరగతులు, ఇతర బలహీనవర్గాల వారి అవసరాలు తీర్చడానికి, ఒకేచోట అందరు కలసిమెలసి నివసించడానికి ఉమ్మడిగా స్థలాన్ని సేకరించాలి.

నేరుకొండ గ్రామంలో అత్యాచారాలకు గురైన బాధితులకు, గ్రామీణ భూమిలేని వారికి ఉపాధికల్పన కార్యక్రమ పథకం క్రింత ఒక్కొక్క గృహానికి రూ. 14,200/- ల యూనిట్ వ్యయంతో మొత్తం 327 గృహాలను మంజూరు చేయడమయింది. బాధితుల అభ్యర్థన మేరకు ఈ గృహాలను మంగళగిరి గ్రామం ప్రక్కన నిర్మించడం జరుగుతున్నది. మంజూరుచేసిన 327 గృహాలలో 225 పూర్తి అయ్యాయి. మిగిలిన 102 గృహాల నిర్మాణం పై కమ్యూనరకు పూర్తయింది.

(2) ఆర్థిక అసమానతలను తొలగించడానికి భూసంస్కరణలను సమర్థవంతంగా అమలుజరపాలి.

ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్య:

భూసంస్కరణలకు సంబంధించి అంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో రాష్ట్ర ముఖ్యమంతులతో ప్రధానమంత్రి జరిపిన సమావేశం దరిమిలా 1991, అక్టోబరు తరువాత ప్రత్యేక కార్యక్రమాన్ని చేపట్టడం జనరీగింది. 1992, మార్చి చివరినాటికి 72 వేల ఎకరాల మిగులు భూమిని మన రాష్ట్రంలో పంపిణీ చేయడం జరిగింది. దేశంలోని అన్ని ఇతర రాష్ట్రాలు కలిపి పంపిణీ చేసిన మిగులు భూమికి మించి ఇది రెట్టింపు కంటే ఎక్కువగా వుంది.

(3) కనీస వేతనాలు మున్నగునటువంటి చర్యలను సమర్థవంతంగా అమలు జరపాలి.

ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్య:

వ్యవసాయ పనులకు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన కనీసవేతనాల రేట్లను గ్రామంలో చెల్లించటం జరుగుతున్నది. కనీస వేతనాల అమలును తనిఖీ చేయటానికి మంగళ గిరి సహాయ కార్మిక అధికారి నేరుకొండ గ్రామాన్ని తరచుగా సందర్శిస్తున్నారు. రాష్ట్రంలోని ఇతర పోట్ల కూడా కనీస వేతనాలు అమలుకు కార్మిక శాఖ కూడా చర్యలు తీసుకుంటున్నది.

(బి) గుంటూరు జిల్లా, నేరుకొండ గ్రామం అత్యాచార బాధితులకు ఈ క్రింది సహాయ, పునరావాస సౌకర్యాలను కల్పించడం జరిగింది.

1. మృతుని కుటుంబానికి రూ. 10,000/-లు చెల్లించడమయింది.
2. గాయపడిన నలుగురు వ్యక్తులకు రూ. 1,000/-ల వంతున చెల్లించడమయింది.
3. స్వల్పంగా గాయాలు తగిలిన 9 మంది వ్యక్తులకు రూ. 250/- ల వంతున చెల్లించడమయింది.
4. ఒక్కొక్క గృహానికి రూ. 14,200/-ల యూనిట్ వ్యయంతో గ్రామీణ భూమి లేని వారికి ఉపాధికల్పన కార్యక్రమ పథకం క్రింద మొత్తం 327 గృహాలు పున్న హౌసింగ్ కాలనీ మంజూరు చేయడమయింది. మంజూరు చేసిన 327 గృహాల్లో, 225 గృహాల నిర్మాణం పూర్తి అయింది; మిగిలిన 102 గృహాల పనులు పైకప్పు వరకు పూర్తయ్యాయి.
5. మృతుని కుటుంబానికి రెండు బస్తాల బియ్యం పంపిణీ చేయటం జరిగింది.
6. మృతుని కుమారుణ్ణి, షెడ్యూలు కులాల సంస్థలో నియమించడమయింది.
7. గాయపడిన వ్యక్తులు ఒక్కొక్కరికి ఒక బస్తా చొప్పున బియ్యం పంపిణీ చేయడమయింది.
8. బాధితులకు ఆహార పొట్టాలు, బియ్యం, దుస్తులు, విర్రాటుచేయడమయింది. హరిజన చేరిలోని కుటుంబాలు అన్నింటికీ బియ్యం సరఫరాచేయడం జరిగింది.
9. జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి కార్యక్రమం క్రింద హరిజనులకు వేతన ఉపాధి కల్పించడానికి రోడ్డు పనులు చేపట్టడమయింది.
10. 20 కుటుంబాలకు, అర్థిక మద్దతు, పథకాలు అంటే కట్టెల అడితేలు, ఎద్దులు, బిడ్డలు, పాడిపశువులు, సెంటరింగు సామాగ్రి సమకూర్చడమయింది.

11. నెలకు రూ. 250/- ల స్వేచ్ఛాఫండుతో 38 మంది మహిళలకు వివిధ వృత్తులలో శిక్షణ ఇవ్వడమయింది.

(సి) మంగళగిరి పోలీసు స్టేషనులో నేరం నెం. 84/87, 85/87, 86/87, 87/88, 88/88లలో అయిదు క్రిమినలు కేసులు నమోదుచేయడమయింది. ఈ కేసులు అన్నింటినీ, ఏలూరు, సి.బి.సి.ఐ.డి.కి బదిలీ చేయటం జరిగింది. గుంటూరులోని 2వ అడిషనులు సెషన్సు జడ్జి కోర్టులో వాటిపై విచారణ జరపడమయింది. ఈ అయిదు కేసులకు గాను, నేరం నెం. 85/87, 86/87, 87/88, 88/88 నాలుగు కేసులను 21.12.92న హర్షివిచారణ జరిపి, నిందితులను నిర్దోషులుగా తీర్మానించి విడుదల చేయడమయింది. నేరం నెం. 84/87 (ఎస్.సి.నెం.259/88) కేసును వాదనల కొరకు 20.1.93కు వాయిదా వేయటం జరిగింది. ఫలితం అందవలసి వుంది.

శ్రీ సిపావ్. విద్యాసాగరరావు:- సార్, మంత్రిగారు జవాబులో చాల వివరాలు చెప్పారు. మరికొన్ని కేసులు ఇంకా నిర్ణయించవలసి వుంది. దానిలోకి నేను పోవడం లేదు. కానీ ప్రభుత్వం ఇచ్చిన జవాబులో "షెడ్యూలు కులాలు, షెడ్యూలు తెగల వారికి గ్రామాల వెలుపల గృహాలు నిర్మించే బదులు, వారిలో సమానత్వం, సౌభ్రాతృత్వం; సోదరభావం పెంపొందించేందుకు ఇతర కులాల వారితోపాటు తప్పనిసరిగా వారికి కూడా గ్రామ సరిహద్దుల లోపలనే గృహాలను నిర్మించాలి" అని ఒక సజెషన్. మీకు తెలుసు ప్రతి గ్రామంలో ఇదే పనిచేస్తున్నారా? గ్రామానికి ఎన్నో కిలోమీటర్ల దూరంలో వారికి ఇండ్లు, నిర్మించి ఇస్తున్నారు. అవి అన్నీ పునరాలోచించాలి. అది మంత్రిగారికే వదిలిపెడుతున్నాను. కానీ అభ్యంతరకరమైన పదం "ప్రభుత్వం తీసుకొన్న చర్య" అనే దాంట్లో ఉంది. "షెడ్యూలు కులాలు, షెడ్యూలు తెగలకు చెంది, అత్యాచారాలకు గురిైన బాధితులకు ఇండ్ల స్థలాలు కొసం ఏదైనా స్థలాన్ని ఇవ్వవలసినపుడు, అది పట్టణం మధ్యలో ఎక్కువమంది హిందువులు నివసిస్తున్న చోట వుండాలి..." అంటే అధ్యక్షా, హరిజనులు హిందువులు కాదనా దీని అర్థం. ఇది అభ్యంతరికరింగా ఉండ అధ్యక్షా, దీనికి మంత్రిగారు సమాధానం ఇవ్వవలసిన అవసరం ఉంది. అంతేకాకుండా ఈ జవాబు ఇచ్చిన అధికారులను పౌరైక్స్ ఆఫ్ సివిల్ రైట్స్ చట్టం క్రింద ప్రాసిక్యూట్ చేయాలి. "ఎక్కువమంది హిందువులు ఉన్న చోట..." అంటే హరిజనులు హిందువులేనని స్పష్టంగా ఉంది జవాబులో. అధికారుల మీద చర్య తీసుకోవాలి. అంతేకాకుండా ప్రభుత్వ విధానం ఏమిటో కూడ చెప్పాలి. అసలు ప్రభుత్వ దృష్టిలో, మంత్రిగారి దృష్టిలో హరిజనులు హిందువులనా లేక కాదనా? మంత్రిగారు సభకు స్పష్టంగా వివరించాలి. చేసిన ఈ పొరపాటుకు మంత్రిగారు క్షమాపణ చెప్పాలని మేద్యారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎస్. చంద్రశేఖర్:- అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన విధంగా ఇండ్ల స్థలాలు ఎప్పుడు కూడ ఈ నిర్ణయం ఉండాలనే నిర్ణయం ప్రభుత్వం తీసుకొన్నది. అయినా, ఎప్పుడు అక్కడ ఉన్నటువంటి ప్రత్యేక పరిస్థితులలో, అక్కడి బాధితుల సలహా మేరకు, వారి కోరికమేరకు మంగళగిరి రోడ్డునానుకొని ఉన్న స్థలాలు కొరినమీదట అనాడు అధికారంలో ఉన్న ప్రభుత్వం ఇవ్వడం జరిగింది.

శ్రీ సిపావ్. విద్యాసాగరరావు:- సార్... సార్... మేము అడిగింది చాల స్పెసిఫిక్ క్వెస్టన్. అక్కడ అందరూ పొందుతుంటే ఉన్నారు. నేరుకొండ సంఘటనలో హరిజనులలో పొందుతుంటే ఉన్నారు. అసలు మంత్రిగారు జవాబు పూర్తిగా చదివినట్లు లేదు. మా బేబుల్ మీద పెట్టిన సమాచారం మీకే వదిలిపెడుతున్నారు. మాకు ఇచ్చిన జవాబులో ఉంది అధ్యక్షా... "షెడ్యూలు కులాలు, షెడ్యూలు తెగలకు చెంది అత్యాచారాలకు గురిైన బాధితులకు ఇండస్ట్రిల్ స్థలాల కోసం ఏదైనా స్థలాన్ని ఇవ్వాలనినపుడు, అది పట్టణం మధ్యలో ఎక్కువమంది పొందుతుంటే నివసిస్తున్నచోట ఉండాలని..." అంటే హరిజనులు పొందుతుంటే కాబేరనే కదా! బీబీఎస్ వారు పాలించినట్లుగా, ముర్ఖిగారు మళ్ళీ ఈ జాతినీ విభజించి సర్వనాశనం చేయడానికి బాధ్యతారహితంగా ఇది ఉంది కాబట్టి, మంత్రిగారు సభకు క్షమాపణ చెప్పాలని, సంబంధిత అధికారుల మీద కఠినచర్యలు తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎస్. చంద్రశేఖర్:- అధ్యక్షా, అక్కడ తరతరాలుగా అస్పృశ్యతకు గురిైన హరిజనులు పొందుతుంటే. అయినా, అగ్రవర్ణాలవారు వారిని అస్పృశ్యులుగా భావించినందు వల్ల కొన్ని దినాలు దూరంగా ఉండటం జరిగింది. కాబట్టి వారు కూడ అందరితోనూ సమానమే. వారు పొందుతుంటే అధ్యక్షా.

శ్రీ సిపావ్. విద్యాసాగరరావు:- మీరు ఆ పదాన్ని ఉపసంహరించుకోండి. అది ఎంతో మంచి మనోభావాల్ని బాధకల్గించేదిగా ఉంది.

శ్రీ ఎస్. చంద్రశేఖర్:- అధ్యక్షా, క్యాస్ట్ బదులు పొందుతుంటే అని పడింది.

శ్రీ సిపావ్. విద్యాసాగరరావు:- దానికి క్షమాపణ చెప్పమనండి అధ్యక్షా.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ప్రింట్లో పొరపాటుగా పడినా, దానిని సవరించుకోవలసిన అవసరం ఉంది.

శ్రీ సిపావ్. విద్యాసాగరరావు:- యాక్షన్ ఫుడ్ బి బేకెన్ ఆగెన్సీ ది అవేషియల్స్. ఇట్ యాక్ట్ నాట్ ప్యాపర్. సార్ ఇంత పెద్ద ఇన్స్టా సభలో వస్తే మీరు హాస్యాస్పదంగా తీసుకోవడం....

మిస్టర్ స్పీకర్:- నేను కూడ.... ఇట్ యాక్ట్ నాట్ గుడ్ ఇఫ్ దే మెన్షన్ త్తే దట్.... అది ఇంటెన్షన్ గా వ్రాసినట్లుయితే....

శ్రీ ఎస్. చంద్రశేఖర్:- ఇంటెన్షన్ గా కాదండీ.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:- అధ్యక్షా, పొందుతున్న గ్రంథాలలో సవర్నులు, అవర్నులు అని, పొందుతుంటే కానటువంటి వారిని వెలివేసిన సంగతి వాస్తవం కాదా? మనం పొందుతున్నా సెక్షన్ పెట్టుకొని, ఈ రోజున వారు పొందుతుంటే చెప్పి కౌగలించుకోవడంలో

అర్థం ఏమిటి? మతం ప్రకారం వారు పొందువులు కారనీ, పరాయి మనుష్యులని చెప్పి మెడలుపట్టి నెత్తుస్తారా? ఇక్కడకు వచ్చేసరికి పొత్తు కలుపుకొంటారా? ఏమి పొందూ మత మంటి? వారి పద్ధతి గడుపుకోవడానికి పొందూమతం అంటున్నారు.

శ్రీ సిపావ్. విద్యాసాగరరావు:- పొందూమతాన్ని ఎవరూ నమ్మకండి. కానీ నేను బి.జె.పి. వాడిగా చెప్పుతున్నాను అధ్యక్షా, ఇది జీవన విధానం. ఈ జీవన విధానంలో జరిగిందే నేరుకొండ సంఘటన. మేరే చెప్పుతున్నారు - "గ్రామానికి అవల ఇండ్లు కట్టమని, ఇంతవరకు తేసుకొన్న వర్య తప్పు" అని. మళ్ళీ మేరే "పొందువులు" అని చెప్పి ఈ జాతినీ నాశనం చేస్తున్నారు. ఆ విధంగా వేయకండి, వారి మనోభావాల్ని కింపపరచకండి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- రెక్విజిటేషన్ జరిగి ఉండాలింది. అగ్రవర్గాలు అని వ్యాసే బదులు పొందువులు అని పడింది అంతే.

శ్రీ సిపావ్. విద్యాసాగరరావు:- సార్, అది మీరు చెప్పుతున్నారు. మీకు ధన్యవాదాలు తెలియచేస్తున్నాను. కానీ మంత్రిగారు రియల్మేజీ కావడమే లేదు. హరిజనులను అవమానపరిచే విధంగా వుంది మంత్రిగారి సమాధానం. పా మస్ట్ రెక్విజైట్ ఇట్.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఆయన మాట నేను చెప్పుతున్నాను.

శ్రీ సిపావ్. విద్యాసాగరరావు:- మంత్రిగారు చెప్పడం లేదు. పా మస్ట్ రెక్విజైట్ ఇట్. అదే విధంగా ఓంకార్గారి అభిప్రాయం ఓంకరాగారికి ఉండవచ్చు. నా అభిప్రాయం నాకు వేరేగా ఉంది.

30 శ్రీ ఎస్. చంద్రశేఖర్:- అధ్యక్షా, అక్కడ హరిజన్ క్రిష్ణియన్ను వున్నారు. అందు వల్లే పొందువులు కారనీ పడింది అధ్యక్షా.

శ్రీ సిపావ్. విద్యాసాగరరావు:- హరిజనులని మేరన్నారు. మళ్ళీ మీరు రెండవ తప్పు చేస్తున్నారు. హరిజన్ క్రిష్ణియన్ను అంటే అది డిఫరెంట్ థింగ్. ఫ్యాక్టు కానీ పదాలను ఉపయోగిస్తే ఎలా వుంటుంది?

మిస్టర్ స్పీకర్:- అగ్రవర్గాలు అనే దానిని సరిదిద్దుకునే భావంతో చెప్పారు గానీ అంతకంటే ఏమీ లేదు.

Minister for Law and Courts (Sri A. Dharma Rao):- Honourable member need not read too much between the lines. It is simple. Harijans are both - Hindu Harijans and Christian Harijans.

బార్మెట్సు గనులను ప్రైవేటీకరణ చేయుట

49-

*7186- సర్వశ్రీ టి. పురుషోత్తమరావు (వరంగల్లు), సి. నర్సిరెడ్డి (మక్తల్), ఎస్. వేణుగోపాలాచారి (నిర్మల్), కె రామచంద్రరావు (ఉండి), జి నాగిరెడ్డి, సి విరట్ రెడ్డి (నర్సపూర్), మహమ్మద్ రజబ్ అలీ (సుజాతనగర్), ఎం.బి బొహన్, వి. నారాయణ రావు (మునుగోడు), కె బిక్ష్ణం (బూర్గంపహాడ్), బి వెంకటేశ్వరరావు, జి. యాదగిరి రెడ్డి, పిహెచ్ విద్యాసాగరరావు.- గనులు, చిన్నతరహా పరిశ్రమలు, ఖాదీ మరియు గ్యామీజ పరిశ్రమల శాఖమంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) మంగంపేటలో బార్మెట్సు గనుల త్రవ్వకపు పనులను ప్రైవేటీకరణ చేయుటకు ప్రభుత్వం యోచిస్తున్నదా, అయినచో, సదరు గనుల త్రవ్వకపు పనిని చేపట్టదలచిన ఏజెన్సీ లేవి;

(ఆ) త్రవ్వకాలను నిర్వహించుటకు బార్మెట్ పౌడరును ఓ.ఎన్.జి.సి.కి సరఫరా అవుతున్నదా; అయినచో, 1991-92, 1992-93 సంవత్సరాలలో ఎంత పరిమాణంలో సరఫరా చేసినారు; దాని ఖరీదెంత?

గనులు, చిన్నతరహా పరిశ్రమల శాఖమంత్రి (శ్రీ సిహెచ్ వి. హరిరామజోగయ్య):-
(అ) లేదండీ.

(ఆ) అవునండీ. 1991-92, 1992-93 సంవత్సరాలలో ఓ ఎన్.జి.సి.కి సరఫరా చేసిన పరిమాణాలను తెలియచేసి వివరణను సభాసమక్షంలో వాటి ధరలతో ఉంచడమయింది.

**STATEMENT LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE
VIDE ANSWER TO CLAUSE (b)**

Statement showing the particulars of Barytees supplied to O.N.G.C. during the years 1991-92 and 1992-93.

Sl. No.	Name of the Party	Quantity supplied in Tonnes		Sale Price Per Tonne
		1991-92	1992-93 (upto Dec. 1992).	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
				Rs.
1.	M/s. A.P. Mineral Dev. Corporation Ltd.	25,530	33,453	451 to 564
2.	Sri C.M. Balaram Reddy	4,163	Nil	427 to 533

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
				Rs.
3.	M/s. Gimpex	5,475	1,484	427 to 533
4.	M/s. Indian Barytes Company.	9,665	4,652.	427 to 533
5.	Sri C. Ramanath Reddy	2,828	2,968	427 to 533
6.	M/s. Sree Vijayalaxmi Mineral Trading Company.	31,874	7,082	427 to 533
7.	M/s. Ashapura	1,240	Nil	427 to 533
8.	M/s. South India Mineral Traders.	2,075	Nil	427 to 533
	Total Quantity:	82,850	49,639	

శ్రీ బి. పురుషోత్తమరావు:- (అ)కి సమాధానం 'లేదు' అన్నారు. ఈ మంగంపేటలో బార్మెట్స్ త్రవ్వకం పనులను ప్రారంభించారా? ప్రారంభిస్తే ప్రభుత్వమే చేస్తున్నదా? చేసే ఏ దశలో ఉంది?

శ్రీ సిపావ్.పి. హరిరామకోగయ్య:- అధ్యక్షా, మంగంపేటలో బార్మెట్స్ మైనింగ్ ఆపరేషన్స్ ఎ.పి.ఎం.డి.సి. అది స్వంతంగా పనిచేస్తోంది. సబ్సిడీకి యివ్వడం ద్వారా కూడ కొన్ని జరుగుతున్నాయి.

రాష్ట్రంలో అనావృష్టి పరిస్థితులు

50-

*8034:- సర్వశ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి (నక్సెకల్), బి. వెంకటేశ్వరరావు, పి. రామయ్య (నీడుమోలు), డి. రాజగోపాల్, ఎ. సుదర్శన్:- రెవెన్యూ శాఖామంత్రి దయచేసి ఈ కింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) 1992-93 సంవత్సరంలో అనేక జిల్లాలలో అనావృష్టి పరిస్థితులు నెలకొని ఉన్న విషయం వాస్తవమేనా;

(ఆ) అయినచో, బీడితులైన వారికి సహాయాన్ని అందించుటకు తీసికొన్న మరియు తీసికొనదలచిన చర్య ఏమి;

(ఇ) పై కార్యం నిమిత్తం ఆర్థికంగా ఏవైనా నిధులు కేటాయించినారా; వాటి వివరము లేవి;

(ఈ) పై పనిలో అన్ని పార్టీల ప్రతినిధులకు ప్రమేయమున్నదా?

శ్రీ కె. రామిరెడ్డి:- (అ) ఈ సంవత్సరం రాష్ట్రంలోని కొన్ని జిల్లాలలో తక్కువ వర్షపాతం నమోదయింది.

(ఆ) (ఇ) కొన్ని జిల్లాలలో ప్రతికూల ఋతు పరిస్థితులు నెలకొని ఉన్న దృష్ట్యా, ఆ జిల్లాలలో కొత్త వనరులను సమకూర్చేందుకు, గ్రామీణ, పబ్లిక ప్రాంతాలలో ప్రస్తుతం ఉన్న మంచినీటి వనరులను పెంపొందించడానికి, చెక్ డ్యాంలు, ఊట చెరువులతో సహా గండుపడిన చిన్నతరహా సాగునీటి వనరులకు మరమ్మత్తు చేయడానికి/పునరుద్ధరించడానికి, పశుగ్రాసం కొరతకు రోనుకాగల ప్రాంతాలలో పశుగ్రాసం సరఫరాను పెంపొందించేందుకు వేలుగా ప్రభుత్వం ఆర్థిక సహాయం అందచేసింది. ఈ ప్రయోజనాల నిమిత్తం రూ. 3597.60 లక్షల మొత్తాన్ని మంజూరుచేయడమయింది. దీనిలో మంచినీటి పథకాల కోసం రూ. 2512.60 లక్షలు, చిన్నతరహా సాగునీటి కోసం రూ. 1075.00 లక్షలు, పశుగ్రాసం సరఫరా కోసం రూ. 10.00 లక్షలు కేటాయించడం జరిగింది.

(ఈ) పైన పేర్కొన్న నిధులను సంబంధిత జిల్లా పరిపాలనలకు, విడుదల చేయడమయింది. ప్రజాప్రతినిధులతో తగు సంప్రదింపులు జరిపిన తరువాత పనులను ఖరారు చేయడమవుతున్నది.

అంతేకాకుండా అధ్యక్షా, మేకు తెలుసు, ముఖ్యమంత్రిగారు పదవీ బాధ్యతలు స్వీకరించిన వెంటనే కొన్ని జిల్లాలకు మహబూబ్ నగర్, నల్గొండ, నిజామాబాద్ జిల్లాలకు పోయి అక్కడి పరిస్థితులను పరిశీలించి నవంబరులో 550 లక్షల రూపాయలు కూడ విడుదల చేయడం జరిగింది. దాని తర్వాత ప్రతినెల కూడ రెవ్యూ చేస్తూ జనవరిలో ఒక మేటింగు పెట్టి 10 జిల్లాలకు రూ. 525 లక్షలు రిలేజ్ చేసి పనులు చేయాలని ఆదేశించడం జరిగింది. ప్రతి నెలా ఈ డ్రాట్ గురించి రెవ్యూ చేయడం జరుగుతోంది. ఎట్టి పరిస్థితులలో ప్రభుత్వం ఏ జిల్లాలోనైనా ఎటువంటి పరిస్థితిన్నా ఎదుర్కొడానికి సిద్ధంగా వుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, మంత్రిగారి సమాధానం బాగానే వుంది. మంత్రిగారిని కొన్ని నిర్దిష్టమైన ప్రశ్నలు అడగాలని అనుకుంటున్నాను. కొన్ని జిల్లాలు అన్నారు. మొత్తం ఎన్ని జిల్లాలలో, ఎన్ని మండలాలలో ఈ కరువు పరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయని ప్రకటించారు? అదే విధంగా ఏ ఏ జిల్లాలకు ఎంత డబ్బు కేటాయించారు? ఆ డబ్బు ఆ జిల్లాలకు అందించబడినాయా లేదా? అందచేయబడినాయని చెప్పారు.

రెండవది, దానితోబాటు, అధ్యక్షా, ఏ ఏ పనులకు ఎంత డబ్బు కేటాయించారో చెప్పారు. వాటి వివరాలలోకి వోను. (ఈ) కి జవాబు చెబుతూ సంబంధించినంతవరకూ ప్రజా ప్రతినిధులతో సంప్రదించి చేయమని చెప్పుమన్నారు. ప్రజాప్రతినిధులతో ఏ విధంగా సంప్రదించారు? సమావేశపరిచా? లేక విడివిడిగానా? ఇంతవరకు అలాంటిదేమీ జరగలేదు. ప్రజాశికా బోర్డులో సాధారణంగా వచ్చిన డబ్బు ఎలా ఖర్చుపెట్టడం అని మా జిల్లా మంత్రిగారు

శ్రీ కె. రామిరెడ్డి:- సభ్యుల ఆవేదన నాకు తెలుసు. ఏదన్నా వుంటే మనం కూర్చోసి మాట్లాడదాము అని కూడా చెబుతున్నాను.

Mr. Speaker:- I am to announce that the cut motions to Demands to motions for the budget for 1993-93 will be received upto 3.00 p.m. on 25.2.93.

ప్రకటన

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి:- అధ్యక్షా, మీతో ఒక రిక్వెస్ట్. ఈ సభలో దాదాపు ఆరు రోజుల నుండి ప్రతిపక్షం లేకుండా ఉన్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్:- జేరో అవర్ కానివ్వండి. తరువాత చూద్దాము.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి:- జేరో అవర్ తరువాత మాట్లాడమంటారా.

మిస్టర్ స్పీకర్:- నేను విషయాన్ని జేరో అవర్ అయిన తరువాత మాట్లాడదాము అన్నాను.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, చాలా ప్రాధాన్యత కలిగిన ప్రశ్న. ఈ హౌస్ లో గత సంవత్సరం బడ్జెట్ సమావేశాలలో హోంమినిస్టరుగారు ఒక స్టేట్మెంట్ ఇచ్చారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ పోలీస్ మినిస్ట్రీయల్ స్టాఫ్ కు సంబంధించిన అంశం మేద 30.9.91 నాడు హోం మినిస్టరుగారు స్టేట్మెంట్ ఇచ్చారు. అనందరామ్ కమిటీ నివేదికను అమలు పరుస్తాము అని ఆంధ్రప్రదేశ్ పోలీస్ మినిస్ట్రీయల్ స్టాఫ్ రికమెండేషన్ గురించి ఆలోచిస్తామని, పే ఎనామల్స్ ఉంటే తొలగిస్తామని వోయినసారి అసెంబ్లీ సమావేశాలలో హోం మినిస్టరుగారు వాగ్దానం చేశారు. ఇప్పటికి సంవత్సరం గడిచిపోయినా పోలీసు మినిస్ట్రీయల్ స్టాఫ్ ఏ డ్యూటీ చేస్తారో మనకు తెలుసు. చాలా ఇబ్బంది పడుతున్నారు. ఆ స్టాఫ్ సమస్యల పరిష్కారం కోసం ఈ ప్రభుత్వం ఏ రకమయిన ప్రయత్నం చేయలేదు. ఇది చాలా సీరియస్ మ్యాటర్. ఇది ఆల్ రెడీ ప్రామీస్ చేసిన సమస్య కాబట్టి దీనిని వెంటనే పరిష్కరించడానికి ప్రయత్నం చేయమనండి. అప్లికేషన్ పంపుతున్నాను. సోల్వ్ చేయమని కోరుతున్నాను.

(అప్లికేషన్ ను సభాపతికి అందచేశారు)

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, నాగార్జున యూనివర్సిటీలో తేవ్రమయిన భయానక వాతావరణం ఏర్పడింది. అది ఒక పోలీస్ క్యాంపుగా మారిపోయింది. ఆ క్యాంపస్ లో అంతా యుద్ధవాతావరణం, పోలీసు అంతా సిండిపోయి చాలా భయానక వాతావరణం ఏర్పడింది. 16వ తేదీ రాత్రి 8 గంటల సమయంలో ఆ విద్యార్థులపై విచక్షణ రహితంగా కాల్పులు జరపడం వలన శ్రీనివాస్ అనే విద్యార్థి ఖాతేనుండి బుల్లెట్ దూసుకుపోయి, అతని పరిస్థితి ప్రమాదకరంగా వుంది. ఆడపిల్లలు ఉన్న హాస్టలు మేద కూడ దాడిచేసి లాల్ చార్జీ చేశారు. తేవ్రమయిన పరిస్థితి వుంది. ప్లెస్ ఛాన్సలర్ లేదు. పరీక్షలు వాయిదా

వేయమని అడిగినందుకు జరిగిన తేవ్రమయిన చర్య ఇదీ. అందుకని ఈ సమస్య చాలా తేవ్రమయిన సమస్యగా పరిగణించి - నేను 304 నిబంధన క్రింద తమకు నోటీసు యిచ్చాను. వేరే భావించకుండా, విద్యాశాల మంత్రి ఉన్నారు. వారికి ఒక మొమెంటం ఇచ్చి ఉన్నాను. పరిస్థితి చాలా దారుణంగా ఉంది. వారిని ఈ విషయంలో ఒక స్టేట్ మెంట్ ఇవ్వమని కోరుతున్నాను. ఇది విద్యార్థులకు సంబంధించిన సమస్య. అన్ని విద్యార్థుల సంఘాలవారు ధర్మా చేస్తున్నారు. నిరాహారదీక్షలు చేస్తున్నారు. కాబట్టి పరిస్థితుల ఉద్రిక్తతను గమనించి, 304 నిబంధన క్రింద ఇచ్చిన ఈ నోటీసును అంగీకరించి చర్చించేనా అభ్యంతరం లేదు. దీని మీద స్టేట్ మెంట్ ఇచ్చిందంటే. ఈ తీర్మానాన్ని అంగీకరించమని కోరుతున్నాను. దీనిమీద చర్చ జరగవలసి వుంది. ఇది చాలా తేవ్రంగా పరిణామం చెందుతోంది.

డాక్టర్ ఎం.పి. మైసూరాదెడ్డి:- ఈ రోజు సభ ఎడ్జర్స్ అయ్యేలోగా నేను దీనికి సంబంధించి స్టేట్ మెంట్ ఇస్తాను.

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- విద్యార్థుల సమస్య ఇది చాలా సున్నితమైన సమస్య. క్యాంపస్ అంతా ఎంతో ఉద్రిక్తంగా ఉంది అని హాం మినిస్టరుగారు ఉన్నారని చెప్పాము. అంతమాత్రాన సమస్య పరిష్కారం అయినట్లు కాదు. 304 నిబంధన క్రింద నోటీసు ఇచ్చాను. తమరు అనుమతించండి.

డాక్టర్ బి. రాజేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, ఈ ఇన్స్టా మెడికల్ అండ్ హాల్స్ కు సంబంధించింది. 24 మెడికల్ కాలేజీలకు పర్మిషన్ యిస్తూ, దానిమీద గొడవ జరిగింది. కోర్టు స్టే ఆర్డర్ ఇచ్చింది. అందువలన పర్మిషన్ ఇవ్వడం మానుకున్నారు. దురదృష్టం ఏమిటంటే ఈ రాష్ట్రంలోని ప్రజానీకాన్ని కావాలని మోసం చేస్తున్నారు. ఈవేళ వరంగల్, హనుమకొండ లలో సెయింట్ పాల్స్ ఎడ్యుకేషన్ సొసైటీ, జడ్చర్ల వారు వేద్య కళాశాలకు పర్మిషన్ వచ్చిందనే పేరుమీద లక్కలాది రూపాయలు వసూలుచేస్తున్నారు. అనేకమంది పేరెంట్స్ పర్మిషన్ వచ్చిందనే అభిప్రాయంతో డబ్బు కడుతున్నారు. రనీదులు లేవు. రాష్ట్ర ప్రజానీకానికి సింగిల్ నెం. లాబరీలు, చిట్ ఫండ్స్ ఈ విధంగా రకరకాలుగా మోసం చేస్తున్నారు. 50 ఈ రకమయిన భృతులు కల్పించి ప్రజానీకాన్ని దోచుకోవడం జరుగుతోంది. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం అటువంటి చర్యలు తీసుకుంటోందీ? ఇప్పుడు ఇంతవరకు కాలేజీలకు అనుమతి ఎమైనా ఇప్పినారా? ఇంతవరకు ఇవ్వలేదనే చెప్పినారు. మళ్ళీ తిరిగి క్రొత్తగా కాలేజీలకు అనుమతినస్తే, ఆ విషయం దిపారంగంగా ప్రకటనైతే, వారి తల్లితండ్రులు వెళ్ళి అక్కడ డోనేషన్లు కట్టి అవకాశం ఉంటున్నా లేకపోతే, లక్కల రూపాయలు, కొట్ల రూపాయలు మోసపోయే అవకాశం ఉంది కాబట్టి నేను మీతో మనవిచేస్తున్నాను. ముఖ్యమంత్రిగారు దీనిమీద స్పష్టమైన ప్రకటనచేసి, ఇంకా తల్లితండ్రులు నష్టపోకుండా సరైన చర్య తీసుకోవలసిందిగా మేధావూ కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:- మినిస్టర్ ఫర్ ఎడ్యుకేషన్ కు చెప్పారు కదా?

శ్రీ బి. రాజేశ్వరరావు:- వారు విన్నారు, నోట్ చేసుకోలేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్:- మరి విన్నవారు లేచి నేను నోట్ చేసుకున్నానని చెప్పాలి. నాకు ఈ అసెంబ్లీకి చెప్పే పరిస్థితి లేదు అంటే, నేనేమి చెయ్యాలి?

డాక్టర్ టి. రాజేశ్వరరావు:- కోట్ల రూపాయలు మోసపోతుంటే, ప్రభుత్వం సరియైన అన్యూరెన్సు ఇవ్వకపోతే ఎట్లా సారీ?

మిస్టర్ స్పీకర్:- (డాక్టర్ పి.వి. రంగారావు వైపు చూస్తూ) మీరు నోట్ చేసుకున్నారా? మైకు ఉంది, కొద్దిగా చెప్పవలసిన ధర్మక్షూ ఉంది. మనకేమీ చిన్నతనం లేదు చెబితే.

డాక్టర్ పి.వి. రంగారావు:- వైద్య ఆరోగ్య శాఖ చూసే రోశయ్యగారు ఉన్నారు, నేను చెప్పడం భావ్యం కాదని చెప్పలేదు అధ్యక్షా.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- అధ్యక్షా, గౌరవనీయులు రాజేశ్వరరావుగారు చెప్పిన విషయాన్ని నేను నోట్ చేసుకున్నాను. నేను వెంటనే పరిశీలన చేయించి, సభకు తెలియజేస్తాను. ఈ వివాదం తరువాత కొత్తగా ఏ ఇన్సిక్యూషన్స్కు అనుమతి ఇవ్వలేదు నాకు తెలిసినంతవరకు, అయినా కూడా మరల కన్ఫర్మ్ చేసి చెబుతాను. అయినా అటువంటి సంస్కారాలే ఎడ్మిషన్ కోర్ వీద్యార్థులు కూడా చదువు లేనివారు, అమాయకులు కాదు. వారు చదువుకున్నవారు, ఈ సంస్కృత పరీక్ష ఉన్నదా, లేదా అనే విషయాలన్నీ కూడా వారికి తెలుసు. రసీదు ఇవ్వకుండా డబ్బు ఇచ్చి రాజేశ్వరరావుగారి దగ్గరకో, నా దగ్గరకో వచ్చి వారు లక్ష రూపాయలడిగారు, నేను ఇచ్చాను, నాకు రసీదు లేదు అంటే, ఏమీ చేస్తాము? ఇది మంచినీటి కాదు. మనం కూడా ఈరకంగా తొందరపడి వారి వలలో పడే వారికి హితవు చెప్పాలి. అయినా కానీ, ఈ విషయం గురించి నేను కనుక్కొని సభకు తెలియజేస్తాను.

డాక్టర్ టి. రాజేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా.....

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఎంతగా చెప్పాలి? ఈ రకమైన అలవాటు, పోగొట్టుకోమంటే కోప్పడతారు.

డాక్టర్ టి. రాజేశ్వరరావు:- మీకు ధన్యవాదాలు చెబుతున్నాను అధ్యక్షా.

మిస్టర్ స్పీకర్:- మీరు కూర్చుంటే ధన్యవాదాలు మీకు నేను చెబుతాను.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి:- అధ్యక్షా, రాష్ట్రంలో పంచాయతీ కమిటీల ఎన్నికలు జరిగి 5 సంవత్సరాలు పూర్తి అవుతున్నాయి; రేపు మార్చి 31 నాటికి. ఇప్పుడు ఉన్న సరిపంతులు దిగిపోయే పరిస్థితి వస్తోంది కానీ ప్రభుత్వం ఈ గడువు లోపలనే ఎన్నికలు జరిపి కొత్త సర్పంచులను ఆ స్థానంలో ఏర్పాటుచేసే ప్రయత్నం చేస్తున్నట్లుగా ఏమీ కనపడడంలేదు. మరి ఈ సర్పంచులు దిగిపోవలసిందేనా? దిగిపోతే, గ్రామ పరిపాలన ఎవరు చూస్తారు?

మరి పంచాయితీరాజ్ శాఖ మంత్రిగారు వేపరల్లలో అప్పుడప్పుడు చెబుతున్నారు మేలో ఎన్నికలు జరుపుతామని. మే లో ఎన్నికలు జరిపితే జూన్ లో కాని సర్పంచులు మళ్ళీ తిరిగి పదవులలోకి రారు. మరి అటువంటిప్పుడు దాదాపు 3 నెలలు ఆ పదవులు ఖాళీగా ఉండాల్సిందేనా, ఈ స్థబ్ధత ఏర్పడవలసిందేనా? ప్రభుత్వం ఈ విషయం గురించి ఏమైనా ఆలోచిస్తోందా లేదా? ప్రజాస్వామ్య వికేంద్రీకరణనే మీరు కాదంటున్నారా? కాకపోతే, దీనిపై మీకు విశ్వాసం లేదా? ఎందుకు వెంటనే ఎన్నికలు జరపడం లేదనే బతుకంటే విషయాన్ని సభకు తెలియ చేస్తారా అని మేధావీ అడుగుతున్నాను. పంచాయితీ శాఖ మంత్రివర్గములకు ఎప్పుడు ఊరికే కూర్చునే అలవాటు లేదు. వారు ఊరికే కూర్చుంటే ఇన్స్పెక్ట్ అనుకుంటారు. ఏదైనా కృత్యనే వేస్తే, దానికి స్పందించాలి, సమాధానం చెప్పాలి అనే ఉత్సాహం, ఉబలాటం వారికి ఉంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్:- నేను ఇక్కడ ఉన్నాను స్పందించకుండా. వారిని స్పందించనేయను.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి:- ఇది చాలా ముఖ్యమైనటువంటిది. డెమోక్రాసీనే కాదన్నట్లు ఉంటుంది. ఒకవేళ ఈ పంచాయితీ ఎన్నికలు జరపలేకపోతే, గ్రామస్థాయిలో డెమోక్రాసీ లేకుండా పోతుంది. పరిపాలన లేకుండా పోతుంది. అభివృద్ధి ఆగిపోతుంది. వారు ఏమైనా చెప్పాలి కదా? ఏమీ చెప్పకపోతే ఎట్లా? రోజయ్యగారు ఎంత చక్కగా స్పందించి చెప్పినారు? అట్లా రేపీ, ఎల్లంగడ్, ఎప్పుడో దీని గురించి చెప్పాలి కదా?

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఎప్పుడో చెబుతారు, ఇప్పుడు చెప్పరు. ఇప్పుడు అనవాయితీని పాడుచేస్తూ బాగుండదు.

శ్రీ డి.కె. సమరసింహారెడ్డి:- అధ్యక్షా, స్పందించమంటారా? మీ అనుమతి లేకపోతే ఎట్లా స్పందించమంటారు?

మిస్టర్ స్పీకర్:- స్పందించవలసిన అవసరం లేదు.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి:- అది అన్యాయం, వారు ఏదో చెబుతానంటున్నారు....

శ్రీ డి.కె. సమరసింహారెడ్డి:- అధ్యక్షా, వారు ఏదైనా చెప్పమంటున్నారు కాబట్టి నేను మనవిచేస్తున్నాను. ప్రశ్న అంటూ వేస్తే, తప్పకుండా నేను జవాబు చెబుతాను. ఇది ప్రశ్న కాదు. జీరో అవర్ లో వారు అడిగారు, నేను నోట్ చేసుకున్నాను, తరువాత చెబుతాను.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:- అధ్యక్షా, ఇది వైద్య ఆరోగ్య శాఖామాత్యులకు సంబంధించి నది, సభానాయకుడు రోజయ్యగారు సంబంధిత మంత్రిగారి తరపున శాసనసభలో చెబు తున్నారు కనుక అడుగుతున్నాను. తెలంగాణా ప్రాంతంలో హైదరాబాదులోని టీబింగ్ ఆసు పత్రుల తరువాత వరంగల్ లులోని ఎం.జి.ఎం. టీబింగ్ ఆసుపత్రే ప్రత్యేకమయిన, పెద్ద ఆసుపత్రి. 1988 నుంచి ఈ రోజు వరకు రెగ్యులర్ నూపరించబడింట్ ఆ ఆసుపత్రికి లేదు.

1991 నుంచి మెడికల్ కాలేజీకి (కాకతేయ మెడికల్ కాలేజీ) రెగ్యులర్ ప్రిన్సిపాల్ ఈ రోజు వరకు లేరు. ఒకటిన్నర సంవత్సరాల నుంచి న్యూరో సర్జన్ లేడు. మూడు సంవత్సరాల నుంచి కార్డియో థొరాసిక్ సర్జన్ లేడు. జనరల్ సర్జరీ విభాగంలో జనరల్ సర్జన్ వోస్కులు రెండు వోస్కులు ఒక సంవత్సరం నుంచి ఖాళీగా ఉన్నాయి. ఐ.ఎస్.టి. ప్రిఫెసర్ ఆరు నెలల నుంచి లేడు. సుమారు ఒక సంవత్సరం నుంచి అనస్టేషియా ప్రిఫెసర్ లేడు. అల్ట్రా సౌండ్ మిషన్ రూ. 14 లక్షలు పెట్టి కొంటే, లక్ష రూపాయల లోపు మొత్తంతోనే రిపేర్లు కాగలిగినటువంటి పనులు చేయకపోవడంవల్ల అది అలా మూలపడి పున్నది. జనరల్ కు రిపేర్లు చేయించడానికి బడ్జెటు లేకపోవడంవల్ల అది కూడా పని చేయడం లేదు. స్థూలంగా చూస్తే, రెండు ప్రధాన అవసరాలు ఉన్నాయి అక్కడ. ఒకటి, నేను ఇప్పుడు మనవిచేసిన వోస్కులు వెంటనే భర్తీచేయండి, ఇక రెండోది, దానికి కావలసిన బడ్జెటు ఎక్కువ చేయండి, ఎక్కువ కేటాయించండి, త్వరగా నిధులు విడుదల చేయించండి అని మంత్రిగారికి మేధ్వారా మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ కె రోశయ్య:- అధ్యక్షా, గౌరవనీయులు ఓంకార్ గారు చేసిన ప్రస్తావన నోట్ చేసుకున్నాను. వాటిమీద చర్యలేసుకోమని చెబుతాను.

శ్రీ కె. ఎర్రన్నాయుడు:- అధ్యక్షా, లీడర్ ఆఫ్ ది హౌస్ శ్రీ రోశయ్యగారు కూడా ఇక్కడ ఉన్నారు, ఇది చాలా ముఖ్యమైన విషయం. ఎస్.సి., ఎస్.టి., బి.సి.ల వారిని లీడర్స్, లెక్చరర్స్ వోస్కులకు రోస్టర్ ప్రకారం నింపాలి, బ్యాక్ లాగ్ నింపాలి శాసనసభలో చర్చలు జరిపిన తరువాత, ప్రభుత్వం ఐచ్చిన గ్నెడ్లెన్స్ మీద, ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయంలో గత సంవత్సరం ప్రకటన నెం. 2/92 లో 136 వోస్కులకు రోస్టర్ ప్రకారం పిలవాలనే ప్రకటన ఇచ్చినారు. ఆ ప్రకటన ఇచ్చిన తరువాత పర్యటించి వెస్-భాన్సులర్ లేక పోవడంవల్ల ఆ వోస్కులను నింపడం జరుగులేదు. మళ్ళీ ఇప్పుడు పర్యటించి వెస్-భాన్సులర్ వచ్చిన తరువాత రెండవ నోటిఫికేషన్ ఇచ్చారు. మొదటి నోటిఫికేషన్ లో 5 సంవత్సరాలు సరిపోతుందని చెప్పి, రెండవ నోటిఫికేషన్ లో 8 సంవత్సరాలు కావాలని మొదటి నోటిఫికేషన్ కు కాంట్రారీగా ఇచ్చినారు. మనం ఏ ఉద్దేశ్యంతో అయితే బలహీనవర్గాలైన ఎస్.సి., ఎస్.టి., బి.సి.లకు రోస్టర్ ప్రకారం ఖాళీలను నింపాలని యూనివర్సిటీకు డైరెక్షన్ ఇచ్చామో, దాని ఆధారంగానే యూనివర్సిటీ మొదట 5 సంవత్సరాలని, తరువాత 8 సంవత్సరాలని అడ్వర్టైజ్మెంట్ ఇచ్చిన తరువాత ఆ వోస్కులు ఖాళీగా ఉండిపోతాయి. ఈ వోస్కులను ఎలా నింపాలి? కాబట్టి వెంటనే ఈ రెండు నోటిఫికేషన్లు తెప్పించి పరిశీలించమని సంబంధిత మంత్రిగారు లేరు కాబట్టి రోశయ్యగారిని మేధ్వారా కోరుతున్నాను. అసెంబ్లీలో ఇచ్చిన ఎస్టాబ్లిష్మెంట్ కంట్రారీగా ఉండి కాబట్టి, అసెంబ్లీలో మనం రోస్టర్ ప్రకారం నింపాలి అన్నాము కాబట్టి ఈ నోటిఫికేషన్లను నిలుపుదల చేయించి, ఎగ్జామిన్ చేయించి, న్యాయాన్వయాలు పరీక్షించి, ఇంతకుముందు అడ్వర్టైజ్మెంట్ ఏదైతే ఉందో, ఆ అడ్వర్టైజ్మెంట్ ప్రకారంగా ఎంపిక జరగాలని, మేధ్వారా మనవిచేస్తున్నాను. ఎందుకంటే, నీన్ననే ఒక వందమంది ఈ వోస్కులకు అప్లైచేసిన వాళ్ళు వచ్చి, వారు చాలా ఇబ్బందులు

పడుతున్నట్లు చెప్పారు. ఇంతకంటే మార్గంలేదు కాబట్టి మేధ్వారా ప్రభుత్వం దృష్టికి వెళ్తున్నాను. వెంటనే పరిశీలించాలని గౌరవ రోశయ్యగారికి నేను వృద్ధయహర్షకంగా మనవిచేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:- రెండు నోటిఫికేషన్లు పంపండి.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- అధ్యక్షా, గౌరవనీయులు ఎర్రన్నాయుడుగారు చెప్పిన అంశాన్ని పరిశీలించేసి, వాటి మీద తగు చర్యతీసుకొమని ఎడ్యుకేషన్ శాఖ వారికి చెబుతాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:- కృప్యంగా సమాధానం చెబితే, మేరు తరువాత తీసుకునేదానికి వీలవుతుంది.

Sri Mohd. Virasat Rasool Khan (Charminar):- Sir, I request you to shift your residence to Old City. Mr. Speaker, Sir, the people of the old city will be ever grateful to you if you shift your official accommodation to old city. I will arrange a big building.

Sri Ch. Vidyasagara Rao:- Shifting or converting?

Sri Mohd. Virasat Rasool Khan:- I will arrange a suitable building in old city. Kindly shift your residence to old city. The people in old city are suffering a lot. There is acute shortage of water. There is no water for 8 to 10 days. We have requested the M.D., water works and the Minister concerned and the officers concerned, but there is no water. There is no water supply in old city and people there are suffering a lot.

Similarly, there is no power supply in old city. Whenever, we enquire the current officials the replies will be same. There is unofficial power cut for 3 to 4 hours a day. No street lights. The people in old city are facing continuously the problems of acute shortage of water and electricity. If you shift your residence to old city, there will be power and water cuts. The people in old city would be thankful to you. Or, you instruct them to see that there will be no power cut and shortage of water supply. If you shift your residence to old city, there will be abundant water supply and electricity....

Sri M. Narasimha Reddy:- I have no objection for the change of the residence of the Hon. Speaker....

Mr. Speaker:- You need shifting of residence or shall I see that the electricity and water supply is given to old city.

Sri M. Narasimha Reddy:- If you shift your residence, I have no objection....

(Interruptions)

శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగరరావు:- మీరు స్పీకర్ అయితే హౌస్ లో స్పీకర్ గానీ, ఇంట్లో స్పీకర్ అంటే ఎట్లా సార్? ఇంట్లోవాళ్ళ పర్మిషన్ తీసుకోవాలి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- వారి ఆవేదనను అర్థముచేసుకొని సమస్య పూర్తిచేయండి నర్సింహ రెడ్డిగారు. వారు ఆవేదనను చెబుతున్నారు.

శ్రీ ఎం. నర్సింహరెడ్డి:- ఆ విషయంలో ప్రయత్నాలు చేయడమే జరుగుతుంది. ఎందుకంటే రోజూ అదే ప్రయత్నం జరుగుతోంది.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఎందుకంటే విద్యాసాగరరావు ఇంట్లో చెప్పండి కదలలేరు. ఇంట్లో వేరే హోమ్ మినిస్టర్ ఉన్నారు.

శ్రీ ఎన్.వి. కృష్ణయ్య (నిరిసిల్ల):- అధ్యక్షా, నేను మాట్లాడే విషయం రోశయ్యగారు విచారి అని కొరుకుంటున్నాను. కరేమనగరీ జిల్లా నిరిసిల్లా నియోజకవర్గం, వేములవాడ దేవాలయం. అక్కడ దాదాపు 25 వేల నుంచి 30 వేల జనాభా ఉన్నారు. గవర్న మెంట్ ఆస్పత్రి లేదు. లక్కలాద్రి జనాభా దేవాలయానికి వస్తున్నారు. మీకూ తెలుసు. మొన్ననే శివరాత్రి రోజున ఎంత పెద్ద రద్దీ జరిగిందో, గవర్నమెంట్ ఆస్పత్రిలో రెండుసార్లు రోశయ్యగారు ఈ హౌస్ లో ఇదివరకే హామీ ఇచ్చినా ఇప్పటివరకూ దాని గురించి ఏమీ అనుకోవడం లేదు. అక్కడ స్థలం ఉంది. బిల్డింగ్ కట్టించడానికి దేవస్థానం వారు సిద్ధంగా వున్నారు. మీరు చేయవలసింది ఏమీలేదు. ఒక డాక్టర్ని మందులతో పోస్ట్ చేయాలి. ఇంకేమీ లేదు. వారం రోజులలోపల నేను డాక్టర్ని పంపిస్తానని ఆయన పోయిన సంవత్సరం రెండుసార్లు వాగ్దానం చేశారు. గవర్నమెంట్ ఇచ్చేది ఏమీ లేదు. బిల్డింగ్ కి స్థలం ఇస్తున్నారు. అక్కడ దేవాలయం వారు బిల్డింగ్ కట్టించి ఇస్తారు. ఇప్పుడు తాత్కాలికంగా పెబ్బుకోడానికి దేవస్థానం వారు బిల్డింగ్ కూడా ఎలాంటి చేశారు. ఎందుకు డాక్టర్ని మందులతో పంపించరు. అక్కడి జనాభా అనేక జబ్బులతో చనిపోతున్నారు. అక్కడ తేర్థ యాత్రకు వచ్చేవారు అందరూ అనేక జబ్బులు అక్కడే వదిలివెళుతున్నారు. ఇందువల్ల ఇచ్చిన హామీని మళ్ళీ రోశయ్యగారిని అడుగుతున్నాను. ఆయన సమాధానం చెప్పాలి. ఇంతకు ముందు రెండుసార్లు వాగ్దానం చేశారు.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఆయన అప్పుడే సమాధానం ఇవ్వడానికి నోట్ చేసుకున్నారు.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- అధ్యక్షా, వారు చెప్పిన విషయం నాకు జ్ఞప్తి ఉంది. నేను ఆ శాఖ చూసేప్పుడు కొంత చర్యతీసుకోవడం జరిగింది. అయినా కూడా ఇంకా డాక్టర్ని పోస్ట్ చేయలేదని చెబుతున్నారు. నేను విచారణ చేయిస్తాను. వారు కూడా ఎవరి పేరయినా అంటే స్పెసిఫిక్ గా విల్లింగ్ గా ఉన్న డాక్టర్ పేరు ప్రపోజ్ చేస్తే త్వరగా సమస్య పరిష్కారానికి దోహదం కలుగుతుందని, అయినా కూడా మేము చర్యతీసుకుంటామని తెలియచేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:- వారు చేస్తే సెలెక్ట్ అయిన లిస్ట్ లోంచి చేయవలసి ఉంటుంది.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- అంతే సార్.

శ్రీ టి. జీవన్రెడ్డి (జగత్కాల):- అధ్యక్షా, నేను లేవనెత్తే సమస్యమీద సభా నాయకులు రోశయ్యగారు చర్యతీసుకోవలసిన విషయం. భారీ నీటిపారుదల శాఖకు సంబంధించింది. కర్రమనగర్ జిల్లా రైతాంగానికి సంబంధించింది. శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టుయొక్క నీటి విడుదల వాస్తవంగా మార్చి వివరవరకూ అంటే 31 వరకూ విడుదల చేయవలసిన అవసరం ఉన్నప్పటికీ మరి ప్రపంచబ్యాంక్ ఆర్థిక సహాయంతో కాలువల మరమ్మత్తు చేపట్టడం జరుగుతుందనే నెపంతో ఫిబ్రవరి 28 వరకు నేరు ఇవ్వడానికి నిర్ణయం జరిగింది. వాస్తవంగా ఈ రోజు కర్రమనగర్ జిల్లాలోని యావత్ రైతాంగము ఫిబ్రవరి 28న కాలువ నేరు అవ్వేసినట్లయితే వారి పరిస్థితి ఏమవుతుంది. లక్షలాది మంది పంట చేతికి వచ్చేది ఉందో అది నష్టపోయే పరిస్థితి ఉంది. కాలువ నేరు మీరు ఏ విధంగా కాలువ మరమ్మత్తు చేసే పరిస్థితి లేదు. కాబట్టి మార్చి 31వరకూ నేరు పొడిగించవలసిందనే తొందరగా దీనికి సంబంధించి కర్రమనగర్ జిల్లా ప్లానింగ్ కమిషన్ బోర్డు యూనానిమస్గా రెజల్యూషన్ పాస్చేసి ప్రభుత్వానికి పంపడం జరిగింది. గత సంవత్సరం ఇది కూడా మార్చి 31కు పొడిగించాలని కోరినపుడు ఫిబ్రవరి 28న నిర్ణయం తీసుకుంటే అది అమలులోకి మార్చి 10వ తారీకుకి వచ్చింది. ఈ మధ్య అంటే వారం, పది రోజులు నేరు లేక రైతాంగం పంట నష్టపోవడం జరిగింది. కనీసం ఈ సంవత్సరం అయినా ఆ విధంగా కాకుండా గౌరవ నేయులు రోశయ్యగారు వెంటనే ముఖ్యమంత్రిగారితో సంప్రదించి చర్యతీసుకోవాలని అంటే ఈ రోజు ఫిబ్రవరి 22, కనీసం 25 లోపల ఉత్తర్వులు సంబంధిత శాఖకు జారీ అయ్యేట్లు చేస్తేగానే రైతాంగము నిలబడే పరిస్థితి ఉందనే కాబట్టి మీరు తప్పకుండా కర్రమనగర్ జిల్లాకు సంబంధించి శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్ట్ నేరు ఫిబ్రవరి 28కి నిర్ణయించి దానిని మార్చి 31వ వరకు ఉపయోగించడానికి ఉత్తర్వులు జారీ చేయవలసిందిగా ఈ సందర్భంగా రోశయ్యగారిని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- నేను నోట్ చేసుకోవడం జరిగింది. ఈ సమాచారాన్ని ముఖ్యమంత్రిగారికి వివరిస్తాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఆయన అడిగిన దానిలో రెండు ఉన్నాయి. ఒకటి 31 మార్చి వరకూ నీటి సప్లయ....

శ్రీ కె. రోశయ్య:- సమస్య అర్థమయింది, కానీ నిర్ణయం తీసుకోవలసింది ముఖ్యమంత్రి. నేను సమాచారాన్ని వివరిస్తాను.

శ్రీ టి. జీవన్రెడ్డి:- దయచేసి రోశయ్యగారు వెంటనే చర్యలు తీసుకోవాలి. ఎందుకంటే గత సంవత్సరం ఫిబ్రవరి 28న నిర్ణయం తీసుకోవడంతో అది మార్చి 10న అమలులోకి వచ్చింది. ఇది అంటే ఈ రోజు 22వ తారీఖు. కనీసం దయచేసి ఫిబ్రవరి 25 లోపల ఉత్తర్వు జారీ అయ్యేట్లు చేస్తేగానే రైతాంగం ఉరటగా ఉండే పరిస్థితి ఉంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఇవి రెండు ఉన్నాయి. 31వ తారీఖు వరకు తొందగా తీసుకొని ఇచ్చేది ఒకటి. అసలు వాటర్ సభ్యులు చేస్తున్నామని వాటర్ రిజిస్ట్రీ చేయని కాలువలు ఉన్నాయి. రెండింటి రిపోర్టు తొందరగా తెప్పించమని వారు చెప్పారు.

శ్రీ బి. జీవన్రెడ్డి:- పూజెక్స్‌లో కూడా సరిపోయినంత నేరు ఉంది.

శ్రీ ఎం.బి. చౌహాన్:- అధ్యక్షా, అధ్యక్షా.....

మిస్టర్ స్పీకర్:- విజిషన్ పంపించండి, నేను 394 కి వెళుతున్నాను.

(అంతరాయం)

శ్రీ ఎం.బి. చౌహాన్:- అధ్యక్షా, ఇది ప్రకాశం జిల్లా పంచాయతీ రాజ్ డిపార్ట్‌మెంట్‌లో మినిస్ట్రీయర్ స్టాఫ్‌కి సంబంధించిన విషయం దీనిలో 1986 జే.ఓ.సెం.589 ప్రకారంగా ప్రమోషన్స్ ఇవ్వవద్దని ఉంది. 20 సంవత్సరాల నుంచి పనిచేస్తున్న రికార్డ్ అసైన్మెంట్స్‌కి జూనియర్ అసైన్మెంట్స్‌గా ప్రమోషన్ లభించడం లేదు. అటెండర్‌కి, స్వీపర్‌కి పై పదవి లభించడం లేదు. దయచేసి పంచాయతీరాజ్ శాఖామాత్యులు ఈ ఉత్తర్వుని విశ్లేషించి ప్రమోషన్స్ ఇప్పించడని కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:- నేను మళ్ళీ చెబుతున్నాను. ఇట్ విల్ నాట్ గో టూ రికార్డ్. సెండి ఇట్.

శ్రీ ఎం.బి. చౌహాన్:- వారిని బాండెడ్ లేబర్‌గా పనివేయించకండి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- నేను విజిషన్ తీసుకున్న తరువాత మళ్ళీ కాదని ఇంకోటి చెబితే ఎలా.....

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, తమరు క్వశ్చన్ అవర్ అయిన తరువాత, మేము ఇండాక క్వశ్చన్ అవర్‌కన్నా ముందు ప్రతిపాదించిన విషయంలో హామ్ ఇచ్చారు. మేము తమరిద్వారా మరొక్కసారి సభానాయకులకు కూడా విజ్ఞప్తి చేసేది ఏమంటే....

మిస్టర్ స్పీకర్:- నేను నర్సిరెడ్డిగారితో చెప్పి పంపాను. వారు మాట్లాడిన తరువాత.

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- మంచిది. మాకు అభ్యంతరం లేదు.

దూలు - 304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకువచ్చిన విషయము : హైదరాబాదుకు కృష్ణానది నుండి మంపిసేబీ సరఫరా చేయుటను గూర్చి. హైదరాబాదు నగరంలో మంపిసేబీ డిపాజిట్ రేటును పెంచుటను గూర్చి

Smt. Mary Ravindranath (Secunderabad):- Sir, as you are aware that there is acute drinking water problem in the twin cities of Hyderabad and Secunderabad and we have been doing the policy making efforts to bring Krishna waters to the twin cities of Hyderabad and Secunderabad. It is very unfortunate to say that we have been only sleeping on this and giving assurances and promises to the people that they will be given sufficient water; but till today, inspite of all our efforts, I do not know how the much promised Krishna waters are given to the people of twin cities. This far off mirage which we have been promising to the people must be materialised otherwise, the people of twin cities will not forgive if they are not given proper water supply atleast by the end of this year.

Sir, I feel very unhappy to bring before you that even-though I belong to the Ruling Party, I feel unhappy when it comes out that water is not supplied, on political considerations, to the people. When I approached the Hyderabad Metropolitan Water Works for water reservoirs and water connections, even-though there is water, water connections are not given. They promised from time to time that reservoirs will be constructed and water supply will be there continuously; but it is not so and the Water Works Department is in a very bad state....

Today the population of twin cities is about 30 lakhs. When we take into account the 9 municipalities also, there is 12 lakh population; so 30 plus 12. 42 lakhs. For 42 lakhs population, the Metropolitan Water and Sewerage Board has to supply water. As you are well aware that in the twin cities, it is not only this (42 lakh) population that we have to take into account but the population that is coming daily to the twin cities from far off places. With this, we are unable to meet the water supply. Today the water supply is 120 M.G.P.D. which is very insufficient. That is the reason we are making several complaints.

Besides this scant supply of water, there are no proper pipe line connections; but there are large number of illegal connections given. In spite of our repeated requests, the illegal connections are not removed. I request that new connections, wherever it is necessary, should be given. Otherwise, it is creating lot of inconvenience and disruption in the supply of water. Besides this, whenever there is electricity failure, water supply is not there. I am given to understand that by 2011 A.D. we need about 410 M.G.P.D. To ensure proper water supply for the twin cities, we are not seeing any indication as to how the water supply will be made; because the rate at which we are supplying water today, 120 M.G.P.D., is insufficient and the dream of supplying

రూలు - 304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకు
వచ్చిన విషయము : పౌదరాబాదుకు కృష్ణానదీనుండి
మంచినీటిని సరఫరా చేయుటను గూర్చి పౌదరాబాదు
నగరంలో మంచినీటి డిపార్ట్మెంట్ రేటును పెంచుటను
గూర్చి.

22 ఫిబ్రవరి, 1993. 487

krishna waters to the twin cities is far away. We require 150 M.G.P.D. which can be met if the fourth phase of Manjeera Water is completed. Even if it is completed we get 150 M.G.P.D. plus 90 M.G.P.D. from Krishna that comes to 240 M.G.P.D. which is still short of actual requirement of water. The long cherished hope of Krishna waters is once again only a mirage.

Sir, keeping all these points and facts before you, I feel that water supply for the twin cities must be taken up very seriously, keeping in view the number of people coming to the State capital from other places daily.

Huge water bills:- Though there is shortage of water, the people say that they get huge water bills. In the light of our complaints for proper water supply, Government have put more bore wells to meet the situation but the situation is alarming. People are very unsatisfactory and they are paying more money for such a scant supply of water. It should be treated as an essential item for the people. It is very disheartening to note that no efforts are being made to meet the situation. Whenever we speak with the Water Works Department Officials, they only say that there is no proper water supply. We cannot give this type of answer to the people.

Therefore, I feel, taking all these points into consideration, the Government has to hasten to take proper measures to supply drinking water to the people of twin cities of Hyderabad and Secunderabad.

Thank you.

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర (పామాయత్ నగర్):- అధ్యక్షా, ఈ నగరానికి నీటి సమస్య గూర్చి 10. దాదాపుగా ఒక 4, 5 సంవత్సరాలుగా వాసులలో కంటిన్యూయింగ్ పనికి సంవత్సరం, పనికి ఉ. బడ్జెట్ లో మితులు 304 క్రిందో, మరే విధంగానో చర్చకు తెస్తూనే ఉన్నారు. చర్చకు వస్తూనే ఉంది. ప్రభుత్వ అంచనా ప్రకారంగా 43 లక్షల పావులెషన్ యిక్కడ ఉంటున్నారు. మరి ఫోటోంగ్ పావులెషన్ యింకా వేరేగా ఉంటున్నది. దాదాపు ఒక లక్షమంది గానీ, యింకా ఎక్కువగా రోజుకు ఫోటోంగ్ పావులెషన్ క్రింద నగరంలో ఉంటున్నారు అంటే, అదనంగా సంవత్సరానికి ఎంతమంది ఉంటున్నారో తెక్క చూడండి. నెలకు 42 లక్షల గాక యింకా 30 లక్షలు అదనంగా నెలకు నివసిస్తూ ఉంటే సంవత్సరానికి ఎంతమంది అవుతారు? ఈ విధంగా తెక్క వేసుకుంటూ వోతే పావులెషన్ ఎంత పెరిగినా నీటివసతి మాత్రం ఏ మాత్రం పెరగడం లేదు. దీని క్రింద అనేక వివాదాలు ద్వారా తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం హామీలు యిచ్చారు. తరువాత కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం కూడా అదే విధంగా హామీలు యిస్తున్నారు. ఇలా ప్రభుత్వాలు హామీలు యివ్వడం తప్పితే ఏమాత్రం ఇంప్రోవ్మెంట్ ఉన్నది

రూలు - 304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకు
వచ్చిన విషయము : హైదరాబాదుకు కృష్ణానదీనుండి
మంచినీటిని సరఫరా చేయుటను గూర్చి హైదరాబాదు
నగరంలో మంచినీటి డిపాజిట్ రేటును పెంచుటను
గూర్చి.

జరుగకపోవడం దురదృష్టకరం. అసలు ఈ విషయాన్ని సభలో ఎందుకు చర్చించాలో నాకు
అర్థం కావడం లేదు. చర్చించిన తరువాత దాని ఫలితం వుండాలి కదా? లేనప్పుడు చర్చలకు
అర్థం వుండదు. చర్చలు, వాగానాలు తప్ప ఇంప్రొమైజ్మెంట్లను మాత్రం శూన్యం. కనుక
చర్చలు జరిపి ప్రయోజనంలేదని నా అభిప్రాయం. కారణం యిప్పుడు 630 కోట్లు అవసరం.
మనం 1993లోకి వచ్చాము. 1000 కోట్లు కృష్ణానదీ జలాలు హైదరాబాదుకు తరలించ
డానికి అవసరం అవుతాయి. సంవత్సరానికి 10 కోట్ల రూపాయల చొప్పున కేటాయిస్తున్న ఈ
ప్రభుత్వం డబ్బు 10 కోట్ల రూపాయలు కూడా అందులో వుండే వారి సర్వే కోసం, ఎంపా
యీస్ టీతాలకోసం సరిపోదు. ఈ పది కోట్ల రూపాయల్లో కృష్ణానదీ జలాలు నగరానికి
తరలించాలంటే సరిపోదు. దానికి 1000 కోట్ల రూపాయలు అవసరం. అయితే ఎప్పుడు?
ఎక్కడ నుంచి అది తీసుకువస్తారు? ఎందుకంటే యింకా యింతవరకూ ప్రాజెక్టు పరిశీలన
కోసం ప్రపంచ బ్యాంకుగానీ, ఆర్థిక సంస్థలు గానీ తీసుకోకపోవడం దురదృష్టకరం.
సంవత్సరానికి ప్రభుత్వవరంగా 50, 100 కోట్ల రూపాయలు కేటాయిస్తే ఏమైనా కాస్త
దీన్ని గురించి ఆలోచించే అవకాశం వుంది. ఏదీ లేకుండా నామమాత్రంగా మంచినీటి కోసం
రూ. 10 కోట్ల కేటాయిస్తున్నట్లు బడ్జెటులో అనడంలో అసలు ఎన్ని సంవత్సరాలకు ఈ
ప్రాజెక్టు పూర్తి అవుతుంది?

(శ్రీ కె. ఎర్రన్నాయుడు అధ్యక్ష స్థానములో వున్నారు)

అదీ పూర్తి కావాలంటే మనకేటాయింపుకు ఎన్ని రెట్లు ఎక్కువ ఖర్చుపెట్టవలసివస్తుంది
అన్నది ఆలోచించవలసిన విషయం. దీని గురించి ఆలోచన చేయకుండా డిపాజిట్లు రూ. 700
నుంచే 1000 దాకా ప్రతివారూ కట్టాలి అంటే సామాన్య ప్రజానీకం కట్టే స్థితిలోలేదు. మేరు
నీరు వారం, పది, పదిహేను రోజులు యివ్వరు. మా యింట్లో 15 రోజులుగా నీళ్లు
లేవు. ట్యాంకరు తెప్పించుకుని నీరు వాడుకుంటున్నాము. అసలు పరిస్థితి యిది. ఈ
తరుణంలోనే యిలా వుంటే, అంటే ఫిబ్రవరిలోనే పరిస్థితి యిలా వుంటే, మార్చి, ఏప్రిల్లో
పరిస్థితి ఎలా వుంటుందో ఆలోచించండి. మరి నీరు సరఫరా చేయడానికి అవకాశం ఎక్కడ
వుంది? అలా కాకుండా మంత్రీగారు కృష్ణానదీ జలాలను నగరానికి తరలిస్తామని చెప్పినట్లు
ప్రభుత్వం కూడా భావేనో, అది ప్రజలను భ్రమలో పెట్టినట్లు, మోసగించినట్లు అవుతుంది.
కనుక కృష్ణానదీ జలాలను అసలు ఎప్పుడు హైదరాబాదు నగరానికి మళ్లెస్తారన్నది స్పెసిఫిక్గా
చెప్పవలసిన అవసరం వుంది. లేకపోతే మేరు ఈ సభలో సమాధానం చెప్పినా, ఏమీచేసినా
వుధానే అవుతుంది. కనుక ఏ సంవత్సరానికి ఈ పని పూర్తి అవుతుంది? యిది 1993 కదా?
1995 కా? 1998 కా లేక 2 వేల సంవత్సరానికా అన్నది స్పష్టంగా వెల్లడించాలి. రెండోది
దానికి అవసరమైన మొత్తాలను కేటాయించవలసిన అవసరం వుంది. రూపాయలు 10 కోట్లు
సరిపోదు. ఎందుకంటే అధికారులను ఎన్నిసార్లు చిన్న చిన్న పెన్షన్లకోసం అడిగినా, 3,
4 పెన్షన్లను కూడా తీసుకునే పరిస్థితి ప్రభుత్వం దగ్గరలేదు. అసలు మెట్రోపాలిటన్

రూలు - 304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకు
వచ్చిన విషయము : హైదరాబాదుకు కృష్ణానదీనుండి
మంచినీటిని సరఫరా చేయుటను గూర్చి హైదరాబాదు
నగరంలో మంచినీటి డిపార్ట్మెంట్ రేటును పెంచుటను
గూర్చి.

22 ఫిబ్రవరి, 1993.

489

వాటర్ వర్క్స్ దండగ. ఎం.డి. వీళ్ళ ఇంజనీరు దండగ అని మేము చెబుతున్నాను. వాళ్ళు
ఏరికండీషన్ రూములో కూర్చుని సమాధానంకూడా సరిగా చెప్పరు. వాళ్ళు మనం వెళ్లి
అడిగితే "నేళ్ళే లేవండీ, మేం ఎక్కడ నుంచీ తేవాలని" ఎదురు ప్రశ్నిస్తున్నారు. మేమేమే
చేయలేం వెళ్ళండని సమాధానమిస్తున్నారు. అప్పటినుంచీ యిప్పటివరకూ నేను ఆ
ఎం.డి.గారిని చూడలేదు. చిన్న ప్లానులు 100, 50 మీటర్లు కూడా వేయడానికి వీలు లేని
నిస్సహాయ పరిస్థితిలో ఎం.డి.గారు వున్నారు. పరిస్థితి ఈ విధంగా అతి తీవ్రంగా ఉంది.
నగరములో బోర్ వెర్స్ వేయవలసిన అవసరం ఎంతో వుంది. దాని గురించి ఆలోచన చేశారా 10-30
లేదా? ప్రతి నియోజకవర్గములోనీ ఊర్లలో బోర్ వెర్స్ వదుతున్నాయి. కానీ యీ పట్టణాల్లో
ములో మాత్రం బోర్ వెర్స్ కు ప్రభుత్వ అనుమతి లేదు. బోర్ వెర్స్ అంటే ఆలోచించి చెబు
తాను అంటాడు ఎం.డి. ఏమీ ఆలోచించి చెప్పాలి? ఈ రోజు నగరములో వుండే బోర్
వెర్స్ లో దాదాపుగా ఒకటి కూడ పనిచేయడం లేదు. సర్వేన స్థితిలో ఒక్కటి లేదు. వాటిని
రిపేరు చేయడానికి మెట్రో వాటర్ వర్క్స్ వారికి చేతకావడం లేదు. ఈ పరిస్థితులలో
ట్యాంకర్లు ద్వారా వాటరు సప్లయ చేయమంటే వాటిని తీసివేశామన్నారు. బస్టోలలో నేళ్ళు
లేవు. పరిస్థితి యింత దారుణంగా వుంటే, వాటర్ వర్క్స్ వారు ఏ విధంగా వాటరు సైర్కిటిని
పూర్తిచేస్తారనేది ప్రధాన అంశం. దీనికి సర్వేన సమాధానం మంత్రిగారు చెప్పవలసి వుంది.
వారు ఒకవేళ సమాధానం చెప్పకుండా దాటవేయడానికి చూస్తే కుదరదు. చాలా తీవ్ర ఆందోళ
నకు హైదరాబాదు నగర ప్రజలను గురిచేస్తున్నారనే విషయాన్ని అర్థం చేసుకోవలసిన
అవసరం వుంది. నేను మనవిచేసేది - 50 కోట్ల రూపాయలు సంవత్సరానికి యిచ్చినా, వారి
అంచనా ప్రకారము 1000 కోట్లు అవుతుంది. అంటే దాదాపు 20 సంవత్సరాలు అయినా
హైదరాబాదుకు నీరు వచ్చే అవకాశం లేదు. ఈ 20 సంవత్సరాలలో వుండే వారివరో,
పోయే వారివరో తెలియదు. ఎవరు త్యాగుతారు ఆ నీరు? అందుకని, ఏదో ఒక సమాధానం,
అర్థరహితంగా గాకుండా, బాధ్యతాయుతంగా ప్రభుత్వం చాలా నేరీయన్ గా ఆలోచన చేసి
సూటిగా సమాధానం చెప్పాలని కోరుతున్నాను. అధికారుల ప్రవర్తన మార్పుకోవాలని
చెప్పాలని మేడ్రా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. వారికి స్పెసిఫిక్ యినస్ట్రక్షన్స్ యిచ్చి
ప్రజాప్రతినిధులు వచ్చినప్పుడు రెస్పెక్టివ్ యిచ్చి వ్యవహరించేట్లు చేయండి లేకపోతే ప్రజలు
అధికారులను క్షమించరు. ప్రజలు అధికారులను *** పరిస్థితి హైదరాబాదు నగరములో
వుంది. దానిని అర్థం చేసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

ఫైర్మన్:- అధికారులను *** పరిస్థితి అనే దానిని రికార్డునుండి తొలగిస్తున్నాను.

***Expunged as ordered by the Chair.

రూలు - 304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకు వచ్చిన విషయము : హైదరాబాదుకు కృష్ణానదినుండి మంచినీటిని సరఫరా చేయుటను గూర్చి హైదరాబాదు నగరంలో మంచినీటి డిపార్ట్మెంట్ రేటును పెంచుటను గూర్చి.

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర:- ఆ స్థితి రాకుండా చూడవలసిన అవసరం వుంది. దీనికి స్పెసిఫిక్ సమాధానం యివ్వాలి, బోర్వెల్స్ యివ్వాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

Sri Mohd. Virasat Rasool Khan:- Mr. Speaker Sir, it is a very very serious matter. It will not help solving the problems, if we sit here, smiling and go out Sir. We are all seeing that our Hon'ble Minister for Municipal Administration is here and I request him to kindly note all the points which have been raised by me and by the other M.L.A.s, here. It is a very serious matter. All the Chief Ministers of Andhra Pradesh from 1989, we have been seeing. Sir, here is the third Hon'ble Chief Minister sitting here. All the previous Chief Ministers had assure us and I hope the present Chief Minister will also assure the House, that "we are going to get Krishna Water to Twin Cities. Sir, unfortunately, the provision made in the Budget itself clearly shows that atleast it will take ten years for the Krishna Water to come to Twin Cities. They are spending crores of rupees for Telugu Ganga Project. They are acquiring lands - they are purchasing materials - they are taking all the steps to send water to Madras. But there is nothing and they are not doing anything concrete for getting water to the Twin Cities.

Sir, the Institute of Preventive Medicine submitted a Report in the year 1978. Sir, I would kindly draw your attention to it. In the year 1978, the Institute of Preventive Medicine has submitted a Report to the Government stating that 75% of the people of Twin Cities are drinking contaminated water. Sir, when the people in twin cities, in the year 1978, were drinking contaminated water, i.e., 75% of the people of Twin Cities, you can well imagine what would have happened in the year 1993. It is of no use of blaming the Officers of Water and Sewerage Board. Whenever I go to the M.D., he says: "Namaskaram Sri Rasool Khan Sahib". But when we come to the actual problem, we get nothing other than the information that they are not having funds. We are getting only reply that "Mr. Rasool Khan Sahib, we cannot do anything - we do not have funds." What can the M.D., do - what can the Chief Engineer do - what can the Superintending Engineering do and what can the Executive Engineer do, when the Government has not released any funds to Water Supply. There is acute shortage of water in Twin Cities. There are three types of localities in twin cities.

One locality, which gets good water - consisting of area wherein all the Hon'ble Ministers reside. There is another locality, the second type, known as - getting water - but no pressure Sir. And the third locality is - where, they have considered as "Unserviced areas" where there are hundreds of houses are there - there are hundreds of such localities,

రూలు - 304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకు
వచ్చిన విషయము : హైదరాబాదుకు కృష్ణానదీనుండి
మంచినీటిని సరఫరా చేయుటను గూర్చి హైదరాబాదు -
నగరంలో మంచినీటి డిపాజిట్ రేటును పెంచుటను
గూర్చి.

22 ఫిబ్రవరి, 1993. 491

where the Water main line is not there at all. So, when there is no water line, when there is no bore well, how the people will get the water supply? The people have to get water through tankers and when one tanker arrives in a locality, Sir, there will be fighting. There will be a lot of wastage of water also. And there will be lot of problems. In spite of that, all people are requesting us to send water through tankers. For this, when we approach the M.D., he straight away says that "there were no funds". When we approach to C.E., the S.E., and the E.E., we get the same reply. There are no funds. So, Sir, for "un-served areas", we have to arrange to supply water through tankers. But the M.D., straight away tells, "there are no funds - there are no tankers - there is no water".

Now, the second reply we are getting is - even if they have got the tankers, they say "that they do not have the water to supply".

Thirdly, Sir, Quli Qutub Shah Urban Development Authority and the U.D.A., are laying some roads in Twin Cities. Sir, the thing is - before their laying the roads, we have to find out whether there are any damaged water pipe lines - or whether there are any sewerage damaged pipe lines etc. There are pipe lines, laid during the Nizam's time. They are all rusted and they are all leaking Sir. And there are sewerage pipelines which are completely damaged. So, Sir, before laying the new C.C. roads, and the B.T. roads, we, I mean the Department, have to find out the places wherein the water pipe lines and sewerage pipe lines are out of order and damaged. We have met the (the M.L.As), Commissioner, Hyderabad Municipality and said about the laying of Roads by those two authorities and requested him that before those roads are laid, we wanted them to kindly replace the sewerage and water damaged pipe lines. But, it was of no use.

Sir, now what they are doing is - the M.D., is straight away refusing to lay either the water pipe lines or the sewerage/drain pipe lines. Because of his refusal Sir, the U.D.A. and Q.Q.S.U.D.A., people are not waiting and they are laying their new roads. Now, what will happen Sir? The thing is - again, after sometime, for replacing the said water pipe lines and the sewerage lines, the new roads have to be dug up and the new roads which have been laid cannot be maintained properly. So, on this account, it is resulting in heavy loss to the Government.

Sir, so, it is resulting in a very heavy loss to the Government. Thirdly, Sir, the damaged Sewerage line and water pipe lines have to be replaced and then only the new roads

రూలు - 304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకు
వచ్చిన విషయము : హైదరాబాదుకు కృష్ణానదీనుండి
మంచినీటిని సరఫరా చేయుటను గూర్చి హైదరాబాదు
నగరంలో మంచినీటి డిపార్ట్ మెంటును పెంచుటను
గూర్చి.

have to be laid. The M.D., is refusing even for rectifying the leakages - due to the fact, that they do not have the money. Even for a minor repair of a small man-hole, the Deputy S.E., the E.E., the S.E., and the C.E., do not have the powers. When we have approached them to replace a small damaged man-hole, they are telling that the M.D., had taken away their all powers and even for replacing one small drainage / sewerage pipe lines or for one manhole, if we ask the E.E., we get a reply that "Sir, neither the S.E., has got the power - nor the C.E., has got the power. The M.D., had taken away all the powers."

Sir, with this, you can well imagine that for replacing a small sewerage pipe and for repairing a small damaged man-hole, the file has to go from the Junior Engineer level. From the J.E., it has to go upto the M.D., level. Then you can imagine how many days it will take from the J.E., to go through the E.E., the S.E., the C.E., and then it has to go to the M.D., for a sanction. We are going on approaching the M.D., for a number of times. Even when we are approaching him for Tankers, we are getting the same reply. About six months back, we had an Advisory Committee meeting in the Municipal Corporation office of Hyderabad, Tank Bund Complex, presided over the Hon'ble Minister for Municipal Administration. There in, the Hon'ble Minister for Municipal Administration has assured the M.L.As., that Rs. 5 lakhs have been sanctioned to each M.L.A., for carrying out the works. For those works, the estimates have been prepared and have been sent to the M.D. Now from the last six to eight months, not a single work has been done. Not a single work has been done and inspite of our repeated complaints to the M.D., and other officials, straight away, they are refusing. They are telling that "we can do the works only sanctioned under HUDCO and World Bank Loans schemes - but nothing" and for that also we are thankful to the previous M.D. - Sri Mohanthi, (the former M.D.) has done a marvellous work. He has done and he has got loan from HUDCO and the World Bank authorities, so that some works should be taken up. But unfortunately, even those works also sanctioned under HUDCO and World Bank Loan - till date - we have not yet started.

When we are applying for a water connection, if we have a plot of 500 to 800 S.Ys., minimum, Rs. 15,000 we have to pay Sir, for getting the water meter. So, Sir, these are the things and these are the problems we are facing here. Sir, now the summer has come. Now the Festival Ramzan Season has come Sir. The M.D., has inspected the old city area a number of times. We have requested him and told him "when you are going for inspection to the old city area and when you are supervising some works, do kindly visit those areas, along with the concerned M.L.As." Atleast if he goes ones, along

రూలు - 304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకు
వచ్చిన విషయము : హైదరాబాదుకు కృష్ణానదినుండి
మంచినీటిని సరఫరా చేయుటను గూర్చి హైదరాబాదు
నగరంలో మంచినీటి డిపార్ట్ మెంటు పెంచుటను
గూర్చి.

22 ఫిబ్రవరి, 1993.

493

with the concerned local M.L.A., we can show him all our problems in our Constituency out it is really surprising that till date, the M.D., is refusing for inspecting the areas of Old City, with us. Our Hon'ble Municipal Administrative Minister has come with us and inspected that area but I do not know why the M.D., is feeling shy to go with the concerned M.L.A., and visit the Constituencies and find out the problems.

Sir, there are so many problems wherein the Junior Officers are not showing the problems to the M.D. If the concerned M.L.A. comes, he can show the actual problems and the actual problems that are being faced by the people.

Sir, it is a very very serious problem and I am sure the funds would be provided soon. Sir, for the last one year, there are no C.I. pipes. We have been requesting the previous M.D. He has said that he has given the orders to Orissa. Now the Present M.D., says that he had given the orders for supply of pipes from Calcutta. So, Sir, for the last two years, no pipe lines are available in the Stores. I do not know Sir, what is going to happen to the Twin Cities, Sir, the Q.Q.S.U.D.A., people and the U.D.A., people have deposited advanced cheques to the M.D., Water Works Department to carry out the works.

Inspite of such advancing the amount as deposit with the Water Works Board, till to date have not started any work. It is a very serious matter Sir, I am telling you.

Chairman:- Mr. Virasat Rasool Khan, you please finalise it.

Sri Mohd. Virasat Rasool Khan:- Sir, I am talking about the Hyderabad only and in the beginning itself I told you that the provisions made in the Budget for supply of Krishna Water to Twin Cities, it will definitely take ten years for the water to reach the Twin Cities. That amount is nothing Sir. From the last three C.Ms., - two have gone - and the present C.M., he will also assure us. And the previous C.M., had assured us that they would be doing all the things to get the water to the Twin Cities. So, I want a reply from the Hon'ble Minister, as to what steps they have taken, till to date, to get the Krishna Water to Twin Cities. For Telugu Ganga Water, they have taken all steps of acquiring of land - purchase of material and so many things. So many things have been done for Telugu Ganga Water, but to have Krishna Water to get it to the Twin Cities, what concrete steps have been taken? We want to know about this from the Government. We wanted to know as to what steps have been taken till date and

రూలు - 304 క్రింద ప్రిభుత్వము దృష్టికి తీసుకు వచ్చిన విషయము : హైదరాబాదుకు కృష్ణానదినుండి మంచినీటిని సరఫరా చేయుటను గూర్చి హైదరాబాదు నగరంలో మంచినీటి డిపార్ట్మెంట్ రేటును పెంచుటను గూర్చి.

the money allotted for Krishna Water is nothing Sir. It is negligible and it will take 10 years for the Krishna Water to reach the Twin Cities.

Thank you.

40

శ్రీ సిపావ్. విత్‌రెడ్డి:- అధ్యక్షా, మన ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజధాని నగరాల్సేన హైదరాబాద్, సికింద్రాబాదులలో నీటి కొరత తీవ్రంగా ఉన్న సంగతి గౌరవనీయులైన సభ్యులందరికీ తెలుసు. 1991 సెన్సెస్ ప్రకారం జంటనగరాలలో పావులెషన్ 42.80 లక్షలు ఉంది. 2000 సంవత్సరాలనాటికి ఒక కోటి పావులెషన్ అవుతుంది. అప్పుడు ప్రతిదినం 410 మిలియన్ గాలన్ల నీరు అవసరం ఉంటుంది. ఇప్పుడున్న పావులెషనుకు రోజూ 260 మిలియన్ గాలన్ల నీరు అవసరమైతే 150 మిలియన్ గాలన్ల మాత్రమే సరఫరా చేస్తున్నారు. ఆ నీరు సరిపోవడం లేదు. ఇప్పుడు తీవ్రమైన షరన్లు ఉన్న సంగతి మనకందరికీ తెలుసు. అవసరమైనంత నీరు సరఫరాచేసే లక్ష్యాన్ని సాధించడం లేదు. గత మాజీ ముఖ్యమంత్రిగారు కృష్ణా నదీనుంచి నీరు తీసుకొని రావాలని స్పష్టంగా ప్రకటించారు. కృష్ణానది నుంచి నీరు తీసుకొనివచ్చి సప్లయచేస్తామని ప్రకటించారు. ప్రతిసారి వాగానం చేస్తున్నారు. రాజధాని నగరానికి కృష్ణా నదీనుంచి నీరు తీసుకొని రావాలని అంటే 1030 కోట్ల రూపాయలు కావాలని ఉంటుందని అంచనా వేయడం జరిగింది. ఈమధ్య కేంద్ర ప్రభుత్వం కొంత సాంకేతిక వివరణ అడిగింది. దాని వర్యపానంగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అంతా తయారుచేసి డిసెంబరులో 640 కోట్ల రూపాయలకు ఈ ప్రాజెక్టు రిపోర్టు పంపించడం జరిగింది. వారు ప్రపంచ బ్యాంకుకు పంపించడం జరిగింది. నీరు సప్లయ చేయడానికి ప్రపంచ బ్యాంకువారు ఇప్పుడే మనకు డబ్బు కేటాయించారు. సింగూరు ప్రాజెక్టునుంచి నీరు సప్లయ చేస్తున్నారు. కానీ పెరుగుతున్న జనాభాకు ఆ నీరు సరిపోవడం లేదు. అందుకే కృష్ణానది నుంచి నీరు తీసుకొని వస్తామని నిర్ణయించారు. కానీ దురదృష్టవశాత్తు ప్రతి బడ్జెటులోను 10 కోట్లు మాత్రమే కేటాయిస్తున్నారు. కానీ ఇంతవరకు పని ప్రారంభించలేదు. మీరు ఎప్పుడు ప్రారంభిస్తారు? మీరు ఆ కార్యక్రమం ఎప్పుడు ప్రారంభిస్తారు? మీరు చేసే కార్యక్రమాలు స్పష్టంగా చెప్ప వలసి వుంటుంది. మీరు ఈ సభకు చెప్పి విశ్వాసం కలిగించవలసి ఉంటుందని మేధ్వరా మనవిచేస్తున్నాను. ఈ సమస్య చాలా తీవ్రమైనది. ఇది రాజధానికి సంబంధించిన సమస్య. ఈ రాజధానిలో అన్ని ప్రాంతాలనుంచి వచ్చి నివశిస్తున్న ప్రజలు ఉన్నారు. ఇది ఒక ప్రాంతానికి చెందిన రాజధాని కాదు. మొత్తం ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు రాజధాని. కనుక ఈ రాజధానికి నీరు సప్లయ చేయవలసిన బాధ్యత ఈ ప్రభుత్వం మీద ఉంది. అందుచేత కృష్ణా నుంచి నీరు సప్లయ చేయడానికి కార్యక్రమం ఎప్పుడు ప్రారంభిస్తారో స్పష్టంగా చెప్ప వలసిన అవసరం ఉందని మనవిచేస్తున్నాను. మీరు ప్రపంచ బ్యాంకు లోనుకు అప్లయ చేసారు. ఈ విషయంలో ప్రపంచ బ్యాంకు సుముఖంగా ఉందా లేదా అనే విషయం మీరు చెప్పారీ. ఆ కార్యక్రమం ప్రారంభించుటకు చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతూ సెలవు తీసు కుంటున్నాను.

రూలు - 304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకు
వచ్చిన విషయము : హైదరాబాదు కృష్ణానదీనుండి
మంచినీటిని సరఫరా చేయుటను గూర్చి హైదరాబాదు
నగరంలో మంచినీటి డిపార్ట్మెంట్ రేటును పెంచుటను
గూర్చి.

22 ఫిబ్రవరి, 1993. 495

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:- అధ్యక్షా, ఈ హైదరాబాద్ మంచినీళ్ల సమస్య ఎట్లాగ
ఉందంటే - హనుమంతుని తోక పెరుగుతున్నట్లు పెరుగుతూ ఉంది తప్ప అసలు జరిగింది
ఏమీ లేదు. తమకు తెలుసు. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం ఉన్నప్పుడు చర్చలు జరిపాము.
అప్పుడు కృష్ణానుంచి లేక గోదావరినుంచి అని కొద్ది రోజులు చర్చించారు. వివరకు
కృష్ణానుంచి అని తేల్చారు. కృష్ణానుంచి అని తేల్చిన తరువాత మేము అక్కంపల్లి రిజర్వా
యరు కడుతున్నాము, అక్కడినుంచి అతిత్వరలో నేరు తీసుకొని రావడానికి అవకాశం ఉంది,
అందుకని ఆ విధంగా చేస్తున్నామని అన్నారు. ఆ తరువాత ఆ తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం
పోయింది. ఇప్పటికి ఈ కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం వచ్చి 3 సంవత్సరాలు అయింది. ప్రతి
సంవత్సరం ఇదే మాట చెబుతున్నారు. ఇప్పుడు గౌరవభుజులు చెప్పినట్లు ఇంతవరకు -
1991లో కేంద్ర ప్రభుత్వానికి క్లియరెన్సుకు పంపించారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఈనాటికి
క్లియరెన్సు ఇవ్వలేదు. ఇంటి దేవర ఇబ్బంది పడుతూ ఉంటే బొలిబొల్లి దేవరకు బోరం
ఇచ్చినట్లుగా మద్రాసు నేళ్లకు సంప్రదింపులు జరిపి తొందరగా పరిష్కరించడానికి
ప్రయత్నం చేస్తున్నారు కానీ మన అధికారులు, మంత్రులు పోయి కేంద్ర ప్రభుత్వం
నుంచి క్లియరెన్సు తొందరగా తీసుకొని వచ్చి హైదరాబాద్కు మంచి నీళ్లు ఇవ్వడానికి కనీస
ప్రయత్నం చేయడం లేదు. 1991లో పంపించారు. వారు ఏవో వివరణలు అడుగుతున్నారు.
మేము ఆ వివరణలు ఇచ్చామని అంటున్నారు. ఇది సంవత్సరం సంవత్సరానికి వెయ్యి కోట్ల
నుంచి 1500 కోట్లు, 2000 కోట్లకు పోయే ప్రమాదం ఉంది. ప్రభుత్వం వెయ్యి కోట్లు
కాదు కదా, 500 కోట్లు కూడా భరించే పరిస్థితి ఈవేళ కనిపించడం లేదు. ఏ ప్రపంచ
బ్యాంక్ అప్పు ఇస్తే తప్ప మేము ఏమీ చేయలేని స్థితిలో ఉన్నామని అన్నప్పుడు తొందరగా
క్లియరెన్సు అయినా తెచ్చుకొని అప్పుతెచ్చుకోవలసిన పరిస్థితి ఉంది. తరువాత నేటి 10
కరువుకు గురి అవుతున్నది. యిదివరలో రైళ్లలో మంచినీళ్లు తెచ్చుకోవలసిన పరిస్థితి ఉంది.
ఏర్పడింది జంటనగరాలకు. మరల అదే పరిస్థితి వచ్చేటట్లు ఉంది. మంత్రిగారికి ఈ పాటికి
అర్థమయ్యే ఉంటుంది. మంత్రిగారు యిప్పటికైనా అర్థము చేసుకోవలసిన పరిస్థితి ఉంది.
అర్థము చేసుకున్నారనుకుంటాను. తిరిగి రైళ్లలో నీళ్లు తెచ్చుకునే పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది.
మంత్రిగారు జూన్ జూలై నెలల వరకు నీటి సప్లయికి ఎటువంటి ఇబ్బంది ఉండదు.
జలాశయాల్లో నీళ్లు ఉన్నాయనే మాటలు చెప్పారు. ఈనాడు మనం ఫిబ్రవరిలో వున్నాము.
రెండు రోజులకు ఒకసారి నీళ్లు వదులుతున్నారు. నల్లాలలో నీళ్లు కన్నీటి చుక్కలు
రావలసిట్లుగా వస్తున్నాయి. యిప్పటికైనా నరసింహారెడ్డిగారికి అర్థము అయిందనుకుంటాను.
వారికి అర్థము అయినా ఏమీ చేయలేని పరిస్థితిలో ఉన్నారు. నేను యిదే శాసనసభలో ఈ
మధ్యన ఎం.ఎల్.ఏ. ఓర్స్ క్వార్టర్లలో నీళ్లు రావడం లేదనే విషయాన్ని చెప్పి ఉన్నాను.
వారు వీని ఆ విషయం నాకు తెలియదు, పునరుద్ధరిస్తాను అని చెప్పారు. కానీ యింతవరకు
పునరుద్ధరించలేదు. బోరింగు నీళ్లు - 7 గంటల తరువాత టాంకర్లు తీసుకొని వచ్చి
యిచ్చి పోతూ ఉంటారు. ఆ బోరింగ్ నీళ్లు త్రాగి ఎంతమంది జబ్బున పడతారో ఏమో -
తెలియదు. మీరు కృష్ణా జలాలను జంటనగరాలకు తీసుకునే వచ్చే కార్యక్రమం ఎన్ని

రూలు - 304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకు వచ్చిన విషయము : హైదరాబాదు కృష్ణానదినుండి మంచినీటిని సరఫరా చేయుటను గూర్చి హైదరాబాదు నగరంలో మంచినీటి డిపార్ట్మెంట్ రేటును పెంచుటను గూర్చి.

సంవత్సరాలలోగా పూర్తిచేస్తారు. మూడు సంవత్సరాలా, అయిదు సంవత్సరాలా, ఎనిమిది సంవత్సరాలా, పది సంవత్సరాలా అనే విషయం మీరు కేటగిరికల్గా చెప్పవలసిన పరిస్థితి ఉంది. మీరు ఈలోగా సింగూరు నేరును జంటనగరాలకు అధికంగా తీసుకుని రావలసిన పరిస్థితి వుంది. కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపాము అంటే సరిపోదు. కేంద్ర ప్రభుత్వము నుంచి ఎన్ని రోజులలోగా క్లియరును తెస్తారు? మీరు ఎన్ని సంవత్సరాలలోగా పూర్తి చేస్తారు? మీరు కేటాయించిన డబ్బు ఈ కార్యక్రమము పూర్తి చేయడానికి సరిపోదు. యింకా అధికంగా డబ్బు కేటాయించి ఎన్ని రోజులలోగా క్లియరును తెస్తారో, ఎన్ని సంవత్సరాలలోగా పూర్తిచేస్తారో అనే విషయాలు మంత్రీగారిని స్పష్టముగా తెలియచేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎం. కోదండరెడ్డి (ముఖ్యరాజ్):- అధ్యక్షా, జంటనగరాలకు త్రాగడానికి మంచినీటిని తెచ్చు విషయంలో ఈ సమస్య తేవ్వమైన సమస్యగా పరిగణించి తమరు దీనిని 304 రూలు క్రింద ఎడ్జిట్ చేసినందులకు తమరికి ముందుగా ధన్యవాదాలు తెలియ చేస్తున్నాను. హైదరాబాదు సికిందరాబాదు జంటనగరాల నీటికొరత విషయాన్ని పలు సందర్భాలలో మీ దృష్టికి తీసుకుని వచ్చిన విషయాన్ని ఈ సందర్భములో తమరికి గుర్తు చేస్తున్నాను. ప్రస్తుతం తెలుగుదేశం పార్టీ సభ్యులు సభలో లేరు. కానీ ఈ నీటి సమస్యను రాజకీయం చేయకూడదు. తెలుగుదేశం పార్టీ ప్రభుత్వం అధికారంలో ఉన్నప్పుడు ఆ సందర్భములో 1986 సంవత్సరములో మునిసిపల్ కార్పొరేషన్స్ ఎలక్షన్లు హైదరాబాద్, సికిందరాబాదు నగరాలకు జరిగినప్పుడు దీనిని రాజకీయం చేసింది. ఈ సమస్యను ఏనాడూ తీర్చాలని ఆ పార్టీకి లేదు. ఈ సమస్యను మానవతా దృక్పథంతో ఎన్ని రాజకీయ పార్టీలు ఈ నీటి సమస్య తేవ్వతను గుర్తింపవలసిన అవసరం, ఉందని నేను మనవిచేస్తున్నాను. హైదరాబాదు మెట్రోపాలిటన్ వాటర్ అండ్ సూపర్వైజ్ బోర్డు వారు అందించిన లెక్కల గురించి నేను ఒక మాట చెప్పవలసి వుంది వారు అందించిన లెక్కల ప్రకారం ఉస్మాన్ సాగరం నుంచి 25 యం.జి.డి. హిమాయత్ సాగర్ నుంచి 20 యం.జి.డి. మంజీరా బ్యారేజ్ ఫేజ్ 1 నుంచి 45 యం.జి.డి. సింగూరు ఫేజ్ 1 అండ్ 3 నుంచి 20 ఎం.జి.డి. మొత్తం 110 ఎం.జి.డి. ప్రస్తుతం హైదరాబాదు నీటికి నేరు సప్లయి చేస్తున్నారు. దాదాపుగా 40 లక్షల జనాభా ఉన్న ఈ నీటికి 110 ఎం.జి.డి. సప్లయి చేస్తున్నారు. అంతకాకుండా 4118 పబ్లిక్ స్టాండుస్, నాలుగున్నర అంగుళాల బోరు వెల్స్ 4075 6 ఇంజిన్లు నల్లలు 557 వరకు ఉన్నట్లుగా హైదరాబాదు మెట్రోపాలిటన్ వాటర్ వర్క్స్ అండ్ సూపర్వైజ్ బోర్డు వారు యిచ్చిన లెక్కలు చూపించినారు. యిందులో ఎన్ని పనిచేస్తున్నాయనే విషయం చూసి నల్లయిత్త - నాకు తెలిసినంతవరకు సగము పనిచేయడం లేదు. ఈ నీటి సమస్యను తట్టు కొవడానికి ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ తీసుకోవలసిన అవసరం ఉందని మనవిచేస్తున్నాను. దీని గురించి మేము హైదరాబాదు సికిందరాబాదు, కంజోన్కొంట్ బోర్డు ఏరియాకు చెందినటు వంటి శాసనసభ్యులము అన్ని పార్టీలకు చెందినవారము ఈ బోర్డుకు ఎన్నో సందర్భాలలో

రూలు - 304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకు
వచ్చిన విషయము : హైదరాబాదుకు కృష్ణానదీనుండి
మంచినీటిని సరఫరా చేయుటను గూర్చి హైదరాబాదు
నగరంలో మంచినీటి డిపాజిట్ రేటును పెంచుటను
గూర్చి

22 ఫిబ్రవరి, 1993. 497

కొన్ని సజ్జన్స్, కొన్ని సూచనలు యివ్వడం జరిగింది. ఈ రిజర్వాయరులలో నేళ్లు ఉన్నాయి ఎండాకాలము వచ్చే వరకు నేళ్లు వస్తాయని ఎన్నో సందర్భాలలో మంత్రిగారు, ఈ బోర్డు అధికారులు చెప్పడం జరిగింది, ప్రజలకు నమ్మకం కలిగించడం జరిగింది. నేళ్లు ఉన్నా సప్లయిలో చాలా అవకతవకలు జరుగుతున్నాయి. ఉదాహరణకు నా నియోజక వర్గమే తీసుకోండి. బాగా ఎగువనున్న ప్రాంతాలకు చెందిన ప్రజానేకం ఒక రకమైన యిబ్బందులకు గురి అవుతున్నారు, దిగువ ప్రాంతములో ఉన్న ప్రజానేకం ఒకరకమైన యిబ్బందులకు గురి అవుతున్నారు ఈ నీటి సప్లయ విషయంలో. నా నియోజకవర్గంలో జవహర్ నగర్ అని ఒక ఏరియా ఉంది. జవహర్ నగర్ లో ఒక ఓవర్ పాడ్ ట్యాంకు, అడిక్ మెట్ లో ఒక ఓవర్ పాడ్ ట్యాంకు కట్టినట్లయితే నా నియోజకవర్గంలో నీటి సప్లయ విషయంలో ఎక్కువ తక్కువ సప్లయి అయ్యే సమస్య ఉండదని ఆ విధముగా నా నియోజకవర్గములో రెండు ఓవర్ పాడ్ ట్యాంకులు కట్టమని సూచన చేయడం జరిగింది. ఈ సమస్యపట్ల బాటా కన్సల్టేటింగ్ ఇంజనీర్లుకు చెప్పి స్థల సేకరణ చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు అట్లాగే హైదరాబాదు, సికందరాబాదు, కంబోన్మెంట్ ఏరియాకు చెందిన 13 నియోజకవర్గాలలో ఈ విధముగా ఓవర్ పాడ్ ట్యాంకు నిర్మాణము జరిగినట్లయితే నాగార్జునసాగర్ నుంచి నేళ్లు తీసుకునివచ్చే లోపల 110 ఎం. జి.డి వాటర్ ఈ ఓవర్ పాడ్ ట్యాంకు ద్వారా సిస్టమాటిక్ గా వాటరు సప్లయి అందరికి చేయవచ్చును కాంప్లెక్సులు, మల్టీస్టోరీ బిల్డింగు బాగా ఎక్కువగా నిర్మాణాలు జరుగుతున్నాయి. దొంగతనంగా కన్వెక్షన్లు తీసుకోవడం ఎక్కువగా వుంది ఈ విషయాలన్నీ డిపార్టుమెంటు దృష్టికి రాలేదు. ఈ విషయాలన్నీ డిపార్టుమెంటు దృష్టికి రాలేదు. ఈ విషయాన్ని డిపార్టుమెంటు సీరియస్ గా తీసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. వరల్డ్ బ్యాంకు యిచ్చే సహాయం ద్వారా నాగార్జునసాగర్ నుంచి నేళ్లు జంటనగరాలకు తెచ్చే పథకము గురించి చాలామంది పెద్దలు నాకన్నా ముందు మాట్లాడిన పెద్దలు చెప్పడం జరిగింది. అంతేకాకుండా ఈ కాంగ్రెస్ పార్టీ అధికారానికి వచ్చిన తరువాత 20 జనవరి, 1990వ తేదీన మెసర్లు బాటా కన్సల్టేటింగ్ ఇంజనీర్లు సర్వేసును ఉపయోగించుకోవాలని జి.ఓ. నెంబరు 199 ద్వారా హైదరాబాదు నగరానికి నీటి గురించి ఒక ప్రాజెక్టు ప్రతిపాదన పెట్టడం జరిగింది ఈ ప్రాజెక్టు గురించి 1000 కోట్ల రూపాయలు కాగలదని అంచనాలు వేయడం జరిగింది. దాని తరువాత వరల్డ్ బ్యాంక్ కొన్ని ప్రశ్నలు వేసినప్పుడు ఈ ప్రాజెక్టు వ్యయం మొత్తాన్ని 640 కోట్ల రూపాయలకు కుదించడం జరిగింది. యిది చాలా త్వరగా తీసుకోవలసిన అవసరం ఉన్నది. 1990 జనవరిలో జి.ఓ. ఇన్స్ట్రక్షన్ వేసినప్పటికి ఈ కార్యక్రమము మెల్లమెల్లగా జరుగుతున్నట్లుగా కనపడుతున్నది. గత బడ్జెట్ లో 10 కోట్ల రూపాయలు, ఈ సంవత్సరం బడ్జెట్ లో 18 కోట్ల రూపాయలు మొత్తం 28 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది. అంతేకాదు - ఈ కాంగ్రెస్ పార్టీ అధికారములోనికి వచ్చిన తరువాత ఈ సమస్య గురించి చేస్తున్న కృషిని గురించి ప్రకటించవలసిన అవసరం

రూలు - 304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకు వచ్చిన విషయము : హైదరాబాదుకు కృష్ణానదీనుండి మంచినీటిని సరఫరా చేయుటను గూర్చి హైదరాబాదు నగరంలో మంచినీటి డిపార్ట్ మెంటు పెంపుటను గూర్చి.

ఉండి. మంత్రిగారు వేలు చేసుకుని హైదరాబాదు మెట్రోపాలిటన్ వాటర్ అండ్ సూపర్వైజర్ అధికారులను, రెవెన్యూ డిపార్టుమెంటు అధికారులను, టాటా కన్సల్టింగ్ ఇంజనీర్స్ ను మొత్తం ఈ టీమును తీసుకుని ఢిల్లీ వెళ్లి కేంద్ర ప్రభుత్వముతో సంప్రదించి ఎన్ని రోజులైనా కూర్చుని ఈ ప్రాజెక్టుకు క్లియరెన్సు తీసుకుని రావాలి. లేకపోతే క్లియరెన్సు వచ్చేటట్లు లేదు. యిప్పుడు వేలు చిక్కచిక్కగా శాసనసభ సమావేశాలు అయిన తరువాత నైనా వెళ్లి ఈ విధంగా ప్రయత్నం చేయాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. రాబోయే రోజులలో వరల్డ్ బ్యాంక్ నుంచి యింకా ఎక్కువ డబ్బు రావలసి ఉంది. 1936 సంవత్సరములో ఉన్నటువంటి సిస్టమ్ వాటర్ కనక్షన్స్ విషయంలో ఉంది. 700 రూపాయలు వాటర్ కనక్షన్స్ కు వసూలు చేస్తారు. 700 రూపాయలు తీసుకున్నా 1936 సంవత్సరములో ఉన్న పద్ధతి ఉంది. 1936వ సంవత్సరములో, పెద్దగా టెక్నికల్ గా ఎదగని ఆ రోజులలో వేసిన మీటర్లద్వారానే మీటర్ రీడింగ్ చూస్తున్నారు. ఏ విధంగా బేరేజు వేసుకొంటున్నారో ఏ రకంగా లెక్కలు వేసుకొంటున్నారో అర్థం కావడం లేదు. మీటర్ రిపేర్స్ వస్తే, కనీసము రికార్డు రిపేరింగ్ చార్జీలు వేస్తున్నారు. వారే ఆ చార్జీలను భరించవలసి వస్తున్నది. మీటర్లు ద్వారా సన్నటి ఇసుక తరచు వస్తూ పుండడంవల్ల మీటర్లు వెంట వెంటనే చెడిపోవడం జరుగుచున్నది. రెండు రోజులకొకసారి రిపేర్ చేసుకోవలసి వస్తున్నది. కనుక వీటిని తీసివేసి, వాటి స్థానం వేరే కొత్త మీటర్లను కొత్త పద్ధతిలో ఏర్పాటుచేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. అంతేకాకుండా మీటర్ రిపేర్ చార్జీస్ ప్రభుత్వమే భరించాలని మనవిచేస్తున్నాను....

(బెల్)

కనీసము రిపేర్స్ ఏవయితే ఇబ్బందులను ఎదుర్కొంటున్నారో ఆ ఇబ్బందులనన్నింటినీ తొలగించడానికి ప్రయత్నించాలని కోరుతున్నాను. మరొక ముఖ్యమైన విషయం ఏమంటే, మీటర్లు చెడిపోయినప్పుడు, బిల్లులు విపరీతంగా వేస్తున్నారు. దీనివల్ల పెద్ద ప్రజానీకానికి అనేక ఇబ్బందులు కలుగుతున్నాయి. ఇప్పుడు మార్చి నెలలోకి వస్తున్నాము. ఇప్పటివరకు నేటి సమస్యపై 2 - 3 సమావేశాలు జరిగినా ఒక నిర్ణయం తీసుకోలేదు. విపరీతంగా టాంకర్లను పెట్టుకోవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఎలెక్ట్రిసిటీ ఫెయిల్ అయినప్పుడు, ఓవర్ పౌడ్ టాంక్స్ నిండకపోవడంవల్ల, ప్రజలు ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. అందువల్ల ఎలెక్ట్రిసిటీ బోర్డు వారికో సరిబంధాలు పెట్టుకోవలసిన అవసరం ఎంతయినా వుంది. దాని వల్ల ఎలెక్ట్రిసిటీ ఫెయిల్ అవకుండా చూచుకునే - దానికి వేలు ఏర్పడుతుంది. నేను చెప్పిన విషయాలను దృష్టిలోపెట్టుకుని, అవసరమైతే కొందరగా, - ఇక్కడ అన్నీ మాట్లాడే టైం లేదు కనుక, ఇట్లాంటి మీటింగులను, హైదరాబాద్, సికిందరాబాద్ కంట్రీన్ మెంట్ సభ్యులతో తరచు సమావేశాలను ఏర్పాటుచేయాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి:- అధ్యక్షా, మంచినీటి ఎత్తిడి హైదరాబాదు, సికిందరాబాదు పట్టణాలలో దినదినం తీవ్రపూరితం చాలుస్తున్నదని ప్రత్యేకంగా చెప్పవలసిన అవసరం లేదు.

రూలు - 304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకు
వచ్చిన విషయము : హైదరాబాదు కృష్ణానదినుండి
మంచినీటిని సరఫరా చేయుటను గూర్చి హైదరాబాదు
నగరంలో మంచినీటి డిపార్ట్మెంట్ రేటును పెంచుటను
గూర్చి.

22 ఫిబ్రవరి, 1993. 499

ఎందుకంటే ఈ విషయాన్ని తరచు ఇక్కడ సభలో చెబుతూనే ఉన్నాము. గతములో అనేక సార్లు ఇదే సభలో మంచినీటి ఎద్దడి గురించి చర్చ జరిగింది. జంటనగరాలకు నేరు కృష్ణా నుండి తీసుకొని రావాలా లేక గోదావరి నుండి తీసుకొని రావాలా అనే సమస్య యాక్చువల్ గా వుండేది. అయితే, ఇప్పుడు నిర్ణయం కృష్ణా నుండే నేరు అందించాలని తీర్మానించడం జరిగింది. అయితే జాప్యము మాత్రం బాగా జరుగుచున్నది. దీన్ని ఈ విధంగా చాటవేస్తూ వోతే, ఒకానొకప్పటికి, హైదరాబాదు, సికిందరాబాదు జనానికి, మేము నేరు ఇచ్చే పరిస్థితిలో లేము, మీరు పట్టణాన్ని వదిలి ఎక్కడికయినా వెళ్ళండిని చెప్పే పరిస్థితి వచ్చినా మనము విచిత్రపడవలసినది ఏముండదు. ముఖ్యంగా ఈ సంవత్సరం సక్రమంగా నేరు అందించే పరిస్థితి కనిపించలేదు. ఇప్పటికే చాలా ప్రాంతాలలో సక్రమంగా నేరు అందక నానా బాధలు పడుతున్నారు. ఇప్పటికే వారానికి ఒక రోజు నేరు ఆపుతున్నారు. వేసవి కాలము వస్తే, ఇంకెన్ని ప్రాంతాలకు నేరు ఆపుతారో తెలియదు. భవిష్యత్తులో ఇలాంటివి ఎన్నో ఎదుర్కోవలసి వుంటుందని తెలియజేస్తున్నాను. కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వము గత 35 సంవత్సరాలుగా 1983 వరకు వుండింది. ఆ తరువాత, తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం 7 సంవత్సరాలు వుండింది. ఇప్పుడు మరల కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వము వచ్చి 3 సంవత్సరాలయింది. అయితే ఎక్కడ వేసిన గొంగళి అక్కడే వుంది. పలానా తారేకులోపల లేక ఫలానా ట్యాంక్ లోపల నీటి సమస్య తీర్చుతామని హాస్సుకు మంత్రిగారు చెబుతారా? వోనే చెప్పిన వాగ్దానాన్ని నిలబెట్టుకోగలుగుతారా? అదే నమ్మకం లేదు. ఎన్నో వాగ్దానాలు చెబుతూనే ఉన్నారు. అయితే వాటిని నిలబెట్టుకొనే పరిస్థితి కనిపించడం లేదు. మీరు సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ కు కాగితాలను 1991 లో పంపామని అన్నారు. మూడు సంవత్సరాలు గడిచింది. పంపిన కాగితాలు అక్కడే వున్నాయి. ఎప్పుడు ఈ కార్యక్రమాన్ని చేపట్టుతారు? దీనిదీనానికి ఖర్చు పెరుగుతున్నది. నేరు వచ్చే పరిస్థితి కనిపించడం లేదు. ప్రభుత్వానికి నా సలహా ఏమంటే, హైదరాబాదు, సికిందరాబాదు జంటనగరాలకు మంచినీటి సరఫరాకొరకు ప్రత్యేకంగా ఒక మంత్రిని పెడితే సమస్య సత్వరం పరిష్కారం అవుతుందని నేను అంటున్నాను. లేకపోతే, దీనికి పరిష్కారమే లేదు. దీన్ని ప్రభుత్వము గమనించాలని కోరుతున్నాను. ఎట్లా అంటే, 12 పనులుంటే మంత్రికి చూచే అవకాశముండదు. ఎన్నో అవసరమైన అత్యవసరమైన పనులు వారు చూచుకోవలసి వుంటుంది. అందువల్ల దీనిపైన దృష్టిని కేంద్రీకరించే వేయండదు. ఒకే పోర్ట్ ఫోలియో ఇవ్వినప్పుడు నీటి సమస్యపైననే దృష్టి కేంద్రీకరించే అవకాశముంటుంది.

శ్రీ డి. నరసింగరావు:- అధ్యక్షా, జంటనగరాలకు నేరు సరఫరా అవుతున్న సంగతి వేరుగా చెప్పనక్కరలేదని మనవిచేస్తున్నాను. 13 మంది సిబ్బంది ఎం.ఎం.ఎల్.లు ఉన్నాము. ప్రతీసారి, హైదరాబాదు, సికిందరాబాదు, కంటోన్మెంట్ ఏరియాలకు తాగు నీరు సప్లయ్ విషయం గురించి శ్రద్ధగా మాట్లాడుతున్నాము. మాతోపాటు డిప్లొ ఎం.ఎల్.ఎల్.లు కూడా మాట్లాడుతున్నారు. దయచేసి, ప్రభుత్వము నా సలహాలను దృష్టిలో వుంచుకుని, వెంటనే జంటనగరాల ప్రజలకు త్వరలో నేరు అందించే ప్రయత్నం చేయాలని

రూలు - 304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకు వచ్చిన విషయము : హైదరాబాదుకు కృష్ణానదీనుండి మంచినీటిని సరఫరా చేయుటను గూర్చి హైదరాబాదు నగరంలో మంచినీటి డిపార్ట్మెంట్ రేటును పెంచుటను గూర్చి.

మరి మరీ కోరుతున్నాను. ఎక్కడెక్కడయితే నీరు అగిపోతున్నదో అక్కడ జనరేటర్లను ఏర్పాటు చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. మునిసిపల్ శాఖా మంత్రిగారు తప్పకుండా, శ్రద్ధ తీసుకొని ముఖ్య మంత్రిగారి ద్వారా, జంటనగరాల ఎం.ఎల్.ఏ.లను విలిపించి ఒకసారి సమావేశాన్ని ఏర్పాటు చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:- అధ్యక్షా, ఇక్కడ రెండు సమస్యలున్నాయి. ఒకటి, జంట నగరాలకు తాగు నీరు సప్లయ సమస్య, రెండవది, నగరవాసులకు నీటి పన్ను పెంచిన సమస్య. ఇందులో ఈ రెండు ఇమి ఇడి ఉన్నాయి. క్రిష్ణా నుండి నీరు తెచ్చే విషయంలో మాకిచ్చిన స్టేట్మెంట్లో 2011 సంవత్సరం నాటికి రోజుకు హైదరాబాదు మహానగరానికి 410 మిలియన్ గ్యాలన్ల నీరు అవసరమవుతుందని లెక్కలు ఇచ్చారు. ఈ సందర్భములో క్రియర్ కావలసిన విషయం ఏమంటే, ఫస్ట్ ఫేజులో నాగార్జునసాగర్ నుండి 90 మిలియన్ గ్యాలన్ల నీరు అభివృద్ధి. మంజీరా నాలుగవ ఫేజ్ పూర్తి అయిన పిమ్మట అక్కడ నుండి 150 మిలియన్ గ్యాలన్ల నీరు మాత్రమే అభ్యవయ్యే పరిస్థితి వుంది. అంటే మీకు ఇంకా 170 మిలియన్ గ్యాలన్ల నీరు తక్కువ పడుతున్నది. ఈ తక్కువ పడే నీటిని మీరు ఎట్లా తీసుకొని వస్తారని నేను అడుగుతున్నాను? అలాంటప్పుడు కృష్ణా నది నీటిని ఇక్కడికి మరల్చడానికి మంజీరా మాదిరిగా ఎన్ని ఫేజులు పట్టుకొన్నాను? ఫస్ట్ ఫేజ్ గురించి మాత్రమే చెప్పారు, ఇంకా ఎన్ని ఫేజులు కావాలి? సెంథ నీరు తేగలుతుతారు? ఇది ఒకటి. ఇక రెండవది ఏమిటంటే ఈ ఫస్ట్ ఫేజుకు కూడా ప్రపంచ బ్యాంకు డబ్బు వస్తే తప్ప మనం చేయలేమనేది నిర్ధారణ అయిపోయింది. ప్రపంచ బ్యాంకునుంచి డబ్బు తీసుకురావడానికి వాళ్లు సెప్టెంబరులో ఒక లెక్క, నవంబరులో ఒక లెక్క అడిగితే దానికి మీరు డిసెంబరులో క్లారిఫికేషన్ పంపి, మళ్లీ వాళ్లు ఫిబ్రవరిలో ఇంకేదో అడగడం, మీరు పంపడం, ఇలా వాళ్లు అడగ, మీరు చెప్ప - ఇలా సంవత్సరాల తరబడి గడచిపోతుంటే ఎప్పటివరకు వరల్డ్ బ్యాంక్ ఆమోదానికి పంపుతారు? ఏదైనా టైం బివుండ్ హోగాం పెట్టి, ప్రత్యేకంగా స్టాఫ్ను నియమించి, ప్రత్యేకంగా ఒక ఆఫీసరు దానికొరకే తిరిగిబట్ట వుండాలి కదా? అందుకు ఏమి చర్యలు తీసుకొంటారు? షే.గా.1992-93 బడ్జెట్లో 10 కోట్లు పెట్టారు; ఆ 10 కోట్లు ఖర్చయ్యాయా? ఖర్చయితే కేవలం స్టాఫ్ సేలరీకే ఖర్చయిందా లేక వర్క్లో ఏమైనా ప్రోగ్రెస్ ఉందా? 1993-94లో ఎంత ఖర్చుపెడుతున్నారు? ఈ స్కేమును త్వరితగతిన పూర్తి చేయడానికి తీసుకొంటున్న చర్యలేమిటనేది ఎక్కడా అర్థం కావడంలేదు. అంతేకాకుండా ఖర్చు విషయాలకు వచ్చేసరికి మొదట 1030 కోట్లు అవుతుందన్నారు, తరువాత డిసెంబరులో దీనిని రివైజ్ చేసినప్పుడు 640 కోట్లు అనేటప్పటికన్నా ఈ లెక్కలేమిటో నాకు కన్ఫ్యూజన్ ఏర్పడుతున్నది. మొదట వున్న 1030 కోట్లకు అదనంగా 640 కోట్లు అవుతున్నదా లేక 1030 కోట్లనే 640 కోట్లకు తగ్గించారా? ఏరకంగా దీనిని అర్థం చేసుకోవాలో కన్ఫ్యూజింగ్గా ఉంది. వోతే అంతకన్నా కేలకమ్మైంది ఏమిటంటే దీనిలో మొత్తం స్కేమున్ను బాటా కన్సల్టెన్సీ ఏజెన్సీకి అప్పజెప్పినా లేక వలంతారే వారికి

రూలు - 304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకు
వచ్చిన విషయము : ప్లాదరాబాదుకు కృష్ణానదినుండి
మంచినీటిని సరఫరా చేయుటను గూర్చి ప్లాదరాబాదు
నగరంలో మంచినీటి డిపాజిట్ రేటును పెంచుటను
గూర్చి.

22 ఫిబ్రవరి, 1993. 501

అప్పచెప్పినా, ఇంకెవరికి అప్పచెప్పినా ప్రభుత్వం అనేది ఒకటి ఉంది. ఇదేదో ఆ డిపార్ట్మెంట్ వారు చూసుకుంటారు. ఈ డిపార్ట్మెంట్ వారు చూసుకుంటారు అని వదిలిపెడితే అయ్యేది కాదు. దీనికి ప్రత్యేకంగా ఒక సీనియర్ ఆఫీసర్ కు వదలివేసి, ఆయన వివిధ డిపార్ట్మెంట్లు మధ్య సమన్వయం ఉండేట్లుచూసి, కేంద్ర ప్రభుత్వంలో సమన్వయం ఉండేట్లు చూసి, వరల్డ్ బ్యాంక్ కు సబ్సిడీవేయడం, వరల్డ్ బ్యాంక్ ఆమోదం పొందడం - ఇలా అన్ని విషయాలలో పూర్తి నిర్మాణం జరగాలి. అది ఎప్పటివరకు చేస్తారో స్పష్టంగా చెప్పాలని కోరుతున్నాను. ఇది కృష్ణానది నీటికి సంబంధించినది. ఇక రెండవది ఏమిటంటే మూడు కారణాలవల్ల పన్నులు పెంచుతున్నాం, ఇది తప్పడం లేదు అని చెబుతున్నారు. అందులో ఒకటి ఏమిటంటే 8వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో నీటికి అయ్యే ఖర్చులో మూడవ వంతు మాత్రమే భరిస్తాం, అంతకంటే భరించలేమని కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు చెప్పారో. కాబట్టి మూడింట రెండు వంతుల డబ్బు ఎక్కడినుంచి తెచ్చాలన్నారు? అది ఒకటి. రెండవది ప్రపంచ బ్యాంక్ వారి షరతులు. కేంద్ర ప్రభుత్వం మీద అదే షరతు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మీద అదే షరతు, 8వ పంచవర్ష ప్రణాళికకు అదే షరతు; నాగార్జునసాగర్ నుంచి నీటిని తవడానికి అదే షరతు అన్నమాట. ప్రపంచ బ్యాంక్ వారి షరతులు ఇట్లా ఉన్నాయి. ఆ షరతుల్ని ఆమోదిస్తే తప్ప ఎల్.ఐ.సి. నుంచి గానీ, మిగతా వాటి నుంచి గానీ ఇనిస్టిట్యూషన్ ల్ ఫైనాన్సింగ్ ఏమీ వచ్చేట్లు లేవని స్పష్టంగా చెబుతున్నారు. మూడవది ధరలు పెరిగాయి, మేము నెలకు సగటున రెండు కోట్ల దాకా సబ్సిడీ ఇస్తున్నాం, అది మేము భరించలేని పరిస్థితి వస్తోందని చెప్పారు. నా రిక్వెస్ట్ ఏమిటంటే నీటి ఇబ్బంది ఎంత తీవ్రంగా ఉందో నగరానికి చెందిన గౌరవ సభ్యులు వివరించారు. పైగా ఇది వెల్ఫేర్ స్కేమ్ లో ఒక భాగం. అంతేకాదు, మీరు నగరపాలకుల నుంచి అనేక రకాలైన పన్నులు వసూలుచేస్తున్నారు. ఇంటి పన్ను, రోడ్డు పన్ను, వృత్తి పన్ను అని ఇలా రకరకాలుగా వస్తున్నాయి. అలాంటప్పుడు మీరు అదనపు భారంవస్తే భరించే వారిపై వేస్తే బాగుంటుంది కానీ సామాన్యుడేమీ భరింపరాని భారం వేయడం బాగుండదు. పైగా మరొక విషయం ఏమిటంటే మీరు సబ్సిడీని ఆపుదల చేయ బోతున్నట్లు దీనిలో అర్థం వస్తోంది. పెరిగిన ధరల ప్రకారం సబ్సిడీ పెంచండి కానీ ఆవి వేయవద్దని కోరుతున్నాను.

Sri M. Narasimha Reddy:- I have already circulated the note. There is no use of answering again in detail.

Chairman:- Not necessary. వారు అడిగిన దానికి క్లారిఫికేషన్ చెప్పండి, చాలు.

శ్రీ ఎం. నర్సింహారెడ్డి:- అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు చెప్పింది వినాను, వారికి నేను సమాధానాలు చెప్పగలుగుతాను. 10 కోట్లు బడ్జెట్ కేటాయించారు, ఈ లెక్కన చూస్తే

రూలు - 304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకు వచ్చిన విషయము : హైదరాబాదుకు కృష్ణానదినుండి మంచినీటిని సరఫరా చేయుటను గూర్చి హైదరాబాదు నగరంలో మంచినీటి డిపార్ట్మెంట్ రేటును పెంచుటను గూర్చి.

60 ఏళ్లయినా ఈ ప్రాజెక్టు పూర్తి కాదు అన్నారు. అయితే నేను మనవిచేసేది ఏమిటంటే కొన్ని సంవత్సరాలుగా కృష్ణానది నీటిని తేవాలా, లేక గోదావరి నది నుంచి నీటిని తేవాలా అన్న అంశం ఉండింది. తరువాత కృష్ణానది నుంచి నీటిని తేవాలనుకొన్న తరువాత దానిపై చర్యలు ప్రారంభమైనాయి. ఈ మధ్యనే సంవత్సరం క్రితం కృష్ణానుంచి నీటిని తీసుకు వస్తామని వాగ్దానం చేశాము. తరువాత దీనికి ఎంత పొడవు పెక్సెల్వెన్ వేయవలసివస్తుందో, ఎంత భూమి కావలసి వస్తుందో చూసి ప్రిలిమినరీ సెనిసిటీస్ కొరకు, గత సంవత్సరం ల్యాండ్ ఎక్విజిషన్ వగైరా కార్యక్రమాల కొరకు 10 కోట్లు బడ్జెట్ లో పెట్టడం జరిగింది. ఇది మన స్టేట్ గవర్నమెంట్ బడ్జెట్ నుంచి పూర్తి చేస్తామని సేను చెప్పడం లేదు. దీనిని మన బడ్జెట్ తో కంప్లీట్ చేయలేము, ఇలా సంవత్సరానికి 10, 15 కోట్లు రూపాయల వాపున బడ్జెట్ లో కేటాయిస్తూపోతే కంప్లీట్ చేయలేము, వరల్డ్ బ్యాంకు నుంచిగానీ, ఇతర ప్రాజెక్టుగానీ అప్పు తెచ్చి పూర్తిచేయాలన్న అభిప్రాయంతో వరల్డ్ బ్యాంక్ తో సంప్రదించుట జరిగింది. వాళ్లు ఇండిపెండెంట్ కన్సల్టెన్సీ సర్వీసుతో రిపోర్టు తయారుచేయించమన్నారు. మేము వలంతారే వాళ్లకు చెప్పాం, టాటా కన్సల్టెన్సీ వాళ్లతో కూడా మేము రిపోర్టు తయారుచేయించి వీ పోస్ట్ ఇట్ బిఫోర్ ది వరల్డ్ బ్యాంక్. దానితోపాటు దీనికి సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ క్లియరెన్స్ కూడా రావలసి వుంది. సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ తో కూడా సంప్రదించుట జరుగుతున్నాయి. ఇక మొదట 1030 కోట్లు అన్నారు. తరువాత 640 కోట్లు అన్నారు. 1030 కోట్లకు ఈ 640 కోట్లు అదనమా అని ఓంకారీగారు అడిగారు. అదనంగా కాదు. మొత్తం సివరేజీ కనక్షన్స్ కొరకు, అదనంగా వాటర్ కనక్షన్స్ కొరకు, డిస్ట్రిబ్యూషన్ లైన్స్ తో సహా మొదట 1030 కోట్లని ఈ అంచనా తయారుచేసాము. అయితే వాళ్లు ఏమన్నారంటే డిస్ట్రిబ్యూషన్ లైన్స్ తరువాత తీసుకోండి, కృష్ణానది నుంచి హైదరాబాదుకు నీళ్లను తేవడానికి ఎంత ఖర్చు అవుతుందో మొదట మాకు చెప్పండి అన్నారు. దానికి మన రిప్లయి ఏమిటంటే 640 కోట్ల రూపాయలతో నాగార్జునసాగర్ ఫోర్ షోర్ నుంచి హైదరాబాదుకు నీళ్లు తేగలం, తరువాత 400 కోట్ల రూపాయలు. వీ నేడే ఫర్ అవర్ డిస్ట్రిబ్యూషన్ లైన్స్. దీనిని కట్ చేసి కృష్ణానుంచి నీళ్లు తేవడానికి 640 కోట్లు అవసరం వుంటుందని వాళ్లకు ప్రాజెక్ట్ చేశాం. దీనికి ముమ్మరంగా ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. మార్చి 11, 12 మరియు 13వ తారీఖులలో ఢిల్లీలో ఆఫీసర్స్ తో మీటింగ్స్ కూడా పెట్టుకొన్నాం. అక్కడికి మమ్మలను కూడా రమ్మన్నారు. వీ ఆర్ ఆన్ ది జాబ్. సేను ఫలానా డేట్ అని చెప్పలేను కానీ Within a period of four to five years, I think, we will be able to get the water. ఓంకారీగారు ఇంకో విషయం అడిగారు. అదేమిటంటే మీరు 2011వ సంవత్సరం వరకు 410 మిలియన్ గేలన్ల నీళ్లు అవసరం వుంటాయని అంటున్నారు, సింగూరు సెకండ్ ఫేజ్ పూర్తి అయితే మనకు వచ్చేది 150 గేలన్ల నీళ్లు, ఇప్పుడు మీరు 5.5. టి.ఎం.సి. నీటితో అదనంగా 90 మిలియన్ గేలన్ల నీటిని తెస్తున్నారు కదా, అలాంటప్పుడు మొత్తం 240 మిలియన్ గేలన్ల నీరు అవుతుంది కదా? ఈ 170

మిలియన్ గేలన్ల నేరు ఏమిటి అని అడిగారు. అదేమిటంటే పాపులేషన్ ఈ రీతిగా పెరుగుతూ వోతే 2011 సంవత్సరం వచ్చేసరికి ఇక్కడ 100 లక్షల జనాభా ఉంటుందని అంచనా. 2011 వరకు మనకు 2040 మిలియన్ గాలను సరిపోతాయి. మనం ఇప్పుడు 1993లో ఉన్నాం. ప్రస్తుత ప్రరిస్థితి ప్రకారం మనకు 150 మిలియన్ గేలన్ల నేళ్లు సరిపోతాయి. 1994 వరకు సింగూరు నాలుగవ ఫేజ్ పూర్తి అవుతుంది. వర్షాలు చక్కగా పడి, నదులు సక్రమంగా ప్రవహించినట్లయితే మన అవసరాలు తీరిపోతాయి. కానీ ముందుముందు పెరిగే పాపులేషన్ లెక్కలు వేసుకొని అప్పటికి నీటి అవసరం ఎంత వుంటుందో అంచనావేసి ఆమెరకు అవసరాలు తీర్చడానికి ఇప్పటినుంచే మనం కృషిచేస్తూ బాగుంటుందని మేము ప్రయత్నం చేస్తున్నాము.

(సభాపతి అధ్యక్ష స్థానములో వున్నారు)

ఇకపోతే, డిపాజిట్ అనేది లేదు. వన్ బ్లెమ్ ఛార్జెస్ తీసుకుంటారు. అది కనెక్షన్స్ బిల్డ్ 1/2 యింట్, 3/4 యింట్ కనెక్షన్ బిల్డ్ ఫిక్సుడ్ రేట్స్ నిర్ణయం చేశారు. డిపాజిట్ అనేది ఉండదు. వన్ బ్లెమ్ కనెక్షన్ ఛార్జెస్ తీసుకుని సప్లయి యివ్వడం జరుగుతుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్:- హౌస్ యాజ్ ఎడ్జర్స్ ఫర్ 10 మినిట్స్ - ఫర్ టీ బ్రేక్.

(సభ ఉ. 11 21 గం.లకు వాయిదాపడినది)

(సభ తిరిగి ఉదయం 11 37 గం.లకు సమావేశమైనది)

(సభాపతి అధ్యక్ష స్థానములో వున్నారు)

సభా కార్యక్రమము

Mr. Speaker:- Regular business now....

(Interruptions)

శ్రీ మహమ్మద్ వీరాసత్ రసూల్ ఖాన్ - అధ్యక్షా, చిన్న క్వారిఫికేషన్.

Mr. Speaker:- The matter is over. We cannot take because as per the B.A.C. decisions I must work here.

شمري محمد وراثت رسول خان :- كريفيكيشون نهیں پوچھنا کہہ کر بنس اڈوائزرز کی کمی میں فیصلہ کیا گیا ہے کیا؟
مسٹر اسپیکر :- وہ بات اپنے پارٹی لیڈر سے پوچھئے۔

ప్రకటన

సభాసమక్షములో వుంచిన పత్రములు

Mr. Speaker:- All papers are deemed to have been laid.

"A copy of the Andhra Pradesh Advocates' Clerks Welfare Fund Rules, 1992 issued in G.O.Ms.No.280, Law, dt. 1.10.1992, made under Section 24(1) of the Andhra Pradesh Advocates' Clerks Welfare Fund Act, 1992, as required under Section 24 of the said Act."

"A copy of the 49th Annual Report of M/s Hyderabad Allwyn Limited for the year 1991-92 together with the Audit Report and the comments of the Comptroller and Auditor General of India, in compliance with Section 619(A)(3) of the Companies Act, 1956."

తీర్మానము

టి.డి.పి. సభ్యుల సస్పెన్షన్ ముగింపు గురించి

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, కృత్యం అవరే కంటే ముందు నేను, నాగేశ్వర రావుగారు, నర్సిరెడ్డిగారు మేమంతా తమరిని అడిగాము. పృథాన పశ్చిమం లేకుండానే బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది. ఈనాడు చర్చజరగవలసిన రోజు. మేద్యారా సభా నాయకుడిని 'సస్పెన్షన్ రిపోర్ట్ చేయవలసిందిగా' కోరుతున్నాము. చర్చలు ప్రారంభం అయ్యే సమయంలో అది మాందాగా వుంటుంది. ఆ రకంగా తమద్యారా మేము ప్రతిపాదన పెడుతున్నాము. సభానాయకుడు స్పందించి రిపోర్ట్ చేసే తీర్మానాన్ని ప్రవేశపెడితే బాగుంటుందని తమద్యారా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి:- అధ్యక్షా, సభ్యుడిగా ఎన్నుకోబడిన తరువాత సభలో వచ్చి కూర్చోవడం, మాట్లాడడం అనేది డెమోక్రాటిక్ రైట్. దాన్ని కాదనడం సబబు కాదు. రిపోర్ట్ చేస్తే బాగుంటుందనేది నా అభిప్రాయం.

(ఇంటరప్షన్స్)

ఎవరి అభిప్రాయాలు వారికి వుంటాయి. మేము మా అభిప్రాయం చెబుతున్నాము. మీరు మెజారిటీలో వున్నారు.

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, సభా నాయకుడు వుండగా మిగతా వారు మాట్లాడడం సబబు కాదు.

శ్రీ నర్సిరెడ్డి:- మా కోరిక తప్పు కాదు. అందరూ సభలో వుండాలి. అది డెమోక్రాటిక్ రైట్. సభను సక్రమంగా జరుపుకోవాలి. సభ్యులు తమ తమ అభిప్రాయాలను వ్యక్తపరచాలి. అందుకు అవకాశం యివ్వవలసిందిగా కోరడంతో తప్పు లేదు.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- మేము ముఖ్యమంత్రిగారిని, సభా నాయకుడిని కోరేది ఏమంటే 'సస్పెన్షన్ రిపోర్ట్ చేయండి' అని. అది మీకు మాందాగా, గౌరవంగా వుంటుంది.

వారు వస్తారో, రారో మాకు తెలియదు. రివోక్ చేసినందువల్ల మే ప్రిస్టేజ్ తగ్గుదు. మేకు నష్టం లేదు. Whether they will come or not, it only depends upon them. My request is that let us revoke the suspension. Let us reconsider and move the resolution.

శ్రీ ఎం. నరసింహులు:- అధ్యక్షా, ప్రిజాస్వామ్యంలో, అధికారపక్షం వుండడం! ఎంతముఖ్యమో, ప్రతిపక్షాలు కూడా వుండడం అంతే ముఖ్యం. ప్రధాన ప్రతిపక్షక సభ్యులను సభకు రమ్మంటే బాగుంటుంది అందువలన సస్పెన్షన్ను రివోక్ చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. సభా నాయకుడు సభలోనే వున్నారు కనుక అలోచన చేయవలసిందిగా తమ ద్వారా కోరుతున్నాను

మిస్టర్ స్పీకర్:- చెప్పే వాళ్లు చాలా మంది అయినారు

శ్రీ పాలదుగు వెంకటరావు (నూడిపేడు):- అధ్యక్షా, గతంలో రెండు మూడుసార్లు ఈ విధంగా జరిగింది. వారిని ఎక్స్‌పెల్ చేస్తూ రిజల్యూషన్ పెట్టడానికి చారిత్రాసన పరిస్థితులను కూడా మనం గమనించాలి. వారు ఇక్కడ చచ్చి కూర్చోని సభను నడిపితే ఎవరికీ అభ్యంతరం లేదు. ప్రతిపక్షం లేకుండా ప్రజాస్వామ్యంతో వుండడానికి వేలులేదు. ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రతిపక్షం ముఖ్యమైనదనే అంశం అందరికీ తెలుసు. సమితిలందరియొక్క అవసరాలను, హక్కులను, నియోజకవర్గాలయొక్క అవసరాలను, ప్రభుత్వంలో జరిగి తప్పుపులను ఎత్తి చూపించే అవకాశాలను వారు సర్వనాశనం చేస్తున్న దశలో శాసనసభ జరుగుతూ వుంది. గత మూడు సంవత్సరాలుగా మా నియోజకవర్గాలు దెబ్బతిన్నాయి. ప్రజల అవసరాలు దెబ్బ తిన్నాయి. ప్రతిపక్ష నాయకులందరికీ కోడ్ ఆఫ్ కాండక్ట్ లేకపోవడం వల్ల సభ్యులు దెబ్బతింటున్నారు.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి:- అధ్యక్షా, మేమంతా సకలమంగా ప్రవర్తింపడం లేదు అని అర్థం వచ్చే విధంగా వారు మాట్లాడుతున్నారు.

శ్రీ పాలదుగు వెంకటరావు:- కోడ్ ఆఫ్ కాండక్ట్ లేకుండా సభ జరగడం అనేది మంచిది కాదు.

మిస్టర్ స్పీకర్. మనందరికీ కోడ్ ఆఫ్ కాండక్ట్ వుండాలనేది వారు తెలియ చేస్తున్నారు.

శ్రీ పాలదుగు వెంకటరావు:- మా హక్కులకు తేవ్ ప్రతిబంధం కలుగుతోంది. మా నియోజకవర్గాల ప్రయోజనాలు దెబ్బ తింటున్నాయి. నియోజకవర్గంలోని ప్రజలు దెబ్బ తింటున్నారు. మా హక్కులను కాలరాస్తున్నారు. ఈ సభలో మా సమస్యలను ప్రతిబింబించే

అవకాశం లేకుండా వోటున్నది. అనవసర సమస్యలపైన వాదులాడుకునే పరిస్థితి వస్తున్నది. బిజినెస్ అడ్వయిజరీ కమిటీలో మాట్లాడుకొని క్షమాపణలు చెప్పుకొని సభను నడిపే స్థాయికి వచ్చాము. నేను మనవిచేసేది ఏమంటే సభలో అన్ని పార్టీల వారి హక్కులను సమానంగా కాపాడితే బాగుంటుంది. మేము మా యొక్క నియోజకవర్గాలకు సరి అయిన ప్రాతినిధ్యాన్ని వహించి ప్రభుత్వంలో జరిగే అవకతవకలను సభ దృష్టికి, ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురావడానికి అవకాశం వుంటుంది. ప్రజలకు న్యాయం చేయడానికి అవకాశం వుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. రామయ్య:- అటునుండి, ఇటునుండి వచ్చిన అభిప్రాయాలను పరిశీలన చేయండి.

శ్రీ ఎం. కోదండరెడ్డి:- అధ్యక్షా....

శ్రీ ఎం.టి. చౌహాన్:- సమయం వృధా అవుతోంది.

మీస్టర్ స్పీకర్:- ఆ అవగాహన అందరికీ ఉంటే ఈ పంచాయతీ అంతా వుండేదే కాదు. నేను కోదండరెడ్డిగారికి అవకాశం ఇచ్చాను.

శ్రీ ఎం. కోదండరెడ్డి:- అధ్యక్షా, సభా హక్కులకు భంగం కలిగిందని, సభ ధీకృతం జరిగిందని తమరికి ఒక నోటీసు ఇచ్చాను అధ్యక్షా.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- అధ్యక్షా, మీతులు కోదండరెడ్డి, పి.వి.లేట్ మోషన్ గురించి మెన్షన్ చేయడానికి తమరు అనుమతించారనే భావనతో మాట్లాడారు. అది తరువాత టేకప్ చేయవచ్చును. గౌరవనీయులు వెంకటేశ్వరరావుగారు, నాగేశ్వరరావుగారు, నర్సిరెడ్డిగారు, నరసింహులుగారు, పి. వెంకటరావుగారు వేరందరూ ప్రభుత్వం మొన్న చేసిన సస్పెన్షన్ ను ఉపసంహరించుకుంటే మంచిదని చెప్పారు. మావైపు నుండి ఒకటి, రెండుసార్లు క్లారిఫై చేశాను. మరొకసారి చెబుతున్నాను. ఈ ప్రభుత్వం ప్రధాన ప్రతిపక్షం అనే కాదు, ఏ ఒక్క సభ్యుడినీ కూడా బయట విడిచిపెట్టి కార్యక్రమం నడపడానికి ఉత్సాహం చూపే ప్రభుత్వం కాదు. మాకు ఆ ధోరణి లేదు. సభా కార్యక్రమాలను నడుపుకోవడానికి సహకరించవలసిన బాధ్యత అందరికీ వుంది. సహకారం లభ్యంకావడం లేదనే భావన కలిగినప్పుడు బాధ్యత, ఆవేదనతో, తప్పనిసరి పరిస్థితుల్లో ఆనాడు తీర్మానం ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది. సస్పెన్షన్ చేసిన వారు కాకుండా, మిగిలిన వారు 17 మంది సభ్యులు వున్నారు. వారు శాసనసభకు రావడానికి ఎటువంటి అవరోధం లేదు. అయినప్పటికీ, వారు కూడా సస్పెన్షన్ అయినటువంటి వారియొక్క నోచుకులపట్ల వున్న సానుభూతితో సభకు రాకుండా బయటే వుంటూ వచ్చారు. దాన్ని మేము తప్పు పట్టడంలేదు. అది చారి హక్కు. ఎందుకు చునచిచేస్తున్నానంటే, 17 మందిలో ఏవరు అయినా వచ్చి సభా కార్యక్రమాలను బాగా నడుపుకుంటాము అని వుంటే వాండాగా వుండేది, బాగుండేది. వారు అలా ఆనలేదు కాబట్టి ప్రభుత్వం మొండిగా వుంటుందనేది కాదు. ఇంతమంది ప్రతిపక్షనాయకులు, పెద్దలు సూచనలు చేస్తూ వుంటే

తమరు క్వశ్చన్ అవర్ తరువాత బే కప్ చెద్దామంటే, స్పీకర్ గారు దీన్ని ఆలోచించడం మంచిది అనే భావనలో వున్నట్లు అర్థం చేసుకున్నాను. తప్పు అవుతే సవరించండి. ప్రభుత్వం వైపు నుండి బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టినప్పుడు చర్చించేటప్పుడు వారు లేకుండా వుండాలనేది మా అభిమతం కాదు. అందరూ వుండాలి, బాగా నడుపుకోవాలి. నిబంధనల ప్రకారం నడుపుకుందాము అని పదే పదే మేము చెబుతూ వున్నాము. వారిలో ఒక్కరైనా వచ్చి 'లేట్ అజ్ దు టైక్ దీస్' అని అంటారేమో అనుకున్నాను. వారు అనలేదు కాబట్టి వేరు చెప్పిన మాటలకు తక్కువ విలువ యిచ్చి కూర్చోవడం లేదు. ప్రభుత్వం మొండిగా వ్యవహరింప దలచుకోలేదు. తప్పనిసరిగా మే అందరి సూచనలను దృష్టిలో పెట్టుకొని వారిష్మెన్ విడిచిన సస్పెన్షన్ను వీటే ద్వారా చేయడానికి అభ్యంతరం లేదు. Sir, I beg to move:

"That the suspension of all the members belonging to Telugu Desam Party be revoked."

Speaker:- Motion moved. Now the question is:

"That the suspension of all the members belonging to Telugu Desam Party be revoked."

(Pause)

The motion was adopted and the suspension was revoked.

Sri B. Venkateswara Rao:- Thanks.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- మేము చెప్పిన మాటకు స్పందించి తీర్మానాన్ని మూప్ చేసినందుకు థ్యాంక్స్ చెబుతున్నాము.

శ్రీ టి. జీవనరెడ్డి:- ఇతర ప్రతిపక్షాలు ప్రభుత్వానికి చేసిన సూచనలను ప్రభుత్వం హందాగా అంగీకరించింది. అలాగే ప్రధాన ప్రతిపక్షానికి కూడా సూచించి శాసనసభ కార్యక్రమాలను హందాగా నడుపుకుంటే బాగుంటుందని తమద్వారా మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, మేము చేసిన సూచనలకు అనుగుణంగా స్పందించి సస్పెన్షన్ను రివోక్ చేసినందుకు ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తున్నాను. సభా నిబంధనలను పాటించే విషయంలో మాకు అభ్యంతరం లేదు. నిబంధనలవల్ల మాకు గౌరవం వుంది.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ ఎం. కోదండరెడ్డి:- అధ్యక్షా, మొన్న 16వ తేదీ నాడు....

మిస్టర్ స్పీకర్:- సభా నిబంధనలను గురించి మాట్లాడి ఒక్క సెకండ్ కూడా కాలేదు.

శ్రీ ఎం. కోదండరెడ్డి:- అధ్యక్షా, మొన్న 16వ తేదీనాడు ప్రధాన ప్రతిపక్షమైన తెలుగుదేశం పార్టీ శాసనసభ్యులు సభ జరగకుండా వోడియం దగ్గరకు వచ్చి నానా భేదత్వం

చేయడమే కాకుండా తమరు సభనుండి బయటకు పోవడాని ఆదేశించిన తరువాత సాంప్రదాయం ప్రకారం, నియమనిబంధనల ప్రకారం బయటకు వెళ్లవలసి వుంటుంది అధ్యక్షా.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, కోదండరెడ్డిగారి ఆవేదనను మేము అర్థం చేసుకున్నాము. ఇప్పుడే రిజల్యూషన్ మూవ్ చేయడం జరిగింది. ఆ పర్సన్ చిట్టతినే విధంగా మరలా చర్చ జరగడం సబబు కాదు.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఈ విధంగా జరుగకుండా చూసుకోవలసిన అవసరం వుంది అని వారు చెబుతున్నారు. విద్యాసాగరరావుగారు మాట్లాడినప్పుడు కూడా ఇదే విషయం చెప్పారు.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- వారి స్పీరిట్ తో నేను ఏకేభవిస్తున్నాను. మనం రిపోజ్ చేశాము. తీవ్రతకి ప్రవేశపెట్టడానికి కావలసిన ప్రయత్నం చేస్తూ వుంటే, సభా హక్కుల పేరుతో ఇప్పుడు ఈ వాతావరణం మంచిది కాదని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. నేను వారు చెప్పిందేమీ డిస్లే చేయడం లేదు.

శ్రీ ఎం. కోదండరెడ్డి:- అధ్యక్షా, నేను నియమనిబంధనలకు లోబడే మాట్లాడతాను. సభకు ఉపయోగపడే విధంగా, సభ హుందాగా నడిచే విధంగా వుంటుంది కాబట్టి నా మాటలు రికార్డులోకి పోవాలని తమకు మనవిచేస్తున్నాను. ఎవరిన్నైనా విమర్శించాలనేది నా అభిమతం కాదు. అనాడు తమరు సభనుండి బయటకు పోవడాని ఆదేశించిన తరువాత, బయటకు పోకుండా మార్షల్స్ మీద తీరగబడినప్పుడు ప్రతీపక్ష్మనాయకుడు విద్యాసాగరరావుగారు బాధపడి "ఇది మంచి పద్ధతి కాదు. మార్షల్స్ మన దగ్గరకు వచ్చినప్పుడు మర్యాదగా బయటకు వెళ్లాలి" అని చెప్పడం జరిగింది. 17వ తేదీనాడు శాసనసభ నియమనిబంధనల ప్రకారం అవరణలోకి కూడా రాకూడదు అధ్యక్షా, అయినప్పటికీ వారు బలవంతంగా ప్రధాన ద్వారం తెరుచుకొని లోపలకు వచ్చి తమరి ఆఫీసును ముట్టడించడం, అక్కడి పోలీసులు, తమరి సిబ్బంది అడ్డుపడడం వల్ల విధిలేక ముఖ్యమంత్రిగారు తమ కార్యక్రమాలను చూసుకుంటూ వుండగా, వారి ఆఫీసు ముందు బ్లెటాయించడం జరిగింది. మాకు ఈ సంగతి తెలిసిన తరువాత ఇదే విధంగా సభలోకి కూడా ప్రవేశిస్తారేమోననే భయం కలిగింది. అంతే కాకుండా ఈ శాసనసభలో వున్న ఒక ఇన్స్పెక్టర్ పైన కూడా వారు బెయ్యి చేసుకోవడం జరిగింది. అంతే కాకుండా యింకొక అడుగు ముందుకువెళ్లి సస్పెండ్ అయిన తెలుగుదేశం పార్టీ శాసనసభ్యులు బడ్జెట్ కు సంబంధించిన కాగితాలను కూడా సిబ్బంది దగ్గర నుండి లాక్కొని పోవడం జరిగింది. ఈ గౌరవ శాసనసభలో మనం చట్టాలను చేసుకుంటాము అధ్యక్షా. బయటి పోరులకు ఈ విధంగా నడవవలసి వుంటుందని మనం చట్టాల ద్వారా చెబుతాము. ఎవరైనా తెలీనో, తెలీకో పొరబాటు చేస్తే 'షేర్ బ్రదర్స్', అంటే ఆ పట్టణం వదలి వెళ్లండని కోరతాము. పొరబాటునో, గృహపాటునో తీరిగి ఆ పట్టణానికి వస్తే అతనిపై పట్టా ప్రకారం చర్య తీసుకుంటాము. ఒక పొరబాటు, తప్పుచేస్తే, 'షేర్ బ్రదర్స్' చేస్తాము. అతను తీరిగి ఆ ప్రాంతానికి రాదు అధ్యక్షా. తెలుగుదేశం శాసనసభ్యులు సభ అవరణలోనికి వచ్చి మే ఆఫీసును ముట్టడించడం, ముఖ్యమంత్రిగారి ఆఫీసును ముట్టడించడం సిబ్బందిపై

చేయిచేసుకోవడం మంచిది కాదు. ఈ సమస్య తీవ్రతను తమరు గుర్తించి ఏమి చర్యతీసుకుంటారనేది తమరి యిష్టానికి వదిలిపెడుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

సభా కార్యక్రమము

శ్రీమతి నన్నపనేని రాజకుమారి:- స్పీకర్ సర్ ఈ రోజున మేధావూరం రెండు విషయాలు సభాద్వర్షికి తీసుకురాదలచుకున్నాను. స్పెషల్ పరిశ్చనతో. ఒక విషయం ఆనందం కలిగించింది బాలరాజుగారు విడుదల కావడం. ఆ బాలరాజు, ఎం.ఎల్.ఎ.గారి యొక్క అవహరణ గురించి మీకు తెలుసు. గత కొద్ది రోజులుగా ఆందోళన చెందిన సంగతి. చాలా సున్నితమయిన విషయం. ఒకవైపు చాలా తీవ్రమయిన విషయంగా ఇది ఎక్కడా అటూ, ఇటూ కూడా రెండువైపుగా పదునన్న విషయం అయినప్పటికీ ముఖ్యమంత్రిగారు ఎంతో చాకచక్యంగా, అధికారులతో సంప్రదించి - ఎవరు ఏమి మాట్లాడినా, ఏమిర్పించినా కూడా ఏమీ స్టేట్మెంట్స్ ఇచ్చినా కూడా ఆందోళన చెందిన అందరికీ ధైర్యం చెబుతూ తప్పనిసరిగా బాలరాజు వస్తాడు, వస్తాడు అని మా అందరికీ కూడా నమ్మకాన్ని ధైర్యాన్ని కలిగించి ఈ రోజున బాలరాజును విడుదల కావడం వారి కుటుంబసభ్యులకే కాకుండా అన్ని పార్టీల శాసనసభ్యులకు కూడా ప్రభుత్వానికి కూడా ఎంతో సంతోషం కలిగించినందుకు ముఖ్యమంత్రిగారికి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి, అధికారులందరికీ నా ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను ఒక శాసనసభ్యురాలిగా.

అదే విధంగా ఈ సంతోష సమయంలో నా కాన్సిల్టాయన్స్కి సంబంధించి ఒక సంఘటన జరిగింది. వినకొండ నియోజకవర్గంలో బొల్లాపల్లిలో టైగర్ ఏరియా ఉంది. దరిదాపుగా 170 ఇళ్లు కాలిపోయాయి. అయిదుగురు చచ్చిపోవడం జరిగింది. అది కూడా నేను వెళ్లే లోపలే ముఖ్యమంత్రిగారు అధికారులకు ఆదేశాలు జారీచేశారు. కలెక్టరుగారు కూడా అక్కడకు వెళ్లారు. 5గురు చనిపోయారు కాబట్టి స్పెషల్ పరిశ్చనతో వెలుతున్నాను. నిలువనీడ లేకుండా ఉన్న పరిస్థితిలో త్వరితగతినీ సహాయ సహకారాలు అందించేదానికి ముఖ్యమంత్రిగారు ఆదేశాలు ఇచ్చారు.

మిస్టర్ స్పీకర్:- అధికారులకు ఆదేశాలు వెళ్లాయి. ముఖ్యమంత్రిగారు యాక్షన్ తీసుకున్నారు. నాకు కూడా ఇన్ఫర్మేషన్ వచ్చింది. వారు ఇమేడియట్గా చర్యతీసుకున్నారు.

శ్రీమతి నన్నపనేని రాజకుమారి:- ముఖ్యమంత్రిగారు పట్టించుకున్న దానికి థాంక్స్ చెబుతున్నాను.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- ఆ సంతోషంలోనూ, విషాదంలోనూ భాగం పంచుకుంటున్నాము. మాకేమీ అభ్యంతరం లేదు. మా బాధ ఏమంటే సర్ ఈ హౌస్ మీ కంబోలులో ఉండాలి. దురదృష్టవశాత్తు ఇక్కడ చూడండి. ఒకప్పుడు ఈ హౌస్కు మెంబరు, ఎక్స్ ఎం.పి. కూడా ఆయన ఎలమందారడిగారు తన ఇడెంటిటీ చూపించినా విడవకుండా గేటు ముందు పడిగాపులు పడుతున్నారు. ఇప్పుడు ఎం.ఎల్.ఎ. వెళితే కూడా రానివ్వలేదు.

రూలు - 304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకు
వచ్చిన విషయము : 1992-93 సంవత్సరమునకు
చెరకు మద్దతు ధరను నిర్ణయించుటను గూర్చి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఐ విల్ లుక్ ఇన్ టు ది మాటర్.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- ఇన్ని కమ్యూడిటాల మధ్య సభను జరపలేము. భయపడి
సభను జరుపుకుంటామా? ఇంత భయపడితే ఎట్లా? నథింగ్ వీల్ హ్యాపెన్.

మిస్టర్ స్పీకర్:- నౌ ఐ యామ్ గోయింట్ టు ది బిడినెస్.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:- ఎక్స్. ఎం.ఎల్.ఏ. రావడానికి హక్కు లేదా? ఆయన
వస్తుంటే అవి వెళ్లగొట్టారు.

మిస్టర్ స్పీకర్:- వాహానీగారు నా నోట్సుకు తెచ్చారు. దానిమీద నేను చర్య తీసు
కున్నాను. నౌ ఐ యామ్ బేకింగ్ మాటబర్ అండర్ 304.

శ్రీ సిపావ్. విద్యాసాగరరావు:- అది చాలా ఇంపార్టెంట్. అర్రెంట్ సార్.

మిస్టర్ స్పీకర్:- మళ్లీ నేను ఒకసారి అడుగుతున్నాను. నేను బిడినెస్ అడ్వయిజరీ
రూల్స్ కి వ్యతిరేకంగా పోవడం ఇష్టం కాదు. నర్సిరెడ్డిగారూ మీరంతా కలసి చెప్పారు.
ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా సభలో ఉన్నారు. పి విల్ గివ్ ది స్టేట్మెంట్. అది మళ్లీ ఇనాడి
క్వేట్ గా రాకుండా ఉంటే స్పెషల్ పర్మిషన్ ఇస్తాను. యు ఫుడ్ నాట్ బేట్ ఇట్ యాక్టివ్
స్టేట్మెంట్. వారు స్టేట్మెంట్ ఇస్తారు దానిమీద.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- క్లారిఫికేషన్ కు అవకాశం ఇవ్వండి.

రూలు - 304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకువచ్చిన విషయం

1992-93 సంవత్సరమునకు చెరకు మద్దతు ధరను నిర్ణయించుటను గూర్చి

వక్కెర పరిశ్రమల శాఖమంత్రి (శ్రీ మహమ్మద్ జానీ):- అధ్యక్షా, కేంద్ర
ప్రభుత్వం చెరకు ధరను ప్రకటించిన తరువాత రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కూడా రివ్యూగా మద్దతు
ధరను ప్రకటిస్తామని గత డిసెంబరులో జరిగిన సమావేశంలో ఈ సభకు అన్యూరెన్స్ ఇవ్వడం
జరిగింది. అందుకొసమని ఈ స్టేట్మెంట్ అత్యవసరమై ఈ సభ ముందు పెట్టడం జరిగిందని
మనవిచేస్తున్నాను.

ప్రతి సంవత్సరం చెరకు గానుగాడు కాలం ప్రారంభం కావడానికి ముందు రైతులకు
చెల్లించే చట్టబద్ధమైన కనీసధరను కేంద్ర ప్రభుత్వము ప్రకటిస్తుంది. దీని ఆధారంగా
ప్రభుత్వ, సహకార, ప్రయివేటురంగాలలోని ఫ్యాక్టరీలతోపాటు అన్ని వక్కెర ఫ్యాక్టరీలు
చెల్లించడగు రాష్ట్ర చెరకు మద్దతు ధరను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయిస్తుంది. మన
రాష్ట్రానికి సంబంధించిన ప్రత్యేక అంశాలను పరిశీలించిన తరువాత రాష్ట్ర చెరకు మద్దతు
ధరను విర్ణయించడం జరిగింది. రాష్ట్ర చెరకు మద్దతు ధర, చట్టబద్ధమైన కనీస ధర
రెండూ 8.5 శాతం వక్కెర దిగుబడి ఆధారంగా చెల్లించే చెరకు ధరకు అనుగుణంగా ఉంటాయి.

రూలు - 304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకు
వచ్చిన విషయము : 1992-93 సంవత్సరమునకు
చెరకు మద్దతు ధరను నిర్ణయించుటను గూర్చి.

22 ఫిబ్రవరి, 1993.

511

1991-92 సంవత్సరానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం మెట్రిక్ టన్నుకు చట్టబద్ధమైన మద్దతు ధరను రూ. 260/-లుగా ప్రకటించింది. 1991-92 గానుగాడు కాలానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 8.5 శాతం దిగుబడి ఇవ్వే చెరకు మెట్రిక్ టన్ను ఒక్కొంటికి రూ. 295/- లుగా రాష్ట్ర చెరకు మద్దతు ధరను ప్రకటించింది. 1992-93 కాలానికి 8.5 శాతం దిగుబడి ఇవ్వే చెరకు మెట్రిక్ టన్ను ధరను రూ. 270/-లుగా కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. రసాయనిక ఎరువులు ఇతర అవసర వస్తువుల ధరల పెరుగుదళ్ళ వంటి చెరకుసాగుకు సంబంధించిన అంశాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని 1992-93 కాలానికి 8.5 శాతం దిగుబడి ఇవ్వే చెరకు మెట్రిక్ టన్నుకు రూ. 325/-లు చెల్లించాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. 8.5 శాతం దిగుబడితో చట్టబద్ధమైన చెరకు కనీసధరను మెట్రిక్ టన్నుకు రూ. 310/-లుగా కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇప్పుడు సవరించింది. లోగడ కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రకటించిన ధరకంటే ఇది మెట్రిక్ టన్నుకు రూ. 40/-లు పెరిగింది. గత సమావేశంలో ప్రకటించిన రాష్ట్ర చెరకు మద్దతు ధరకు మించి ఒకేమోస్తరుగా రూ. 40/-ల మేరకు పెంచాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇప్పుడు నిర్ణయించింది. 1992-93 కాలానికి రాష్ట్ర చెరకు మద్దతు ధర అన్ని ఫ్యాక్టరీలకు మెట్రిక్ టన్ను ఒక్కొంటికి రూ. 365/-లు కంటే తక్కువగా ఉండదు. ప్లె మొత్తానికి అదనంగా కొనుగోలు వస్తు నుండి టన్ను ఒక్కొంటికి రూ. 16/-లు చేర్చాలి. ప్లె వాటికి అదనంగా రవాణా సబ్సిడీని, స్థానిక ఆనవాయితే ప్రకారం ఇతర ఛార్జీలను ఫ్యాక్టరీలు చెల్లిస్తాయి.

గత 1991-92 సంవత్సరంతో పోల్చి చూసినట్లయితే చెరకు సాగుచేసిన విస్తీర్ణంలో తగ్గుదల:

మన రాష్ట్రంలో ముఖ్యమైన వాణిజ్య పంటలలో చెరకు ఒకటి. కోస్తా ఆంధ్ర ప్రాంతంలో విశాఖపట్నం, తూర్పుగోదావరి, పశ్చిమగోదావరి, కృష్ణా జిల్లాలలోను, రాయల సీమ, వ్యాంతంలో చీత్తూరు జిల్లాలోను, తెలంగాణ ప్రాంతంలో నిజామాబాద్, మెదక్ జిల్లాలలోను చెరకు పంటను విస్తారంగా పండిస్తున్నారు. ఈ జిల్లాలో చెరకు సాగుచేసే విస్తీర్ణం, రాష్ట్రంలో చెరకు సాగుచేసే మొత్తం విస్తీర్ణంలో దాదాపు 83 శాతం ఉంటుంది.

1992-93 వ్యవసాయ సంవత్సరంలో 1992 సెప్టెంబరు ఆఖరు వరకు చెరకు సాగు చేసిన మొత్తం విస్తీర్ణం 1.73 లక్షల హెక్టార్లు అంటే 4.16 లక్షల ఎకరాలు ఉండగల దని అంచనా. కాగా, నిరుడు ఈ సాగు 2.00 లక్షల హెక్టార్లు అంటే 4.4 లక్షల ఎకరాలలో సాగుచేశారు. అంటే ఈ సంవత్సరం సాగుచేసిన విస్తీర్ణం 13 శాతంమేర తగ్గి పోయింది. ఈ తగ్గుదలకు కారణం ముఖ్యంగా తెలంగాణ, రాయలసీమ ప్రాంతాలలోని సాగునీటి వనరులలో తగినంత నీరు లేకపోవడమే. అంతేకాక, వేరుసెనగ, మీరప, పసుపు, పొగాకు, పత్తి వంటి ఇతర వాణిజ్య పంటలనుండి ఎరువులను పోటీ కూడా మరొక కారణం. 1991-92 గానుగాడు కాలంలో 85 లక్షల మెట్రిక్ టన్నుల చెరకును గానుగాడగా, 1992-93 గానుగాడు కాలంలో సుమారు 60 లక్షల మెట్రిక్ టన్నుల పరిమాణంలో చెరకును గానుగాడింప వచ్చునని అశిస్తున్నాం.

రూలు - 304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకు
వచ్చిన విషయము : 1992-93 సంవత్సరమునకు
చెరకు మద్దతు ధరను నిర్ణయించుటను గూర్చి.

00 శ్రీ నిహాచ్. విరల్ రెడ్డి:- అధ్యక్షా, క్లారిఫికేషన్. రవాణా ఛార్జెస్ ఇస్తామని
గతంలో స్టేట్ మెంట్ ఇచ్చారు. కానీ రవాణా ఛార్జెస్ గురించి ఇందులో లేదు. రవాణా
ఛార్జెస్ ఇస్తారా?

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ:- స్పష్టంగా చెబుతున్నాను. రవాణా ఛార్జీలు ప్రతి ఫ్యాక్టరీకి
కూడా ఉన్నకు రూ. 20లు తక్కువ లేకుండా విస్తీర్ణాన్నిబట్టి ఫ్యాక్టరీకి తోలే దూరాన్ని
బట్టి ఇవ్వమని ప్రభుత్వం ఆదేశాలు జారీచేసింది.

శ్రీ పి. నరసింహారెడ్డి:- అధ్యక్షా, నేను ప్రధమంగా ముఖ్యమంత్రిగారిని
ప్రభుత్వాన్ని, షుగర్ మంత్రిగారిని అభినందిస్తున్నాను. ఇంత పెద్ద రేటు ఒకటేసారి పెంచి
నందుకు దీనితోబాటు ఈ సంవత్సరం ఆ రేటు ఇస్తున్నామని అందులో వారు చెప్పారు.
చెరకు విస్తీర్ణం తగ్గిపోయింది. దీనిని ఆదుకోవడానికి, చెరకు విస్తీర్ణం ముందులాగా
ఉండడానికి ఇంకా ఫర్వరీగా ఇన్సెంటివ్ ఇవ్వాలి. మీరు ఇస్తున్నప్పటికీ ఈ సంవత్సరం
ప్రత్యేకంగా చాలా తగ్గిపోయింది. ఫ్యాక్టరీ తెపాసిబో తగ్గిపోతోంది. కొత్త ఫ్యాక్టరీలు
ఓపెన్ చేశారు. వచ్చే సంవత్సరం ఇంకా గడ్డు పరిస్థితి ఉంటుంది. అందుచేత స్పెషల్
మెజర్స్ తీసుకుని మంత్రిగారు అదనంగా వారికి ఇన్సెంటివ్ ఇవ్వాలని నేను కోరుతున్నాను.
మధునగర్ నిజాం షుగర్ యూనియన్ ఏదయితే ఉన్నదో అది ప్రత్యేకంగా బావులను ఆధారంగా
చేసుకుని చెరకును పండిస్తున్నారు. ఎక్కువ బర్రెస్. ఎక్కువ ఖర్చు పెడుతున్నారు. అందు
వల్ల వాళ్ళకు నష్టాలు ఎక్కువ వస్తున్నాయి. దానికి మీరు సెంకడ్ పేరాలో చెప్పారు.
లోకల్ పరిస్థితులను బట్టి ఇన్సెంటివ్ ఇస్తామని. కనుక అక్కడ వెల్స్ తో షుగర్ కేస్
పండిస్తున్నారు. కాబట్టి ప్రత్యేకంగా అడిషనల్ రేటు ఇస్తారా?

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ:- మొత్తం మీద పోయిన సంవత్సరానికి ఈ సంవత్సరానికి
దాదాపు రూ. 70/- లు పెరుగుదల ప్రతి మెట్రిక్ టన్నుకి ఉందని మనవిచేస్తున్నాను.
ఆయా ఫ్యాక్టరీల పరిధినిబట్టి మధునగర్ లో కూడా రవాణా ఛార్జీలు దీనితోబాటు
ప్రభుత్వానికి వచ్చే ఈ వర్సెట్ టాక్స్ నుంచీ కూడా టన్నుకు రూ. 10/- లు తీరిగి ఇవ్వడం
జరిగింది.

శ్రీ జె. రత్నాకరరావు:- అధ్యక్షా, చెరకు ధర పెంచినందుకు ప్రత్యేకంగా ముఖ్య
మంత్రిగారికి, మంత్రిగారికి నా కృతజ్ఞతలు తెలియచేస్తున్నాను. ముత్యంపేట షుగర్
ఫ్యాక్టరీ ఎక్స్ పాన్షన్ చేసినందువల్ల మూడు సెలలు ఆలస్యం అయింది. దానివల్ల ఇక్కడున్న
షుగర్ కేస్ బోధన్ పంపించాము. దానివల్ల కిలోమీటర్లు ఎక్కువ అయ్యాయి కాబట్టి
రైతులకు అదనంగా భారంపడింది. ఆ భారాన్ని ప్రభుత్వం భరించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ:- ట్రాన్స్ పోర్టు గురించి అడిగారని నేను అనుకుంటున్నాను.
ఫ్యాక్టరీ తప్పకుండా భరిస్తుంది.

రూలు - 304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకు
వచ్చిన విషయము : 1992-93 సంవత్సరమునకు
చెరకు మద్దతు ధరను నిర్ణయించుటను గూర్చి.

22 ఫిబ్రవరి, 1993.

513

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, చెరకు ఉత్పత్తి పడిపోవడానికి కారణం రాయలసీమలో నేళ్లు లేకపోవడమేనని మంత్రిగారు స్టేట్ మెంట్ లో ఉదహరించారు. ఇతర ప్రాంతాలలో కూడా ఇదే పరిస్థితి ఉంది. ప్రధానంగా ఎరువుల ధరలు పెరిగాయి. వ్యవసాయ ఉత్పత్తికి అయ్యే ఖర్చులు కూడా పెరిగాయి. ఈ పెరిగిన ధరలకు అనుగుణంగా గిట్టుబాటు ధర లేదు. ఇది యధార్థం. మంత్రిగారు కూడా వారి స్టేట్ మెంట్ లో కనీసం 85 శాతం రికవరీ ఉన్న దానికి రూ. 400/-లు అని చెప్పారు కానీ రూ. 325/- లు ఇచ్చి చాలా పెద్దగా ఇచ్చామని చెబుతున్నారు. ఇది కనీసం రూ. 400/-లుగా ఉండాలి. లేకపోతే వచ్చే సంవత్సరం మరింత పడిపోయే ప్రమాదం ఉంది. దీనిని కనీసం రూ. 400/- లు ఉండేట్లుగా వేస్తారా?

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ.- రైతుకు ఏదయినా మేలు చేయడం అంటే మాకేమీ అభ్యంతరం లేదు. అయితే ఫ్యాక్టరీలు కూడా బ్రిటికేట్లు చూడాలి. గత సంవత్సరం కన్నా ఈ సంవత్సరం కేంద్ర ప్రభుత్వం కూడా పెంచింది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రకటించవలసిన అవసరం లేకపోయినా పోయిన సంవత్సరం రూ. 35/-లు ఇచ్చింది. ఈరోజు రూ. 55/-లు చేసి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రకటించడం అన్నది జరిగింది రైతుకు ఎంతయినా ఇవ్వవలసిన పరిస్థితి. ఈ ధరలు పెరిగాయి. అందుకని అదనంగా అనేక రాయితీలు పెంచడం జరిగింది.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- ఎరువుల ధరలు విపరీతంగా పెరిగాయి.

శ్రీ సిపావ్. విద్యాసాగరరావు.- అధ్యక్షా, దీనికి చాలా సమయం మీరు ఇవ్వవలసిందే. ఇది చాలా ప్రధానమయిన సమస్య. దాదాపు రూ. 800 కోట్లు మన ప్రభుత్వ ఆదాయానికి సంబంధించిన అంశం. ఎన్నో ఫ్యాక్టరీలు మూతపడ్డాయి. మంత్రిగారు ఇచ్చిన సమాధానంలో చాలా స్పష్టంగా చెప్పారు. రైతులు చెరకు తక్కువ పండించే దానికి కారణాలు రెండు చెప్పారు. అవి రెండూ తప్పు. మంత్రిగారికి ఆ కారణాలు ఏ కమిటీయో, లేక రైతుల మధ్యకు వెళ్లి తెలుసుకున్నావో కాదు. రైతులు తమ పంటను తగ్గించడానికి కారణం రెమ్యూనరేటివ్ ప్రైసెస్, నేళ్లు సదుపాయం లేకపోవడం అని చెప్పారు. శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు క్రింద చెరకు పండించడానికి నీలు పుష్కలంగా ఉన్నాయి. చెరకు 12 నెలలకే కట్ చేయాలి. 14 నెలల వరకూ నీలువదిట్టుకుని కూర్చున్నారు. ఇది నేళ్లులేక కాదు, కేవలం మద్దతు ధర లేకపోవడమే. టన్నుకు కనీసం 550 రూపాయలు ఖచ్చితంగా ఉండాలి. 12.5
ఈ విధానం ఉత్తర్ పడేశ్, మధ్యప్రదేశ్, మహారాష్ట్రలలో ఉంది. కాబట్టి ముఖ్యమంత్రిగారు మ.
ఈ విషయంలో చొరవ తీసుకొని, విమర్శల గురించి ఆలోచించకుండా, ప్రక్రియ రైతుల మాదిరిగా చెరుకు రైతులు ఆత్మపాత్ర వేసుకోకుండా చూడవలసిన అవసరం ఉన్నది. రైతులు పండించిన చెరుకును పోయి కట్టల క్రింద అమ్ముకొంటే మీరు ఇచ్చే దానికన్నా ఇంకా ఎక్కువే వస్తుందని మీకు మనవిచేస్తున్నాను.

రూలు - 304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తేసుకు
వచ్చిన విషయము : 1992-93 సంవత్సరమునకు
చెరకు మద్దతు ధరను నిర్ణయించుటను గూర్చి.

మంత్రిగారు ఇచ్చిన వివరణలో రెండు కారణాలు మాపించారు. అవి సరైన కారణాలు కావు. అన్నీ విషయాలు పరిశీలించడానికి మీరు ఒక కమిటీ వేయండి. బాగారెడ్డి కమిటీ వేశారు. దానిని అమలుపరచలేదు. రెండవది - షుగర్ కేన్ ధర ఫిక్సేషన్ వేయడం కోసం ఒక కమిటీ ఉంది. ఆ కమిటీ కూర్చోవడం కానీ, ఆ కమిటీ సూచనలను సరిగణనలోకి తీసుకోవడం కానీ లేదు. మూడవది - ఇన్సెంటివ్ ప్రైజ్ మీరు కట్టేసారు. మహమ్మద్ జానీగారు మంత్రి అయిన తరువాత - ఇబీ వారి వ్యక్తిగతంగా కాదు, బహుశా ప్రభుత్వం కూడా దీనికి బాధ్యత వహించాలి. ఏదో రాయితీలిచ్చాము, ఏదో బాగా చేశామంటున్నారు కానీ అది చాల పొరపాటు. ఇన్సెంటివ్ ప్రైజ్ మీరు కట్టేసే, దానిని ఫ్యాక్టరీలకు వదిలిపెట్టారు ఫ్యాక్టరీలేమో ఇవ్వడం లేదు. ఇదివరకు ఫ్యాక్టరీలకు మీరు ప్రైజ్ ఇచ్చినప్పుడే ఫ్యాక్టరీ వాళ్లు రైతులకు ఇవ్వలేదు. కొన్ని లక్షల రూపాయలు రైతులకు బాకీ వడ్డారు. ఇది వాస్తవం కాదా? కాబట్టి మీరు రాయితీలు ఏమీ ఇచ్చారు? ఏమీ బాగుచేశారు? చెప్పండి ఎరువుల ధరలు పెరిగాయి. మీరు నీళ్లు లేవంటున్నారు. మరి మీరు ఇచ్చే రాయితీలేమిటి? పక్కన ఉన్న మహారాష్ట్రలో చెరుకు రైతులకు రవాణా ఖర్చులు ఇస్తున్నారు. మీరు ఏమో రవాణా ఖర్చుల్లో ఏవో ఆంక్షలు విధించి కొంత ఇస్తున్నారు. వీటి అన్నిటిని పరిశీలించడానికి, ఆలోచించడానికి ఒక కమిటీ వేసి వివరంగా ప్రజలందరికీ తెలియచేయండి. ఒక సంవత్సరం దాటితే మొత్తం అంధ్ర రాష్ట్రంలో చెరుకు గానుగాడే పరిశ్రమలే మూతపడే ప్రమాదం ఉందని మీద్యారా ప్రభుత్వాన్ని పాచ్చరిస్తున్నాను. మీరు ఏమిచేసినా రైతులకు ప్రయోజనం కలిగే విధంగా చేయండి. ఈ సమస్యను అర్థం చేసుకోవడంలో అధికారులు ప్రభుత్వం విఫలమవుతున్నారు.

అధ్యక్షా, పర్వెజ్ టాక్స్ క్రింద 16 రూపాయలు ఇస్తున్నామన్నారు. మంత్రిగారికి అనేక సందర్భాలలో పర్సనల్ గా చెప్పాను - రోడ్ సెస్ అమౌంట్ గురించి. ఈ విషయమై గత ఏడు సంవత్సరాల నుండి శాసనసభలో చర్చకు వస్తున్నది. "అయ్యా ఈ విషయం సరిగా అర్థం చేసుకోండి" అని మేము బీజేఎఫ్ పీవీఎల్ క్రింద ఒక పిటిషన్ కూడ ఇచ్చాము. మీరు ఒక జే.ఓ. జారీచేశారు. దాని ప్రకారం సంబంధిత ఫ్యాక్టరీ జోన్ లో గల రోడ్ల అభివృద్ధి గురించి ఖర్చు చేయాలి. కానీ దానికి భిన్నంగా మీరు ఈ రోజు ఫ్యాక్టరీ జోన్ లకు అతీతంగా ఖర్చు పెడుతున్నారు దీనివల్ల ఫ్యాక్టరీ జోన్ లో ఉన్న రోడ్లు బాగుపడటం లేదు. రైతులు తాము పండించిన చెరుకును ఫ్యాక్టరీకి తీసుకునివెళ్లటప్పుడు, రోడ్లు సరిగా లేకపోవడంవలన మధ్యలోనే సగం పంట క్రింద పడిపోవడం జరుగుతున్నది. ఎన్నోసార్లు సంబంధిత అధికారులు మీటింగ్ లు పెట్టినా, టిల్లా కలెక్టర్లు గానీ, సంబంధిత అధికారులు గానీ "మీటింగ్ జరిగిన మాట వాస్తవమే కానీ మాకు కమ్యూనికేషన్ లేదు, మినిటీస్ కమ్యూనికేషన్ లేదు" అని అంటున్నారు. ఫ్యాక్టరీ జోన్ లో రోడ్లు అభివృద్ధి చేయడం కోసం రోడ్డు సెస్ ఉంది కాబట్టి ఆర్ అండ్ టి వార్షిక డబ్బు కేటాయించడం లేదు. పంచాయితీరాజ్ వారు కేటాయించడం లేదు. అసలు రోడ్లు ఎవరు బాగుచేయాలి సార్? జే ఓ. నైనా రద్దుచేయండి లేకపోతే పాలనేగా ఒక చట్టాన్నినా చేయండి. ఏడు సంవత్సరాల నుండి అనేకసార్లు ప్రస్తావించినా అవగాహన లేకపోతే మనం అసలు చెరకు

రైతులను ఏ విధంగా ఆదుకొంటున్నాం. నా ఒక్క మెట్ పల్లి నియోజకవర్గంలోనే 80 లక్షల రూపాయలు ఇవ్వాలి. కానీ జీ.ఓ.కి భిన్నంగా వేరే రేషియన్ లో ఖర్చు పెట్టారు. మీరు కనీసం రెండు లక్షల రూపాయలు అయినా ఖర్చు పెడతారా? అధ్యక్షా అందుకని మీరు ఒక ఉన్నత స్థాయి కమిటీ వేయండి లేకపోతే ఈ రాష్ట్రంలో చెరకు పరిశ్రమలు మాత్రపడే ప్రమాదం ఉంది. అది మన బడ్జెట్ కు ప్రమాదకరం కాబట్టి, ఆషామాషీగా తీసుకోవద్దు. భయంకరమైన పరిస్థితి రాబోతున్నది. అని మీద్యారా ప్రభుత్వాన్ని హెచ్చరిస్తున్నాను.

ముఖ్యమంత్రి (శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి):- ఈ విషయం గురించి 304 నిబంధన క్రింద కాకుండా మీరు (గౌరవ స్పీకర్ గారు) అనుమతినే, గంట, రెండు గంటలు చర్చించి నిర్ణయం తీసుకోవడంలో మాకు అభ్యంతరం లేదు. దయచేసి స్పీకర్ గారు అందుకు అనుమతి ఇస్తే, క్లుప్తంగా చర్చించుకోవడానికి వీలుంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఇప్పుడు బడ్జెట్ మీద చర్చ ప్రారంభిద్దాం.

సభా కార్యక్రమము

శ్రీ పాలడుగు వెంకటరావు:- అధ్యక్షా, ఒక విషయం మాట్లాడడానికి మిమ్మల్ని అనుమతి కోరాను. దానికి మీరు ఒప్పుకొన్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్:- అయితే మాట్లాడండి.

శ్రీ పాలడుగు వెంకటరావు:- అధ్యక్షా, ఈ శాసనసభలో శాసనసభ్యుడు మరియు మిత్రుడు బాల్ రాజ్ ను నిన్న ఉదయం నక్కలైట్లు విడుదల చేసిన సందర్భంగా వారికి నా హృదయపూర్వక కృతజ్ఞతలు. ఈ శాసనసభ పతి అయిన మీకు ముఖ్యంగా చెప్పుతున్నాను. అట్లాగే, నక్కలైట్ల దగ్గరనుండి తిరిగి మన మధ్య తీసుకొనివచ్చే దానికి ప్రభుత్వం చేపట్టిన పద్ధతి, విధానానికి ఈ శాసనసభా నాయకుడైన ముఖ్యమంత్రిగారికి నేను ధన్యవాదాలు తెలియచేస్తున్నాను. అలాగే, ఒక బ్రహ్మాండమైన సమస్య ఎదురైనప్పుడు బయట వున్న కన్నాభిరాన్, బాలగోపాల్ వంటి అనేక మంది మిత్రులు ఈ విషయంలో కలుగచేసుకొని ఒక చక్కని వాతావరణాన్ని తీసుకొనివచ్చి, ప్రజాప్రతినిధులను ఈ రకంగా అపహరించడం సరైన పద్ధతి కాదని చెప్పిన వారికి నా థ్యాంక్స్ చెప్పదలచుకొన్నాను. అదే విధంగా బాల్ రాజ్ ను విడిపించే ప్రయత్నాలు చేసిన దోబంగరాజు సత్యనారాయణకు, కబీరీ రామకృష్ణ, సత్యారావు తదితర శాసనసభ్యులకు కూడా నేను ధన్యవాదాలు తెలియచేసుకొంటున్నాను. అదే విధంగా నక్కలైట్స్ వారు చేయవలసిన సేవలను ఈ రూపంలో కాకుండా, ప్రజాస్వామ్య పద్ధతిలో సమస్యల పరిష్కారం కోసం కృషి చేయమని నేను వారిని కోరుతున్నాను.

డాక్టర్ బి. రాజేశ్వరరావు:- సార్ వెంకటాచలగూరు కొన్ని పేర్లు చెప్పారు. ముఖ్యమంత్రిగారికి, హోం మినిస్టరుగారికి థ్యాంక్స్ చెప్పుకోవచ్చు కానీ సిబ్బందిబద్ధ సంస్థలకు చెందిన వారి పేర్లు ఈ సభలో ప్రస్తావించి వారికి థ్యాంక్స్ ఎలా చెప్పుతారు? మీరు వారి పేర్లను రికార్డులనుండి తొలగించండి.

మిస్టర్ స్పీకర్.- వారు ధ్యాంక్స్ చెప్పుకొంటే మనకేమి పోతుంది?

1993-94 సం.నకు బడ్జెటుపై సాధారణ చర్చ

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు - అధ్యక్షా, 1993-94 సంవత్సరానికిగాను ఆర్థిక మంత్రి బడ్జెట్ను శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టారు. దానిమీద చర్చ ప్రారంభించే ముందు, నాకు సంబంధించి కూడ ఒక విషయం చెప్పాలి. ప్రభుత్వం చాల అత్యున్నతంతో, మన సహచర శాసనసభ్యుడైన బాల్ రాజ్ ను విడిపించే విషయంలో పట్టుదంతో జయప్రదం అయినందుకు ప్రభుత్వాన్ని, ముఖ్యమంత్రిగారిని అభినందిస్తున్నాను. అట్లాగే, వారి పిడుదల కోసం ప్రయత్నం చేసిన ప్రతి ఒక్కరికి అభినందనలు తెలియచేస్తున్నాను.

(శ్రీ మహమ్మద్ రజబ్ అలీ అధ్యక్ష స్థానంలో వున్నారు)

సార్, మన ఆర్థిక మంత్రి రోశయ్యగారు ఆనవాయితీ ప్రకారం లోటు బడ్జెట్ ప్రవేశపెట్టారు. "ఆనవాయితీ" అంటున్నాను, ఎందుకంటే ఎప్పుడూ మిగులు బడ్జెట్ ప్రవేశపెట్టే అలవాటు వారికి లేదు. అందువల్ల లోటు బడ్జెట్ ప్రవేశపెట్టిన తరువాత, ఆ లోటును భర్తీచేయడం కోసం వసూళ్లు బాగా చేస్తామనీ, బాగా పొదుపు చేస్తామనీ చెప్పడం కూడ ఒక ఆనవాయితీ అయిపోయింది అధ్యక్షా. కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రభుత్వంలోకి వచ్చిన తరువాత మూడు సంవత్సరాల నుండి చూస్తున్నాను. ఇదే రకమైన ప్రసంగాలు నేను విన్నాను. అట్లాగే కొత్త పన్నులు లేకుండా ఆనవాయితీ ప్రకారమే బడ్జెటు ప్రవేశపెట్టారు. లోటు పెడతారు, కొత్త పన్నులు వేసి భర్తీ పెట్టారు. ఎట్లా చూడుస్తారు అంటే మంచిగా వసూళ్లు చేస్తాం. బాగా పొదుపు చేస్తాం అనీ చెబుతారు. ఒకరకంగా చెప్పాలంటే యిది పాతవీరికాయపప్పుడిలాగా వుండి సార్ ఎప్పుడూ వినేదే. బహుశా మా ఉపస్థానాలు కూడ అట్లాగే వుంటాయేమో? మీది అట్లా వున్నప్పుడు మా ఉపస్థానాలు అట్లావుండటంలో ఆశ్చర్యం లేదు.

శ్రీ కె. రోశయ్య.- నాగేశ్వరరావుగారూ, పాతవీరికాయపప్పుడి మనిషి ఆరోగ్యానికి చాలా శ్రేష్టమైనది.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- రోశయ్యగారి అనుభవాన్ని దృష్టిలోపెట్టుకుని తినడానికి ప్రయత్నం చేస్తాను. దొరకడం లేదు. వాళ్ల యింటినుంచైనా తెప్పించుకుని తింటాను. సాధారణంగా బడ్జెట్ అంటే....

శ్రీ సిపావ్. విద్యాసాగరరావు.- బడ్జెట్ ప్రవేశపెట్టిన మంత్రిగారే రాష్ట్ర ప్రజలకు పాతవీరికాయపప్పుడి తప్ప మరేమీ యివ్వడం లేదనే వాస్తవాన్ని ఒప్పుకున్నందుకు ధన్యవాదాలు సార్

ఫైరర్జన్:- ఆ పప్పుడి గురించిన ప్రస్తావన వచ్చింది కాబట్టి ఆరోగ్య శాఖామంత్రిగారి వారు ఆరోగ్య సూక్తాన్ని చెప్పారు. దానివల్ల మేకే లాభం.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- సాధారణంగా ఈ బడ్జెట్ ప్రసంగంలో ఈ ప్రభుత్వం యొక్క విధానాలు అవి అమలుపరచడానికి కృతనిశ్చయంతో ప్రతిపాదనలు సర్వసాధారణంగా వుండాలి. అట్లాగే గత సంవత్సరం బడ్జెటును దృష్టిలో వుంచుకుని 1992-93 సంవత్సరంలో బడ్జెటు ప్రవేశపెట్టడం ద్వారా మేము యిది సాధించాం, మా కృషి ఫలితం యింత వుంది, యింతమంది నిరుద్యోగాలకు ఉద్యోగాలు యిచ్చాం, దారిద్ర్యరేఖ క్రింద వున్న వాళ్లనీంతమందిని పైకి తెచ్చాం, ధరలను స్థిరీకరించాం, యిప్పుడు కొత్తగా బడ్జెటు ప్రవేశపెట్టి మరింత మెరుగైన జీవన ప్రమాణాలను ఆర్థిక పరిస్థితిని ప్రజలకు కల్పించాలనే అభిప్రాయంతో చెబుతారనే ఆశిస్తాం. కానీ అటువంటిదేమీ యిందులో కనిపించని పరిస్థితి స్పష్టంగా తెలుస్తోంది. వచ్చే సంవత్సరం ఏప్రిల్ 93 నుంచి ప్రారంభించేదిగా... నేను ప్రభుత్వం నుంచి కొన్ని వివరాలు కోరాలి. కొన్ని వాస్తవాలను కూడ చెప్పాల్సిన అవసరం వుంది. ఇప్పుడు ప్రజలయొక్క జీవనప్రమాణం ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఎలా వుంది? భారతదేశ ప్రజల జీవనప్రమాణంతో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రజల జీవనప్రమాణాన్ని పెంచడానికి మేరు తీసుకోబోయే ప్రత్యేక చర్యలు ఏమిటో యిందులో పొందుపరచలేదు. అధ్యక్షా, బడ్జెటు లోటు రూ. 278 కోట్ల బిల్లర అని చెప్పారు. ప్రారంభ లోటు రూ. 53 కోట్ల బిల్లర అని చెప్పారు. నేను రోశయ్యగారిని, ప్రభుత్వాన్ని అడుగుతున్నాను. ఏమీమీ పొదుపు చేసి ఈ రూ. 53 కోట్లు లోటును వుండారో దయచేసి ఆలోచించండి. ఈ శాసనసభలో మనమంతా కలిసి ఓట్లచేసి పాస్ చేసిన రూ. 143 కోట్ల 50 లక్షల బలహీనవర్గాల గృహ నిర్మాణ పథకాలకు లేదా కానిస్టిట్యుయెన్సీ డెవెలప్ మెంట్ ఫండ్ ను అనండి.... ఎందుకంటే బియ్యం పథకాన్ని మోడిఫై చేస్తూ రూ. 3.50 చేస్తూ ప్రతి నియోజకవర్గానికి రూ. 50 లక్షలు ఖర్చు పెట్టి క్రితం సంవత్సరం బడ్జెటులో ప్రవేశపెట్టారు. మొన్ననే ఎమెండ్మెంట్ జి.ఓ. వచ్చింది. పి.డి. ఎకౌంటులో వేస్తామని చెబుతున్నారు. ఈ రూ. 143 కోట్ల 50 లక్షలులో ఒక రూపాయి కూడ ఖర్చుపెట్టారా? మే ప్రారంభ లోటు రూ. 53 కోట్లు ఉండటానికి యిది ఒక కారణం కాదా? ఎందుకంటే రివెన్యూ ఎస్టిమేట్ కూడ చూపెట్టారు. ఇవి వాస్తవమైన లెక్కలు కావు. మాకు చెప్పేది అవాస్తవమైనవని ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాను. మీతులు బాపిరాజుగారు చాలా కష్టపడి క్రితం సంవత్సరం రూ. 1900 కోట్ల కమర్షియల్ టాక్సులు వసూలు చేశామని చెప్పారు. ఇందులో రూ. 2200 కోట్లు వసూలు చేయించామని చెప్పారు. థ్యాంక్స్ చెబుతున్నాను ప్రభుత్వానికి. ఇప్పుడు వచ్చిన మంత్రిగారు కమర్షియల్ టాక్సు వసూలు చేశామంటున్నారు. మంచిదే. మే ఎస్టిమేటు కంటే అదనంగా వసూలు చేసినతర్వాత కూడ ప్రారంభ లోటు యింత వుంది. కమర్షియల్ టాక్సులు దాదాపు రూ. 300 కోట్లు అదనంగా వసూలుచేసిన తరువాత ఈ లోటు యింత వుంది. ఒరిజినల్ ఎస్టిమేట్స్ ప్రకారం రూ. 1900 కోట్లు వసూలుచేసే వుంటే యిది ఎంత వుండేది? మే లెక్కలలో వుండే తారతమ్యం ఒకసారి అర్థం చేసుకోండి. అయినప్పటికీ నేను సంబంధిత మంత్రిగారిని, డిపార్టుమెంటుని కంగ్రాటులేట్ చేస్తున్నాను. నాకు ఇన్ ఫోబి షన్ ను ఏమీ లేవు. నేను కోరేది ఒక్కటే. మే లెక్కలకు, అంచనాలకు, ఆచరణకు పొంతన లేదని అర్థం అవుతోంది. ఇప్పుడు కూడా రూ. 170 కోట్లు ఆర్.టి.సి. ఛార్జీలు పెంచారు. నాకు ధర్మారావుగారి మీద వ్యక్తిగతంగా ఏమీ లేదు. దురదృష్టవశాత్తు వారు ఆ శాఖకు రావడంవల్ల వారు పెంచవలసి వచ్చింది. ఎవరు వచ్చినా పెంచేవారే. '1993-94లో రాబోయే నష్టాన్ని కూడ దృష్టిలోవుంచుకుని మళ్ళీ ఎలక్షన్ సంవత్సరంలో ప్రజలు

పెంచనిస్కాలో పెంచనివ్వరోనని ఒకేసారి పెంచేశారు సార్. పన్నులు వేయవద్దన్న అనడం లేదు, ఛార్జీలు పెరగవనే నేను అనుకోవడం లేదు. డెవలపింగ్ కంట్రీస్‌లో యిలా పెరగవని నేను అనడం లేదు. ఒకేసారి యింత మాగ్నిమం డోసు యిచ్చారు. ఈ వచ్చిన ఆదాయం కూడా కలుపుకున్న తర్వాత కూడా లోటు రూ. 53 కోట్లు వుంది. దానిని దృష్టిలోపెట్టుకొమని అడుగుతున్నాను. అట్లాగే వారు పవర్ మినిస్టర్ కూడ. పవర్ బారిఫ్ కూడా పెంచారు. డిసెంబరు నుంచి. దాదాపు నా అంచనా ప్రకారం, రూ. 250 కోట్లు అదనంగా సమీకరించారు. ఇంటర్నల్ రిసోర్సెస్ ద్వారా ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డుకు మొబిలైజేషన్ చేయడం గుడ్ థింగ్. ప్రజల మీద ఇంత భారంమోపి ఈ రూ. 53 కోట్ల నికర లోటు మాపిస్తున్నారు 1993 సంవత్సరంలో అప్పుడు కూడా దాదాపు ఆనాడు వసూళ్లలో జాగ్రత్తలు తీసుకుంటామని వసూళ్లలోనే కాకుండా అదనంగా ప్రజలమీద భారంమోపిన తరువాత కూడా యింత నికర లోటు కనిపించిందీ. అట్లాగే హౌస్ సైట్లు మీద రూ. 20 కోట్లు క్రితం సంవత్సరం కేటాయించారు. ఎక్కడ పే చెశారు? నాకు తెలిసినంతవరకూ ఖమ్మం జిల్లాలో ఒక్క రూపాయి కూడా పే చేయలేదు. నా నియోజకవర్గంలో సెకండ్ ఇన్ స్టాల్మెంట్ అంటున్నారు. పాతికేళ్లుగా ఖమ్మంలో నా నియోజకవర్గంలో నాకు అనుభవాలున్నాయి. రెండు మూడు గ్రామాలున్నాయి స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాత ఈ 25 ఏళ్లలో అక్కడ అసలు హౌస్ లైట్లు తీసుకోలేదు. చివరకు ఎక్స్‌క్యూయర్ చెశారు. చీఫ్ మినిస్టరుగారిని, రిక్వెస్ట్ చేసి, సోఫర్ వెల్వేర్ మినిస్టరుగారిని రిక్వెస్ట్ చేసిన తరువాత ఆగస్టు 15న పట్టాలు యిచ్చారు. ఒక్క రూపాయి కూడ పెల్లించలేదు. కొత్తది. సెంకడ్ టైమ్ తీసుకున్నది కాదు. అట్లా ఈ డబ్బును కూడ ఎక్కడా పే చేయలేదని నేను అభియోగం మోపుతున్నాను. రుజువు చేయడానికి సిద్ధంగా వున్నాను. మీరు డబ్బు ఖర్చు పెట్టకుండా వుంచారు. అట్లాగే రాబోయే సంవత్సరం లోటు రూ. 278 కోట్లుగా అంచనా కట్టారు. ఎట్లా కట్టారు? ఎక్స్‌జు కింద యింకా రూ. 65 కోట్లు అదనంగా వసూలుచేశామని అంటున్నారు. 1993-94 సంవత్సరంలో ఎక్స్‌జు ఆదాయం యింకా రూ. 65 కోట్లు అదనంగా వస్తాయి. ఇప్పుడు ఆంధ్ర దేశ ప్రజలు అలోచించే ధోరణికి మీపార్టీ చర్చ ఏమిటి? మీ సభా కమిటీ అభిప్రాయం ఏమిటో చెప్పండి. లేకపోతే పెట్టడానికి కావలసిన అలోచన చేస్తున్నాము అంటే 65 కోట్ల రూపాయలు అదనంగా ఎట్లా వస్తాయి? దీనిని బట్టి మీ మనసులో అదనంగా మరల సంపాదించాలనే అభిప్రాయం కనిపిస్తుంది. ఏ రకంగా హౌస్ సైట్స్ మీద, గృహ నిర్మాణం పథకాల మీద అదనంగా వసూలుచేసినా, కమర్షియల్ ట్యాక్సిస్, లేకపోతే అదనంగా వేసిన బస్ పార్టీలు ప్రజల మీద మోపిన భారం. అట్లాగ, కరెంటు ఛార్జీలు ఇవన్నీ కూడా. అయినా కూడా ప్రభుత్వలోటు రూ. 50 కోట్లు అనే అంతం దృష్టిలో పెట్టుకుంటే వచ్చే సంవత్సరం బాగానే ఉందని నల్గొండలో వాళ్లు చెప్పారు. నేను దానిని రూల్ అవుట్ చేయడం లేదు. కానీ అన్ని పేషర్లలోనూ చూశాను. వారు ఏమి చెప్పినా, 1993-94 లో అయినా ప్రజల మీద అదనంగా భారం మోపకుండా నడుపుతారా? రూ. 275 కోట్ల రూపాయలు పొదుపు, లేకపోతే అదనంగా వసూళ్ల ద్వారానే నడుపుతారా? పోయిన సంవత్సరం లాగానే వడ్డీంపు వేస్తారా? ప్రభుత్వం చెప్పేది ఒకటి. చేసేది ఒకటి. కొత్త పన్నులు లేవంటారు, పెద్ద భారం వేయమంటారు. లేకపోతే పవర్ బారిఫ్, పాల ధరలు, ప్రజాశక్తిలో ఏదయితే లోటు బడ్జెట్ ఉందో, ఇందులో అది కట్టేసే పరిస్థితి కనిపిస్తోంది. మామూలు లెక్కలు కాకుండా, చిత్తుకుడితో దీనిని మేము తీసుకున్నాము, అమలుజరుపుతాము అని చెప్పండి.

ఎందుకంటే గత సంవత్సరం రూ. 77 కోట్లు అదనంగా రివెన్యూ ఎన్సిమెట్స్‌లో రూ. 1998 కోట్లతో బడ్జెట్ పెట్టారు. మంచిదే. అదనంగా 275 కోట్ల రూపాయలు ఈ సంవత్సరం పెట్టారు. కానీ ఇన్‌ఫ్లేషన్‌ను ధృష్టిలోపెట్టుకోవాలి. కాస్ట్ ఆఫ్ లీవింగ్ పెరుగుతోంది కానీ తగ్గడం లేదు. అలాగే ప్రాజెక్టులు కూడా 77 కోట్ల రూపాయలు ఏ మూలకు రావు; ప్లాన్డ్ ఎక్స్‌పెండిచర్ కట్ చేస్తే తప్ప. ఇకపోతే కానిస్టిట్యూయెన్సీ డెవలప్‌మెంట్, గృహ నిర్మాణ పథకాల వంటివి తప్ప మిగిలే ప్రసక్తి లేదు. ఇందులో కాన్స్ట్రక్షన్‌గా కొన్ని పేర్లు చెప్పడానికి వారే ఇష్టపడడం లేదు. నరసింహారెడ్డిగారు నల్గొండలో చెప్పారు. ఎలక్షన్లు పెడతామని, సమరసింహారెడ్డిగారు కూడా చెబుతున్నారు. ఈ లోకల్ బాడ్ ఎలక్షన్ జరుపుతామని. కేంద్రంలో నగరపాలిక బీల్లు అయిన తరువాత అటంకం లేదంటున్నారు. ఆడవాళ్ళకు 30 శాతం రిజర్వేషన్ ఉందన్నారు. ఎన్నికలు తప్పకుండా పెడతాము అని చెబుతున్నారు. పంచాయితీలకు, మండలాలకు, జిల్లా పరిషత్తులకు గానీ కొన్ని కోట్ల రూపాయలు కావాలి. ఎందుకు దాస్తున్నారు? దీనికి ఎంత ఖర్చు అవుతుందో బడ్జెట్‌లో, దానికి ప్రొవిజన్ చూపించారా? మీరు ప్రజాస్వామ్యం మీద కాకుండా ఎడోప్ట్ మీద నిలబడుతున్నారు. కమిటీలు వేస్తున్నారు. తెలుగుదేశం వాళ్ళకూడా వేశారు, మేము వేస్తే ఏమిటి అంటున్నారు. వారు వేసుకొని ఎక్కడకు పోయారో తెలుసు. మీరు కూడా వేయండి. ఉరిత్యాదు బీగించుకోడానికి వారిలాగే ప్రయత్నం చేస్తారా? మార్చి నాటికి పంచాయితీ చట్టం ప్రకారం కాలపరిమితి ఐపోతుంది. తప్పకుండా ఎలక్షన్ పెడతాము అని మీరు అంటున్నారు. దానికి 1 కోటి కాదు, అరకోటి కాదు. 18 సంవత్సరాలు దాటిన ప్రతి ఒక్కరు ఈ ఎలక్షన్‌లో ఓట్లు వేస్తారు. దీనికి కొన్ని కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు అవుతుంది. ఎన్ని కోట్ల రూపాయలు దీనికి ఖర్చు పెట్టాడో చెప్పలేదు. అందువలన కూడా గవర్నమెంట్ చిత్తశుద్ధిని శంకించవలసి వస్తుంది. కాబట్టి పెడితే పెడతామని చెప్పండి లేకపోతే ఈ సంవత్సరం పెట్టలేము అని చెప్పండి.

అట్లాగే ఈ కాంగ్రెస్‌పార్టీ అధికారంలో ఉండగా పి.వి. నరసింహారావుగారి టైమ్‌లోనే ల్యాండ్ రిఫార్మ్స్ తెచ్చారు. ఎన్నో సందర్భాలలో ఆవేదనతో అడుగుతూ, తెల్ల కాగితాల మీద రాసుకున్న బీనామీ కాగితాలు చెల్లవని సుప్రీంకోర్టు తీర్పు ఇచ్చింది, దీనికి సవరణ తీసుకురండి, దీనివలన ఆటోమ్యాటిక్‌గా కేసులు పెట్టడానికి అవకాశం ఉంటుంది కాబట్టి ఆ సవరణ చట్టంలో తీసుకురమ్మని చెప్పాము. ఇక్కడయితే చర్చ వచ్చినా ఈ ల్యాండ్ రిఫార్మ్స్ గురించి అమలుజరపడం కోసం బడ్జెట్‌లో ప్రొవిజన్ లేదు. నష్టపరిహారం చెల్లంపవలసి వస్తుందని ఆలోచించారా? ఇందులో ఒక్క మాట కూడా అనలేదు. రోశయ్యగారు మర్చి పోయారు. మాతోపాటు ప్రతిపక్షంలో కూర్చోని ఎంతో గంభీరంగా దీని గురించి మాట్లాడిన రోశయ్యగారు బడ్జెట్ ప్రొవిజన్‌లో ఎక్కడా కూడా ల్యాండ్ రిఫార్మ్స్ కోసం వాండుపరిచాము అని చెప్పకపోవడం చాలా బాధాకరంగా వుంది.

ఇక న్యాచురల్ కలమిటీస్ విషయానికి వస్తే, ఆంధ్రదేశంలో దాదాపు 14 జిల్లాలలో కరువు కాటకాలు వున్నాయి. ఈ కరువు కాటకాలు వచ్చిన జిల్లాలకు అదనంగా ఏమి ప్రొవిజన్ ఉంది? వాళ్ళ గురించి ఎటువంటి ఆలోచన లేదు. చెబుతున్నారు ఫీడ్ మినిస్టరుగారు ఆ జిల్లాలకు 75 లక్షలు ఇచ్చారు. ఈ జిల్లాలకు 1 కోటి యిద్దారని. ఆ డబ్బుతో ఏమి

వస్తుంది. ఎన్ని బోర్వెల్స్ వస్తాయి. కరువు కాటకాలు కాకుండా అనేక సందర్భాలలో తుఫానులు వస్తాయి. వర్షాలు పడతాయి, లేక వర్షాభావ పరిస్థితి వస్తుంది. వెనకబడిన ప్రాంతాలయిన రాయలసీమ, తెలంగాణ, ఇంకా అనంతపూర్ జిల్లా ఎప్పుడూ వర్షాలే వుండవు. దాని గురించి ఏమీ చెప్పారు? వేటన్నింటినీ గురించి ప్రభుత్వం ఎటువంటి ఆలోచన చేస్తోంది. ప్రపంచబ్యాంకుకు పంపాము 11 వందల కోట్ల రూపాయలు వస్తాయి అంటే అవి దారిలోనే ఉంటాయి, ఈలోగా మే పుణ్యకాలం కాస్తా ఐపోతుంది. ప్రపంచ బ్యాంకు 11 వందల కోట్ల రూపాయలు ఇచ్చేవరకు ఆ జిల్లాలు అట్లాగే వుండాలా? అనంతపూర్ జిల్లాగానీ, మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలో ఈనాడు ఎటువంటి పరిస్థితి వుంది. ప్రభుత్వానికి చిత్తశుద్ధి ఉంటే, ప్రజల యొక్క జీవన పరిస్థితుల మీద ఆలోచన వుంటే ఈ బడ్జెట్ మరొక రకంగా ప్రవేశపెట్టాలనే ఆలోచన ఉండేది. రైతులకు మిర్చి ధర లేదు. పొగాకు ధర పడిపోయింది. చెరకు ధర పడిపోయింది. పత్తిధర పోయింది. వేరుశనగ కడా పడిపోయింది. దాదాపు 12 వందల నుండి 700 వందలకు వేరుశనగ రేటు పడిపోయింది. రైతులకు గిట్టుబాటు ధర రావడంలేదు. పంటలు పండలేదు ఈ సంవత్సరం. పురుగుల మందులు వేసినా కూడా పురుగులు, తెగుళ్లు వోక పంటలు కూడా సరిగా పండలేదు. అయితే ప్లాడక్షన్ లేకపోయినా పంటల ఉత్పత్తి తగ్గిపోయినా కూడా ధరలు పడిపోయినాయి. కానీ మార్కెట్లో బియ్యం ధర పెరుగుతూ ఉంది. సిగరెట్లు ధరలు, నూనె ధరలు పెరుగుతూ ఉన్నాయి. ఏమీ పెరగలేదో చెప్పమనండి? పత్తి ద్వారా తయారయ్యే బట్టల ధర తగ్గిందా ఎక్కడైనా. సామాన్య మానవుడు కొనుక్కునే నిత్యావసర వస్తువుల ధరలన్నీ పెరుగుతూ ఉన్నాయి. ఈ ధరలు పెరుగుతున్నాయి, ఈ ధరలు పెరుగుతున్న పరిస్థితులలో ప్రజల మీద జీవన ప్రమాణం పెంచడానికి మేము ఈ ప్రత్యేకమైన చర్యలేసుకున్నామని మే ప్రసంగంలో ఎక్కడైనా చెప్పారా? పెరిగినా ధరలను దృష్టిలో పెట్టుకుని కనీసం కంటే తుడుపుకు అయినా ఒక మాట చెప్పారా? దాదాపు 40 నిమిషాల సేపు ప్రసంగం కొనసాగింది. ఈ 40 నిమిషాల ప్రసంగంలో ఈ ధరల పరిస్థితి మీద ఒక్క మాట చెప్పి, దానిని ఎదుర్కొనడానికి ఈ బడ్జెట్ ద్వారా నేను ఫలానా ప్రయత్నం చేస్తున్నానే ఆలోచన చెప్పారా? చెప్పారీ కదండీ, అందులో కూడా విఫలం అయ్యారు. అయితే, నేను ఇంకొక విషయం చెప్పదలచాను, బాధాకరంగానే ఉంటుంది అనుకోండి, రాష్ట్రంలో మహిళలు అంతా ఉద్యమం చేస్తూ ఉంటే - ఇదే సందర్భంలో క్రొత్తగా కొన్ని డిస్ట్రీలరీలు ఇచ్చారు, చర్పించాము, దానిని ఒదిలిపెట్టేయండి ఒక జిడ్డిని వేశారు, దానికి నేను మిమ్మల్ని అభినందిస్తున్నాను. నిజానికి ఆ జిడ్డి ఎవరో నాకు తెలియదు కానీ పత్రికలలో చూస్తున్నాను. నిటింగ్ జిడ్డిని వేయకుండా రిటైర్డ్ జిడ్డినే ఎందుకు వేశారు? అందులో నిజాం సంస్థల అడ్వైజరీ అని వీన్నాను. ఎంక్వైరీ రిపోర్టు క్లియర్గా వచ్చినా కూడా ఇంఫార్మం చేసుకునే పరిస్థితి వుంది. ఈ విషయమే మనకొక హాజ్ కమిటీ వుంది. అందులో చర్చ ఉంటే, హాజ్ కమిటీ ముందుకు ఆ జిడ్డిగారు రావలసి వస్తుంది. ఒక్కొక్కసారి పిలిస్తే. అటువంటి వారిని కాకుండా ఈ ఎంక్వైరీ రీలకు ఒక సిటింగ్ జిడ్డిని వేయండి, లేదా మరొక జిడ్డిని వేయండి అని నేను కోరుతున్నాను. అందువల్ల మహిళలు తెచ్చే ఈ ఉద్యమాన్ని మేరు అపహాస్యం చేయడమే కాకుండా మే చిత్తశుద్ధిని శంకించేటట్లు మేర ప్రయత్నం చేసుకుంటున్నారు. ఇప్పటికైనా సరే రోజయ్యగారు స్పందించి, ముఖ్యమంత్రిగారితో ఆలోచించి, అవసరమైతే మార్పులు చేర్పులు చేసి, మే నిజాయితీ రుజువు చేసుకోవడానికి ప్రయత్నం చేయండి. లేకపోతే, మే మీద ఉన్న ఆ మచ్చ

తొలగిపోదు. దానిని తొలగించుకోడానికి కావలసిన ఆలోచనలు చేయమని మిమ్మల్ని కోరుతున్నాను.

ఇక ఇందులో మన రాష్ట్ర అభివృద్ధి అన్నారు. మన రాష్ట్రం అభివృద్ధి చెందాలంటే, విద్యుచ్ఛక్తి, కావాలి, నీరు సక్రమంగా వినియోగించుకోవాలి. బహువత్ అవార్డు ప్రకారం 2,000 సంవత్సరం నాటికి కృష్ణా వాటర్ ట్రిబ్యూనల్ రెహ్యు వస్తుంది. రెహ్యు అంటే రీ-ఎలోకేషన్ అని కాదు. అది ఏడైనా కావచ్చు. మనకు అదనంగా ఇవ్వవచ్చు. లేకపోతే ఇదే ఒప్పుకోవచ్చు. కానీ నేను ఒక్కటి అడగదలచుకొన్నాను. ఇప్పుడు ఈ బడ్జెటు ద్వారా మేరు అదనంగా భూమిని సేద్యంలోకి తీసుకురావాలంటే, ఎన్ని ఎకరాలు తీసుకువస్తారు. గత సంవత్సరం మైనర్ ఇరిగేషన్ కు కొంత అదనంగా నిధులు కేటాయించారు, నా అభినందనలు తెలియచేసారు. ఇరిగేషన్ పద్దు మీద కొంత అదనంగా ఖర్చువేశారు. అట్లాగే, అంతర్గత వనరులలో నుంచే అయినా సరే, విద్యుచ్ఛక్తి పద్దు మీద కొంత ప్రయత్నం చేస్తున్నారు, అభినందనలు తెలియచేస్తున్నాను. కానీ ఆచరణ ఏముంది? ఆంధ్రదేశంలో పక్షులు మనలను చూస్తున్నారని. ఈ ప్రభుత్వం ఎట్లా పరిపాలిస్తోంది అని. విధిన్న ప్రాంతాలలో ఉన్న పక్షుల మనోభావాల ఏమిటని, ఏ ఏ ప్రాజెక్టులు పెండింగులో ఉన్నాయి, వాటి మీద తీసుకున్న చర్యలు ఏమిటని.

అధ్యక్షా, పోలవరం ప్రాజెక్టు గురించి చెబుతాను. ప్రధానమంత్రిగారు మన రాష్ట్రానికి వస్తే ఇక్కడ మాట్లాడారు. మన ముఖ్యమంత్రిగారు అక్కడకు వెళ్లినపుడు మాట్లాడారు, మాజీ ముఖ్యమంత్రిగారు అక్కడకు వెళ్లినపుడు మాట్లాడారు. కానీ, పోలవరం గురించి ఇందులో ఏముంది? ఏమైనా చేస్తారా? ఏటా పది లక్షల రూపాయలు ఇయ్యే-మార్క్ చేయడం - ఎందుకంటే, ఇది మా ఖాతాలో ఉంది సుమా అని. గోదావరి వాటర్ డెవలప్ చేస్తే తప్ప, కృష్ణా బేసిన్ లో గోదావరి వాటర్ 80 బి.ఎం.సి.లు వస్తే తప్ప, రాయలసీమ సమస్య పరిష్కారం కాదు. అట్లాగ, తెలంగాణా ప్రాంతంలో ఉన్న సమస్య కూడా పరిష్కారం కాదు. అటువంటి బాధాకరమైన పరిస్థితిలో వున్నాము. పోలవరం ప్రాజెక్టు గురించి మేరు ఏమే మాట్లాడలేదు. వంశధార సెకండ్ స్టేజ్ గురించి మేరు ఏమే చెప్పలేదు. మేరు ఊరికే చెబుతారు - దానికి 10 లక్షల రూపాయలు దీనికి రూ. 10 లక్షలు కేటాయించామని - అంటే, మా దృష్టిలో ఉంది కదా అని దాని అర్థం. మే దృష్టిలో చాలా కాలంగా ఉంది. పోయిన సంవత్సరమూ ఉంది. అదే ఈ సంవత్సరం రెవీజ్ చేశా. వంశధార సెకండ్ స్టేజ్ కు ఏమే నిధులు కేటాయించలేదు. అట్లాగే శ్రీరాం సాగర్ ప్రాజెక్టు సెకండ్ స్టేజ్ తీసుకుంటే - ఖమ్మం జిల్లాలో కూడా నీరు రావాలి. మొదటి స్టేజ్ ఎట్లా ఉంది అంటే, నేను ఈ మధ్యనే కరేనగర్, వరంగల్ జిల్లాలకు వెళ్లిమాచాను. 9 లక్షల ఆయకట్టును డెవలప్ చేశామని చెప్పారు. 6 లక్షల ఎకరాలకు నీరు పారుతోందని చెప్పారు. కానీ వాస్తవం ఏమిటంటే, మూడున్నర లక్షల ఎకరాలకు నీరు వస్తోంది. ఇందుకు గల కారణం ఏమిటి? సిర్క్లవేసా? చాలా ప్రమాదకరమైన ప్రాజెక్టు అని అర్థం అవుతోంది. ఇప్పటికీ, 1/4 వంతు, 1/3 వంతు ఆ ప్రాజెక్టులో సిర్క్ల వేసేందని వింటూ ఉన్నాము. కాబట్టి, దానివల్ల శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు ద్వారా తెలంగాణా ప్రాంతంలో నీరు ఎంత ఇవ్వవలసి ఉందో, అంతా ఇవ్వాలి. బేఫ్ ఇంజనీరింగుని అడిగితే చెప్పిన మాట, నేను

ప్రాజెక్టు స్కెటుకు వెళ్లి అడిగితే చెప్పిన మాట, 150 టి.ఎం.సి.ల నేరు డ్రా చేస్తున్నారని. 10 లక్షల ఎకరాలకు నేరు ఇవ్వవలసి వస్తే, మూడున్నర లక్షల ఎకరాలు సేద్యం అవుతున్నాయంటే అర్థం ఏమిటి? ఇంక రెండవ స్టేజీ ఎప్పుడు తీసుకుంటారు? శ్రీరాం సాగర్ ప్రాజెక్టు సెకండ్ స్టేజీ విషయంలో మీకు చిత్తశుద్ధి ఉన్నట్లు కనుపించడంలేదు. తెలంగాణా ప్రాంతంలో ఉన్న ప్రజలలో అనేక అనుమానాలు వస్తున్నాయి. ఎందుకంటే, గోదావరినది చాలా విస్తారమైన ప్రాంతంలో ప్రవహిస్తుంది. ఇది అంధ్ర ప్రాంతంలో ప్రవహించేది, నాకు తెలిసి, భద్రావలం తరువాత 70 కిలోమీటర్లు. కొన్ని వందల కిలోమీటర్లు తెలంగాణా ప్రాంతంలో ప్రవహిస్తుంది. దీనికి ఆలోచన ఏమీ చేయలేదు. అట్లానే శ్రీశైలం లెఫ్ట్ బ్రాంచి కెనాల్. నేను అక్కడకు వెళ్ళిచూచాను. అక్కడ ఒక టెక్నికల్ మిస్టేక్ ఉంది. దానికి 1,50,000 ఫారీన్ ఎక్స్‌చేంజీ కావాలి. బెండర్లు, పీలీచాము, పిలుస్తున్నాము అంటున్నారు. లక్షన్నర రూపాయలకు ఫారీన్ ఎక్స్‌చేంజీ దొరకడం లేదు. ఫారీన్ ఎక్స్‌చేంజీ లేకపోవడంవలన ఎవరూ ముందుకు రావడం లేదు. నిజంగా మీకు చిత్తశుద్ధి ఉంటే టన్నెల్ ద్వారా వచ్చే పథకానికి ఏమీ అమలు జరుపుతున్నారా? రూ. 51 కోట్ల ఇప్పటివరకు ఖర్చుచేసిన కాలువలు అట్లాపడి వున్నాయి. మూతపడిపోయే పరిస్థితి ఉంది. గొడుగు, గోడ తొక్కి ఉన్న కాలువలు పడిపోయే పరిస్థితి వుంది. ఇదంతా వేస్టేజీ. నల్గొండ జిల్లాలో ప్రజలు ఆవేదనతో అలమటిస్తున్నారు. చాలా సందర్భాల్లో ప్రభుత్వాలు చెబుతున్నాయి. మీ ప్రభుత్వం కూడా చెబుతోంది. శ్రీశైలం లెఫ్ట్ బ్రాంచ్ కెనాల్ కూడా మేము కమిటీ అయ్యామని. అంటే, దీనికి నిధులు నామమాత్రంగా కేటాయించారు. దాంతో టన్నెల్ కాదు, టిఫ్లింగ్ కూడా కాదు. ఈ పనులు వచ్చే సంవత్సరం కూడా కావు. నల్గొండ జిల్లాకు కానీ, లేకపోతే ఎస్.ఎల్.టి.సి. పథకాలకు కానీ మీరు ఎంత ఖర్చు పెట్టారు? మీరు మంజూరుచేసే నిధులు అక్కడ ఉన్న సిబ్బంది జీతాలు చెల్లించడానికే సరిపోతుందనే అంచాన్ని ఈ సందర్భంగా మనవిచేయాలి.

అట్లాగే ఇప్పంపల్లి ప్రాజెక్టు. ఇది ఇంటర్-స్టేట్ ప్రాజెక్టు. దీనికి కోర్ లింకేజీ సంపాదించినందుకు ముఖ్యమంత్రిగారికి, రోశయ్యగారికి అభినందనలు తెలియచేస్తున్నాను. భవిష్యత్తులో దీనికేమీ ఇబ్బందులు ఉండకూడదనే ఉద్దేశ్యంతోనే వారు కష్టపడ్డారు. మునిగి పోయే ప్రాంతాల వారిని దృష్టిలో ఉంచుకుని, మీరు ప్రధానమంత్రిగారినీ, ఇతర రాష్ట్రాలను ఒప్పించి ఈ ప్రాజెక్టు కడితే, 1000 మెగావాట్ల విద్యుత్ ఉత్పత్తి అవుతుంది. నేరు కావలసినంత ఉన్నది. తెలంగాణా ప్రాంతంలో వరదలు వచ్చినప్పుడల్లా వరంగల్లు, జిల్లా ఖమ్మం జిల్లా, ఆ తరువాత తూర్పుగోదావరి, పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలు కొట్టుకు పోతూ ఉంటాయి. ఆ బాధలు భేకుండా ఈ ప్రాజెక్టు కడితే 10 లక్షల ఎకరాలకు నేరు ఇవ్వ వచ్చు. 1000 మెగావాట్ల అదనపు విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తి చెయ్యవచ్చు. దానికి ఏమైనా ఆలోచన చేయండి మీ హయాంలో, ఒకరాయి వేయండి. ఇది మూడు రాష్ట్రాలకు ప్రయోజన కరమైన నేషనల్ ప్రాజెక్టు కాబట్టి ప్రధానమంత్రిగారినీ, ఇతర రాష్ట్రాల వారిని ఒప్పించి ఈ ప్రాజెక్టు నిర్మాణం చేయాలి. ఇప్పంపల్లి ప్రాజెక్టు గురించి మీరు ఆలోచన చేయకపోతే, తెలంగాణా ప్రజలలో అనుమానాలు వస్తున్నాయి.

అట్లాగే ఇందిరాగాంధీగారు బిగికి ఉన్నప్పుడు ఆమె ప్రత్యేకంగా జనగామ, ఆలేరు, భువనగిరి, ఎక్కడైతే మెట్ట ప్రాంతాలు ఉన్నాయో, నల్గొండ, వరంగల్లు జిల్లాలలో వరద

కాలువ నిర్మించే ప్రాజెక్టును కొనసాగించడానికి కావలసిన ఆలోచనలు చేస్తూనే చెప్పారు. మే నాయకురాలి మీద మీకు గౌరవం ఉంటే, ప్రజలు ఏ ఆశతో మీకు ఓట్లు వేశారో, ఇంకా ఈవాళ్ల వేస్తున్నారో, ఆ ప్రజలకు మీరు చిత్తశుద్ధితో కృషి చేయదలచుకుంటే, శ్రీరాంసాగర్ వరద కాలువ గురించి ఆలోచించారా? అట్లాగే మీడియం ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టుల గురించి మీరు ఏమీ ఆలోచించారని అడుగుతున్నాను. చెయ్యేరు గురించి ఏమీ ఆలోచించారని అడుగుతున్నాను మద్దినేరుకు క్రియరెన్ను తెప్పించారు, చాలా బాగుంది. దానికి నిధులు ఏమీ కేటాయించారని అడుగుతున్నాను. గత సంవత్సరం కోటి రూపాయలు, ఇప్పుడు ఈ బడ్జెట్లో కోటిన్నర రూపాయలు కేటాయించారు దానితో ఏమవుతుంది? ప్రా.పని మరొక 20 సంవత్సరాలు అయినా అవదు. ఈ ప్రాంతాల్లో అన్ని ప్రాజెక్టులు 15 రోజులపాటు మా డెలిగేషన్ పోయి చూసి వచ్చింది. ఆంధ్రరాష్ట్రంలో సస్యశ్యామలంగా నేరు ఉంది, పండించే రైతు ఉన్నాడు, కానీ ఆవరణలో నేరు అందించడానికి, ప్రాజెక్టు కట్టడానికి నిధులు లేవు. రిసోర్సెస్ మెంటివైజ్ చేయాలి. కావాలంటే, రోషయ్యగారికి ఉపాయం కూడా వెబుతాను. మొన్న ఒక సూచన చేశాను. మీరు వింటారో లేదో నాకు తెలియదు. నిజం పోస్టున కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఇచ్చేయండి. ఎన్ని వందల కోట్లు వస్తే అన్ని వందల కోట్లు తీసుకోండి. ఫేస్ వాల్యూ అన్నారు. వోన్ మార్కెట్ వాల్యూ నాకు తెలిసినంతవరకు. మన హౌస్ మనమే ఉంచుకొందాం ఆ పేరు మీదా మనకెందుకంటే? కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి మనకు రాదు. వారు ఇచ్చేది మునిసిపల్ ట్యాక్స్ కట్టడానికి, సున్నం వేయించడానికి కూడా రాదు. ఒక పబ్లిక్ ఎకౌంట్స్ కమిటీలో పోయి విచారణ చేశాము. ఇవాళికి మీకు చిత్తశుద్ధి ఉంటే, డబ్బులు మెంటివైజ్ చేయాలి. ఈ మధ్య రైల్వే వారు ఆలోచిస్తున్నారు, పనికిరాని రైల్వే స్టేషన్లు ఉంటే, కమర్షియల్వైజ్ చేసి, కమర్షియల్ కాంపెక్సులు కడదామా లేక అమ్మేదామా అని అంటున్నారు. వరంగల్లు జిల్లాలో ఉంది మీరు ప్రాజెక్టులు పూర్తికావడానికి ఏదైనా¹² ఆలోచించాలి. అలాగే బుగ్గవంక, నాగార్జునసాగర్ రెఫ్లెక్టెడ్ కెనాల్, బోడెపూడి వెంకటేశ్వరరావు మ అంటారు ఇది నిజంగానే మ్యూజియంలో పెట్టుకోవలసి వస్తుందని. పాలడుగు వెంకటేశ్వర రావు, యితర మిత్రులు కాలువ చివరి భూములు యింకా అట్లాగేవున్నట్లు చెప్పారు. 1956లో పండిట్ జవహర్లాల్ నెహ్రూ చేసిన ప్రాజెక్టు యిది. 1992కి 36 ఏళ్లు పూర్తి అయినా యింకా నీలు ఇవ్వలేదు. యింకా నీరివ్వని ప్రాంతాలు అలా వుంటే ఈ లోపునే కొన్ని కాలువలు పోతున్నాయి, మైన్లు దెబ్బతింటున్నాయి. రెఫ్లెక్టెడ్ కెనాల్కు 23 కోట్లు రూపాయలు పెట్టారు. ఈ సంవత్సరం 3 కోట్లు రూపాయలు జీతభిక్షాలకూ సరిపోతుంది. అది తప్ప అదనంగా రేపర్లకు, కాలువల కోసం కావలసిన ఖర్చు ఎక్కడ నుంచి వస్తుంది చెప్పండి. 30, 40 యింకా ప్రాజెక్టుమీద పోవచ్చు, స్పాఫ్ కూడా చాలా వుంది. యింకా 6 పాయింట్లు కార్యక్రమం వుంది. యిదివరలో జనార్ధనరెడ్డిగారు ఆలోచన చూశాము. మనం అంతా ఆలోచిద్దాము. ఈ ప్రభుత్వం చిత్తశుద్ధితో వుంటే అవసరమైన ప్రాంతాలలో నీటిని కేటాయించడానికి చేరేతుంది. మైనర్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులు వున్నాయి. స్పాఫ్ వున్నారు. 1993-94 స్పాఫ్పై 100 కోట్లు రూపాయలు ఎట్లా ఖర్చుపెట్టారు. మీరు దీన్ని గురించి ఆలోచిస్తే బాగుంటుందని మీద్యారా మనవివేస్తున్నాను. ఇక్కడ ఈ సంవత్సరం 51 కోట్లు రూపాయలు అదనంగా ఇరిగేషన్ పెరిగింది. తమిళనాడు వాల్లు సక్రమంగా మనకు యివ్వవలసిన దానిని వసూలుచేయడం లేదు. వారు మొన్న ఈ తెలుగుగంగ కోసం వచ్చివేశారు. మూడో వంతు దీనిపై పెట్టి మనం ప్రారంభించాలి. యిప్పటికి 500 కోట్లు

రూపాయలు ఖర్చు పెట్టారు. సక్రమంగా వసూలుచేయాలి. ఎస్.ఆర్.ఎస్.కు కూడా లాస్టియర్ 51 కోట్ల అంచనా. తుంగభద్ర, పెన్న ప్రాజెక్టులు హార్నికావాలి. అది అనంత పూర్లు ఏకైక ప్రాజెక్టు. ఈ మేడియం ప్రాజెక్టు చూస్తూ వుంటే బాధకలుగుతూ వుంటుంది. కనుక ఈ ప్రభుత్వం చిత్తశుద్ధితో నేటివనరులను అన్ని ప్రాంతాలకూ కల్పించాలి. గ్రాండు వాటరును వున్నంతలో అన్ని ప్రాంతాల్లో ఉపయోగించుకుని అవసరమైన ప్రాంతాలకు తీసుకొని రావడానికి కృషిచేస్తే మరి ఎన్ని కోట్లు రూపాయలు అవసరం అవుతాయో ఓపెన్గా చెబితే, మేము చిత్తశుద్ధితో సలహాలు యివ్వడానికి ప్రయత్నం చేస్తామూ. కాలయాపన చేయకండి. 2 వేల సంవత్సరానికి యింక ఆరు ఏళ్లు మాత్రమే వుంది. ఈ లోపు కృషి, గోదావరి జలాల మళ్ళింపు జరగాలి. మనకు చాలా ప్రాంతాల్లో నీటి గూర్చి అసౌకర్యం వుంది. ఇతర రాష్ట్రాలతో డిస్ ఘాట్స్, 6 సంవత్సరాల తరువాత రెవ్యూ రావాలి. మేము అన్ని పార్టీల వారము గట్టిగా చెబుతున్నాము. ఫ్యాక్ట్ 20వ సెంచరీ అయిపోయి 21 సెంచరీలో ఖచ్చితంగా పట్టుకుంటారు. అప్పడేమి చెబుతారు? ప్రభుత్వం నేటి వనరులను ఉపయోగించుకోవడంలో, రైతాంగానికి కరువు ప్రాంతాల్లో నీళ్లు యివ్వడంలో విఫలమౌతుందని ఈ సందర్భంగా మనవిచేస్తున్నాను. తెలుగుగంగ, శ్రీరాంసాగర్, (ఎస్.ఆర్.ఎస్), తుంగభద్ర, ప్లెయర్ విషయాలను గూర్చి మీ ఆలోచనలు, కేటాయింపులు చేయడంలో మీ ఆలోచనలు బాగులేవని నేను చెబుతున్నాను. నేను మీద్యారా ప్రభుత్వాన్ని కొన్ని వివరణలు అడుగుతున్నాను. లోటు బడ్జెటు భవిష్యత్తులో పొక్కే ప్రమాదం వుంది. ఈ రైస్ స్కీము గురించి ఏమీ చేస్తారు? 3.50 రూపాయలది అలాగే వంచుతారా? లేక పెంచుతారా? ఏదో ఒకటి చెప్పండి. యిప్పుడు 75 పైసలు పెంచి, తరువాత 50 పైసలు తగ్గించారు. మీరు ఏదో ఒకటి చర్చించి తగ్గించాలా? వద్దా అన్నది చూడండి. టాక్సీలు కూడా ఒకేసారి బాదివదులుతారా. రోశయ్యగారు బాగా బాది వదలుతారా? అంటే రోశయ్యగారు కొడతారని కాదు. టాక్సీలు వేస్తారని. రైసు స్కీము 3.50 రేటు పెట్టండి. లేదా పెరగదని గ్యారంటీ యివ్వండి. మాకు ఫ్యాక్ట్స్ చెప్పండి. యిప్పుడు వారు ఏమీ చెప్పడం లేదంటే 3.50 యివ్వాలన్న ధోరణితో వున్నట్లే. కాబట్టి ఈ లోటు పెరుగుతూవుంది. 2.78 లక్షలు ఈ లెక్కలు తప్పుడు లెక్కలని ప్రభుత్వం తరపున రివర్స్ చేయమనండి.

ఎలక్షన్ల గూర్చి ఈ బడ్జెటులో లోటు బడ్జెటు యింకా పెరుగుతుంది. మీరిలా చేయడం వాస్తవమా చెప్పండి. టైము చెప్పండి. మీ ప్రభుత్వం బియ్యం గూర్చిగానీ, యింకా టాక్సీల గూర్చి గానీ, పాలధరలపెంపు గూర్చిగానీ చెప్పమనండి. మాకు వాస్తవాలు కావాలి. శాసనసభ అయిన తరువాత మీరు పెంచుకుని ప్రజలను బాధపెట్టే పరిస్థితి తేవడం నేను కోరుతున్నాను. 304 మీద మాట్లాడి అవసరం అయితే ప్రత్యేకమైన చర్యలు చేద్దాము. కానీ రాష్ట్రంలో రైతాంగం పరిస్థితి ఏమిటి? కరువు కాటకాల మాడేమిటి? ఏ విధంగా ఆలోచిస్తారు. రైతాంగం ధరలు పడిపోయి పెట్టుబడి ఖర్చులుకూడా రాక అతి దీనావస్థలో ఉంది. ఎక్స్పోర్ట్ ఆర్డర్స్ వస్తాయని చూస్తున్నారు. యింతవరకూ ఆర్డర్స్ రాలేదు. మిర్చి ఎగుమతి చేస్తామని జనారణరెడ్డిగారు చెబుతున్నారు. ఎక్కడ నుంచి డబ్బువస్తుంది? రోశయ్యగారు యివ్వారేమో నాకు తెలియదు. ఎక్కడనుంచి స్టేట్మెంట్స్ ఇస్తారు? లేకపోతే పెద్దపెద్ద అక్కరలతో పేపర్లలో రావాలి. నేటి ధరలను దృష్టిలో పెట్టుకుని చూసినట్లయితే రైతాంగం దీవన ప్రమాణం దెబ్బతేసింది. చాలామంది రైతులు దివాళాతారు. అట్లాగే షేర్ మార్కెట్లో డబ్బు చిక్కుకు పోయింది. ఇప్పుడు బయట డబ్బు

దొరికే పరిస్థితి లేదు, అప్పు దొరికే పరిస్థితి లేదు. ఈ కరువు కాటకాలతో బాధపడే రైతాంగానికి వచ్చే ఆర్థిక సంవత్సరంలో ఏమే అప్పు ఇవ్వబోతున్నారు ఈ సహకార రంగమంలో మీరు అదనంగా ఏమి చూపించబోతున్నారు, అందుకనే మళ్ళీ సంవత్సరంలో వ్యవసాయం చేయడానికి రైతులు ఆలోచన కూడా కల్పించలేక పోతున్నారని ఈ సందర్భంగా మనవిచేస్తున్నాను. అట్లాగే ఎండా కాలం వస్తోంది, తాగే నీటి గురించి....

ఛైర్మన్:- టైమ్ అయిపోయింది కూర్చోండి.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, అదృష్టవశాత్తు మెయిన్ అపోజిషన్ లేకపోవడం వల్ల నేను ఇనిషియేట్ చేసే పరిస్థితి వచ్చింది. లేకపోతే నేను చేసే అవకాశం లేదు. అటు వంటి ఆశలేదు. అన్ని విషయాల గురించి చెప్పాలి. వారు లేని లోటు తీర్చాలి. ఐ హాప్ టు టేక్ మై ఓన్ టైమ్ శ్రీ రోశయ్యగారు బాగా ఇంటర్వ్యూ తీసుకొని మరీ వింటున్నారు. సార్ డింకింగ్ వాటర్ గురించి.... నేను శ్రీ రాజీవ్ గాంధీగారి సంవత్సరీకం సందర్భంగా చెప్పతూ, మంచినీళ్ళ సంవత్సరం అన్నారండీ, నేను, శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావుగారు వెళ్ళామండీ అప్పుడు శ్రీ జలగం ప్రసాదరావుగారు మా టిల్లా మంత్రిగా ఉన్నారు అంటే ఇంబార్క్ కాదు, మా టిల్లానుంచి సార్, పెద్ద పట్టణాల్లో ఇచ్చి మేము 40 కోట్ల రూపాయలు ఆగిపోయిన పి.డబ్ల్యు.డి. స్కేమ్లకు ఆర్.డబ్ల్యు.ఎస్. స్కేమ్స్ టేక్ చేస్తామని అన్ని టిల్లాలలో చెప్పి తెప్పించుకుంటున్నామని చెప్పారు పథకం ప్రకటన చేశారు. ఈ బడ్జెట్లో ఏదండీ అది? రాజీవ్ గాంధీ పేరు చెప్పినటువంటి దాని ప్రకారం అయినా 30, 40 కోట్ల రూపాయలు మంచినీరు గురించి ఆలోచన చేయాలి ఇది చెప్పి కూడా రెండు మూడు సంవత్సరాలు కావాస్తోంది. మరీ మేకు ఏ రకమైన చిత్తుతుద్ది ఉంది అనుకోవాలి. పట్టణాల్లో తప్ప ఆచరణలో లేదన్న విషయం దృష్టిలోపెట్టుకోవాలి. రోశయ్యగారు ఈ వోర్చుఫోలియోలోకి రాకముందు మెడికల్ అండ్ పాల్స్లో ఉన్నారు. వారికి చాలా అనుభవం ఉంది, మాతో కూడా కలిసి తీరిగే వారు. వారికి తెలిదా అసలు ఏ ఆసుపత్రులలో డాక్టర్లు ఉన్నారండీ? మా ఖమ్మం టిల్లాలో 5 గురు సెస్సనలీస్టులు కూడా లేరని చెప్పాము, అసలు మందులు ఉన్నాయో అంటే అవి కూడా లేవు డాక్టర్లు లేరు, మందులూ లేవు. ఏవైనా పథకాలు చేస్తే చెప్పండి. హాస్పిటల్స్ గురించి మీరు ఇక్కడ చెప్పితే సంతోషిస్తాను. అయ్యా మూడు రూపాయలు, అయిదు రూపాయలు ప్రవేశ రుసుము పెడతామని ఈ హాస్పిటల్స్ని అప్ గ్రేడ్ చేస్తామని మొన్న అన్నారు. ఏదో ప్రశ్నకి సమాధానంగా 30 పడకల ఆసుపత్రిని 100 పడకలు చేస్తామనీ, అసలు లేని చోట 30 పడకల ఆసుపత్రిగా చేస్తామని చెప్పారు ఏదండీ ఇందులో ప్రొవిజన్ అసలు పాల్స్ బాగుచేయడానికి మార్గం ఏదండీ? శ్రీ రోశయ్యగారు ఒక ప్రత్యేకమైన మేటింగ్ పెట్టి ఫ్యామిలీ ప్లానింగ్ బాగా అమలుచేయాలని ఇంటికి ఒకళ్ళు ఉంటేనే మంచినీ, షెనాలోకూడా అనుకొంటున్నారనీ, వారు అమలుజరుపుతున్నారనీ చెప్పారు. ఐ అమీ నాబీ అగ్నీషి ఫర ఫ్యామిలీ ప్లానింగ్ మరీ ఇక్కడ ఉన్న పరిస్థితి ఏమిటి? పాల్స్ గ్రాండ్స్ ఏమిటి? మలేరియా వస్తే దిక్కులేదు. శర్వాకాలం వస్తోంది అంటేనే భయం వస్తోంది. మరీ ట్రైబల్ ఏరియాల్లో 9 టిల్లాలు ఉన్నాయి, మా ఖమ్మం టిల్లాలో సగ భాగము ట్రైబల్ ఏరియాల్లో ఉంటుంది. అసలు ఏమిటండీ మే ఆలోచన? అసలు మెడికల్ అండ్ పాల్స్ మీద మే పద్దు ఎంత? అసలు ఇది సరిపోతుందా? రాష్ట్ర జనాభా పెరుగుతోంది. మీరు పెట్టే అటువంటి ఆచరణలో నిమ్మ బాగానే ఉంది, ఉస్మానియాని దాని స్టేట్కి

తేసుకురావాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నారు మంచిదే మంచి చేస్తే అభినందిస్తాము కానీ టిల్గా హాడ్ క్వార్టర్స్ అనుపతులను చూడండి. కనీసం రంగులు వేసే పరిస్థితిలో కూడా లేదు. బాగా బాధాకరమైన పరిస్థితి వైపు ప్రయాణం చేయవలసి వస్తోంది.

వాట్ ఎబాట్ ఎడ్యుకేషన్? ఎడ్యుకేషన్ బడ్జెట్ ఏమిటండీ? గత సంవత్సరానికి ఈ సంవత్సరానికి.... నిజమే సుప్రీమ్ కోర్టు తీర్పు ఇచ్చింది 14 సం.లు అయినా నిర్బంధ ప్రాథమిక విద్య గరవాలని దీనిని అయినా మీరు చిత్తశుద్ధితో అమలుచేస్తున్నారా? చాలా మంది గొడుగు కాయడానికి, పిట్ట కాయడానికి పోతున్నారు గామీణ ప్రాంతాలలో. 5-14 సంవత్సరాల మధ్య చాలా మంది చదువు లేకుండా ఉండే పరిస్థితి వుంది. మరి వయోజన విద్య ఎందుకు పెట్టాలి? అక్షర జ్యోతి కార్యక్రమాలు ఎందుకు పెట్టాలి వచ్చింది? మీరు నిజంగానే డైరెక్టివ్ ప్రిన్సిపల్స్ ని, కాన్సిటిట్యూషన్ ని చిత్తశుద్ధితో అమలుజరిపితే మార్గమిక, విద్య మీరు చెప్పే దశలో లేదు. అసలు చాలావోటల్ల పంతుళ్లు లేరు. విద్యార్థులకు టీచర్లకు ఉండే రేషియో లేదు. 5 తరగతులు ఉంటే 5 గురు టీచర్లు ఉందారి కానీ ఒకాయన చెట్టుక్రిందకు పోతాడు, ఒకాయన వరండాలో ఉంటాడు ఒకాయనకు సెలవు ఇస్తారు, అసలు టీచర్ల పోస్టులు భర్తీచేయడం లేదు. అట్లాగే కావలసిన సదుపాయాలు స్కూళ్లలో కల్పించడం లేదు. కంటిన్జెన్సీ సదుపాయాలు కల్పించడం లేదు. బ్లాక్ బోర్డులు లేవు, వ్యాయామానికి సుదృఢ ముక్కల సప్లయ లేదు. ఉళ్లలో ఏవో కమిటీ వేసుకొని ఇచ్చే పరిస్థితి వుంది. వ్యూస్ కి 12 రూపాయలు ఇచ్చి ఉడివిస్తున్నారు అసలు 12 రూపాయలకు ఎవరు వస్తారండి? కనీసం వ్యూస్ ని ఆప్ గ్రేడ్ చేసే ఆలోచన చేస్తారా? ఎస్.ఎమ్.ఆర్.ల క్రింద ఎంత కాలం ట్రీట్ చేస్తారండీ? ఏ గామంలో స్కూళ్లు, బాగున్నాయి చెప్పండి? అందుకనే ప్రయివేటు స్కూళ్లు పట్టుగొడుగులా పెరుగుతున్నాయి. కాన్వెంట్స్ పెరుగుతున్నాయి, రెసిడెన్షియల్ స్కూళ్లు పెరుగుతున్నాయి వేటిలో అదనంగా డబ్బు పెట్టుగలిగిన వాళ్లు వెళుతున్నారు. పంచాయితీ స్కూళ్లు కానీయండి, మునిసిపల్ స్కూళ్లు కానీయండి చాలా వరస్టు కండిషన్ లో ఉన్నాయి. ప్రాథమిక విద్యకు, మార్గమిక విద్యకు మీరు పెట్టిన డబ్బు చాలదని ఈ సందర్భంగా మనవిచేస్తున్నాను.

ఫైర్మన్:- ముగించడానికి ప్రయత్నం చేయండి.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- నేను డిటెట్ ఇన్వెయట్ చేశాను. టి.పి. పెడిత నాకు చాలా సంతోషం. వారు నాకు 45 నిమిషాలు ఇచ్చారు.

ఫైర్మన్:- ఫైర్ కు వివక్షత లేదండీ. మనకు వున్న పరిమితిలోనే వుండాలి.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- రామచంద్రారెడ్డిగారు నాకు సహాయం చేస్తున్నారు. పోతే డిస్కస్ చేశారా? నాకు సమాధానం చెప్పడానికి ప్రయత్నం 'చేస్తున్నారా? యింకో పదేళ్ల తరువాత ప్లాడరూడులోని నేటి పరిస్థితి గూర్చి ఆలోచించండి. నాగార్జునసాగర్ నుంచే, కృష్ణానీరు తేసుకునిరావడానికి ఏమైనా ప్లాన్ చేసిన వుందా? ప్లాడరూడులో కొన్ని ప్రాంతాలలో, కొన్ని సందర్భములలో రెండు రోజులు, వారానికి నేరు రాని పరిస్థితి వుంది.

వర్షాలుపడితే పరిస్థితి బాగానే వుంటుంది. కానీ సింగూరు ప్రాజెక్టు, మంజీర నీరు ఎప్పుడో 10 ఏళ్ల తరువాత వస్తే ఎదుర్కోవలసిన పరిస్థితులూ, ఇబ్బందలూ చాలా వున్నాయి. సిటీకి నాగార్జునసాగర్ నీరు రావడానికి చేసే ప్రయత్నాలు ఏమిటి? ఇందులో ఏమైనా పోలికానీ పెట్టారా? ఇందులో సిటీకి మంచినీటి సరఫరా గూర్చి ఆలోచించకపోతే అస్థవ్యస్థ పరిస్థితులేర్పడతాయని నా అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేస్తున్నాను.

పరిశ్రమల గురించి కొత్తగా పెట్టిన పరిశ్రమలు గూర్చి పరిశ్రమల మంత్రి శ్రీ సంతోష్రెడ్డి ఎప్పుడూ సంతోషంగానే వుంటారు. ఆధునకు వినీపిస్తున్నాను. ఇండస్ట్రీస్, గవర్నమెంటు కన్సర్నిడ్, ఆజం జావో మిల్స్, అనేక పరిశ్రమలు వున్నాయి. ఆర్టీసీ పరిశ్రమను షేర్వేట్స్ చేయాలని అనుకోవడం, రిపబ్లిక్ ఫోర్స్ కంపెనీనికూడా అమ్మడానికి సిద్ధంగా వుండడం, గూర్చి నేను మాట్లాడనవసరం లేదు. అవి ముఖ్యమంత్రిగారికి తెలుసు. 2 పరిశ్రమలకు 8 కోట్ల రూపాయలు పెట్టారు. కానీ యింకా 2.6 కోట్ల రూపాయల పైన పెట్టినా కూడా సరిపోదని చెబుతున్నాను. పబ్లిక్ రంగ సంస్థలను షేర్వేట్స్ చేయడం, లేకపోతే లాకౌట్స్, లే ఆఫ్ లు పెట్టడం మంచిది కాదు. పరిష్కారమార్గాలు చూపండి. ఏదైనా ఓపేన్ గా చెప్పండి. మనమంతా కలసి డిస్కస్ చేద్దామని అంటున్నాను. సెక్యూర్స్ అన్నిటినీ జాతీయం చేయమని చెప్పడం లేదు. పబ్లిక్ రంగంలో నిలబడలేనిది ప్రయివేటు రంగంలో నిలబడగలుగుతుందా? మరి ఆ కార్మికులు ఏమి కావాలి? వాళ్లు బజారు పడకుండా వుండాలి. ఈ గోల్డెన్ షేక్ హ్యాండ్ చిన్నచిన్న చోట్ల అంభే కార్మికులను శాశ్వతంగా బయటికి పంపించే ప్రమాదం వుంది. రాబోయే పరిస్థితులను ఎదుర్కునేది ఎట్లా? జీతభత్యాలిచ్చి ఉద్యోగాలు తాత్కాలికంగా కోల్పోవడం కాదు. మా జిల్లా పాల్యంవ ఎ.పి.సి.ల్స్ షేర్వేట్స్ చేయడం, షేర్స్ వారికి యివ్వండి. దీన్ని గూర్చి మీరు అలోచిస్తున్నారా? గవర్నమెంట్ డిపార్టుమెంటు రన్ చేసే ఎ.పి. స్టేట్స్ లో కరెంటు లేదు. అది మనకు ఎంత సిగ్గుచేటు యిలా పారిశ్రామిక విధానం వుంది. దీనిని -ఒకసారి చూడమని తమకు మనవిచేస్తున్నాను.

అగ్రికల్చర్ లేదని గురించి చెప్పాలి. వ్యవసాయ కార్మికులు దీనావస్థలో వున్నారు. వారు ఉద్యోగాలు లేక, పనిపాటలు లేక, వర్షాలు లేక జీవనోపాధి లేక దిక్కుతోచని పరిస్థితిలో, చాలా యిబ్బందుల పాలౌతున్నారు. యీ పరిస్థితిలో వ్యవసాయ కార్మికులకూ, ఫాస్ కార్మికులూ, సినిమా ఎంప్లాయిస్ కూ కార్మిక మంత్రిగారు ఏ విధంగా ఆలోచిస్తున్నారు? పెరుగుతున్న ధరలతో కంపెరీచేస్తే వారి పరిస్థితులు అన్యాయంగా వున్నాయి. వారి అవసరాలు తీర్చడానికి మీరు ఏరకం అయిన ప్రయత్నం చేస్తున్నారో మాకు కావాలి. చివరిది లా అండ్ ఆర్డర్ పరిస్థితి. దీనిమీద మైసూరానికిగారు వున్నారు....

షేర్మన్:- దీనితో కోల్స్ చేయండి.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- ఈ శాంతి భద్రతల స్థాపనకు ప్రభుత్వం చేసే ప్రయత్నాలు చూస్తున్నాము. కొన్నిచోట్ల చోలేసులను పెట్టారు. శ్రీ బాలరాజుగారి విషయంలో కొంత ప్రయత్నంచేసి నిదానంగా అయినా ఆయనను విడుదల చేయించారు. అందుకు నేను కంగ్రాటులేషన్స్ చెబుతున్నాను. మరి బయట ఎట్లావుంది? బస్సుకితే గ్యారంటీగా బస్సులో

విద్యాలయం విద్యార్థులపై వోలీసువర్గం గురించి. దోపిడీ జరుగుతున్నాయి. మనం సవ్యంగా యిళ్ళకెడతామని లేదు. మొన్న బస్సులో మాశాను రెండు సంవత్సరాల పాప చెవిపోగులు కూడా దోచుకున్నారు. అది శ్రేష్టేలం వెళ్ళే బస్సులో జరిగింది. ఎక్కడపడితే అక్కడ దోపిడీలు, మానభంగాలు, దేవుడి గుళ్ళలో బంగారం దోచుకోవడం వాత్యలు చేయడం జరుగుతూ వున్నాయి. ముఖ్యమంత్రిగారి జిల్లాలో కూడా యిలాంటి పరిస్థితే వుంది. మరి ఎక్కడ శాంతిభద్రతలు సవ్యంగా వున్నాయి. దీనిని యింపువ్ చేయండి. పృజలు రాత్రిపూటే కాదు, పగటిపూట కూడా, ఒంటరిగానే కాదు, జంటగా కూడా వెళ్ళే పరిస్థితిలేదు. సినిమాకు వెళ్ళినా నిరపాయంగా యింటికి వెళ్ళే పరిస్థితి ఈ రోజుల్లో లేదు. యిది నేను జనరల్ గా చెబుతున్న విషయం. మహాత్మాగాంధీగారు స్త్రీ ఒంటరిగా అర్హరాత్రి నేరుగా తన గ్యామానికి వెళ్ళగలిగే స్థితికి చేరినప్పుడు మనం శాంతి భద్రతలను సాధించగలిగామని అనుకోవాలని చెప్పారు. కానీ ప్రస్తుతం రాత్రి కాదు, పగలు కూడా జంటగా, ఒంటరి అయినా పదిమంది వున్నా ఎటువంటి సంఘటనలు జరుగుతున్నాయో చూడండి. పసి పిల్లలనే మానభంగాలు చేస్తున్నారు. ఈ మధ్య తల్లిదండ్రులను కొట్టి, కట్టి ముగ్గురు బాలికలను మానభంగం చేశారు. యిది ఒక ఉదాహరణ. రంగయ్య కేసులో నిందితులను వదిలివేస్తున్నారు. కేసు తీసేస్తారు. రాజీవ్ గాంధీ వాత్యకేసులో కూడా ఏవో పెప్పి నిందితులను వదిలే పరిస్థితులు యిప్పుడున్నాయి. మీరు ప్రస్తుత పరిస్థితులను పరిశీలించి తగుచర్యలు తీసుకోవలసిందిగా మనవిచేస్తున్నాను. రోశయ్యగారూ 1993-94 సంవత్సరంలో అదనంగా గృహనిర్మాణానికి ఎంత మంజూరు చేస్తున్నారు? కనీసం ఎలక్కన్నీ సక్రమంగా నడుపుతారా? రైతాంగాన్ని ఆదుకోడానికి ఆలోచనలు చేస్తారా? ఈ విషయాలు మనకు చెప్పండి. మే బడ్జెటు లాన్సియర్ కంటే ఎక్కువగానే పెట్టారు. ఆర్థిక శాఖ మంత్రి ఈ బడ్జెటులో సంతోషంగానే కనపడుతున్నారు. జీవన ప్రమాణాన్ని పెంచడం జరగలేదు. పృజలు పడే బాధలను తలుచుకొని ఈ బడ్జెట్ ను చూస్తే నాకు సంతోషం కలుగడం లేదని మీద్యారా నేను మనవిచేస్తున్నాను.

హోంశాఖ మంత్రి ప్రకటన

నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం విద్యార్థులపై వోలీసు వర్గం గురించి

Dr. M.V. Mysoor Reddy (Minister for Home):- Students of Nagarjuna University boycotted classes on the issue of postponement of P.G. Final Year examinations scheduled to commence from 1.3.1993. This year the schedule of examinations was given by the University authorities on 19.1.93, notifying that examinations would commence from 1.3.1993. As the University authorities did not concede their demand for postponing the examinations, the students resorted to agitational methods besides indulging in violence. They gheraoed the Principal and Joint Registrar of the University in support of their demand.

On February 14 and 16, they resorted to relay fast and indefinite fast in the University campus.

About 400 students went to NH-5 in front of the University campus and observed 'rasta roko' on 16.2.1993 from 17.30 to 20.00 hours. Revenue Divisional Officer, Deputy Superintendent

of Police, Additional Superintendent of Police and Joint Collector (all from Guntur) tried to pacify the students and make them withdraw the 'rasta roko', as the traffic on the National Highway got disrupted very badly. When the students continued the road blockade despite giving repeated warnings by the authorities concerned, the police resorted to firing tear-gas shells. As one of the tear gas shells hit one Srinivas, M.Sc. Final (Maths) and caused simple injuries. He was removed to Guntur for treatment. Later students surged forward to attack the police party and pelted stones on them, due to this attack, A.R.P.C. 1792 Kappaiah received injuries and he was immediately removed to Government General Hospital, Guntur. As there was no other way to restore the vehicular traffic, police resorted to mild lathi-charge at 9.00 p.m. and restored the traffic.

4 others who are observing fast-unto-death were arrested vide Cr.No.32/93/ U/s 309 I.P.C. and sent to G.G.H. Guntur. Later, they were released on bail. Though the University authorities were willing to post-pone the examinations by 10 days, one section of students want to continue the agitation, John Smith, a 2nd B.L. student of Nagarjuna University launched indefinite fast in front of the Collectorate, Guntur on February 21, 1993 again.

Suitable instructions have been given to the District Administration to maintain peace in the University campus and resolve the issue amicably.

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, హాం మినిస్టరుగారు వెంటనే స్పెట్ మెంట్ 1.20 వేసినందుకు సంతోషం. అభ్యంతరం లేదు. కానీ వాస్తవాలు రాబేదు యిందులో. వారి ము. పరీక్షల గురించి చివరి నిమిషములో ఎనౌన్స్ చేయడంవల్ల యీ పరిస్థితి వచ్చింది. ఇందులో అందరూ వున్నారు - అన్నీ రకాల స్కూలులు వున్నారు - వారి పరీక్షలు ఎనౌన్స్ చేయడములో డిలే అయినందున యీ పరిస్థితి వచ్చింది. పదే పదే కోరినా, చివరి నిమిషములో ఎనౌన్స్ చేశారు. పిగేరు కావాలని అడిగినా స్పందించకుండా, వైస్ ఛాన్సలర్ నిరంకుశంగా వ్యవహరించడంవలన యీ పరిస్థితి దాపురించిందనేది మంత్రిగారు ఆలోచించాలి. మంత్రిగారు ఏదో సింపుల్ యింజురీ జరిగిందని చెప్పారు. సింపుల్ యింజురీ కాదు. ఒక బుల్డోజ్ దూసుకుపోయి శ్రీనివాస్ అనే విద్యార్థి హాస్పిటల్ కి అయినాడు. పరీక్షల విషయం. విద్యశాఖమంత్రిగారు ఇక్కడనే వున్నారు. వారికి మెమొరాండం ఇచ్చాను. జానేగారికి, రాంబాబుగారికి లెక్కనారాయణగారికి ఆ విషయం తెలుసు. కావాలని వైస్ ఛాన్సలర్ వేస్తున్న దుర్మార్గము. అందువల్ల 304 యిచ్చి వున్నాము. ఇది వాస్తవం కాదని పోలీసు శాఖమంత్రిగారికి తెలియచేస్తున్నాను. కావాలని జరిపారు కార్పులు.

హోంశాఖ మంత్రి ప్రకటన : నాగార్జున విశ్వ
విద్యాలయం విద్యార్థులపై పోలీసువర్య గురించి.

డాక్టర్ ఎం.వి. మైసూరాబెడ్డి:- అధ్యక్షా, వారు 304 యివ్వారు. అప్పుడు
వేవరాలు చెబుతాను.

ఛైర్మన్:- సభను రేపటికి వాయిదా వేస్తున్నాను, ఉదయం 8.30 గంటలకు.

(The House then adjourned at 1.24 p.m. to meet again
at 8.30 a.m. on Tuesday, the 23rd February, 1993)
